

گلستان سعدی (بلوچی)

چہرو بدل - محمد حسین عنقا

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

گلستان سعدی (بلوچی)

محمد حسین عتقا

بہر و بدلہ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

کلین جتنی پہ بلوچی اکریڈیمی کونٹریٹ

۱۹۶۵ء

سری چھاپ

500

دانگ

۱۰ کلاہار

قیمت

البرٹ پریس کونٹریٹ

چھاپ جاہ

بلوچی اکریڈیمی کونٹریٹ

شنگ کنوک

تورہ ہر ہاؤ کہ زگرے بزرگی دنت اڈسکرے گیش کشا ہر
 ساہے کہ تباہوت زعد کو پگا دنت او ہر دی دراکبت تہ
 بان سبک کنت، ہر ساہے عدسیت داریت او پر ہر
 سینے اڈسکرے کنگ لازم

بیت

چہ دست و زبان عاے کد پوت کنت
 کہ حق اڈسکرے اداکت پکتت
 عربی :- او دا ڈوی زہرات! تونہ یمن بے مکک منت چہ
 منی بندیاں تورہ متوک

چار بیت

ہال بندہ جواں کہ روؤ راتنی پہ نیوں کنگ رب و دگاہ عباوت
 بزرگی ہاؤ پر کج و کس اس چہ کسی اڈسکرے بی نہ بیت نت اڈت
 چہ بکیواں در آئی مہرانی ہور و ساناں رستنگ او آئی بے
 کاسی در دانی کندیری ہر مند و تالاں بو تگسا، بند ثانی ناموس و
 پردہ اڈ پر بے لیس گناہ اڈ نہ زیریت او مگن و روز اڈ پر
 گتگیں روؤ بند نہ کنت

چار بیت

او ہداشخ خزانہ اڈ غیب و کافر و بگرو زور دارے
 دوستان اڈ چکو کنت بے ہر تو کہ پر دشمنان نظر دارے

منت، تورہ، منت، کت، نفس، ساہ، قربت، بزرگی، نزدیکی، سفر، ذات، جان و

سک کوک، دبا، دیان، شکر، تورہ، کنگ، خطا، تعمیر، رو، عذر، نیوں، سزاوار،
 ہم، کاس، کج و کج، بیدریا، بے کاس، پردہ، پردہ، پیش، بے لیس، شکر، کتگیں،
 اجا، خزانہ، غیب، اثر، کسی، خزانہ، ذلیل، غرار، دور، دور، محروم، بے ہر، قند، چپ

گوشی گوات و را آئی گوشت کہ تا زردی چیرگی
 تالان یکنت ادتشی کم و را وائی مانت و پرمات کہ
 کاہی گودلان و مال ڈکاری گوانزگ و بودنییت و دیکھن
 چه نودزی مل و پل و مینری پیک گورا کتنگ ادشہانی
 گونڈواں پل و موسم و پ و دشی آنک و پل و ٹوپ سرا
 کتنگ ادسک و کتگیں شیرگ چه قدر تائے و شین مینگ
 گتنگ ادحرماگ و گڈگ چه دالینکائے دراجیں پچ بلنگ

بہ بیت - چار بیت

کار پر تو کنگا روض و منہ و گوات و جہڑ

منج کن ہرچی کہ کتے کت بلے غافل میورے

ورس نئی سنتا بلد زبیر و پ تو گرواں اسے چه انصافد و دست آئی تو حکم و مرد

گوشگ ست اتح جہان و واجہ ہستلانی نازنگ، جہاں
 واپانی شری روح مردمانی گپیں کر مکتی دنیا ی و چرو گرد و کوٹینوک

عربی بیت - بلئی، فنگ، جہان، پایت کنوک

گپیں ادست پچ اسک بلو ماہ نوک

صبا - گوش، فروش چیرگیوک - فرش - چیرگیچ، بہار - ہستم، ابرہ - رگام، جہڑ

خلعت نور فروری، نوروزی گل و پل، عمارت، مسک کتگیں شیرگ، سرگت

سرگردان، سرور، واجہ، کائنات - جہان، گیدی، منفر نازنگ، موجودات

بستی در، عالم - جہاں دالہ، چمی، صنوت - گپیں کر مکتی، نور - چہ و گرد

تنتہ - کوٹینوک، شفیع، یارتی، سطح - فنگ، پیدووک، کریم - جوان، ڈانار، نیم - دست

پچ، نیم - مسک بلو گوش، و سیم و شوک، لاک، جسم - گپیں - جہاندار

عزلی چار بیت

اہلی عرش و شش گون کمال

تہا ریے رزنا کنہ گون جمال

دراحت آئی ستائی اونیک

نمود آئی چکا کول اہل رمیل

چہ پرواہ امت و دیوال و راقوئے کشتیوان

چہ ترس شرح زندہ ہی چول آلا کہ ہستے نوح کشتیوان

بیت

چہ گنہ گاری بند ہاں بک بد حالے و سوال و دست پہ قبولی و

امیت و ہدائی منزلیں و سہیں درگاہ و چست کت ہرزہ ہدائی و

نہ چارت ، پدا توار بر جتے ، پدا ہم دگوش نہ کرتے ، پد و پد

پری پری زاری کتے ، دیان و گوشت ۔

عربی (شاہدی بہ بیت او سنی ملائکہاں کہ من و لچ آ یگانہ چہ

وقی بندہ و او نیست ہدائی مید چہ من سے آئی دعا قبول کرت

او آئی احتیوں پورا کت چہ کہ من و چہ وقی بندہ و بازی دعا

دگر دگ و لچ کیت ۔

بیت چارہ رسبار مہر و اد و اٹاری و

گنہ کنت بندہ بے بھی آ

کجا ہر زندہ ہی چول ، بل و ... منزلیں و ہرزہ ، پناہ - جلوہ - ویپاں ، تفریح -
ہنگامہ پری - زاری و دعوت - توار ، لوٹا - شرم - لچ ، گرم
ڈانگری ، لطف - مہر

آئی اژم و کبہ و چلہ گشوک و فی عبادت و سر آگیا و منکانت
کہ عربی (مانہ کرت عبادت تھی ہیکنس کہ تھی عبادت و حق بقیت
تت اہ آئی گور و سارینوک بجا و دنت کہ عربی (مازانت
ترا جیکس کہ تھی زانگ و حق مت۔

سپتائے گر اچھ سن پول کنت بیوں ر انج بے نشان چھ بوشاں
بہوانی بس عاشق ننت کشوک

نیت آواز و رچہ کشتگیاں

جد گے و بوک جگنت او ماں غیب چاری زراہ و بدنگنت
کہ چہرے حال حد تک یکے و چہ دوستان گوشت ہے ہگت
تہا کہ ہتھے، کرامات و چھ سوگاتے پہ دوستان آوردے
موشتے، منی دل و مت کہ بر دین پکین در چک و رساں پہ
دوستان ٹیکے و رامن و پڑ کال، ایلے سردی پتھاں، پٹی و بولا
من و پوش مست کنت کہ رامنوں پہ دستا و درشت۔

چار بیت

ادسہب و مرگ باشت چہ ملائک و پریک
اے سنگین و توارد در اینا تک سہ ہشت

جمال۔ اژم، حاکف، چلہ کش و تفسیر پت کچک جمال گور، علیہ، گور، سہت
در شسم، تجیر۔ پیکا مذوب۔ گوشگ میگ۔

سرفت۔ پیکہ آدگ و درستی۔ شرمسار۔ بی رصفت۔ ساگ و ماجدل بڑگ
نیکیا، مرتقی۔ بوک کنگ، مگر۔ زده سکا شصہ فینب ہلری، دل و گوشگ سالت۔ اول
حال، تحفہ سکا کت، جیک۔ بیہ۔ پیک، پیر و از ملائک۔

ہم و گزشتہ عشق و میلے سخی نیت ایش
رست ہر کسی و خبر تہ بزاں جند و گواہے شست

چار بیت

اُبُر ز تر چر گت و خیل و کس اس و چرت
گوشکاش درہ ما و ننگ اشکک

دتر پیک کلک بونگ اخیر عمر اگت نسن سری پیت و چر بی در شنگ
ستا اسلام و بادشاہ اتابک ابو بکر پنج سعد و پنج زنگی کہ ہدا گولانے
روشا پکت۔

سہی و وشیں نکل کہ ماں استانی و دیپ و منت او
آن تر انانی پنت کہ در سیں گل زمین و شنگ بیتہ افانہ
ٹوکانی کند و بونگان و کہ شکر و پیسہ و درنت او آئی کد کیں
لاگدان و کہ نوٹ و پیسہ و برنت اسے قندہ چہ آئی باز رنگ
اوشن کلک و سوب و نہ منت بکن و جہان و ماجہ خانہ
گردانک و چیدگ سیانی و اوزی، ایمان و انانی کلک کنوکہ
ستتر تہ پنت، دین و دنیا و سوب مند، ابو بکر پنج سعد و
پنج زنگی و کہ بزرگیں ہدای ساگ آئی دگار و سرا بہ بیت او ہدا

کاد ستا، ذکر، نکل، جمیل، وشیں، گوناک، حمام، استانی،
تسبیب، کند و بونگ، کاغذ زر، نوٹ۔

اچائی دشت بہ بیتا او آ آخ بدعا و پھیر و چارنگے او
باز شاہی باشی دا رنگے او پھیر گدہ چینی راستی پیشدا رنگے ، ستم مرد
انی ڈسے و چہ مستر و کستراں پھیر و جود او رتہ پر چیکہ استکان
دقی بادشاہ مانی دین و بیت ۔

چار بیت

چہ زونج و زبیت منی گال برونکت تالال
چہ لاکہ تئی نظر و گنداں من پوت جوان تر
کدوم بستہ اگر چہ منی نہا عیال
کند بادشہ و عیب اشح بہت جوان تر

ہشت بیتہ :-

مہام و دہ پھیر و دشتی بیٹے چہ دست و ماہ رنگے و من و دست
من آرا گوشت و شیکے کہ عنبر کتئی دوشین بود کت من و دست
دگوشتے ستان نا چیز بیٹے بے سے جوانین و بدے گوں گل و گشت
ہے تا شیر اہل و ہیکشہ و گرنہ کیاں من و سوچے من و ہنت
مہری لیا اللہ بد و نعت سلمان کو تا دہدے کو کہ زندگت او
او ہاچد کن آباں جوانین ثراہاں کو او نیکیان کو او ہر ز کن در ہوا

انادت صادق گوا چھیا و ستا با سہیل دل بچی ملا جرم ۔ ستم ، کافر نام ۔ مردانی دل
خام و مستر ، گینہی ، عام ۔ کستر ، ہیک ۔ آثار یعنی اشعار ، گال ، فضل ۔
باز زونکت ، بلا نعت ، دشت لکھت ، واکتہ ، گرنہ انک ، چہرہ قلب ، پیچک
کاکھام ۔ اندک ، الناس ۔ استکان ، رنگی ، میٹ ، پرچ

آبانی کہ گوں ایشان مہر کنت او آبانی کہ گونش اسے
 مہر کنت ، او گار کن آیبانی وژ سناں او پدلو ٹوکاں پر برکت
 قرآن و ہماں آیاتانی کہ وانگ بخت او امین کن آیبانی شہراں
 او پاسات آبانی زہگان و

عزلی چار بیت

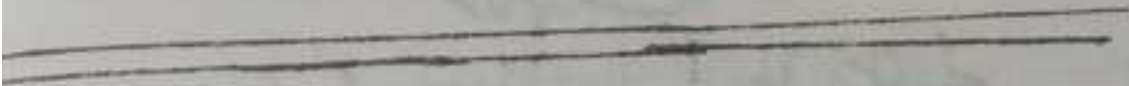
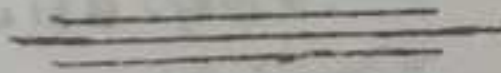
جہاں و برکت چہائی زدنہ بدار جہاں برکتائے
 الہی گونے توو سنگوں کن بدار بسترتو بیر کائے
 کوان رختنت ہماں نہالانی شنب بیتتے مخدہ بند
 روم بیتنت آئی زیبا کہ گونک زنج چہ اصلیاٹے
 بزر پاکیں بدار شیراز و پاکیں ڈگار و چہ ترسی و انصاف
 کنزکین حاکمانی او چہ ہمت و عمل کنزکین عالمانی تاقیامت و
 امین و سلامت بداریت۔

بہشت بیہ

ایران و بادشاہی و گردشت و نیت گم تھی ڈوہیں رب و ساگے متھے تاسرا
 و ش باگ و چو بند کہ تھی دوگشت و نیت
 حوی مرے زمانہ و پچ گند پچ گور و
 تھی کار بزارانی ساگ و او بیگ شکر
 اولیشی و جزاء و یگ خالق و سرا

نخ . سوب ، نہانت . روم . اسن و انان . امین ، اکیب . گردشت ،
 و . کوڈکی ، بچارہ . بز کار ، نغز چنپ

تا هست باک گوات ماں دنیا عو یا بدرا
هر چنی عو چه وار تو ایران عو رادرا

[Faint, illegible handwritten text in Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text in Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text in Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

کتاب و لک و سبب

شچے گو سنگیں روحانی پکڑتیاں او دتی بیرانی سکھیں عمر و سرا
 ارمانی کتیاں او دل و تلاؤ راگون ارمانی الماس و ستیاں
 او دتی حال و پیمیں اسے کال گوشتیاں۔

پر دم عمر و چہ رعت مے پرے حکم چداں نہ عمر و شنت بہرے
 گوشت پنجاہ ترانہ کپت خبر مگر تو مے پرخ روحاں کارے مگر
 بی آکس کو مروت ماسد کورت ترنہ کھجوتس او بد نہ بروت
 کورج و سبب پر میت حدب نشہ کشت گیمت پایوگا ا ا خور

بر کسی و اکہ کہیں لوگ جتہ

لوگ شنتہ پر و میاں او شنتہ

وگے ہم عیشیں کینتہ جو س و بُت نہ بیت گئی نہ برتہ کس و

بے خاکستہ یا را دوستہ مدار

مہر و لاتی نہ منتہ اسے عذار

تخت کردہ۔ بیہ کیگیں، تاسن ملان، لکھ پیرے، کتوئے، جمل، بی، اکا، ملت، ریشہ
 ترنہ، سنگھنہ، دل، دل، قہار

بستہ لاپ و گول مردم و دوشی تا پر شہم ننتہ و نیت تا گم پہنچی
 گریہ بیت انچو بندہ پتج کر میت دست شوگ بزاں چہ از ندر بیت
 دل پہ آمنگ انج بانی بیفتا پتج پر بیت اچکھ ایکہ بند بیت
 جوڑا چار و ششہی چہ سیر چنتہ روح ننتہ وقت ماں دست نشتی
 بوت یکے چہ جاہ اگر سردست بیت انج و شہیں ساہ شوگ دست

باز زانہ کے بوتہ ہر مردے

زندہ چکاکی ہی پتہ نہ کتے

لیکھ و بد پر کسی و لاگندے مرٹ

شر بہاں گول وقت آئی شکی بڑت

چیرے تو شگ یہ قبر دیم بنے کسی نیار بیت ز ہر دیم بندے

عمر نہی اور روح و چہ ہر انتر عمر شیکہ نہ کم ہٹاک مدانتر

دست خالی رہے تو بازار و انترساں جلد و رہے تو دستار و

ہر کسی و عادت و بد و بیتان و ہوشکال پتہ و بد و جوان و

سدا و پتہ و آشکی خزان دستر زہ چوش ننتہ مردی سرگر

چیرے پھر چہ پدہ غیر ہستی تھا و نیت کر خانی گد کے خرنندان او نند زیادہ دامن و نند گلان

انہر رہ گئی گپاں دفتر تو نیت و دانہ و گر پدہ و گک کلاں

زبان بڑنگ نندک کندے تنگ و کر جہاں جوان کر سمجھتے زبان چہ تانہ و

ہر دستاں کیے و کر گول من ماں نندہ دیا و کجاہہ و ہم تنگ ننتہ ان نندہ طیارہ و جہرہ و کر پڑول و کر پیر شہا

نہا انکلا و برچہ کہ دل سبک کنویں و ش گئی کرتے اور نندہ دستر خوان

ملوتہ بچیر گنتا و پریشاں و جہرگ ایہ نشتین کجاہہ یکہ ہم تنگ و نشاط و بیت

یہ بدل سبک کنویں و ش گئی بکاسا ط و اجبت نندہ و دستر خوان و قدیم پیری و گوبین

چو گیتے جہاںوں نفاں او سروں پہ عبادت ۽ زندگی ۽ چست
ڈکھت، رنج بونہا چارہ گشتے۔

چار بیتہ

ترا ٹوک ٹوک ۽ کہ نہیں طاقت مہبت

کینہ او منی برات بشر شر بہر

کہ بانداست بر دی رستبت اجل

کے پنج زبان ۽ حکم گذر

کے ۽ پہ سنی مردمان پہ سنی حال ۽ آرا سنی کت کہ پلاں

نیت کنگے او پکویں کول کہ ننگیں عمر ۽ ماں کنڈے ننداں

او ٹوک نکناں۔ اگے پنج تو بیت تو ہم بد او دت ۽ راد دا دے

بزاں، گوشتے من ۽ عزت نامیں عزت ۽ او پد گوشتیں نندو

نیا دانی سو گذنت کہ سہ نہ کشاں او پاراں نبایاں، چپ چریشی کہ ہر

بہ بیت ۽ پیشیں پیہم ۽ او کو نہیں دود ۽ پر چیکہ دوستانی دل ۽

رنجنگ نا پو پیے او سو گذر بد بنگ ۽ تا دان ارزاں، پھاسنیں کک ۽

در اوچ سر پانی خیال ۽ چپ من کہ علی ۽ لہم ماں جل ۽ لوسد کک

زبان ماں ننگ ۽ مارگ بہ بیت۔

عزم، نیت، نیت جزم، پکویں کول، اگر، اگے، چپ، نا پو پی۔

سیا، جل، کام، بنگ، خفت، چپ

چار بیتہ

زبان و دہ و مسرمدانی ہماں پہ علم و نغزانہ کھیتے کلہیت
شوشکو کے لال و کہ کہ مہر گے و چے نانے اگر لوگ و دہ بیتہ

چار بیتہ

اگر چہ سر پد و دیم چہ چپ بیگ ادبے
بلے ماں و دہ و سرا، جواں ہے کہ گپ کھنے
ماں و دہ و چہ و گپ اوں گپ و دہ و چپ
ہے دو چیز نشانی چہ عقل تو نہ سنے

پدا یکہ زبان و را گونا گپ کنگ و داشت کتاں او دیموں
چہ جبر کنگ و اگر دینگ مٹا زاتاں پیکہ سنگتے شت ہم شوریں او
راستیں۔

بیت

ہنگ لوٹے تر جگ کہ پاوا

ہست دس یا پیکہ راہ ترا

ضعف کت کہ ٹوک پناں او دسعی کتاں و راور کتاں ماں و دہ و
جو پاک و کہ گوہر و زور زم بگیت او دولت پچ کنگ و دہ سنگت

چار بیتہ

ہتم آنگت ک شہ ہوش و دوا او بیل توار و ماں منبراں شنب
ماہ زہرا کچہ گل و صہدت گونے ہمداس و پل و سرا کتہ شب

مروت۔ مٹا۔ گزیہ۔ دگ و سٹا۔ اربیح۔ جبر پاک۔ ہنگ۔ ڈیہ۔ ادگ۔ زید

چہرہ دوستان گون یکے ء ماں باگ ء شپے گدازیگ کپک،
دستیں روشیں، مد چک دل چیں اور پورے ہوشگ ماں اگمک
تا کاں رڈونج کر تگت بگوں یکدگر ء ابار گھنے بدوڑن ٹککائی دگار ء ریگ بگت اور۔

سرلی بیت

جوئے روشیں سادتی باگ ء تنہا مرگ جواہیں بستے دیک ء سرا

پہلی

جاگے پرچہ پکاں ہواں رنگیں جاگے پرچہ سید ماں روشیں
ماں مد چکانی سایگ ء گوشت ء کتہ تالاں پلا سیئے شتریں
گچیزہ کہ چہ زندگ ء خیال ء برترگ ء خیال زود تر بیت، دیتانے
کہ چہ پلاں اناز ہماں بسبلاں اوزامرا ناں دانے پر کتہ اور برترگ ء
ہیتے کتہ، گوشتاں انچس کہ زانے باگ ء پیل ء دا بقا اور مد ء
دا خطا نبیت، سر پدیناں گوشتہ چیزیکہ نہ اشیتت دل بندگ ء
نہ کر زیت، گوشتے رہ بند ء جی ٹنت، گوشتاں گندو کافی
پر تہ بیچی ء اور مندو کافی ہم روشی ء گلستان ء کتاب ء لکت
کماں کہ سہیل ء گوات گونا سنی تا کاں بیچارہ کت کنت اور زمانہ
گردشت آئی ہتم ء روشی ء راگوں سہیل ء روشی ء ہیل
کت کنت۔

بقا۔ ہ۔ سرا، طریق۔ رہ۔ بند، نہ بہت۔ تب پک، قسمت۔ روشی، ناظران۔ گندو کماں،
خطاں بندو کماں، سالی، تقاد دل بیچارہ، عیش، عیش، روشی، روشی، زہرگ، سہیل، ہتم
غزاں۔ سہیل، پنڈیچ۔

پکی و تاملے تراندنتا پنج کار چہ گستاخوں پختے تاک بید
 روح پنج کشش اسے پل برتال ہلپت اد گستاخ ہمیشہ و شش ما نیت
 ہل دہدے کہ من اسے نکل آدرت، ہل و فاسے ریکسا اور
 منی ماسی و پلت کہ مرد ہر دہیں کول کنت پورا کنت، دو بہر ہاں
 روح و ماں سے ریاست و حکم ہاں بارو و جواں نند و نیاد و اد گپ و
 تان و بہہ ڈراں کہ ہر کنو کاناں کار بدنت او لکو کافی بود و بود نبیت
 پدایشی کہ انگت چہ باگ و پشے پشت کپگت کہ گستاخ و کتاب
 گنت، جہانیاں گیش زانو ک ہدا گنت۔

نکل جہان و بادشاہ زادگ سعد پنج ابی بکر و پنج سعد
 کہ ہدا گوناے روشنا کنت، اکین

ادماں گواچن و کثیت ہاں دمان و کہوش بیت ماں دیوان
 جہان و دیم پانی، ہدائی سایگ، رب و مہر و لسانی، دنیا کی و
 خزانہ، ایس و کوس، آسان و چہ کک و آگہیں، و زستانی سرا
 سوب گیشیں، زوراکیں، بادشاہ اسک بد شناہیں دہن و چوگ است
 نیما کی، اسلام و نازنگ، سعد پنج منتر تہین اتا کک و، بادشاہانی ستری

دعدہ کول، روز، حکایت، نکل، حسن معاشرت، مند و لید و جوفی، و شش نیاد
 اطاب عا درت گپ و ترائ و و شہ نرائی اورب جو، کماں، مند پنج، جو کبعت
 کس زناہرہ، زوراکیں، مند باسک، جمال، ذیبا کی، گوردہ باضی، مس یات
 داشت، پناہ، دم پانی

بادشاہ، قوافی سمرانی واجہ، عربی و عجمی بادشاہانانی مزن، اسپہی
 و ترکی و سلطان، سلیمان و ملک و وارث، دین و دنیا و سوبہ و
 واپند، ابو بکر بیک سوری و بیک زنگی و کہ ہر ہر دوکانی بخت و ملام بوز
 بدلیت، ادائے نیش دو بیکر پخت او ہمہ را و بیارت کہ پد سے پہر
 دوکان نیک پر میت پہ قتی واجہی و ہر عجم و بولیتے۔

شش بیتہ

اگر پہ واجہی دنگوش کرت و دش کرتے

نہ شیشہ خاہنے چین و اد نقشے جہاں رنگی

امیت ہستہ کدی گول طرد پ نہ کپیت

پہ سوبہ کہ گلستان و دل مکتہ تنگی

ادغام ابیش کہ بخت اور گتے سر نامہ - پہ نام و سوبہ ابو بکر سعدین رنگی

لعل مستری امیر فخر الدین ابی بکر بچ ابی نصر و کہ ہر عمر لٹے و راج

پخت۔

دعا منی پیکر و بانز شہ قتی کو جانی و سر و دراکشت نکنت او

نا ایتی و چیم و پہر لی گزی و پشت یاد و

چست بخت نہ کنت، او چینیانی و برگ و درو شتم نہ دنت تا آمان و

کہ سنییتہ تلاچ بہتال و شش آگن و مستری امیر عالم و عدل و سوبہ مند

نکار فاد شیش ظاہر و ہر باہر، سر نامہ، بلہ مجالی، کو جانی، گندہ گوری، صاحب نظر و

سر پہر جمی و تجملا، پیداور و درشتہ منظر منور، سوبہ

بادشاہی و تخت و پشاکہ ٹیک ، ملک و سلسلہ سلاشیاں سلسلہ دیوکس افرا
 مانی لوسس ، گریبان دیوم پانی ، عالمانی و سرادست ویرکونک ، پنگار سار
 کاغذ دست ماروک ، ایرانیانی نازنگ ملک و راستیں دست ،
 گپینانی بادشاہ ، درباریانی ستر ، بادشاہی و ادوین و نازنگ ، اسلم
 او مسلمانانی و ہر آؤک ، بادشاہانی زہرترین ، ابی بکر پیرج ابی نصر کبر مملکت
 بہا مداح چکیت او قدر لکے بود ائینیت او ڈڈاسے پختہ پکت ادا جرائے
 دو چند کنت پر چیکہ دنیا و ستر نمایانی مست کمر گلین نت او تو گلین شری
 ماد تانی خناز گنت .

ہر کہ ماں سا بیگلے لشت ہے آب
 دشمنے دست او گنا ہے نواب

آٹھ ہر پتھر و او چپ جاگنڈ کلف سرا کاسے ایرنت کہ اگے کلک
 ہم چراک کنگ و ماں بد زفت تہ بد و درنت او زہر و چیرا کانت
 بے نیرانی اسے پیجے و سرا کہ عزیزانی لغت و شکر کنگ او صفت
 کنگ لونیک سحا کنگ واجب نت او پیشیں کار و کنگ بالشت
 شرتنت پر چیکہ ویم و اسے گول پیشدارگ و گور کسیت او آ
 دیوی و سہب و گول قبول بیگ و نیک ترنت
 بہت بیت

نشاوے و چہ آساں و بہت بہت پیشہ دست
 زگتای بہت جہان و بانک و ہر وہی کہ نرات

مترہ طیارش و ہر آؤک ، او ہر ، ممتہ ، نہ تیری ، احد و ڈڈا حوا شحا ، چپ چاگرد ننگ ،
 کارے متیں ، ایہ ، تہاکن دل کلال ، جہاں ملک اطلال ، طوں گم .

گرفتار لے جکتے ، دنیا و مابلوک و اسے مہر دنت پر جانی سیناں کیے ، کہ بیٹے نشان
کھٹے گزریں گامی راستے گننے دائیں زندہ تھی نام و پداواریت پر جو این بات

چے پخت چے مکت گرسیت اچا ہل عام
بمور ویم و چے مانت ، یثے ہچ مانت

نکل چہ خدمت و پشت کپک و او اہلین کڈے گرسا و سوب

کم کارکنگ او گیش تندگ کہ واجہ و دربار و دستورنت ا پرے
سبب و منت کہ ہندوستان و سر پدیناں چہ ڈلے و ہرز
جہر و لافقی و بارو و گپ رپ کرت نہ چریشی و سولو گرو پچ
مدیست کہ ماں گپ جگ و بٹے ، بزانیے باز مد گیت ادا شکنوک
را بازیم داوگ کپیت تا آگپ و پکوٹینیت ، بزور جہر و اشکت
او گوشتت کہ پکر کنگ کہ چے جگوشاں جواں منت چرا شہومان
بیگ و کہ پچے گوشتاں۔

ہمہ پیریں سر پد کہ زانت منت ہمہ
چہ گپ و سسا کنت آپکر شتر

مشاطہ - دیم مشس ، واجب تیم ، تقاعد - اربس ،
فضائل - لافقی ، عیب - لشک ، یعنی - بزانیے ، منتظر - اڈمنوک
راہ پار - لشیانی - ایشومان بیگ
مراطبت - دستور ، ہند۔

۱۸
پنا پکیر، پچر کدی گپ عین
بگوشن جوان، پکین دبیر، پچر گم کن

پکین پکیر ندہا، ہر کن گوں کس
چشی پیشیں بس کن گروشتت کہ بس
ہیر کنت مروء چہ سادار گہ
ہیر جوان کنتے نہ سادار گہ

پدا چوں مال دیم و بادشاہ و دربار یانی گمشدہ قوراکیں
طبیعت) کہ نیکان ڈلے سنت او با زونگیں عالمانی بھی و جاگہ
سنت، اگر من جوانی ہیر زکھ و مڈالی پکیناں نہ بزالی ہاک خلیاں
او کوڑا میں شے مان زوراکیں دوبار و آودتہ او کر مہرگ
ال جہوریانی بازار پہ جوے و نہ کر زیت او چراگ روش و ویم و
دہشتناکی مات کنت او الوند کوہ و واسن و برزیں ٹل ٹیک
گندگ بیت۔

چار بیتہ

ہر کہ گردن پہ دعوائے برزاکنت
گردن و راوتی پہ پروشگ و نت
سعدی و نت یگینے او بے وس
کپنگ و گوں کنت، ڈا ٹوکس

بج - ڈل - می

زکھ - می و جاگہ، جد، زلیری، و ڈاٹوں - سہادری، شوخی - ہاک
- منارہ - ٹل، جنگ - ڈاٹ

گپ پدا تو پین او پکر سرء
 بیت بن اول ء دوار پدا
 درچک نندار میناں نہ بستان ء
 من ہی زیبائیاں نہ کنعان ء
 لقمان ء چہ جست کتتش کہ سر پدی اش کے ء زرتے،
 گوشتے اش کوراں پچیکے تا بندے نہ گندنت پاو ایر نکنت
 (عربی) در آگیا ء بند بست براتھا ایر کیگ پدا ٹپہ (مصرعہ)
 سرا مردی ء پرک د جن گر پدا
 روایت

گر کلاس ء ماہت جگ ء ریک بے چے کنت گنت گوں شاہین جگ
 پیشی شہے کہ بروں مشک ء گیت بے شکے کہ بروں کیت پنگ
 بے پکما شانی ننگ مارئی پراہ ڈڈوری ء سرا پت کنگ کہ چم
 شہ دست چیرانی کشکان بندنت او کستر نیانی ردا ء پیدر کنگ ء
 سرنہ خفنت چھنتے گپ گوندگر اند من چہ نوکین ہیراں اد متلان
 اد گالان او نکلال او پیشی بی بادشاہانی پہلایہاں رسراش ہدی
 رحمت بہ بیت) مرے کتاب ء مان کزنگ او چہ بے بہا میں عمر ء
 بہرے خرچ کنگ، اسے کتاب ء ماہیگ ء سبب ایش منت
 گوں بداء ء خاک ء

نعل بندہ درچک نندار شوک و پکاش، وسعت، تینی، پہناوہ پراہی، زنی ء
 زبردست، دست چیر، جہانم، زمان، افشا، پدا

سریختہ

پہ سالانہ لپس کپیت اے نظم ذریعہ اوے ہر ذرہ تالان ہند ہند
 بے اے شکے اشح من یات بائیت پر کوڑای من بقا گنداں ز نند
 لواروچے بزدگے ء خیال ء دعا بیت منت پر لکو کیں سند
 چم ء ہورت چاری ء ماں کتاب ء او آئی ہیرانی پدوریک
 اوٹیک ہک کنگ ء نہا ہیر ء راگوٹہ کنگ گوشگ ء ما جواں
 زانت اعلیٰ سرکیں باگ ء ادیریں کشار ء ما چو بہشت ء
 ہشت ہیر گت، پرے سوب ء گوٹہ کنگ بوتہ کہ پدے پہ نوشی ء
 میت راستی ء ہدائیش زانت۔

۱۔ سری بہر ماں بادشاہی خود خیاست ء۔

۲۔ دوی ماں راہ کچانی خود خیاست۔ ۳۔ سیسی ماں مبر و شکوہ شری

۴۔ چاری ماں چچی ء سیت مندی ء ۵۔ پنچی ماں عشق دورناتی

۶۔ ششی بہراں دپیری و نودی، یعنی بہراں زریگ چہ پانگ ء

۷۔ ہشتی ماں نند و نیاد ء شہم

ہماں روچاں کہ پر ماہ ہدوشی منت

شہ بھری شند و پنجاہ دشت منت

ساروں پختے رات دشتاں

تراربا ء سپاں او دماں من

تزیبا۔ سارگ، تہنیا، پدوریک، زریعی، درپٹانی، ابواب، بہرہ، سرکیں

غیا بز، رومہ، باگ، مدیق، باگ، ماٹ، ملاست، نوشی، سواب، راستی، ہتری، تناخت، چم،
 قضیت، گہری، تربیت، سیلاک، لاہر، پانگ، تاثیر، گنگ، زریگ، یعنی، نندی، ہیر

سرکی بہر مال بادشاہانی خور و ہور

۱۔ اشکناں بادشاہ سے چہ یک کینی رنگ و کتی کہتے بہے
 دس ماں نا ابیتی چہ ہر زبانے کہ داشتے بادشاہ و رازادیک
 اکت اد بد گوشتے پمانکہ گوشتنت کہ ہر کس کہ چہ سر و دست
 زیریت برچی ماں دلائے کیت گوشتیت روت ۔
 اڈ و ہر دین نہ رنگ پر جھگ وار
 نہ دستے روت پر زہائے بے سار

عزنی کیت پر زاء زبان گہ بیت النان نا بیت
 بیت بے دس ہر کدیں پشی کچک و گوں ٹریت
 بادشاہ و پول کت چے گوشتیت، یکے و چہ نیک نیتیں
 وزیراں گوشتنت کہ واجہر باگوشتیت (مرچی)

زہر و ایر بروکائی مہلوک و پہل کنوک بیت اللہ نیکانان
 دوست دار بیت بادشاہ و ترس ایک او چہ کشکائے دست
 زہر و زہر و زہرے و کہ گونائی چپ نہ گوشتنت کہ سے ملک و
 نہ ساچیت کہ میدانج راستی و بادشاہانی ویم و گپ پکنتنا
 ایسی بادشاہ و رازادات۔ اربد گوشتنت بادشاہ و

پہرے گپ و دیم گردینت او گوشت کہ آدروگ کہ آئی گزشت
 و شتر و آنک چرے راست و کہ تو گوشت پچیکہ آئی و
 پخیر و مت او ایشی پد پلیتی او بیمانی منت سر پراں گوشت
 (بہر آردکیں دروگ گہنت اتر پسات گچو کیں راست و)
 بزراں کہ ہمہ دروگے کہ تہا ئے خیر بہت چرا راست و کہ تہا ئے
 پیانت بہت شتر ترنت

بادشاہ ہر کس و بادشاہ گپ زیریت
 ایٹ آرا کہ نیکیں گپ گوشت
 ۲۔ فریدون و ماڑی و درگہ و سرا کلنگت۔

سہ بیتہ

خانیت او ہرات دنیا پر کمں دل و گوں و تی غاتی و بندوس
 مکن مگہ ان ملک و دنیا و پست کہ تھی یہیں باز آئی و انیت و گنت
 ہے ساہ کلیت ہر دیں ترا چے تخت و سرا او چے ہاک و
 ۳۔ خراسان و بادشاہے و سلطان عمر و سبکگین و را ماں و اب
 دلیت کہ آئی تیو گین ہون رتنگت او ہاک ہیگت بے چے ہماں
 و دل و ماں چم کا سگے گشتت او سیل کنتش و درسیں سر دیں
 چرائی تغیر کنگ و پشت کپنت چپ چہ فقیرے و کہ نہ برزانتے او
 گوشتے کہ آگت گند گانت کہ ملے گوں و گراں منت

طاق ۔ درگ ۔ چشم خانہ ۔ چم کا سگ
 دریکہ ۔ کوڑکی

پیرا ڈگارہ کل مزین مردم بہت باز
 پیشان ہٹے ڈگارہ سرا ہنچ نشان نمنت
 آپہیں میں مُردگ ہر باکہ باک و سپاقتش
 آرا ہند باک ہر وارستہ اچھے ہڈو جہاں نمنت
 زندگ پر عمل ہر برکت ہر نوشیروان و نام
 گمہ باز وقت گوشت کو نوشیروان نمنت
 مینکی من پلان وہے زندہ ہواں ہذاں
 پیر چرائی ہر بگوشنتے پلان نمنت
 ۴۔ اشکناں شہزاد گئے چلک و بے نمہ گت ادائی دومی
 بات ہر دو نمہ دار نمنت او چھے پتاٹھے پہ نوشی ادایہ جینیں
 ڈول ہر چارت ادینج چہ سر پدی او ہورت چاری ہر پوہ
 ست ادگو شتے ادبت چکین سر پد گہنت چہ ہر زین نام سر پد
 چکچک ہر چہ ماں بالادہ کستہ ماں بہا ہر مستر نہ نمنت ہ
 عربی نمنے کہ گماندہ حلال او پیل حرام او عربی شعری
 طور کستہ در سبیں کو ہاں چہ ماں قدر و قامت ہ
 مسترنت التدر نہ یکا ہر ماں قدر و قیمت ہ
 اکو اشکنت کہ لاگریں پوہ ہر گوشت یکا انڈین ناسینے ہر را
 اسپ تازی ہزار لاگر بیت گونے چے سیالی باہرے ہر را

غالی۔ ادرگہ۔

صعب۔ انڈین۔

پت و کذت او در بار بیان و دشمنی آنکت او برانان و ک
تورت.

مردک و تا بیزگوشته بیت شری دگندگی و کل نکیت
برلدے و مزاں کہ خالی نکت و پتہ بلکن تھا پنگے بہ بیت
اشکناں بادشاہ و ہماں نزدیک و گوں نقدیں و دشمنے و
اڑگ کیت ، ہر دین شکر چہ ہر دو سنگے و دیم چہ دیم بیت
نتا او مڑگ و نیتش کتا ، سری کے کہ ماں پڑے و درنگا ہر
پنج کتا او گوشتے .

ماں پڑے و جنگ و منی پشت و گندے آنیاں
من ہمایاں گر گندے ہک دہون و یک ہر
کنت جنگ ہر کس بناں جندے گوں ہوناں لب کنت
دکیت اشج جنگ کنت ہر دین ماں ہوناں نکیت
اے گوشتے او دشمن و لشکر و سرا جلو برتے او کردے
جگلی میں مرد کشتے ، ہر دین پت و دیم و آنک ،
پاماں پکتے او گوشتے

توس و لاگہن بے نکتے و لقبے مزاں ٹہی و

حاصلہ - بیڑا مردان کار - جنگیں مرد ، زمین خدمت بوسیدہ - پاماں پکتے ، حقیر - لاگہن
حقیر نمودن - بے نکتہ اور شستی - ٹوہی ، زہری .

کار جنگ و نذرت چہیں گوگا کار دا جنگ نذاسپ تازی و
 گوشنت و ذمن و لشکر کوتے نتا اور ایش کما گپے و
 جہگ و نیت کتا، پنج و تواری برجت اور گوشت، اور دال
 جہد کینیت تا جنینی پنج گورا کینیت، سواران و پیرے گوشگٹے
 کد بھادک پیتروت اور یکاری و ارش کرش، اشکتاں بہاں روج و
 ذمن چہ سوب کتتش، پت و آئی سرچان و چکتا اوراں
 کش و گپتے اور روج پہ روج مہر گنیشی گتے تا پاک وارث
 کتے، براتانے جہاتک اور آئی ورگانی تہا زہر گنیشی، گوارکے
 چہ وری پو بیت اور در پچھے سک تہ و بست چہ سر پدی و پلوہ بیت
 اور چہ وری گ و دست کتتے اور گوشنتے مجال نت کہ جہود دار
 پکرت اور بے جہود ہڈائے بکرت

سایک و بوم و روت کے نذیت

گر ہما اشج جہان گار بہ بیت

پت و را چرے مال و سئی کتتش، براتانائے لوٹت اور
 جہان گوش چکتتے اور ہر یکے و را آئی دل پھیں شہر و
 ڈنی کڈان جاگہ داتے تا پسات نشنت اور اڑی کتتے پر چیکے
 وہ فقراں گندیئے و دست کنتت اور دو بادشاہان ملکے و
 نیت نکنتت۔

دوست اللہ و ننگن کپے دوتت شاد و گمہ نیم و پکیراں و شش کنتت

حملہ۔ ارش، بیڑ، کنار۔ کش = ولیعہد۔ پاک وارث، احمد، جگر۔ دیس، مغربہ۔
 کما، وریچہ۔ کوٹوکی، سڑکی، محال۔ مجال، ہنرمند۔ جہود دار، مرغ ہما۔ مرگ آبین
 ا۔ ا۔ اڑی، گر چیل

بادشاہ گمہ بار شاہی ملکہ گیت
لوہیت انگت وومی ملکہ و بخت

(۵) عرفانی و زانی گچے مان کو ہے و کرگ و نشنگت ادا
وگش اینگت او شہرانی رعیت ایشانی چہ ڈنگ باز کا
ترنگت او بادشاہ و لشکر زورنت پچکے کو ہے و بریں
عے و گے و راتکہ گینگش او وتی دیم بان جابر سنگتس ، اینگ
مجہ میں ملکانی کاشاں ایشانی بیرانی و را دیم کنگ و شورکت
کہ اگے اے ڈونگاں وتی ڈونگی ہمے پیم و داشت ترگوش
دست دور ویک مشکل بیت۔

ہنالے کہ بن لوک لوک و نجت

تہ یک مردے اسج بنا گو تک کنت

بے سیم ہستے گے چینی ان کشتے گوں کاریگری جوڑ ماں

سر و چنگ و کنت شیگ بی لب

نہ بیت ہر دیں پڑ بوت پیل و گوں گوست

شورچش ٹہت کہ یکے و ما ایشانی پہ در گمیگ و پرائش

اوچم داشتش تا وہ و کہ ایش تو مے و سرا سنگتت او

ہندش ادراگ سنگت کو دے جنگ و یگیں او آزماگیں مرش

دیم وانت تا ماں کوہ و گمے و چیریتانت ، سٹپ پاسے و

تلمہ بٹا ، شک ، مینج ، کیلیں ، لجا داواکے ، بارٹ جاہ ، ماہرن ، ورنج

متادمت ، دست دور و بگر چیل ، مشاورت ، شور ، شوب ، گر

کہ وزیر تہمت پندہنگ ادکٹ آرننگ سلا مش چہ جان ہنگ
 کنت ادکٹ و ماش ایر کنت سری ڈرنے و کہ ایشانی
 سرا ہرمب کت فاب رت چیتے بیلے کہ چہ شپ و گو ست
 رونج و اسپتیں ہنگ ماں سیاہی شت

یونس حضرت ماں لاپ ماہی شت

سید جگریں مرد چہ ناؤ چہ و در کنت یک کی و دستاش
 صا بستت اد سہب و اسپگ و بادشاہ و دربار و آرکش
 درنی کنگ و پر ماتے بے گت و آیانی نیام و ورناسے
 نت کہ آئی سرور نامی نوک برست اد گل و باگ نوک
 سبز بستگیت چہ وزیراں یکے و بادشاہ و تخت و پارگ
 چکت اد پر آئی پارت و جکت اد گرتتے کہ اسے بچک و
 تنگی چہ زند و باگ و بر نوارتہ اد اش نوک در نامی و مزہ
 ز گتے چہ واجبی و رنگ و ڈٹاری و امیت نت کہ آئی سر و
 نورہ و من بندگ و لڈے بادشاہ و چرے گپ و دیم
 گرد بیت اد گونامی پختگیں صلہ و پیہم نولدتے اد گو شتے

گیپت اشج نیکان نہ نیکی ہر کس و کہ برج بد

گنڈے و ماں سرا احمد کنت اشنان کد

تاختہ - ہر سب، ارش، پاس، بیل، قرص، رنگ، دلاور، سید جگر، کیگہ۔

ناؤ چہ، اتفاما - بے گت، و عنذانی شہابہ، نوک در نامی۔

شقا عننا و بار ستہ، رائے بند، پختگیں صلہ، سوانق - پیہم

ایشانی بیج و راگار کنگ شد ز نشت پچیکه آس و تو گ
 ادا شکر و دارگ او سپه مد و را کنگ اوزا بھکائے سلم
 سر پد مبنانی کار نہ نشت

نود بیار بیت زند آپ اگر بیت و شنبہ و چه بیج تو بر فردے
 بیج کن گوں کمینہ و گذراں اشج نل و کل و تو شکر فردے
 وزیر و اے لوگ اشکت پہ ناچادی و ووش کرتے اور
 بادشاہ و سلہ و شتری و را کک رحمت گو شفتے اور گو شفتے بری
 واجہ و کہ بکے ہمیشہ بمانیت گوشت راست متا اد بے میں گو
 پچیکہ ماں آبدانی نند دنیا و و رستہ اد انج آیاں بیل گپتے اد انج
 آیاں یکے بیتے ، یلے بندگ امیت واریت کہ ماں نیکانی نند دنیا و
 ادب زوریت اد سرمدانی خو سے گیت پچیکہ انگت زہگے اد
 اقوم و بیشکاری اد و ژمنداری ماں آئی تہا جہ بگتے اد ماں مدت
 مت کہ ہر زا ہگے ز بیت نہ اسلام و خمیر و اے مات پتے
 پدا یہودی ، موسی اد نصرانی کنتے۔

گوں بدال نشت نور حضرت و زہگ

بیج پنمبری اچے گم بوست

بیگ و اصحاب کیمت و روپے چنت

رند نیکانی گیت اد مردم بوت

اے گوتے اد بادشاہ و وزیرانی تہے گونامی ماں پارہاے

گون کپت ، تا بادشاہ و جہ کشکائے دست نشت اور گوتے

بشکناں اگے خیر نہ لیتاں۔

ذرا نیچے گوشتہ رستم ء و آئی پت ء

بہر مزان دشمن ء کز ورا انج و ت ء

کور ء سری من آپ تلگ باز دلیتہ

سبڑہ گوں بار ہر گے آپش نی و دتہ

پد ایک بچکس باز گوں گور و لاڈ داشت ، یہ ہیل دیکائے

باز و نگیں استاد سے داشتش تا جان بہر کنگ اد جواب

دیک اد بادشاہ فی خدمت کنگ ء پیش سوزح داننت ادورمان

بچک دوست بیت ، روچے ء وزیر ء بادشاہ ء دیم ء

ککے چرائی کمالاں گوشت کہ سر پدانانی دانینگ ء آئی تہدراثر

گینگ ادپیہیں ناز انتی چہ خواٹے درتکہ ، بادشاہ ء چہرے

زان ء بشکنت ادگوشت۔

گرگ ہر باب گور کس ء گلر بیت

مردم ء گوں ستر ہے ہر دیت

ہے سیم دو سال گوشت ، گپڑے پنگ ء نندراں گونائی

نندو نیاد زرت اد ہم پیہی ء یاری بستش تا یک دہرے ء وزیر

اد آٹھی ہر دوزا پگانائی کشتے اد چہ کاس ء درتہ یسے زرت

ادشتت ماں ڈونگانی گور ء پت ء جاگہ ء لشت اد بیرانی

کنو کے بُرت ، بادشاہ اد پار ء مرداں ماں رتاناں گپت اد

ادباش۔ نندرا شمار۔ کاس ، تختہ۔ اد پار ، انگشت۔ مرداں ، تلگ

کامیت جو این زہم بدیں آسن کا نہ بیت
 کس کدی بی پاک، دگر و گوں کس نہ بیت
 حواش کہ آئی جراتی عہ پوج نیت کس و شک
 پاک و کھاب و کلا و موٹو میں جہر و بیت

نکشتہ پل کدی کلر ڈکار عہ
 کمن آئی تہا بیران بجاں
 کنگ نیکی بدیں مرواں گوں انچس
 بزاں کرتے بدی گوں نیک مرواں

۶۔ سردار زاد گے دیتاں اعلیش عہ دوار عہ ورگہ عہ دی
 کہ چہ ستاؤ گیش سر پدی دزانتا اد پوہی دکل داشتے چہ
 گونڈکی عہ مزنی عہ نشان ماں انشیکاٹے پیدا درستا۔
 ماں سراٹے چہ ہوش منظر بنیاں
 تپکاٹے قسمت عہ استال

پہ ایکہ بادشاہ عہ دشس انک پچیکہ تہی دوری برود گور
 سر پداں گوشتہ تو نگری بہ دل نت نہ پہ مال او مزنی پہ عقل
 نت نہ پہ سال عہ آئی سیالاں گونامی عزت عہ جبرکت او پہ رزکی

سراٹے۔ دوار، پویدا، پیداوار، تو نگری، سیری، مزین دلی، جمال، گور

مال چیر جنگ ۽ بنا می اشس و استا او پر آئی کو شار و پیگ و بے
میت و ذنی ہنیش ہوشنیت

ڈر من چے کرت کنت اگر مہربان دوست
بادشاہ ۽ جت کنت کہ گوئی تو ایشانی و ذر منی ۽ سوب
چلتیت ۽ گشتے مان داہہ ۽ سایگ ۽ ہمیشیں بہ بیت من
در سان کوش کرتا انج رسی کنوکان کہ و شش نہ بنت پیدا انج منی
عزت ۽ کپگ ۽ واجہ و بخت وری او بادشاہی پشتا پکھیتا
من اے تہ کرت کناں نہ دے ہم کناں نہ پرد
بلے من رسی کنوک ۽ چون کناں وت کہ سچیت
وہر کہ تا تو پچھے چہ گم اور رسی کنوک
بنا ہر گ اے تہی آس تہی کدکنا نہ ہریت

شوم رونج ایشہ اپہ حب لوٹنت
بخت انج واجہ ۽ بہ بیت بے گواہ
گردہ گندیت شپہ پچ روش ۽
رونج ۽ نورانی چمگ ۽ چے گناہ
داست لوٹے تہ ہم نزار حشیں
کد شر، نے بہ بیت رونج سیاہ

انہام۔ بنا می، خیانت، پر ذمی، بے ایمانی، مال چیر جنگ، و ذر دستی، بے نامدہ۔
بے بیت، سہی نمودن، بین ہر شینگ، ذوال، کپگ، والا، بید، ہودا، ہر وادک، اشور
بخت، شوم رونج، آرزو، سب، مقبلی، جوال، روشنی، دست دارگ

(۴) عجم پر بادشاہی کے نکلنے کی کفایت کہ آئی تھی چیرے مرغان
مال و گول دست و راجی کرنتا اور ظلم و زور کرتا تھا
کہ استمان شہ ظلم و زبیاٹے دومی ولایتاں و پر تانت
اور شہر سکتھائے درملکی پر کیشکش کہتے ہر دیں رعیتے ملک
ہیت ملک و کٹ و لشک اتک، خزانہ اور گمنت و
سنان لوب کت اور زور پڑکتا۔

ہر کہ لوییتاں ڈک و پوت و دستگرے
بگوشے مردے بی تو و تی جواہر رو شاں
گرماتے تو و تی ٹیہ کر نہ آ اوج تو پوت
مہر کن مہر کہ اسے کنت تی آ دگراں

روپے و دیائے شاہنامہ و کتابش و نتاں صفاک و
بادشاہی و کپک و او فریون و دور نویت و وزیر و چیر بادشاہ
پول کت کہ چھے نانت کتے کہ فریون و کہ خزانہ و ملک و
شکر نداشت چوں بادشاہ پوت، گوشے انچس کہ اٹکتے
چھے مردم جو ^{دین} کائے تی پوت نتا اور دتس کت، بادشاہ
تے، گوشے اور بادشاہ ابر دیں مردمانی پٹ بیگ و بادشاہی
سرب نت، تو و تی مردمان و پر پے گینے بلکن و بادشاہی کنگ و
خیال مارے۔

رعیت، شیر و مردم چیری بہادک، مکائد، زبیتی، دور ہی، کرنت، سکتی
عزبت، درملکی، راہ، کنگ، ارتفاع، کشا، برزی، تہی، اور گ، بل، لوب

ہے شر لہا لینے فوج، گول ساہ

کہ فوج، چہ زورائے تو بادشاہ

بادشاہ و جنت نکلت، کہ رعیت و لشکر، بیچ و پیچیم بیچی

تا، گوشتے بادشاہ، را ڈٹاری بہ بیت تا کرائے بیچ بہ

تتا او مہر تا پہ اشکام ہنگ، بادشاہی، باؤٹ بہ نبت او ترا

سے ہر دو نیت منت

ظالم اپج بادشاہی کرت کھنت

گرگ شو پانکی اپج زرت نکنت

بادشاہے کہ سر پہ ظلم، جنت

وقی دیوالی، دور ملک، دنت

پنت دیو کہیں وزیر، پنت بادشاہ، چہیں تب، نہ

نشت، دیکھے چرھے پنت، گمرو نیت او ماں کیزو، دیم وائے

انز وہلا گورست کہ بادشاہ، و نا کو زنگ، پہ شرگ، پادانکنت

او دیم پہ دیم بیگ، لشکر، سر پہ بستش او وگر ملک، ٹٹش،

پہ قوم کہ چہ آئی ظلم، دست، سائش مال گین، راستگنت

بکک پہ بکک بوگت گورنایاں او ار کپت نت، او بدت کرتش

تا ملک چویشی دست، ورتگت او آیانان ملت

بادشاہ ہر دین وقی گول، چیر وستان ظلم کنت

دوتے ماں ویلے، گول سرسین، فٹن بنت، اڈار

گول رعیت جوان بنی اسٹی ڈرمن جو بنے گم بہ نزد
بادشاہ عر عاد کیں دستے رعیت فوج و کار

گم پیر دستا و بولہ پرواں پہ ترس ماں چہ زوراک دستیں بہاں
(۸) بادشاہے گول بھی ٹھپے و ماں بوجی و نشت و پیش
بھیہ و کدی در پاندینگت، او گول بوجی و ویل و ہیل نہ نشت
گریگ و پری پری کنگ زرتے او لڑگ ماں جان و کپتے بادشاہ
دشکام اچے کنت پچیکہ ناز کیں تبا و اسے پیم نہ ڈریت، راہ
نہ سجتش، سر پدے ماں آ بوجی و نشت بادشاہ و راگو شتے
اگر بہ پر ماٹے سن آرا پر پیے و چپ کناٹیناں، گو شتے
باز مہر و تودہ بتیے، پر ماتے ناٹھیر و را ماں دریا و پر نیش
چنت ہرے بڈکی وارتے، چرائی پد ماں میداں گنیش او بوجی
دیم و آورنش، آگول و تی ہر دو کیں دست و ماں بوجی و
سکان و لچت ہر وہی درنگ، ماں کنڈے و نشت ادا
انکام کتے، بادشاہ ہیکا سنت او پول کتے کہ ایٹی تہا چہ سا
نشت، گو شتے پیہ آئی بڈگ و ویل نہ ولینگت او
ماں بوجی و دراہ ندگ و قدر نراقتے او بدین کے چشیں بہاں
قدر و رانتا کہ ماں ویلے و گوگ بہ بیتا،

۱۔ نشت۔ ویل۔ لطف و کرم۔ بہر و تودہ۔ ۳۔ حکمت۔ ساری بہر پچا۔ ۴۔ فرق۔ ۵۔ سلاستی۔ ۶۔ بچاں۔ ۷۔ چشیں۔ ۸۔ بین

اوسیر! ترا نیت بگن با جری و دش
 مے میو نیت آ کہ پہ تو سب باہیں کرے
 حوراں پہ بخت بر ہے اعراف دوزخے
 اوج دوزخی ء پول کن اعراف بنتے
 پرک نیت با ہمیشی نیام ء کہ مرد کے
 چار نیت راہ او دوسری ء انباذ پیلے

(۹) چہ بھی بادشاہوں یکے نا دراہ بپویت ماں حال ء پلیر کا
 اور ایتے چہ زند ء سستت، ^{بے گشت} بہوئی موار سے چہ درگہ ء نہا
 پرت اور مستانگے دات کہ پلاں کلات ء درگہیں پہ واجہ ء
 بادشاہی پہ کت اور من دستگیر بون نیت او آونگ ء تیوگیں
 رعیت دستر حکم ء چیرا ء انکت ابادشاہ ء سارہیں ساہے
 کشت اور گشتے ء امے متانگ پہ من نشتت اور پہ درمنان نیت
 بزانی بادشاہی ء وائثال۔

ہے امیت ء سنی جوانیں زند گوست اور ماں
 کہ ہرچی بہت دل ء بلکن ء گس ء بیت نیت
 امیت بیتہ تہ پورا بلے چہ کھٹ انیس
 امیت نے شنگیں زند نے پدا بیت نیت

۱۔ اجل ء دست ء مرگ ء بونست چت موکل او ہر دو جم چہ سر گھینت

۱۔ فرق شہم۔ جٹائی ۲۔ لبلی۔ گلکش ۳۔ زشت۔ سیاہیں ہنکر، بدننگ بہ۔ انظر آونگ
 ۴۔ فزان۔ پریات حکم ۵۔ شارت۔ شروہ، متانگ۔ نی۔ آنے بہانے۔ ہ۔ کوس۔ نویت
 ۶۔ مہانت۔ سرجم۔ ۱۰۔ بد۔ کول۔ ۱۱۔ اعقاد۔ پستا۔ ۱۲۔ حذر۔ تہر۔ پیر۔ پند

- ۲۔ او منی دست و دل او پیک ابوباک
 دُرہ سوک چہ یکدگر پکنیت
 ۳۔ من کپوک و سرا او دشمن شاد
 سنگتاں جائے گرد و چہ پکنیت
 ۴۔ زندگوستگ منی پہ ناز انتی
 من نکر نگک شما ہتر پکنیت

(۱۰) ہرمز و راگوشتن ارح پتی و ذیراں چہ مدلیتے کر
 کر تفتے، گوشتنے پوج روسی نکتاں بے پک زانتاں کہ ایثاں
 دل و منی سر ہم بازنت او منی گوشتن و سرا پورا پت
 کنت، ترساں کہ چہ وقتی زلال و ترس و منی کنگ و میت و کنت
 گڈاں سر پد نیانی گوشگ و شہ کار گپتاں کہ گوشگش۔

چشراںی کہ ترسیت ارح نو ترس
 کنے گون چشیں صد اگر کرت جگ
 شہ ترس و سرائے عجبیت نگ
 شپانگ و پدی جنت سبہ مار ڈنگ
 نگدے گون چاکر و در کنتے جم
 اگر کنت گٹ پشی و را پنگ

۱۱۔ بھی علیہ السلام و قبر ^{مجاہد} سردن و بوک جنگ نشتناں ماں
 دمشق و جمعہ مسیت و چہ عرب و بادشاہاں یکے کہ پہ الغافی
 بنام نت، تھا انک نماز کتنے او بداء را گوانک کتے او مراد
 نو طے

ناک امیر و گریب ماں رب و درنت
 خوار تر آکر مالدار تر نت

ہمہ دماں و من و گو شنتے کہ ننگے اور استکار میٹے کہ پکیراں
 بہت مہرے گوں من پکن پچیکہ اناج زہدیں ڈرنے و ترسگیاں
 گوشتاں کہ بز کاریں رعیت و سرارحم پکن تا اناج زور اکیں
 ڈر من و گندگی گندے

گول روز مندیں و تی دست و نگرئی و پٹیگ
 رونتا اگر پہ پروشے اپنے زوریں دست
 نترسیت آ کہ کپو کان و ہم نہ بیٹا میت
 کہ ہر ویں دست پکپیت نت کس مذتے دست
 بدکار ک کشک و جسم پنیکی و دارگ
 پہ رو کہ و کتے مراد پر و دانتے بست
 پکش نو بجی و گوش و پکن گوں کلم و عدل
 نکر تے عدل تر پوہ بی پہ عدل رو شہت

(۱) حاجت . مراد گورہ . نماز . نو اشس . ۲ . دعا . گوانک

۳ . جی . ردی . ۵ . نیکی . شری

بنی آدم اشح اصل ول ۽ بر
 پھر یک جون ہو بکرنہ زردو بگر
 بنی آدم اندام یک دومی ۽
 مری روج ۽ ہنتت یک ہتی ۽
 یک اندامے ۽ گر جہاں دودونت
 پہ اشکام اندام دومی نہ ہنتا
 توابع سکتی ۽ دومی ۽ بیگی
 چے حق ۽ نام بنگ ترا آدم ۽

(۱۲) بزرگے کہ بداء گوانک اشکتت ماں بغداد ۽ انگ
 یوسف اش سکی کت، لوتھنتے او گوشتے کہ پہ من مہر ۽ دعائے
 گوشتے، بداسا ہائے بگر گوشتے بداء پچار! اسے چہ دعائے
 گوشتے اے بیکیں دعائے پرتو اور پہ تیوگیں مسلماناں
 او مزن دست چیر دست جنوک تنکداسے دور بہت تھی مانوک
 لارچے دنت او شا ہی تھی مرک شرتو، چہ مردم آزاد
 (۳) ہے النفاہیں بادشاہے ۽ بزرگے ۽ چہ پول کت کہ تمام
 عبادت جون تو نت گوشتے پر تو نیم روج ۽ قابانا ماں پر
 یک دان ۽ مردان ۽ مکدینے

۱- دودیش فیر بزرگ - بزرگ (۲) دعا - گوانک

۲- دیکھتے خیر - زبریں گوانک ہر زبردست - مزن دست - زردانک

۵- زبردست - چیر دست نرودو - مردم آزادی بہو کت بزرگ، بیہو
 دیکھتے - بزرگ

ظالمے دتیوں پر داب و نیم روح
چنبے سے گواشتاں پر چپ و داب نہ میر

شر تر آئی داب و روح آگاہی

اسے روہیں زند و چہ جواں پوسینے قبر

(۱۴) اشکناں بادشاہے و شیبے پر موج و روح کت او

باکی و ماں آلولال گوشنتے۔

بہی ماں جہان و من و شترچہ سے دم نے

نے شتر و رد و پکر من و ادچہ کس و گم نے

بزرگے کو بیج ماں گوہر و پنگت گوشنتے

او تو کہ تیرا سٹا پر نصیب و مرے عالم نے

نے گم ترا، بیج مینے بے گم ترا سے ہم نے

بادشاہ و دشمن ایک او ہزار اشرفی و لوتے چہ دریچہ و

دا کشتے او گوشنتے او بزرگ پو و بدار گوشنتے پلو اشج

کو بیاراں کہ لپٹک نداواں، بادشاہ و را آئی کتگیں حال و سرا

ز ترس ایک او چبے گد سر باری کنتا بزرگ و را ویم وائے،

بزرگ و آگد و ڈی ماں کسا نین بد سے و وارنت اوکار

نشت او پدا ایک

کنتت، بیج کدی اڈ ماں ماں ملنگ و دستا

نہ میر عاشق و دو و نہ گیچن و آپا بہتتا

(۱) نقشب چنب ۲۔ عشرت۔ دور ۳۔ پایان عشرت۔ آلولال۔ ۴۔ منسل

ماں وہ دے کر کہ بادشاہ و را آئی پرواہ نہ بنتا حالش وار
 نہ ہر گیت نچرائی دیے گرد نیت او پیشی و سر پداں گوشتہ کہ
 چہ بادشاہی زندگی نہ پر و ہتر کنگ نیت پچیکہ ایشان گیشہ
 خیال بادشاہی و گوں مزین کا ناں بہت او استانی و ہی و ہر
 آرت نکنت .

ورگ بادشاہ و حرا عش بہ بیت

کہ وقت اور گئے خیالش نہ بیت

گوشش تا نہ بیت اشکگ تھی بہر

وقتی تدر و انج کو دہی و مسجر

گوشتے اسے پھلپی بد فرجیں پنڈوک و کہ ایکریں مالے ماں

ایکریں وہے و گارکتا بہ گلتے پچیکہ بیت المال و خراز تک

دستانی زنبنتا نہ شیطانی براتانی و دو۔

بے سما روح و کہ کا نوری چلا کاں تک کنت

زیت گندے تک شب نیم و چراگ آئی نہ بنت

چہ بنت دیوکیں و زبیاں یکے و گوشت کہ واجہا غیریں ہمیشی

نہا گنداں کہ پیشیں مردان و شرم کنگ روز و یک نیت تا

ماں گندران و گیش خرچی کنتا بے ہرچی کہ پراتے بہ تر گ

اد بند کنگ کو نہ اسے پیشیں مرداں سپر و نکنت کہ یکے و را

۱- مزیب ہر باری - خلعت - گد - بشنگ - راویں - (۳) میر جالی -

خندہ بہتر - شوخ چشم - مجلس ۵ - بند - بد فرجیں - گلا - تک - زنب - نو -

اجلہ - بے سما - ہوش - دوہ کفات - روز - بتاریقی - شرم کنگ - جانا - نقد گنداں - روز -

پہ مہر و امیت و چہار کنگ اور پداچہ نا ایتی و زہر کنگ
 پہ عاصی و دتی و درگد بہیت بوجک پوج
 بیچ ہر دیں بولت پہ گراں بہیت بندگ پوج
 کسی گندیٹا حجاز و تنیگاں
 سوریں آپا و ہر گئے چون رچنت
 چچے و شیش ہر گدے بہیت منت
 مردم و مرگ و مور کل کا بہیت

(۱۵) چہ پیشی میں بادشاہاں یکے و ماں و تی ملک و بند و بہیت و
 سستی کرت و او متکر و را پرتنگ و سستی و اشتہ پداچہ
 زور اکیں شہنشاہ و الگلا اورنت و درساں بہیت و انت
 ہر دیں فوج و دریک زور و انت
 آبی انج زہم دست و سر و انت
 گنت مروکچے جنگ و میدان و
 دوت گر اورگ دست چنڈانہ

یکے چہا پیاں کہ دغا کنتش جوں سن برا بندگ متا عاست کتاں
 او گوشتاں کینے تورہ نریر سے، ا کینکینے و حق نازا تھے کہ ماں ککین
 تگدستی و چہ کو نہیں واجہ و بتریت ادسالانی حق و پر زونگ و
 پتا بہیت، گورشتے اگر گوں مہر و پہلوں کینے بلکن نریر نول بے

بے سپاس۔ تورہ نریر۔ احق شمس۔ حق نزاں، نیز حال۔ تنگ دستی، حق نوت۔ حق و پندنگ، ملک ملل
 منہ دارکی۔ پہل کنگ۔ اسپا حیاں۔ بے جو۔ بے کہیم۔

کیم شت او دین و پیر و پادشاه ہر دین پر ننگوں سے
چم تباری کنت پرائی سر دیگا و مٹا بولت نہ کنت

بدہ سپاہی و نذرتا بدنتا پر تو سر
بدیگے نذرتہ بزاں جنتا سر پہ رہے دگر

(عربی)

بلاخ مکن سیر نخت ہر دین پہ ہواں
جنتا پر تو زور مندیں دژ مناں
اور گ ہر دین بوت آئی بوت ولاپا
پر جہگ پیر کنت زور آ پہلواں

(۱۶) یک در کنگیں وزیر سے ماں بزرگانی چہرے اٹک ددنگ اور
ایشانی نذرتا یاد آئی سرا اتر گیتک اور دل و برجمی دست
کپتے ، بادشاہ دوسری برے گونائی و شان بوت او پہ وزیر کی و
گوشتے نذرتے او گوشتے در کنگ گہ و ہج مان ترگ

ہمائی گپت کہ کڈے چرائی گم کنت

دپ و خیر مردم و نیش و پیر جگ اپنت

تلم کہ پر دشتے او کا گہرے کہ واپن ورتے

زبان دست بی ایراد والہ و دست

بادشاہ و گرشٹ ہر پہلہ کا انا جوانیں سر کا ننگے گزرتے کہ بادشاہ

حرف گہر - چپ گلوں ، ہمت ، لودہ گیری ، رکتی ، نعلہ ، پدو پاتلی ، خاص ، لیس لکھی

خلفی - باپتیں - سپاہی ، جیش ، زندگی ، خلعت - داد

کارانی ہمیں آہر زانت، گوشتے جوائیں سر پد سے بے نشان ایس منت
 کماں چشیں کاراں و نرا دور نداشت۔

ہمیشی جواں چہ دودہ مرگ مرگ آہی منت

کہ جازنت ہدو و گر باایاں زہیر نہ کنت

(۱۷) چہ لاری پشی آ پول کشس کہ مزاد و نو کری پر چھی آ قیرگ

کپتے، گوشتے پچیکہ آئی شکار و پدو پاپولاں دراں اوماں آئی

سر ہم آ ہاڈٹی آ چہ و ژستانی، میرانیان، بچوک زہد کو از نیان،

عوشتس کہ ماں آئی بکک و ساگیگ آ آگے او آئی در دانی

تورہ کو منگا بستے، پچے زیکیر نیائے کہ ترا و تی گچین کو گچانی تھا

زیریت او سیت آ لائق ٹیہانی تھا اشعار کنتے گوشتے اشح نرد

یارے چش ابین نیان۔

اگر صد سال گینیت گیر آس

تہاے کپت اگر سو چیتے زہر آس

بیت کنت کہ باوشاہ آ نزدیک نندوک نو بیارنتنا او بیت

کنت کہ سر بد ننت، سر پداں گوشتہ کہ بادشاہانی ڈال میں ننت

چہ ہنر کنگ لو بیت پچیکہ و ہدے چہ سلام آ زہر گمنت او

وہدے پر زائے آ دادن و ننت، گوشتگش کہ باز مشکرائی پر کر

نندوکان کماے او پر سر پداں عیب۔

کنف۔ ڈال میں، کہ چوں کہ چوں۔ ندیم۔ برا ہندگ، عیب۔ ننگ، وقار۔ گملاں دارگ عزت

کنفان۔ کٹ، چنڈ، عیال، کہل، زہر دت، زلیخہ۔ دلویت، بادشاہی سند۔ تاما عدت۔ ننگ

پپ ہنگ۔ بار۔ بد، طاقت۔ سگ۔ ہما۔ مرگ آئین

دقی بدار تو قدر و گون نند و نیاد گراں

تو بل دے چتر و لیب کا پہ گرمی نند و کاں

(۱۸) چہ سنگتوں یکے ء زمانہ ء شہنگ ء محلہ منی ء آرت

کہ کٹوں کک ننت اد کہوں لوں باز او شد ء بڈ ء سگ ء نند

اد بازیں بر سے ماں دلاؤں انکھ کہ دومی ولایتی ء بمعان تا بہ

پہریے ء کہ زند ء گوازیں کسے چہ منی جوان و گندگ ء دوسری بہ

نزانت کسی چہ کسے گرماں گوژنگ ء و ننگ

نگہ بیت ہم پر سے پوج کس کہ ساہے در کپنگ

پدا ڈر منانی شکانانی خیالوں کیت کہ منی وندا پہ مند گند ننت

اد منی اسے روگ ء واپہ منی کہوں ء نامر وکی خیال کننت اد

گوشتنت۔

گندرت بے جیالے غیرت ء را

کننت آد بیت پھیرنگ بختی

شنگ پر چنگ ء اشکام پرت

دقی زہگ د جنے ہشتہ ماں سختی

انچہ کہ سہر انت چیلے یکوانی زانتوں ہستہ، تھی سر منت

اگر کارے بہ ملیت کہ دل ء بر جی ء سوب بہ بیت تہ دقی منگت

مر و پیرے تورہ منگ ء در کت کمال گوشتان برات اہشاہان

مقدم - سچراہ پور - عمل - ڈگری کار بطون - مر - نواج - گم - حوامی - ڈنگ - پاسبان - لہجہ

عاشق - پیراں کار - غماز - چیلوں - روپی - کیگ - محب - ہر شپ - پاک

نوکری دوسر داریت نین و امیتا اوساه و ترس او پر سریدانی
 خیال و چپ نت پر سے امیتا و مرا ترس و کیگا .

نینت پرچ کس ماں لوگ و نپڈکسا

کہ گئے پر ڈوگا رو باگسا و بدہ

یا دل و وشن بدار گول گم و پکر

یا نہ دل بند و را کلاگ و بدہ

گر شنتے پر منی حال و پریم و گمشنتے او منی سوال پر جواب
 نہ داتے ، نہ اٹکتے کہ ہر کہ مال پر مذہبی و دانت دستے شہ گوری
 نذیت -

راستی و چہ وشن بدانت نیت

کار اوج راستیں راہ کسوں نذیت

سر پر گمشنت کچھار کہیں چہ رنجین نت ، ڈنگ اوج بادشاہ و

ذرا اوج ڈو جو و ، بیماں کار اوج مچکل ، کہیک اوج میر شپ و ،

آئی کہ حساب پاک نت چہ پٹ پل چہ باک .

کمن ماں نوکری و سو گوزی اگر لوستے

جو او بدانت پر پنگار ، ترس و کسی مدار

کہ چھ شہو ماں سنگ و جنت پر چہ بیگار .

فراخ روکا ، سر گوزی ، گارنہ پر چہ شہو ، نا پاک ، بیگار ، جامہ ، چک ، ماسبت ، سیاہی ، شہیت

کیہ پچی ، آواری ، سفت ، ماسبت ، گوزی ، در کمن ، ان نا و چہ ، سریک

گوشتان رو باہے و نکل واری تنی حال و رسم کائنات کہ دینتس
 تپان و بے و ڈکپان پاد آبان، کسے و گوشت چہ چنے کہ تنی ترس
 سوبنت، گوشتے اشکناں کہ یثرفان و پھ یگار و گرگانت
 گوشتے ادنا سر پدا تر اگون یثرداں چہ سیاحی او آرا گون تو
 ہم شکلی، گوشتے چپ! اگر رہیں کنوکا پہ کست گورشتت کہ اسے
 ہم یثردی چکے او گرگ بیاں تہ منی چومینگ و کے و ہم بیت
 منی حال و سوخ روخ بہ بیت او تا انیم اوج عراق و آردک
 بہ بیت مار و ازگیں مریت، اوجت، بے شک ترا حشیں لاقیے
 و دیدار یئے، جان ساتو کیئے و اناحت واریئے ہست بے باہشت
 گشوک ماں نا و چہ نت او مداد ار سہ پوک، اگر ہر شریکے
 ترا ہست چہائی چپ ہیر کنت او بادشاہ و ہیرانی دیم گون
 تو بیت، ہم و بد و کے و بیر و صص بیت گڈاں خیر من ماں
 تہا گڈاں کہ صبر و شکر و ملک و بند کے او پامیری و مگر دے

کاسس و در ماں دریا بیت بہنتت
 اگر تو ہیر لوٹے ماں کش کائنات
 با بندگ و بردی اسے گپ اشکت ذہر گیت او دیے
 چترے لکل و تر بیت او رنج ڈولیں تر ان کنگ روتے کہ اسے
 پے سر پدی و ساری او زانتن و پورسی ٹے، ذائقاں ہیر راست و دیک

گوشہ نشین - یو دوست، ہنہاند، مدعیان، مدادار، سیرت - شری، پاک، جمال
 ریاست - امیر کا سلامت - وراہی - مثل - داری

کہ گوشتکش دوست ماں کبیرہ ڈوست بنتا پچھیکہ پینڈو لگا
 سرا ڈر من ہم چود دوست آ گندگ بہ سنت
 مزانے دوست بھائی آ را پچبر
 گوشتیت برات ہمد آ جوان تہ بہ
 ہماں تہی دوست کہ دست آ گجیت
 ماں حال آ کپت گیند منت گیتہ

دیستان کہ جانے پہیل بیگانت او متی پنت آ را مطیلے زانت
 اشکتے ، دیوان آ واجہ آ گشتاں پیر میں وجہ آرگے کہ سے
 نیام آ بہتت آئی حالوں دات او چرائی کار زانگ و حقاری آ
 سنی کتاں تا کسائیں کارے آ جنشس ، چیسے ہمے ہم گوست او آئی
 نو آ جوانی اش دیستان او شرین بست و بندش و ش آنگ او کارے
 چرائی گہترین کارے آ لگت ، ہم ہم آئی بختاوری آ استال جینکانہ
 شت نا بستر تہ بہن جاگہ آ شت دست ، بادشاہ آ چہ نر کیوں
 دیماں او باور کی بویت ، چرائی حال آ گہپاتی آ دش بیتاں او گوشتاں
 دل آ مسند و مور ، پرچے شتگ تہی کار
 مگر نرانے کہ زندہ آپ بیٹا سک ماں نہادہ

عوی زمانہ بلائے تہائے کدی تو سرانے کدی تو بندے

مجھ دل نرانے کہ کد کیت پر تو ککسا آ پر پھو کو کیں رحمتا ہد آ

متنیز پہیل بیگ ، معوض ، پچہ آرگسا ، وحسی ، اہیتا ، کار زانگ ، لالگی ، لطف ، طبع ، جو جزمی ، خوش بینی

من قہریر ، شرین بست و بند ، مقرب ، حضرت ، نزیک ، دی ، متحد علیہ ، باوری ، سلامت حال ، حال آ گہپاتی
 پریشان ، اگل ، بہتت ، درویش ، شتگ ، دل ، طاقت ، ڈر سے ، دائم ، یکا ، دوستان ، صمیم ، جہر میں ، نیکتاں
 سکتیں ، ہراندگ ، کھہر ، دوست گوشتگ

گردشت و ائح زمانہ و تاوش می کہ صبر

تہلنت اگر بے بر سے دابیت و زبر

ہے نزدیک گوراں گوں سنگتانی ارد سے و پے رچ عو روگ

کیت ، ہر دیں چہ مکہ و زیارت و مرتزتاں یک و و پڑا پے و ش

انگ و منی ویم و انگ ، آئی حلوں سہرائی و دایت انول اد

ننگا ڈول ، گوشتاں ایچے حالے ؛ گوشتے بہاں ڈر کہ . تو

گوشتنگت ، ڈلے و گوں من ریس کیرت ، پے دزی مال و درکش

منی سرا بست ، بادشاہ و (نکلے طبع بہ بیت) پے گواچنی بست پریں

نہ پرمانت ، کو نہیں برا ہندگاں او مہر بیٹی سنگتاں ائح راستا گوشتنگ

چسپہ سانسہ و سیر بیٹی نند و نیاد شش شموشت .

نگند سے کہ دیم و ماں سردار سے و

کن نہ ستا دست تا سر بر نستا

زمانہ اگر ذنتے پا داں چہ و و

سراسے جہاں درس پا دا بہ کنت

پدا یک ماں و ڈ ڈین ویلاں ماں تراتاں تا ماں ہے پتہ و

کہ حاجہ بیانی دراہی و دستاگ انگ ، چہرے گرا نہیں بند و پد کتے او منی

میراشیں نکلے داشتا ، گوشتاں بہاں و ہد و منی رما یک سیب نیانکے

فرا مرشی ، شوشنگ ، گر خاں ، ماں زنگ ، گرگ ، مصیت ، اول ، اشارت ، رما یک ، ادارے

ناسد شد کت ، گہت ، کاس ، پڑشگ ، زبان ، گہوار ، جفا کرد ، گندہ کت

وسیلہ ، نیام ، دو کیم ، تی ، دجی ، داس ، جو ، آسج ، ست ، جہاں فارگ

کہ بادشاہانی لوگ سی دریاء مسافری سنت زلزل داراوسیت دار
یا نہیں کٹے زیرے یا ماں چولال مرے۔

نزا نئے چشک پاؤں پکتے بندے

ماں گوشش و نیا تک پفتت مردم و گر

ندارے تاب ڈنگ و دومی دگا

میرنگنگ ماں زیم و ہوڈ و سچبر

(۱۹) چہ اپراں کردے گوں من نندوک نکتت پیدا دوش

جوانی ساروک ست چہ بزرگان یکے و پر اسے تپہ و باز شرب

خیالے داشت او روز داتے، تا یکے و چہ ایشاں کارے کنت

کہ یہ بزرگان پیر زو نہ مت، آ مردم و خیال گنت او ایشانی بازار

پرشت و نطقاں تا پہ پیجے و برا بندگانی روز و پیچ پکنا بیباں، امیر و

خدمت و روگدو نیتکناں، درگبدار و نیش، گندہ کتے، پہل و

لاکت نذانتاں پچیکہ پوٹالی گوشتہ۔

بادشاہ دولیر و میر و گس و

تو مرد و پیچ بنا نیام و و

زچک و یکے دومی پلو گیت

درگبدار و کچک نذانت ترا

(۱) گدا - نبردک (۲) لقمہ - زنب - طبع - روز - ۲ - اجملہ - سہ ما

ہم - دہ کفامن - روز ۵ - بنارلق - شہم کنگ - خبا جتا۔

۵۵ لقمہ - گذران - روز - ۴ - اسرا نیش فرہ چی۔

(۸) ارباب بخت - رشیدیں مرد - ۹ - شاسب پیر و

ہمیکر کہ امیر، دینی نریانی و منی حال و کل کپتہ، گستا
 عزت و من و آرکش او برز تہیں بند سے و خندا و نیش
 عزت کت جہل تر نشتاں او گوشتاں.

ہل کہ من مردے کسانیاں

تمی نہ ٹیہائی من و د و خنداں

گوشتتے سے بد و پھرا پیچے گئے کئے

سروچم و منی اگر تندرے لاڈ نیواں کہ توستے ناز تندرے

پد ایکہ نشتاں او ہر گوری سرینانہ شتاں تا برا بنزگانی کریانی
 نیام و اکسا، گوشتاں.

توبند کہ تہ پچے بازیں بزگانی روز

رد سے پے وینگے ریش وادن ورو بند

چے رب و ہست مزین گی و مزین مٹانی

گناہ دینگے بازیں، لجن نہ کرینگے نہ

امیر و را اے ٹوکسا سب اکسا او برا بندگانی روز و بست

بند سے کت کہ پیشیں واجہ بد نیش او دنا لگیں رو چانی خورش و عجم

پورا کنت و نیش، آئی وادن و تدر ہوں گپت پادال کپتارے پہ

پر سے نادگی و نیون کناں او گوشتاں

پر ویریں سرداں کہہ مراد و بنیہ بند

پریشی گندگ و کابیت اس و لایند بند

علا نجت بے ریبی ورتک و کدی بی پوج کس سنگ
۲۵ ترا منی بہرانی تہنل نیت پہ کندہ

(۲۰) شہزاد کے وراثہ تہی پد و گڈ و مزین ٹڈیے دست پکت،
دستے پوج کتا او ڈاٹا رہیں وادنے کتا، چہ اشمار و در رعیتا و
شکر و سرامانے پیک۔

چہ عمود و رنگ گین و رامزہ چہ
چو غبر و نت بو آس و حصے تو
بہ بشکا مستزی لوٹے اگر تو
رہیت آگہ کشت و دور دیئے تو
چراغی ننداں یک ناسر پوسے پنت و یک و لگت کہ پیشین
بادشاہاں اسے مال و را پہ بنیے و وچ کتا او پہ گدرے و ایر کتا،
دست و چہرے سرگوزاں بدار کہ کار ویم و منت او ورتن رند و
لوا کہ گدرے و وید و بانے

اگر گنہ بہ لشکے استہا و

نہ ہر گس واجہ و ملت نملت

چہ ہر یک و بگر زری جوئے تو

بز ان ہر و نوج گنہ تہ پوت چنت

۱۔ بے سپاس۔ تورہ نزیبہ۔ ۲۰۔ ناخقی شناس۔ حق۔ نراں

۳۔ تغیر حال۔ تنگ دستی۔

شہزاد گئے پھرے گپ کر دیم گمہ دینتہ ادا ماں بتائے زار
 ادا راچیے چانپٹ جتے، گوشتے بدائے من و اسے بادشاہی و دار
 کہ کہ بوراں دہر لہکایاں، نہ ٹوہواں کہ نگہ داراں

تاروں نہ مرث، سہتے مہرائی چل گدام

نوشیرواں نہ مرث، پوتہ سہتے نیک نام

(۶۱) گوشتتہ پہ نوشیرواں عادل و ماں شکار جاگے و شکارے

سچی کتشی داد نسیمت، گلہ سے و را پہ دستی و تا پنتیش تا وادے

بیاریت، نوشیرواں و گوشتتہ پہ بہا بگرتا و واسے مہریتتہ اور سنی کینگ

مہیتتہ، گوشتتہ چہ ایک و چہ بیرانی میت، گوشتتہ ظلم و بن پمیرا

ماں جہان و گوندہ بیگ اور کسے کہ اکہ چہرائی و دینگے تا پرے لوبت

رست

بولہت بادشاہ سو پے چہ رعیت و باگ و

نوشیرواں و درچک و دارا بن و گوشت

پہ غیم یک روا ظلم بادشاہ بزانت

تہ آئی لشکر سیکی، ہزار مرگ جنت

(۶۲) اشکناں کہ خاکے و رعیت و گلان و اناج شہہ و کشتتہ

کہ بادشاہ و خزانہ و پیکنت نامی چہ سر پہ نیانی گوشتتہ و کہ

گوشتتہ ہر کہ مرث و نہاں جاہ مہلوک و رنجہ کشت کہ

(۱) حق نعمت، حق و پرزدگ، ملک حلال

(۲) معدور واری، پیل گنگ

(۳) اسپ، زیباں (۴) بے جو، بے کیم

بند ہے دشان پکنت نہ ہدا ہمہ بندہ و گلا ریتا کہ ہائی روزگار و نیاہ
پکنت۔

کدی آس ہم پچو پسند و نکنت
پدر وین دل و دیتا ہرچی کہ نکنتا
گوشتنت و سسین جنادرانی سرور مزارنت او گتنگین ساند ارانی
لاگ نتا بے درسی سر پیدین یک سسلہ کہ بار کشیں لاگ چہ مروم
دریں مزار و گتہرنت

ہست ناپوہ لاگ ساسی گمہ
دوست ہیبتا ہر دین بارت باور و شر
بارتیریں ہمیش گوک و کر
دل کدینو کین مردماں چہ شر
پدا انکاں پر ناسیسی حاکم و نکل و گوتشتنت بادشاہ ورا چھے
اچالی خود گندکانیاں انج ڈولائے کل کپت اماں کاٹا و جتھے او پر
وڈوڑیں و بلاں کشتے۔

وش ٹیہسانی تا دلاں بکنے
بادشاہ و کنتے نہ دشانی
گر تو لوٹے ہا بہ لشیکتے
رہسار گول بدنہاں پکین جوالی

۱۱۔ جمیعت خاطر۔ دل و برجمی۔ ۲۔ مغزولی۔ در کپنگ اور گی۔ در کشک

(۳) مغزولی۔ ماں نرگ انا اور گی

گوشت چہ آئی جلیقناں یکے چہ گھانے گوستاوائی بے شہیں مال
سرا پکرتے او گوشتے

نہ ہر کسے کہ چھینے بادشاہ بر زدو سے گوں
پکنت مردم بر مالان مان پنج گوں ٹیپ وٹاپ
شہ گشا و ایر ہرگ بیت سکیں ہڈ بیکن
اگر چہ ہا پیک و ر پتے براں کہ درتے لاپ

غائبیتا روکٹیں ظالم بد عادت
پر سے روت، غائبیتا بس پشا دلفت

(۲۲) مردم کدیز کے بر نکل و کنتا کہ شریں مرد سے بر سر
سنگے جتنے، بزکار و ہیر گرگ و گشا و نیستا، سنگ و راستے
تا دمانے و کہ بادشاہ ہمہ لشکری و سرا زہر گیت او ماں چاتے
کیز کتے، ہمہ مردم انک او ہمہ سنگ ہمائی سرا جتنے گوشتے
تو کیجئے، او اسے سنگت چچے جمت، گوشتے من پاناں او اسے
ہمہ سنگت کہ پلاں رونج و سنہا سرایت جت، گوشتے ایکر
نہا پکرتے گوشتے اشج تئی مزنی و توستان، نہیں کہ ماں چانا سنگت
دیستان پوڈوں برابر دیستان او بدلوں گپت۔
نخت و داہر گندگے و گندے گے
سراپاں کتے آئی دیم و چہسل سر

(۱) حرث بجر۔ چپ گشوگ۔ (۲) لازمت۔ اور پوہری۔ نوکری۔
(۳) نفلہ۔ پیر۔ پاپیوں (۴) خاص بکچیں کزانیس

تونداری سے بر دیں تیریں ناسختے
 جواں کہ پر جنگ آئے ماسچے گوں رو سے
 ہر کہ گوں پولا دبا ہڑ دستا دست
 دست و قی تاز کین دستا کو دست
 بوشتنا تا دست آ بہ بندیتے جہاں
 نہیں بکشتی جنگاٹے پر برا ہندگاں

(۲۴) بادشاہ سے راگندہ نادرا بیٹے ہستت کہ آرا دوئی بر عزیات
 کنگ آئے چہ کنگ شہر ترنتا، یونان رہ ملیبانی پتے یکا سلمہ
 بیتا نت کہ اسے درد آرا درماں نیتا ہیدا آج مردم آرا نہ ہر گستا
 کہ ہے رنگین ستا بیانی وا ہند نستا، پرماتے پر آرگ آہے
 ہمیں دہتانی رنگے آرا کہ ملیاں گوشت گت، مات و تقش ٹوانیت
 او پر مز نہیں بڈی آئے دشمن کشتی اتقاضی آئے فتوا سے مات کہ پتہ رعیت
 یکے آرا ہوں ریچک پر بادشاہ آرا ساہ آرا بچاؤنگ آرا روانستہ، جلاو
 نیتا کت، رنگ آرا آسمان آرا نہنگ آرا سر برز اکنتا او لیش کندنا
 بادشاہ آرا جنت کت کہ ماں اسے حال آرا کندگ آرا چے جاگہ نستا
 گوشتے رنگ آرا لادماں وپتا آرا سرا بیتا، او شرہ تقاضی آرا گر
 او پریات چہ بادشاہ آرا برنتا اینی مات وپتا آرا پہ دنیا آرا بھوپہ آرا
 سوسیب آرا من آرا ماں ہوناں سپارنتا اتقاضی آرا پہ کشتگ آرا

(۱) نعلی - باپنی، سپاٹنی - ۲ - لکش - تونداری -

۲ - خلعتنا - ماد - ۴ - فہیم - برا ہندگ - ۵ - عیب - کشتگ

فتو سے دات اوداد شاہ و فی خیر و ماں منی مرکب و گندی تہا
 اش دیان و باؤٹی نگنداں

چراغی پیش کہ ہست و چہ تہی کناں پرہات
 تراگوشتاں پکن انفاں اوست و تہی اش دت

بادشاہ و دل چہرے ٹوک و پرہیت ادرچے گلگی بوت
 ادگر شتے مرکوں شرتراش پیشی ز بگے و بیگناہ و ہوں ریچک
 وجم و سرے چکتہ نتا اوماں کش و گپنے اور آزاتہ کتے ادرہ
 کاسین مانے نکاتے گوشت ہمہ پتہ و دراہ بیت

من ہمہ وڈ پکر ہمہ گال و کہ گوشت

پیلیاے کش و دریائے نیل

پاد و چرا اگلگیں چے سدر و حال

حال تہی اپنشن ماں سپیرا پاد پیل

(۲۵) مرد بیست و چہر ٹہاں یکے بستگت، مردم رندائے شفت

اد پدا ارتش و وزیر و گونامی ہیزے ہست، پر کشک و رمار

تا دوری ٹیہ پیش کارکننت، ٹیہہ عمر د بیت و پامال کپنتا

گوشتے۔

بیت ہر جا سے سرادش نت تراگن حکم ٹیک

نیست این دعوائے محمد و واجہ و ہر حکم ٹیک

(۱) دتار۔ کراں و ارگ۔ عزت۔ کفایت۔ کش۔ چٹ۔ ۳۔ عیال

رہزانت۔ ۴۔ رتیب۔ ولایت۔ بادشاہ کا سند۔

بے پروے سوبہ کہ من و النیکیاں شہیہ فاندان و ہر زوٹاں کو مان
 قیامت کو منی ہون و بہ نتیجہ اگر بیکناہیں شہید و کشک لوٹے
 شہر یعنی راہے و ریگچ انما مال قیامت و منی ہون و گرگ
 بیٹے ، گوشتے دنگے چہ ٹا بیٹیاں ، گوشتے موکل بدے وزیر و
 پکشاں بدین آئی بدیل و منی ہون و راریک و پ پر ما
 تاکہ پد حق و من و کشک پکنے ، بادشاہ و کنگ و گپت
 وزیر و راگو شتے خیر و چون گندگائے وزیر و گوشت اد جہان و
 واجہ اسن لیرایش گنداں کہ پیر بدامنی پارہ و اد پت و گورج
 صدقہ و اشیرا ہزانت پکن کہ من و ماں بلائے و میگیش و
 ردوچہ منی منت اد سر پدانی گوشتن راست کہ گشتگش۔

مڑے سنگ و نشانہ ہاز سے و گوں

سرن پر د شانت اتح نازانتی نودت

پر دژ من د کے چلی ٹیرے اگر تو

بزان شت نشے تیرانی تہاوت

(۶۶) بادشاہ زورن و وادزیر سے ہستنت جواں دل او

دشش دیکے کہ دوسان و گوں عزت و دانتے او مان باپشت و

جواں گوشتے ، انکھان کار سے مان بادشاہ و حیم نوشی انک ملا ہم کرتے

او سکتی کتنے ، بادشاہی و حاکم آئی ساریش زورمان منوک گنتت او

۱۔ صدقہ۔ سنگ۔ کہیم النفس۔ جواں دل۔ نیک۔ محضر۔ دش ویم ہم۔

مھاوت۔ ڈنڈ۔ سرنیک۔ حاکم۔

ماں بہاڑائے بد منتت ماں آئی نندارہ بیگسار مدد نرسی اوم
کشتن اوہکل و دیم روا نرا ننتش۔

سلگوں ڈرسن ء لوٹساگر ماں باپت ء

بیر بدنت تراء نو پکن سنا آئی

ستم گوزیت چہ شوم ء رپ ء ستر سرتہیں

نوروش کہ ٹوٹگش بسوش پکن رپ ء آئی

بادشاہ ء گوشتن ء ہر ڈنڈے ستا چہ لہینے ء و ترا

رتنے او پر منگین ء کیز فتنے ، گوشتنت کہ نزدیک گور ء بادشاہ

چہ یکے ء ماں چیر کائی آراکلہ دیم دات کہ آدمگ ء بادشاہاں

چشیں سرچتے ء قدر نرا ننت او بے آب کتا اگر پلان ء

کہ ہڈائے پہ آما ء اولہ پکنا نیت شریں سلہ پہ ماہر پکنت تر

دل ء پہ دار گائے ہر پیمیں جہد کنگ نیت ادا سے بادشاہی ء

درباری پہ گند گائے چہ دار ننت ادا سے بر پانی ولوی ء رہ چار

وزیر ہر دین چہ لیشی سئی ٹونٹ چہ زلڈے ہزکتے ، ہمہ ویل ء

مرچیں ، لہاڑ ء بند ، توکیل ، نندارہ بیگسار ، مت ، علام ، زجر مکمل ، ۵ معانت ، دیم

۶۔ فقط باپت ، ۷۔ ریب کردن ، ۸۔ کیتن ، ۹۔ ستا ، ۱۰۔ یعنی بہیں ، ۱۱۔ عمدہ ،

۱۲۔ خطاب گوشتن ، ۱۱۔ بقیئت ، منگین ، ۱۲۔ لواچی ہریل ، نزدیک گور ، ۱۳۔

آہنگسار ، ۱۴۔ بزرگوار ، مرچیت ، ۱۵۔ واسکے عزیز بشری سلمہ ، ۱۶۔ عزت ، آما

۱۷۔ دیوار کنگسار ، ۱۸۔ منتظر ، چار ، ۱۹۔ منظر ، ۲۰۔ چار ، ۲۱۔ اندر نین ہز کنگسار

۲۲۔ حال ، وقت ، ویل ، ۲۳۔ فقط ، ۲۴۔ تاکسیر پدی دیم

دیم داتے، چہ نوکراں یکے ء کہ اے حال ء کل کتے بادشاہ ء
 ماسٹی کتے کہ پلان ء را کہ کیز پر مانگے، گوں دگر بادشاہاں
 کہ کاٹی داریت، بادشاہ نیت، اے ٹوک ء راست دروگ
 لوٹتے، کاگہ ہاش کپت اد کلہ اشس و نت، لکوک ست کہ
 واجہانی خیال ء شری چہ منی لائفی و زانت ء گیشتر نت
 اد پہ لوٹگ ء ہر مہرے کہ پرائگے من ء آئی منگ ء دس
 نیت پچیکہ اے ٹک ء ٹک و ازگیناں، پہ کساین دل نو شئی ء
 گوں کو بنیں دالبوک ء اسپیت جی کت گناں
 آئی کہ بہت گوں توڈ تاری او مہر شر
 پہلے پکن ماں عمرے ء طلے کتے اگر

بادشاہ ء را آئی حق نامتین تب دش انگ، نو دگر ماں
 و شئی بگاتے۔

حق پہلی لوٹتے کہ رد کتاں کہ ترا بے رد او گنہ زیم داناں
 گوشتنے واجہ میں مرے حال ء چہ واجہ ء رد گناں بلکن ء

۱۔ تعلقان۔ نوکراں۔ ۲۔ مراسلت۔ کاگہ کاٹی یا کلہ کاٹی سو بہم برآد۔ نیت بہ کشت
 جو ٹوک ء راست دروگ ہونج رنج۔ ۵۔ تاہد۔ کلہ ہر۔ ۶۔ پراوہ۔ اجنت نک و لگیس
 تے تغیر ظاہر۔ بدل حال۔ ۸۔ اولی نعت۔ دالبوک۔ ۹۔ بے و نالی۔ اسپیت جی۔ ۱۰۔ عذربنادن
 پہل کنگ۔ ۱۱۔ کرم۔ ڈٹاری۔ ۱۲۔ میرت۔ تب۔ ۱۳۔ حق شمس۔ حق نامتین۔ ۱۴۔
 خلعت و نعت بخشید۔ زدگد ماں و شئی بگاتے۔ ۱۵۔ عذر۔ حق پہلی۔

بدائی لکت انجمنی است کہ من بندگ و زبجے بریت گلزار
 چہ تھی دست و شتر نر کہ دیریں وا ایگے منی سرائیت بہت
 ادتورہ لڑیں دست۔

دوستیے زیم، مہی مردماں شہ رنج پرخ پیم
 کہ مردماں چہ نہ شادے ریت ترانے زیم
 نہ ڈرمن و نہ چہ سنگت ابراں چپ چہ بڑا
 کہ ہر دو کافی دل مستنت آئی دست و تھا
 گوزینت دست کمان و تھا چہ نیر ستم
 کساندار و چہ نہ اننتے سریدیں مردم

(۲۶) اشکناں عرب و بادشاہے و دربار و گوشت کہ پلاں
 پکار و را ہیکر کہ بہت دو ہیکر کنت چیکہ دربار و نو کہ منت
 پرمات بہ رہ چاہہ، او درسی نو کر ماں گوازی و لیب و مشکول
 منت او ماں کار کنگ و لیزگار و جواں دلے و اشکت اد
 پریانت و زالوا نچ تہائے و رنگ و پولش کنت کہ چہ دلے
 گوشتے کہ بندانی درجہ مال بدائی درگاہ و سہے پیم منت۔

دو سہب بادشاہ و خدمت و کسے چہیتا
 تہ سہی بر ستم ارج آئی مہرین چم کنتیت

۱۔ تقدیر لیک ۲۔ ایادی منت۔ ۳۔ تہ لڑیں دست۔ ۴۔ مرسوم۔ پکار
 فرماں۔ پرمات۔ ۵۔ مترصد۔ رہ چاہ۔
 (۶) لطف نگاہ۔ مہرین چم

امیتا بہت عبادت پر دل لٹو کنیاں۔ بدیا چہ درگہ نہ ہیج نامیتا گرو نیت
 ستر کا گوا چینی ماں حکم و برگ۔ حکم و برگ تہ بے نصیب بیگ
 بر کس و راستیں نینگ مسرت
 سرے چو کا ڈ و خدمت و شتارت

(۲۸) ظالے و رانکل کننت کہ شہ گریباں دار پگنتے سک اندال
 ادا میراناں دانتے سک گراں، جہاں دے چھو دا گو ست، گوشتے
 ماریے ڈک بر کس و گے بنے
 بویسے ہر جہ شتے بہراں کسے

زور تئی بازے سہرا روت نشا
 گوں بد و ندگیب زان ز روت
 زور مندی کمن زمین و سہرا
 کہ دعائے پہ آسمان نہ روت
 حاکم چیرای اے گو شک و رنج بیتا اوچہ پنتائے ویے
 گرو نیت ادنی گائے بخارت، گوزی و گنہ کنگ زرتا تاشے
 نکاں لیشیں چلے آسے ماں دلانی انبار و کپت اد تیرگیں مکتے
 سو تک اوچہ نہ میں بولپ و ماں گزمیں پڑے و منداریتے
 ناگمال پدا بہہ مردم چھو دا گو ست، دلیتے کہ برا بندگان گونگاست
 کہ زماناں کہ اے آس اشخ کو ماں منی دھار و کپت گوشتے اچ

۱۔ نفسی۔ ۲۔ پہ دل لٹو کنیاں۔ ۳۔ آہنگ۔ ۴۔ آہنگ۔ ۵۔ بروت۔ ۶۔ غور۔ ۷۔ گوزی۔
 ۸۔ بھینج۔ ۹۔ نکاں لیشیں چلے۔ ۱۰۔ نکاں لیشیں۔ ۱۱۔ آس۔ ۱۲۔ بھلا۔ ۱۳۔ بھلا۔ ۱۴۔ بھلا۔

بندگانی دل و دینت

پتیس اترج تھی ریش و دیتیاں پتیس

تھی ریش روچے درازگانہ کنت

دلے و مکن رنج تا اترج تو بیت

جہانے و گون "نیت" انبار کنت

(۲۹) کینرو و ماڑی و سرا کنگت

چے سال بنت زیات اچے عمر بیت دراج

رووں ڈگار و تہا، استمان سراچہ گویت

بے وڑو کہ پہ من اکہ ملک دست پہ دستا

بے وڑو و گرانے ماں دستا ملک کیت

(۳۰) یکے ماں تلی و رپکاں چہ درساں سرگو سنگت، سر صدر

شنت ستائی بیں رپک نانتے، ہر رونج چہ ریشاں پہ وڑے و

مل گپتے، بلے دل و ماں کندھے و چہ طالبان گون یکے و گور و

میل داشتے سر صدر پنجاہ و نہ رپکے ہیل دات بلے یک رپکے کہ

پڑائی ہیل دیگ و تل دہل کرتے اد پہ مشتے پڑ ایکہ پک

ماں زور و رپک برس بوت اد کسے و را ماں آئی دہد و گونائی

دیم پہ دیم بیگ و گشاد نیت تا ایکر و کہ ہمہ ولایت و ہادشا

دیم و گونشتے کہ استاد و رامنی سرا گہتری کہ بست چہ سوب و

ر صفت۔ رپک۔ ۲۰۔ دفع اندانتن۔ تل و دل

ہتایف و دور بیگ ہم۔ مقادمت۔ دیم پہ دیم۔

کاشی و ادبیل دیگ و حق و نہ زمان روز و اچائی کمتر
 نینتاں او مان پکاں گونائی یک کاساں، بادشاہ راسے
 میر و سیب نمانا، پرماتے کہ مل بگرنتا، پراہیں نہ سے
 پرشیا نینت، بادشاہی و وزیر اور بادی رسیدن جہان و پورا پورا بیت
 نتا، بچک چوستیں پیل و درتک گوں میتنے و کہ اگر مرپا و
 کہے بیت اناج ہندائے گوجیت، استاد و نمانت کہ و رنا
 مان زور و اچھے سرمی ترنتا، چہ ہمہ نازا نیشی رچک و کہ
 اچھے چیر تاگت اڑنیتے، بچک و آئی لکھینگ نمانت بے
 والد بولت، استاد و آراچہ ڈکار و گوں بردو کیں داستان
 چہ سر و بزم برت او مان ڈکار و جبتا، پہلے مال استان و
 پادانک، بادشاہ و پرماتے پر و ششی و مال و ڈکی دیگ او
 بچک و راکھل دیگ او طامت کنگ کہ گوں وتی پالیوک و
 پوسیالی و بکل کتے او کٹا کتے، گورشتے او درسیں جہان و
 عاجہ او پر زور اکی و چہ میں سر دستا نہ بوتہ، بلکن میں و
 چہ مل و رچک و پشے ننگت او درسیں عمر اناج من پد و اشٹے
 مروشی گوں بہد پش و منی سرا سر من اتک، گورشتے پر پیشیں

-
۱. امکان، گنناد، ۲. زرگی، کاشی، ۳. نفیلت، گہنی، ۴. رویشیں، مرپا، ۵. دست، مستی، ۶. برکندن، گورگ، ۷. رنج، لکھینگ، ۸. دیرہ، بکل، ۹. مقاومت، سیالی، ۱۰. پردا، ۱۱. پالوک، ۱۲. وریخ و اشٹے، ۱۳. پد و اشٹے، ۱۴. وقیقہ، پش

رو چھے، مہر درشتان پچیکہ سر پداں گورشتہ براننگ
 گشاہدیکہ اگر ڈر سنی پکنتا، کتنا پکنتا، انا شکستہ
 گوشت آئی کہ چہ وتی ہیل و آگین و گاد لیتے
 یا وفات بنیہ ماں دنیا یا ماں دنیا و پچ کس کس
 انج من تیر و جنگ نردتہ کس کہ نشان پد سرت
 (۳۱) سیرنگتیں بزرگے ماں گیا دانے و پھادے و نشست
 بادشاہ سے چودا گوست، بلندگ و چہ سوب و کم چم سیر
 ملک و کشادگی نشت سرچیت نہکتا او بادشاہ و چہ
 سوب و کہ بادشاہی و گوزی نشت رنج بیتا او گورشتہ
 کہ اسے گردو گریل ڈل پہ وڈ و جناور گینت، زانقن آدمدم
 گری ندرنت، وزیر گورلے نشت او گورشتہ اور شینیں مرد
 در سبب جہان و بادشاہ تھی کر و اتکہ، خد متے نکتے او ادب
 دودون پونا نکنت، گورشتہ بادشاہ و را بجوشی کہ خدمت
 امیت و چہ کسے و بداریت کہ اچھے وادن و امیت داریت

- ۱۔ جفا۔ ۲۔ عاقبت۔ ۳۔ مہرا۔ ۴۔ گیادال۔ ۵۔ گورشتہ۔ ۶۔ پھاد۔ ۷۔ فراخ۔ ۸۔ ناخجی، ناچھادی۔ ۹۔ سلوت۔ ۱۰۔ گوزی۔ ۱۱۔ خرقہ۔ ۱۲۔ پوشی۔ ۱۳۔ گردو گورا۔ ۱۴۔ امیت۔ ۱۵۔ زانقن۔ ۱۶۔ آدمیت۔ ۱۷۔ مردم گری۔ ۱۸۔ جوان مرد۔ ۱۹۔ رشنیں مرد۔

پیکر بادشاہ پر رعیت و ساگ و ننت نہ رعیت پر بادشاہ و شیہ و

بادشاہ نیتکار و تو ہو ننت

دور ماں گرا چائی دولت ننت

نہ کہ ننت پر شپانک گرا ننت

بلکہ شوپانک پر آئی خدمت ننت

یکے و سو بدار اگر گندے

دوسی را دل چہ جہد و زیم و ایش

روح بہتیں بہ ادشت چول مٹے کنت

ہاک ہجک و کہ خیالی کرتے کشیش

شاہ و شہد و ننت نیامی ششم

مرکب ہریں انکے یک کزنگیں پیش

نیتکار ہتکار و مرگ و ہاک

پیکر آرگ نہ بیت آ ائح ایش

بادشاہ و را بزرگ و گو شک سبب انک، گو شنتے چوٹے

ائح من بدوٹ و گو شنتے ہمے لوٹاں کہ دوسی ہوں زیم بدسے

گو شنتے من و پتے بدسے گو شنتے۔

پروہی این کہ ملک ست ہست ماں دست

کہ ہمے ملک مدت دستاں دست

۱۔ پاس۔ ساگ۔ ۲۔ طاقت۔ ۳۔ شہی۔ ۴۔ کامیاب۔ ۵۔ سو بدار۔ ۶۔ مجاہد۔ ۷۔ مہین۔ ۸۔ فرق

نیامی ششم۔ ۹۔ اقتضائے نیت۔ ۱۰۔ یک کزنگیں پیش۔ ۱۱۔ تراگر۔ ۱۲۔ نیتکار۔ ۱۳۔ دوشیش نیتکار

(۲۲) فخر و بیراں کیے ذوالنون مہدیؑ کا گزشتہ ان لوگوں کے
 شہد رزخ مال بادشاہ کا کار و مشکوران، پہ خیرا کے امت
 داران اور چہ ذہرائے نرساں، ذوالنونؑ و گزیت اور گوشت
 من چہ دیانؑ ہے پیمؑ و پترساں کہ تو انج بادشاہؑ و چہ دیان
 دوستان بونتاں۔

شادے ورنج و گزیت ننتا ایت
 پاد من نیستؑ و آسمان شنگستا
 گر وزیر انج بد پترسیت ننت
 آپر شنگ چہ بادشاہ بونتا

(۲۳) بادشاہ سے ء پہ بیگناہ سے برا کشک ء گات، گزشتہ
 اور بادشاہ! چہ ذہرؑ و سوبؑ کہ ترا منی سراہست پوت
 دیکھے مکشا پیکہ اے زیم سنی سراہاں دمانے ء گزیت اور اکا
 گناہ تھی سراہیکا مانتا۔

مے زندہ و دور جو شس گیا فانؑ و گوانت گوت
 دینی و تہلی، شر و شرہ شات و نشات گوت
 کنتا ظالمؑ و خیال کہ کرتے سراہے جٹ
 منڈتا آئیؑ و سراہ اور چہ سن البش ریلن گوت
 بادشاہؑ و مال آئی پترساں و سیتا دلیتا انج کنتا
 دستہ ذرینتا۔

(۳۴) نوشیروان ۽ وزیراں ماں ڈاٹوے ۽ پہ بادشاہی ۽
 خیر و پیکر کشش ۽ بریکے ۽ انج ایشاں چہ یک دگر ۽ درمی ولجے ۽
 سلہ دات ۽ بادشاہ ۽ ہے بیم خیالے اکھگت ۽ برزبهر ۽ گوں بادشاہ ۽
 سلہ ۽ گوں بیگ کپت ۽ وزیراں چیر کاٹی ۽ گوشت بادشاہ ۽
 ماں سلہ ۽ چہ ایکریں سدہاں چہ گہتری دیتے ۽ سر پہ ۽ گوشت
 پہ سوب ۽ ایکر کار ۽ پہ اندیم منت اد درسانی سلہ ۽ ولیم گوں
 بد ۽ منت کہ ٹیک در کپت پارو ۽ کلاں گوں بادشاہ ۽ سلہ ۽
 گوں بیگ شرتزت ۽ نا اگر چپ در کپت پہ سوب ۽ ہر ذریعہ
 انج دمل آئے ایمن بیان پیکر گوشتکش۔

ماں بادشاہ ۽ سلہ ۽ پہ چپ سلہ بیگ
 وتی چہ ہون بزاں دست کپت ترا شودگ
 چوکیں روچے ۽ گر بادشاہ گوشت شے
 تراستم گوشگی منت بہوہ آ استالے

(۳۵) ہنر بازے مید گوچوک ۽ بزانی سیدے گوں حجاز ۽
 قافلہ ۽ ماں شہر ۽ گوں کپت اوچش پیشا شتے کہ شد حج ۽
 پیدا ک منت او شریں بیکوے بادشاہ ۽ گہ برستے او گوشتے کہ

۱۔ بیم ڈاٹو۔ ۲۔ انجام کار۔ کار پر پد ۳۔ معلوم نیت۔ ۴۔ نیت۔ ۵۔ شیاوی
 ہنر باز۔ ۵۔ کیس۔ مید۔ ۶۔ بافتن۔ گوچوک۔ ۱۰۔ علوی۔ سید۔
 ۱۱۔ نصیدہ۔ بیکو۔

آگے گزشتہ، بادشاہ وراثت باپنی اور عزت و ماتا اور مزین لباس
 پر ماتے، نا بادشاہ و چہ و بیٹیں نند دکان کہ ہمہ سال و چہ و بیٹیں
 مسافری و انگلت، گزشتہ من آرا زین عید و بھرہ و دلیر
 کل کیت کہ حاجیے نشت، دومی و گوشتہ من آرا زاناں کہ چہ
 نصرانی نشت ماں ملاطیبہ و، زانتش کہ سیدے نشت، گالانش
 ماں انوری و دیوان و دینت، بادشاہ و پر مات تا بہ جنتے اور
 لکے پننت کہ ایکر گندہ دروگے پر چہ بست، گزشتہ اور
 جہان و واجہ! ہیرے پشت کپتہ، ماں خدمت و بگوشانے اگر
 راست نہ بیت ہر سزا کہ لوٹے ہاشی لائقاں، گزشتہ آچھے گزشتہ

بیاریت متگ اگر نادر ستنے

دو ہیرے جہاں آپیک ہیرے دوگ

اگر راست لوٹے تراشکن چہ من

جہاں گشتگیں باز بندیت دروگ

بادشاہ و گدت اور گوشت کہ چشتی راست زین ہیراں آگے
 عمر و تم گزشتہ بیت، پر مانے ہیرچی ماں ایتا کے ہمت تیار پننت
 اوپہ دل و ششی سوکل بدنت۔

(۳۶) گوشت کہ چہ وزیراں یکیکے سے و بنی گوں زیر دستاں
 نیکی گفت اور سبانی سلاہ و را جمان معنی کرتے، ناگماں روچے ہوشا

۱. اکرام۔ عزت۔ ۲. معلوم شد۔ کل کیت۔ ۳. شریف۔ رشیف

۴. دیوان۔ شوالی کتاب۔ ۵. نفی کردن۔ درنگ کنگ۔ ۶. دوہم۔ گندہ۔

جنتاء چیرا تمک درساں آئی چو ہینگ و دس کرت او سپایاں
 ماں اناب دیگائے ترمی کرت او کاشاں یکا آئی نکیں اخلاق و
 عیب خفتنتا تا بادشاہ و آئی رو پہل کرت نیکد لے چیشی کہ سئی
 ہوت، گوشتے

تا دل و دوستانیاں بگرے
 پوستین و پتہ و شوکتے جوان
 نیک لوٹاں پہ گوا و گ و دیگ و
 ہر شح ٹڈی گس و بسو پچے جوان

بم گوں بدخواہ گرنے نیکی
 وپ کچک و پ تگہ بندگ جوان
 تنک دیدگاتہ دشمن اللہ و
 مرک و تیر و گوں ایساں نیگ بون

(۳۷) ہارون رشید، چہ بچاں یکے پتہ و گہ اتک نہ ہرینیاں کہ من و
 پلان سردار و چک و ماتنی ذادانہ ہارون رشید و درباریان و
 گوشت کہ چشیں کسے و درماں چنی نتہ، یکے و پ کنگ و کرات
 او دومی و پہ زبان برگ او سیمی و پہ ٹنڈ کنگ و ہارون رشید و
 گوشت او زنج! خرایش نتہ کہ بہ بشکائے اداگر کتا نکے تودے
 برواتی زائے بدے کہ انج سیم و گوزیت پر چیکہ چسراں پد

ذیاتی چہ منی نیگ و بیٹا اور پریاتنا ازج نیگ و عداوان
بہرہ را مردے پوریں نہ منت

کہ منیں پیلے و گوں کار واریت

بہرہ را گما چینی و مرد منت

کہ ہر دین زہر کیتے بد نہ گیشیت

یکے و را بد سے عداوات دڑماں

تربل کرتے و گوشتے نیگ انسان

تو ہرچی گوشت چائی گندہ ز من

منی عیباں نزانے چشکہ زاناں

(۲۸) گوں کماشتانی ارد سے عداں بوجی و نشتاں، پنیلے مالہ

پدا پڈنا، دو برات مان زردہ و کپنا نت، چہ کماشاں یکے

گوشتنا بوجی بر عدا کہ پگرا سے سرد دکان را کہ پہ بریکے

پنجاہ، شرفی ویانت، بوجی برماں آپے کہتا تا یکے و را کتے

آدوسی مرن، گوشتنا کہ چہ عدا سے پوج نہ منتگت پوس

سوسا و پ گرا گائے دیر کتے او پہ ووسی عدا شتاب، بوجی بر

کندت او گوشتنا ہرچی تو گوشتنا راستا نت او سوبلے و گرا

گوشتنا آ چھیلے گوشتے کہ منی دل و میل پہ اسے یکے و گیشیت

۱. خصم - عداوار - ظلم - ذیاتی - ۲۰ - بزرگ - کماش - ہم - زورق - جیل

۵. طاح - بوجی بہ - ۶۰ - غریب - ماورست - ۷۰ - دینار - النرفی -

چکے وہ سے لڑناں گیا دان ۽ ننگناں ۽ من ۽ بیسے ۽ سرا
 مدار بیتے ادا بیج آدومی ۽ دست ۽ مشیپانگ ۽ ازنگناں مال
 مانی ۽، گرشتناں راست گوشت پرا ۽ عربی ہر کس ۽ شرمین کار
 تہ ادر کس ۽ گندہ کتہ جامی سراء

تا کہ بیت ادا بیج تو کس ۽ گون بن

کہ لوا بیت ننگ اے دگ ۽

بزرگین نیتکار ۽ کار ۽ کش

کہ ترا ہم تہ بازیں کار ادا

(۳۹) وہ برات ہستنت یکے ۽ بادشاہ خدمت کت آدومی ۽

باسک ۽ زور وارنت، روچے ۽ اے ہتکار ۽ گوشت نیتکار

کہ پچے خدمت نکتے تا اناج کار ۽ سکتی ۽ بیچے، گرشتے لپچے

نکتے تا اناج خدمت ۽ زواہی ۽ بچے سیکھے، پچیکہ جو ۽ ننگن درگ

۽ ننگ گہتر اناج رزی سرین بند بندگا اوماں خدمت اشتگ ۽

ڑینگا گوں دست ۽ اوقی گرم چونہ

گر اشتن دست بندگا امیر ۽ ماں دیم ۽

مال اے پکرشتت دوستیں ہرے

چے بوراں مال رونج ۽ چے پوشتاں مال ۽

۱۱۔ مذمت ۽ زواہی

۲۔ مان ۽ کول ۽ ۳۔ خیر کردن ۽ ڑینگا ۽

بڑے گندہ لاپ ڈا پر یکہ کول ہیل

کین کسی مریم ڈا نو سرین ڈا دکپ

(۴۰) کے ڈا متاگ پر نو شیر داں عادل برت کہ پلان تھی ڈاں

را بڈا ڈا چہ جہان ڈا زرت، گو شتے چھے اشکتے کہ من ڈا ہشتے

اگر مرت ڈا من چہ شاد کے پر ما

کہ یکا نہ اشیتت زفا سے پر ما

(۴۱) چہ مریداں ڈا لے ڈا مان نو شیر داں ڈا دربار ڈا پر خیرے ڈا

شورکت، برز جہر چہ منت، جنت کہ نشی کہ گوں ما ماں اے

سر دچیر ڈا پکے گپ بکنے، گو شتے وڈیر چوش طپیاں منت اے

طیب درماں نہ منتا بید نادساہ ڈا، گڈاں ہر دیں گنداں کہ

نھے سلہ شر پر راہ منت، آئی سہرا ہبر کنگ پیر زونکت

بنا پڑ تاری ڈا کار ہر دیں درکیت

نکنوں پیر نہ کہ گپوں در بیت

گنداں من اگر کہ کو رو چاہ منت

اگر من چہ بنداں نہ گناہ منت

(۴۲) مدن رشید ڈا را ہر دیں مصر ڈا ملک دست کپت

کہ آ یاگی ڈا تہ چہ گولزی ڈا مان مصر ڈا ملک ڈا سیالی کت، من چاں

چہ رواں ادبیاں اے ملک ڈا را فلا سے ڈا، کہ کپتہ تر بہر بیت

شید یئے دا شتے نجیب نامی، مصر ڈا ملک ہر دا سپارتے، گو شتے

کہ پو ہی دسر پوی آئی تنے کساس ڈا منتا کہ مصر ڈا دہقان تھے

۱۔ بحث۔ سر دچیر پتیم۔ نادساہ ۳۔ شہا۔ شوا۔ ۴۔ شاید پیر زونکت ۵۔

۶۔ خیس۔ گینز

پہریات کت کہاکر پاس کت گت نیل و کشی و ابے مدین گلاشے
 انکا او بیران بیت، گو شتے پڑم کشگی ستا تا بیران نہ بیت
 ستا، جوان دلے و اسے ٹوک و اشکت او گو شتے۔

اگر روزی گول عقل و فی پر سین
 چہ ناداں کس نہ بو تکت تنک دین
 چرنا پوٹان و آ روزی ہر بیت
 کہ دانائے تہا چران مانیت

بخت و ہستی پہ کار زانگ شیت
 اسے لگتا و گول آسمان و کیت

کیا گرماں زیم مر نہ چتہ رنج
 دنیہ ناسر پد و ماں کت و گنج
 پوش بو تہ جہان و بازیں کار

ناسی ہت گار و سر پد خوار

(۶۲) چہ باد شاہاں پہ یکے و چینی مولدے آر تش، لوتے
 مل ہستی و پیر و گوناٹی جیت بہ بیت مولد و منہ کتا، بادشاہ
 ماں زہر و انکا او آرا شیدی و را لیکتے کہ بر زمی تھے چہ پونز و
 سر گو شکتے او چیری تاز نچکائے ٹر و نچ ستا، جوان انچش کہ صفہ
 نامی جن چرائی نمہ و جت ستا او زڑینہ و چگے چہ لگاتے کت۔

چو گشت شکل و بدنگی چرائی
کہ گشت یوسف و چہوش نمائی

بنیہ چو شش کردہ دیم پیچ کس
کہ نکلے من اچائی و بیاراں
گوشے ڈنڈے ماں گراگناں پتیاب
بھل آئی، چہ رب و توبہ کاراں

گوشنت کہ ماں ہمہ مد و شیدی و نفس لوٹوگ مت اد
شہوتے سرس مت، مہرے پادانک اد جنیں زپگئے گیت، پگینہ
کہ بادشاہ و مولد و پٹ پول کت اد ند لیتے، نککش کت،
زہر گیت، پرماتے تا شیدی و گوں مولد و مہر بہ بندنت اد
اشح برزیں بان و ماں کلات کڈ و جہلانک و دور بد منت، چہ
دیم روشنائیں وزیراں یکے و پر ادب پارت کرت، گوشنتے
شہدی بزکار و را ابشی تھا پیچ روی نیست، پچیکہ درسیں ٹیہاں
پہ بادشاہی ٹبکاناں عادت کونگ، گوشنتے اگر شہیہ اچائی جیتی اد
دیر منقیں نہ چہ بتیت پچیکہ من آرا چہ مولد و بہا و گیشتر و انتا
گوشنتے اد واجہ، ہرچی گوشنتے راست منت بے نہا شکنتے کہ
سر پداں گوشنتے

اسنوار۔ مہز بوسق۔ برز۔ خندق۔ کلات کڈ
قہر۔ جہلا کک۔

ماں آپ چنگ و ہر دین ویت تہ و اکت
 گماں کدی مکن انج مسیئیں پیلے و اکتینت
 بہ بیت منکرے گوژنگ، گس اورگ تاہم تیا
 پکت عقل چون باور کہ چہ رمضان تہ بیت
 بادشاہ و اسے گوگوش دش اتک اوگو شتے این شیدی و را
 ترا بشکناں مولد و چے پکناں، گو شتے مولد و را ہم شیدی و
 را بشک کہ گچک و نیم دازنگیں ہم بہائی لائق بنت۔
 بچیر آرا پر دوستی و مزید
 جاگہاں رویتا کہ نو شیناں
 تنگ و نیت مل آکدہ و آب
 کہ جنگ دپ بہ بیت شہ گندہ پاں
 (۴۴) سکندر دمی و خیر پول کتس کہ درنگ او ایر کیت و
 شہر و پی چی و گنتے پچکیہ پی سیں بادشاہان و خزانہ، و ملک
 لشکر گیت بہتت بے چوتی و سوب دست نہ کتس گو شتے
 پہ بدائی ملک و ہر بادشاہیے کہ گپتاں آئی ایست و دلوں نہ
 کد نیت او گو سنگنیانی شہی ردا جان و دروگ نکناں او
 بادشاہانی ناموں بید چہ جوانی و نہ گیت۔

۱۔ آب زلال۔ کرد و آب۔ ہیران۔ ۲۰۔ نیم خوردہ۔ دپ جنگ

۳۔ شرقی۔ روش درنگ

۴۔ مغرب۔ روش ایر کیت

نہ منت سمر بہ بہائی ع پک
یکو گیت آ سرد کافی نام ع بک

اسے درد پوج نت اسے تہوگ رووگ

بکنت و تحت و کم و زور و بوج و بند

گوستگینانی کتیں شہریں نام

نام بک شہریں ٹی سرگیت تھی ماں رند

دومی بہر ماں بزرگانی او بدارکی ء

(۱) چہ بندگاں کیجے ء گوشت چہ گناہاں جان سالو کے ء را کہ
چے گوشتے ماں بارو ء پلان عبادت کنو کہ ء پچکیم دو طیاں
ماں آئی بارو ء پہ لٹہ ہیر کتہ ء گوشتے چہ رائے ٹے لٹکے نگنداں
اد تہیائے زماناں۔

ہر کس ء گندے پار سا جاگ
پار سا سچ و جو اینی مردا شمار
گر زمانے تہا چے ہست آئی
میر شپ ہڈا گس ء تہا چے کار

(۲) بزرگے ء را دتیاں کہ سرے ماں کعبہ ء چو کاٹے ء لگا شتے
اد نالٹے اد گوشتے اد بشکو کہ ء اد ترس کنو کہ تو زمانے کہ
اتح ظالم دجاہل ء چے و کیتے

جان ساتے

پار سا۔ شہ گناہ و جان سالو کہ ۲۔ طعنہ لٹک ۳۔ ظاہر پیدا درم بنیہ۔ نارا نیتہ
۵۔ یسب زنگہ۔ ۶۔ پار سا جان مہاشہ۔ نیکہ مرد جو اینی مردا مہاشہ ہیر شپ
۹۔ حضور بنگو کہ ۱۰۔ ویم بزرگ کنو کہ

بیت عبادت نہ اشح من نھی لائق

کہ عبادت نہ ٹنڈوں نا وچہ

پہل ٹنڈت عبادت وچہ بزدگ

او گنہگار اشح گنہ تہ سبہ

عبادت کنوک عبادتتہ ۽ بدلی ۽ لوٹ نتا او سوداگر

ڈی ۽ بہا ۽ او من بندگ اسیت آرتہ نہ عبادتتہ ۽ پ پندگ

انگکان نہ پ سوداگری ۽ اد ہا ہمہ ۽ کن گوں ما کہ تھی لائقنتا او

گون ما ہمہ ۽ کہ مالا کفذل

گر گنتے پہلوی گنتی دگہ تھی کپنگان

نیستوں اپج گشتتی بہرچی گشتے آئی گناں

سوائے دیتوں کعبہ درگاہ ۽

گوشتنے او گمر پیتے دیش ویش

گوشاں من عبادتتوں بزد

یکے پہل ۽ سارا گناہ ۽ گشتی

استان دژوڈیں ہجنت مال ملک ۽ رب ۽

گرت لشک بزدگان کہ مالی ماڈل

۱. ظلم . زیات کنی . ۲. جہول . نازانت

۳. استغفار پہل .

گر عمل بہت کسے نہ ایتھے داریت

مانہ سوداگروں ما بکن و پندوک ہنوں

(۳) واجہ عبدالقادر گیلانی و را کہ سراسے رحمت بر بیت دستیش

ماں پاکین کجہ و سرے زارانی سرا لہ کننت او گوشکانت او ہدا

پر لہک ادا گر سکتی و کائنات تہ قیامت و روح و من و کور

پارکین تا ماں جوانیانی دریم و لہی بییاں .

بز کاہیں سردوں ماں ہاک و گوشاں

پگہنہ کہ کیت سہی گوات

او کہ پچہ نہ من شمشاں مت

کیت من بندگ و ترا دے یات

(۴) ددے ماں جان ساتے و لوگ تیرت، ہرچی کہ پورتنے

پہچ نہ ملتے، دل اکیم بیت بہ نرت، جان سات و کل کپت،

گدے کے کہ سراسے و پنگت، ددے و گ و سرا پر نیتے تا دست

ادرگ مردت .

کد نیتہ دلش و نہ منافی نہ پہچ

من اشکت ہاٹی رہ و مردماں

چشمں کد نہایت جاگہ انیب

کہ گزلی دوستاں تو نے پہ اوڑاں

لاستیانی مہر پے ماں دریم و او پے ماں بالہشت و نہ چوش

کہ ماں بالہشت و شکانت گزنت ادا ماں دریم و نلت بلنت

پارما . ماں ساتا .

ماں دیم ء چو گراند ء ساسین ء

ماں باپشت ء چو گراند ء آدم و برین ء

ہر کہ عیبیاں دومی ء کاریت تھی دیم ء گوشت

ہے گسان آئی مئی عیبیاں بارت دومی ء گوشت

(۵) شہر بندگان کہ دسے مروم پر چرو گرد سے ء یک سلا

بیت نت امان دشی و نوشی ء شریک، لوشتاں کہ گوشت

ہمراہ بیاں نہ ورتش، گوشتاں اسے ماں بزرگانی ادبیاں

مہر ء نوکیں چیز سے، چہ مروسے دستگتی ء دیم گر دنیگ اور کسے

دیگ ء چہ دست سٹ دارگ پچیکہ من ماں ونی جون ء ہمیکہ

گشاہ اتیزی ماناں کہ ماں مروانی خدمت ء چالاکیں یار سے بیاں

دل ء بار سے

اگر نیستاں زہر من سواری ء

بے زہر، ہر جلی کنگ ماری ء

چھایانی نیام ء یکے ء گوشت چہرے ہیر ء کہ اشکتے دل تنگ

بھی پچیکہ مرے روجاں دز سے ماں بزرگانی در شیم ء دز کنگت

اد و تراٹے ماں سے مند و نیاد ء لٹ ء گینگت۔

چھے زاننت مردم ماں چشک و کے ننت
 اسے کلوک سخی لاکر مال چہ ننت
 چاہیہ و کہ بزد گانی حال و گیہاتی ننت
 ہرا ہی نونش
 حال سہرا بزرگ و گھدی ننت
 میں ہکیر ماں مرد ماں بست ننت
 کارکن او گور و کن ہر چہ بست
 ماں سر و تاج ہیر کے ماں دست
 ترک دنیا و شہوت ننت دہری
 جان ساتگ نہ ترک پشک و بس
 جنگ و پوٹاک مرد و باید بیت
 ہست جنگ و سہلہ بگا و چہ بیت
 روپے تا پہ شپ و شتیں اد شپ و بد و ماں کلات و وار سہ
 بناسا ہی کتیں کہ بے واکیں دز و ہراہ و استادہ لالت کہ پہ آپ
 دستے و روتہ پہ دز کی شت
 جان سات و بجد گرو و گور و
 کبہ و چھے کرنہ سہل پہ کمر و

سلامت گیہاتی . نظا پر ہرا . ۲ . رتی گندی . ہم . علم . ہیرک . ۵ . نتر آگند . ہنگو . گور . ۱ .
 نختہ . بگا نہ حصارے . کلات و دار . ۸ . نختہ . ساپی کتہ . ۹ . بے تونقی . بے
 مالک . ۱۰ . ابریق . استادہ . ۱۱ . ہارت . چہا نام . آپ دست . ۱۲ . طرہ . گورو
 ۱۳ . نر . کر .

ہمیکر کہ انج بزرگانی چھا اندیم بیتا، مل ٹل و شست
 پیتے دنتے، تا روج رز نہ بوت، آ سیہ ویم گہڑے
 شکت ادبے گناہی ہمراہ ماں ساہی، پگہینہ درساں
 کلات کرتش او قلتش او ماں چات کرتشش، چھا روج
 نندو نیادید اتاں او ایوکی و دگ گپتاں پھیکہ دراہی ماں
 یکے اشج قوم ہر دیں کنتا نازانتا
 نہ عزت منتا پر کستر نہ مستر
 نہ کندے ملزارہ کیس گوکا
 تنگ کولان و درسیں کشتی و شتر

گوشتاں ستا اد تودہ ہوائی کہ چہ بزرگانی کٹا و بے پیر
 مناں اگر پیرے پیما و نندو نیاد و بختا بیتاں اچھے لکل و کہ کتے
 زرتاں اد منی پینیاں بہ دراہی عمر و پنتے و کار دنتا۔

چہ یک پھیلے کھاں دیواں کہ بہیت
 اچائی و دل سر پانی کدیتا
 تلاءوگ چہ عطر و ستر پیر بہ بیتا
 چے کارے کلک گر تہاٹے کپیتا

۱۔ برجنی، ٹل، ۲۰۔ غائب، ۳۰۔ اندیم، ۳۰۔ ورج، گرانڈین پستی، ہم تا دیک رو، سیہ ویم
 ۵۔ سنا، گہڑے، ۸۔ رام، پنہ، ۷۔ ناسترا شید و چھپی، ۸۔ جلیں، میل
 ۹۔ برکہ، تلاءوگ۔

(۷) عبادت کنو کے بادشاہ سے مہمان بیت بردیں ماں درگ و
 نشنتے، کمتر اچائی و وار تے کہ شدے ہستت اور بردیں پر
 نماز و پادکننت گیشتر اچائی و کتے کہہرو نہ کتے تا جو اٹیں طیل
 ماں آئی بارو و بود بیت۔

من تر ساں او گیا مانی نہ پچے کبر و
 ہر رہے گپتہ روانے نو پر ترکستان روت

بردیں ماں وتی اٹکین و اٹک، پر زونگ بوٹے تا پنڈے
 بوارتے، ز گے دو شتے سر پدیں، گوشتے او پت ماں بادشاہ و
 پچے درگ نوار تے، گوشتے ماں آیانی دیم و چینیے نوارتاں کہ کازتے،
 گوشتے نماز و بی اگدے بوان کہ چینیے نونتے کہ کار بیت

اوسپتاں ماں دست و دل دادک
 چیر مارے کش و وتی نشکاں
 چے کفے گپتہ او گونڈی کتوک
 حاجت و وہد، دردگیں گوں زراں

(۸) یات داراں کہ ماں ز گئی و روچاں عبادت گزار متاں و شب
 آگہی، ذلیفہ و حرص، جان ساتی، تاشپے ماں پت و کہ سراسے
 رحمت بہ بیت خدمت و نشنگتاں او در سین شپ چم و مج
 نکتہ و قرآن شریف ماں کش و گپتہ داروے سے چپا چاگر و
 وپتہ، پت و را گوشتاں چرے گنج و یکے سر حپت نکتہ کہ نکتہ

بونیت پیش و پنگت کہ گوشے مزنگت، گوشے اورت
 ساہ اگر تودے بو پنے اچائی زگہت کہ ماں سردان میری
 بندت عا دار پر کس گندیت
 گوزی بر ماں دیم و پند سے ہست
 بہ بیکتے اگر چھے بہ اگند
 نگدے انج دت و عاجز و گروت
 ہر ہر بزرگان بکے و را ماں دیوانے و ستاکتیش ہوست
 و جوان کت گشتن سرچیت کتے او گوشے میں آیاں کہ میں
 (عربی)

ماں جوان گشتن کہ نیتے دل و را
 در اگندے نگدے سے تہسارا

جندول ماں چماں آلم و کیت منت ہاز جوان
 ادا انج سر و پیتی و جہنتوں چم چہ لچ
 مور و ہکے کہ ہست گور مردے کفیت
 آئی سنا اوبے نر پاد و چہ آرا لچ
 (۹) کوہ لبنان و چہ بزرگان بکے و کہ آئی بزرگ ماں عربی
 تالان ٹخت او کراما تہ سنگ، ماں و شق و جہ صیت و ایک

ادمان چوناً جنگیں تظا و گئے و کشش و دست ویم کدکا گنت، پادے
گنت ادمان تظا و گئے و کشش و کپنت او مزین پوری و پیرہ پد چپتا،
ہر دیں چہ نماز و ادوگی کشش، چہ دراپہں نازیاں یکے و گوشت
من و سیکئے ہست گوشتتے آہیئے گوشتتے یات داراں کہ واجہ
ماں بو بڈر و دربار و آپ و سرانتت او پادے نمب نہ بوت
مردشی چے حالے مت کہ مرے مرد میں آپ و چہ مرک و
پنج نمکتت بزرگ و سراں پکر و جیک و جہل کتا ادبان پکر کک و
چہ پد سرچپت کتا ادگوشتت، نہ اشککتے چے جہان و سردار و
آئی سرا اللہ و صلواتہ والسلام پر بیتت گوشتت، من و گول ہد و ہدے
بیت کہ جہاں و ہد و دوستیں ملا کہ اتک نہ بیت او نہ دیم و آگیں
بلی، او گئے شتتے پر جہار و پیشیں سرا یکا و ہد سے پیشیں ہم بوتگ
کہ جبرائیل و میکائیل و بانزل نہ جنتت او دوسی و ہد ہم کہ گول
حفتہ و زینب مشکول مت (عربی) بزرگانی گندگ ماں دیم و اندیم،
کدی پیشدار مت کدی ڈکنتت۔

تو جائے چیر جائے شون و و امند
وقی بازار دے آس و سکے تو نہ

ہر دیں من دوست و راگدان لیے وسیلہ
بیتت چوش حالوں راہ و کنان من کار

۱. طلالت۔ دست ویم۔ ۲. حشقت۔ پوریہ۔ ۳. شمل۔ سکی۔ ۴۔ شیخ۔ واجہ

۵۔ تزئیب۔ ۶۔ وسیلہ۔ نیامی

مست اس وقت کئے تو ہم آپ برجھے تو
 پراسے سوب برجان من پراسے سوبساں اسی

یکے ع پول کتا اش پچ گار ع
 چرارو شتادول ع پیرین سار ع
 چہ مصر ع گتے پشک ع و شلو ع
 ندینے ماں چہ کنغاں نہ دیتے پرچہ آرا ع
 تہ گوشتے مے ہیریم حیش گروکانت
 دے سہراچے دومی جوکانت
 کدی من ماڑی ع بُرذینہ ننداں
 کدی پادانی پشت ع دے ننگداں
 ماں یک حال ع اگر درویش اننتا
 تہ ابن ہر دوکیں و نیاء کنت

(۱۰) بلبک و ماں جمہ میت ع و ہدے پختے ہیر گوشناں
 ڈول ع و غظ ع گول ادوسے ع گیم رنگیں او مرتہ دلیں، حشر و
 جہان ع پر تہیبی دنیا ع پند نکنگیں، دتیاں کہ پیروں نہ روگانت
 او آسوں ماں نہیں وار ع ڈک نہ ورگانت، ارا مانوں آگ سا
 سر پکنگ ع ادماں کورانی مینگ ع آدنیگ آرگ ع سرا

بے مراد و درگہ پنج مُت اد تمان و چپٹ دراج ماں اے
 آہستا و مرطلب و مانو یکا و پرائی چہ گردن و رگ و ہیروں
 تا چشیں جاگے و رستیت کہ گشتاں

دوست نزدیک تر خپہ من گوں من

عجب اے و پرا چائی و ہستاں

چے کناں اد کس و چچا گوشت کناں

ماں کش و دست من جتا ہستاں

من پیرے ٹوک و شراب و مستاں او زراں و سزنگیں

ماں دست کہ جواں دلے چیرے دیوان و گوڑ و گوستاں او پدیں

گنبد و آول داستاں، کو کارے جتے کہ دو سیاں ماں ہمائی

ویم و جہ جستاں او دیوان و نذوک جہرتاں، گشتاں

سحان اللہ! دیدیں یا خبر نزدیک او نزدیکیں بے خبر دیدیں

ما شکنت ہبرا شکوک ہر دیں گپ

تہ گپ، گپ جنک و چہ جوا نہیں نہ بیت

مہر گوش و ارے تہ ہے بسیار

پدا گپ جن و گند چون گپ گوئیستا

(۱۲) شپے ماں کہ و گیا دان پادوں چہ رگ و چہ پیوانی و منز

سردوں ایرکت اد اشتہی و راگوشتاں من و دستاں نہ جینہ

۱۔ درختی۔ مراد و درگہ ۲۔ فضا لپیاہ۔ رزاں نرنگیں ۳۔ مجلس۔ بیل۔ ہم۔ درختی۔

۴۔ جہ جستاں ۵۔ یا خبر۔ گواہ ۶۔ بے خبر۔ گواہ ۷۔ ارادت۔ سب ۸۔ بختی۔ دو کونان

داند کیں۔ اک۔ ستہ۔ مانگ۔

پیارا گدا پاد کنتا تنگدشت

پیراک و با باد ماہینیت

جون نندیں بہ بیتا تا لاگر

لاگر پیرا سکتی و چہ ہوت مریتا

گوشتے برات کبہ ماں دیم و اوڈو تک ماں پرا ننتا اگر
شستے برتے اداگر و پتے مرتے، نوا شکتی کے جو شکتش

ماں چیرا بکر و گیا وان و راہ و جاں و سپک

شپا و ماں کوشج و بے لائق منت جان و سنگا

(۱۲) جان ساتے و نار بیتاں ماں دریا و کشش و کہ پنگے و پٹے

بہنتے ادا پر پنج در ماں و جوڈ نہ ہنیتا، بانڈنا دراہ منت

ہدا و یکا تورہ منتے، پول کتشی کہ اسے چے تورہ ہنگے، اگر شتے

تورہ نگا اکبہ ماں زیبے و بچو کاں نہ ماں گناہے و

گر ہدنتوں پر کشک دوست من و من گورشاں

کہ ہمد و ہد من و جان و دتی گم گیش ننتا

بلکن و من گورشاں چو فی گناہے من کورت

ادو سے آزگ بہ بیتا اش من و گم ایش ننتا

پچیک ہدائی مرد چہ گناہ و وین گپیں کنتا، نگدے کے راستی

یوہنا علیہ السلام و ماں آمال و پے گوشتا، گد شتے، ادا ہدا

کیزوں و شتر چیرا گوانک و کہ گنتوں دتی نیگا، و

(۱۳) ہزر گے ۽ ماگز رے پیش آتک، گند یئے چہ برا بند گے ۽
 لوگ مڈرتے ار شوتکے، حاکم بڑ پر مات کہ دستائے بگدیت گنقا ۽
 واپندہ پارت کہ سن آرا پہل کت، گشتے پرتھ پارت و شرتتہ
 حکم ۽ ہشت کنناں گشتے ہرچہ پر ماتے راست ننت، بے
 ہر کہ انج وقت ۽ مال چٹے ہر زیت، گلوگ نیست پنڈوک
 حکم نہ داریستا، ہرچہ پنڈوکاں ہست نیکارانی ننت، حاکم ۽
 چہرائی دست داشت او ملامت کنک زرتے کہ جہان پر تو
 تک بیتگت کہ مذی نکتے ہیدا انج چٹیں برا بند گے ۽ لوگے ۽
 گشتے او واپندہ انہ اشکتے کہ گشتگش دوستانی کس ۽ بڑوپ
 اد وڈ منانی درگہ ۽ مکر کایں .

ہر دیں انج تنگی ۽ نقتے چودت ۽ راشل کن

پوست ۽ کش ڈمن براد پوسنن ۽ دوست ۽

(۱۴) چہ بادشاہاں یکے ۽ جان ساتے ۽ الہ دہیت، گشتے

چٹے انج سن بارت کیتے، گشتے بے ہمو، ہمد ویدو کہ بڑا ۽

یوت ہرور ۽ وتی چہ ور ۽ گینے اگر

آرا کہ تو طلب کنے، نیلے دد ۽ دگر

(۱۵) چٹے ہزرگاں یکے ۽ ماں واب ۽ دہیت بادشاہے ۽

رااں بہشت اد جان ساتے ۽ رااں دوزخ، جہت کتے

اسے درجہ بہ سو جاہل سنت او آویل ہے ؛ پیکہ مردم
 اچھی چپ خیال سنت ، گوانکے انک کہ اسے بادشاہ
 دگوشور و بزرگانی نیمکہ بونگ کہ بہشت وقت او آجان سات

بادشاہانی نزدیک گوری لوتنگ کہ ماں روز خ و سنت
 چے کارت و منت اسے گندی و تسبیح
 بردانج گندگین کاراں دست و سات
 گزر چے گمہ بدارے ٹوپ ہتہ میں
 قداما پید کہ درویشیں سپت بات

(۱۶) پیاد گے پاؤ ٹوچ گوں حجاز و تافلہ و چہ کوفہ و گوں
 ادگوں ماہراہ بوت ، دیتاں کہ مڈی مداریت لڈان روگانت
 ادگوشگانت

نے بیڑہ و سواواں جو آنہ بارہ زبیراں
 نے واہر رعیت و کلاں نے بادشاہ و شہاں
 نے بہت و کاری و گم نے نسبت و گوں بہ

سمر روت بکت جواں جواں عمر دل گوز بہت جواں جواں

بڑو سوارے و گوشنت او ملنگ پکو روے بڑو کہ ماں دیوان
 مرے اندا شکنتے ارپہ گیادان راہدگ بوت دشت ہر دیں ماں
 منجہ محمود و رستوں ، ہتنگار و راہل انک او ملنگ ماں سرورنگ
 انک او گوشنتے ، من ماں لڑک و نہ مرزاں او تو ماں سبک و سرشاہ

۱۔ گرافک ۔ ۲۔ ارادت ۔ ۳۔ ہب ۔ ۴۔ تقریب ۔ ۵۔ نزدیک ۔ ۶۔ گوری بہ معنی ۔ ۷۔ مڈی
 ۸۔ خرا ماں ۔ ۹۔ لڈاں ۔

مرد و کہ دُرس شہب، سرا بیمار و گریٹ و منت
 روتج ہر دین بونٹ مرث ہم بیمار لندہ منت

باز بیتہ کہ منتہ نیریں اسپ
 منزل و رنگیں لاگ شت پچت
 مرد و راہین من باز کہ تہ قبر
 مرد پٹھاں سپہ سنگیں پچت
 (۱۷) عبادتکنے و ناہاد شاہے و بونٹ، دیاں کتے کہ درمانے
 بومان تالا گر بیاں او ہر سپہ کہ منی بار و دارنت زیات
 بہ بیت گشتنت کہ درماں کشتو کے مت دارتے مرت۔

گندے آیان و پڑ چولپتہ جگ
 پوشتن پیاز و پوسند پوسند پت
 جان ساتانی ویم گوں مردم
 پشت گوں قبلہ و نماز کنتنت

بندہ ہر دین کہ گوانک رب و کنت
 آنہ نو بیتے اسپہ و گرس سبنت
 (۱۸) قافلے غماں بونان و زمین و جیش او چہ کس و در
 کئی برتس، سودا گراں باز ہی پری ہر بیے کنت، او بداد رسول و

پارتش دانت پنج سیت سہ نہ بوت
چہ ولدی و زہ گم دل لاپ سہ دنت
چے گم گم کارمان و دل پند دنت

نقان حکیم ماں ہمہ قافلہ و ہنت ، یکے و چہ کاروانیاں
گوشت ، ایشا ناں چہ پنت ہڈے اور وعظ پکن ، بیت کنت
کہ چہ مے ماں و چہ دست پدارت چکیرا ماں بیت امیر
ٹہ بیٹے ہیاں بہ بیت ، گوشتے ارمان بیت خیریں گپ گوں
ایشاں کنگ

آسن و را کہ وارنہ رنگ و
رنگ آئی گوں قلمی و دنت
سبعل لاپہ سیت پنت و دیگ
آسنی کیدہ شت ماں سنگ نکنت
گیہا تیاں ماں روچاں گوں کنگاں جواں بی
کہ کپنگ و دل و دماں بلا و گردنیت
پہ زیادتی و کہ کپنت سوائے سوائے
بدے کہ امج تو دگر ظالمے پر زور کپنت

(۱۹) ہرچی کہ من و مزنی استاد ابو الفرج جوزی و کہ سرائے
ہدای رحمت بہ بیت چہ سون اشکنگ و منہ کنتے اور سہرا

(۱) کلمہ حکمت جیریں گپ ۲۰ - آمین ۲۰ - آسن ۲۰ - پنخ ۲۰ - کید

ہم دھیر کائی و ہم ماستے، لوگ ورنائی سرس آٹا کنتا اوسیل و
ہوس لوگوگ، سبے دس چہ مہربان و سہ و چپ پختے گام
شتان اد چہ سوت و ملاقات و پیٹے مزہ گپتاں او ہر دیں
استاد و پنتوں یات آنگ و گوشتوں۔

سے ماں دیواں نشہ تانی دستاں پر ہر دیں پیت
میر شپ گمہ و منت شراب کورانت گوں کس ان کنت
تا شپے ماں قومے و پچی و آنگاں او آیانی نیام و سوت
گوشتے دلیتاں۔

گوشتے کہ جان و رگان گندہ سازندگاٹ
پیت و چہ مرک و بی بل کو توار گے گندہ تر
جائے ہرا بندگانی سردان اجائی ماں گوشش و او جائے لٹش و
ہمرا کہ چپ

موزج و ششی و دنت جواں ہراں
سوت گوشش تو کہ چپ کنتے دیش ہاں

ہاں سوت اشکنگ دیش نیا تک پدج کس و
جلے ہر دیں، دم کنتے سوت و ہرا

ہر دیں پر آواز آمد، آ ساز جا
واجہ و را گوشتوں پر سہب و ہرا

مطرب . سوت گوشش

بجیے گوشتاؤں کن تاشکناں

بوز یا درگہ کہ من ڈن عرواں

پدا یک برامندگانی دل دارگ و پھ گونا یاں یک سلسلہ بتیاں

اد شپیں گوں انجشیں سکپاں رواج کت

کتہ پستہ ملائے بے و بد بانگ

زانت ننت پیرا ج شپ و پست گوست

شپ و دراجی و پولے آج متاج

کہ جم و را داب و دمالے نہ پست

پگہینہ پہ سوار کی و پاگے چہ سر و او اشریفیے چہ سرین و چہ

کتاں اد سوت گوش و بیم و ایر کتاں

انز توره نساں اد برامندگان منی شوق و

عادت و دیت اد منی نانت و نوری و سرا پود کائی

کندش، بیکے و چمایاں شگان و زبان و راج کت اد طارت کنگ

زرتے کہ اسے کلات چہ سر پد نیانی سلسلہ و بیم و نکتے پیرانی

پشتی و را حشیں سوت گوشے و را دیک کہ در سیں عمر لے یک

کلہدار سے ان دست نیتہ او گبر سے ان نگہ و

پشیں سوت گوش بر باجے جاگہ و

ان یک بند و بر نہ نیتہ کس و

انبرک . سوار کی . ۰۲ . دروم . کلہدار . ۰۲ . قرادضہ . گبر

۰۴ . دن . نگہ

چہ دپ گوا چنی سوتے ہر دین دژنگ
 توجان ء چہ پٹ مردم ء پادانک
 شہ سرہم ء نہ مرگاں ماں گس جال ارت
 وتی دوتے گٹ ء راہ سے بچکے وارت

گوشتاں شگان ء زبان ء را خیر الیش منت کہ گوئد پکنے
 پچیکہ منی سرا اسے مرد بزرگی پیدا در بہیت گو شتے چہرے
 حال ء من ء کسی کن تا انچشیں بستہ د بندے پکناں اولند سے
 کہ کتاں توبہ پکناں گوشتاں پر سے سوب ء کہ منی مزین استاد ء
 بازیں بر سے پہ یلہ دیگ ء سوت اشنگک ء پر ماتہ اوبازہ پنت
 دات بلے پہ منگ ء گوش نشکتاں تا امشپی کہ سوار کیں قسمت ء
 ادوشیں بخت ء مر سے بند ء سنی سروری کتاں او اچیشی دست ء
 توبہ کتاں کہ منگیتن عمر ء سوت میل ء گوئد ء نہ دواں ۔

اس شیر کنیں زبان ددپ ء شیر کنین سوت

گر بہیت میت دل ہے آج گنگائے دش

درباری و بستہ بہار و کور و خیال

انج سوت گوشے بے گوئے بہیت چہیے دش

(۲۰) نقان ء را گوشتش ادب انج کے ء دوتے گو شتے

انج ملے ادباں پچیکہ ہر چہیے اچیشیاں دشوں نیانک پیریز کتاں

پہ گوازی گوازی ء ٹو کے اگر بیتا
 دسے چائی سارے واجہ بیت زبرنت
 پہ بیبا اشکت نامریدہ اشان عمر
 پرے نانت ء کتابے گر بو اننت

(۲۱) عبادت گنے ء نکل ء کنت کہ شب ء وہ من وار تے
 او تا سہب دراپن قرآن دنتے، جوان دسے ء اشکت
 اور گوشت اگر نیم گنے بوار تھے اور بو پتا متہ بازا چیشی گنہر
 تو تہارا پشہ تام اورگ بیار
 تا کنے دیتا رب ء نور ء تہا
 اورگ اوج زانتے تو پرے سوہا
 کہ تو اوج تام پرے تا یونہ ء

(۲۲) راہ گارے ء ماں گندگانی ء ہم چہ بدائی مہر ء گنار
 چراگ پہ راہ داشت تا ماں بہا دوستانی کپھری ء اتک دانک
 اور چہ بزرگانی پاد ء برکت ء اور چہ ایسانی نفس ء راستی ء
 آئی خو ء ناشری پہ شری ء بدل بیت دوستے چہ تفسی و چھلی
 گزندگت اور شان جنانی زبان ماں آئی بارو ء ہمہ ہم دراج کہ اور

۱۔ ادب شہم شہ ۲۔ گمشدہ ۳۔ راہ گار ۴۔ اہل تحقیق ۵۔ با دوست ۶۔ ہمیں قدم
 پاد ء برکت ۷۔ ڈراما ۸۔ ناشری ۹۔ ایلیہ ۱۰۔ شری ۱۱۔ جوا ۱۲۔ میل
 ۱۳۔ بیس ۱۴۔ چھلی ۱۵۔ کوتاہ ۱۶۔ گونڈ ۱۷۔ طامن ۱۸۔ شکان جن ۱۹۔
 قاعدہ اول ۲۰۔ ادلی پیہم ء

مٹا اور آئی عبادت و شری بے پت

چہ پہل تو بہ و بخت کئے چہ رب عزیم

چہ مردمانی زبان چٹنگ زبیت بیچ بیم

زبانانی زیاتی و گنج نہ یقیے او پر یات پہ وگ سو ہیں

پیر و برتنے ادگو شتے انج مردمانی زبان تنکاں ، جوابے دات

کہ اسے مہر و تو رو بلا چہلی گپت کئے کہ گہترے اچائی کہ

خیال کنتے۔

پکر و گوشت کئے گندہ گوش و جہر وار دک

پر من بر کار ہے ٹنگ کش و گندہ گوش نت

جائے اشقت کہ ہوتا مان و بر بخت منی

جائے ندرت و پر بنام کنگ پکر کنت

تو بہ بٹے شرا و ترا ہشر جو شیت نت جہاں

شر تر انج ایکہ بہ بے شرا و ترا شتر گوش نت

بے من و کہ استمان و شریں خیال ماں منی بار و چیت باز

مٹت او من پیک ماں جہر کول ، روایت پکر کنگ اور جی جان

کنگ ناداہ و۔

(عربی)

چیرک ہسایگانی حیم و چہ

دانت الدے دیم ماندیم و

ابھیل . طہنت . ہمد . زیاتی . طاقت . بیک . ہر . طاقت . وگ سو ہیں بیم
 ۵ . ہلکیش . گندہ گوش . ۶ . جیب . گو . ٹنگ کش . کمال . بخت . بلا . میں . سک . چوٹ . ہج
 ۱ . لقصان . جو کم . ۱۰ . تیار خودی . نادرہ جی جان

ہم کہ تیناں کہ ہمایاں گورستان
تہ جواں بک ادھاں ملت سک پیناں

دنی سبکے درگہ پر مردماں
کہ تالاں بخت بیب تئیاں جہاں
چہ کٹھ مدگہ بہ بندگہ ء کہ ہدا
ڈورہ زانت تئیاں اندراں پدراں

(۲۱۲) چہ نزمیں اسنادوں یکے ء دیم ء گلہ برتاناں کہ
سما بارو ء پے جوی شاہدی دانہ گورشتے پہ نیکی ء لہجی بکنے
بگر رہے جواںیں کہ بد لوٹ تئیاں
گھڑیت ہیج اسخ نو پیر بد گورشتگ
رباب ء رعیت ننت سر بہر دیں شر
پچے گینے پر رباب گوش ء دیگ

(۲۱۳) چہ بزرگان یکے ء راجست کنتش کہ سوئی گری وری
چھٹے ء گورشتے چھو میس پتے ست مان جہان ء پیداو
کر باب او تہا برجم او ابن اوردے مان پیداو ء برجم او ان را
کلیورٹ۔

۱۔ مہاں۔ تہی۔ ۲۔ آشکار۔ پیداو۔ ۳۔ نساو۔ بدی۔ ۴۔ پسات۔ ۵۔ بدسگال
بد لوٹ۔ ۶۔ تصور۔ سوئی گری۔ ۷۔ حقیقت۔ زمانتق۔ ۸۔ بصورت۔
پیداو۔ ۹۔ پراگندہ۔ کر باب۔ ۱۰۔ معنی۔ ۱۱۔ پراگندہ۔ کلیورٹ

ابو کی عہ چہ پاکی آنک نکنت
 دل کہ بردین تھی بیت کڈے دگر
 ماں دھواگری ڈگارت ہست
 ایو کے گوں ہوا دل ہستے اگر

(۷۵) بات حاراں کہ چھے ماں کاروانے عہ درہ شب شتباں
 اور سہب عہ ماں لدے عہ کش عہ وپنتاں، مستے کہ ماں بہہ
 سا فری عہ ہرہ است، نہار سہب عہ کو کارے ہتے او گیوانے
 ماہے گیت۔

ادوانے ساہی نکتے، ہر دین رونج عہ مک دات، گوتنہ
 آپے حالے ست گوتنہ مہکان عہ دبستاں کہ ماں پر بات عہ
 انگنتت ماں درشکان اور کچر ماں کوہ عہ او پگل ماں آپا عہ
 دجا در ماں لدے عہ اچکر کتاں کہ بڑ مرداٹی نہ بیت دہ ماں تسبج عہ
 اوسن بے سائی بیاں روا بنیت۔

دوشی مرگے عہ سہب یر سرنالت
 برتے مے زانت و سگ و یکا و سار
 بکے عہ مے چہ راستیں یا راں
 بکن عہ گوش عہ پتے مے کو کار
 گوتنہ ما در من عہ نیا نک، ترا
 نک مرگ و پکت چش بے سار

اس وقت۔ بڑ مرداٹی۔ سار۔ زانت۔ غفلت۔ بے سائی۔ اہ۔ میر۔ سگ۔ ہ۔
 طاقت۔ سیک۔
 ۱۰۔ چش۔ سار۔

گرستانِ اے پر میں مردیے بیت مرگ یات و ہائی من بے کار

(۲۷) وہ بے ماں حجازی و مسافری و جواں دلین معنایانی تھے
 ہمراہ ست ہم خیال و ہم گام، گیشتر و ہوش صوت جبت اور دین
 گاشش گوشت، نذات و اچھے ماں دگ و بزرگانی و لٹنو کت
 اچنانی و دد و ناسی، تانی بلال و پچانی بن و درستان و دہ
 شہ سی پاڑو و سیاہی کھکے و رنگ، سوتے چیت کتے کہ مرگ
 لاچہ بال و کتیلگتے، عبادکن و بیژدوں ریت کہ نانس و گت
 عبادکن و سرا پرینتے اور گیاوانی و دگے گیت ادشت گرستان
 واجہ و سوت و ماں ساہاسے اڑکت اور تا بیج بدل نکنت۔

نالے چہ گوشت سہی من و بلبل و لہر
 پے مردیے تو کہ چہ ختقائے بے خبر
 گل و چہ مست بیت عربی لیڑوے بگند
 کے چہ گنگد ام ترا بیت ہب اگر

(عربی)
 کثیت ہر دین گوات تر کاٹان و صدنت
 شذباں در شک و کذ نیست شکان کربح کت

۱۔ محققہ بیت، دین گال، ۲۔ طرہ، ۳۔ دانت، ۴۔ واجہ، ۵۔ حال، ۶۔ بزرگی، ۷۔
 حکر، لٹنو کت، ۸۔ ۵۔ ۹۔

بگنڈ ہرچی ماں یات ء آئی ء دست
 بے کنت انت تو ارے گرشے کو دست
 کہا ببل پہ پلائے جنان انت
 او ہر کنگ ماں تسبیح جو زبان انت

(۲۷) شہ بادشاہاں یکے ء مد گنگ ء رست، پاک حادث
 نما شستے، وصیت کتے کہ پگھینہ ہر کے اش شہر ء درگہ ء تنہا بیت
 بادشاہی ء تاج ء ہائی سرا ابرہ کنت او ملک ء راہمہ ء را پیا ربت
 کلاں کار سرسی مردم کہ درگہ ء تنہا پرت پنڈ د کے مت کہ درسیں
 عمر لکھ لکھ نوح کتنے او اگڑی ء سرا اگڑی جتنے، ملک ء کماشاں
 او بادشاہ ء درباریاں بادشاہ ء وصیت پورا کت او کلاتانی
 دغزا نہانی کجیش آرا سپارت انت، جوانیں مدائے ملک بہا نیتے
 تا ملک ء چبے امیراں اتح پرمات زبہ گائے مرتاب مات
 او انج ہرنیگ ء بادشاہ پہ مرگ ء پادکنت او لشکرش
 دیم ۶ دیم کت، پدایک لشکر و وصیت دت ماں دت اڈت
 نت تا انج ہویل ء شہراں چبے چہ حیرائے درکنت، تنہک
 چہرے بتین ء دل تنک بوت ونا چہ برا ہندگاں یکے کہ ماں پنڈ کوئی
 وہر ء گونائی یارت اش مسافری ء پدا تک او ماں چشیں مال ء
 دیتے، گوشتے ہدائی تو رو کہ پکت اش کنگ ء او کنگت

۱. ملک راند۔ ملک بہا نیتے۔ ۲. اطاعت۔ پرمات دیمک۔

۳. دائرہ۔ بتین۔

انج پاد و درنگ اد چتیں بخت و سروری کت او برز روگ سا
جواں ترگ و سنگتی، نامرے درجہ و راستے، گوا چنی گوں سکوا
سورجی ہستا۔

کدی پیرج دنت پیل اد جائے بو نرح منت
کدی پن منت در شک او جائے بو نرح منت
گوشے او برا ہنگ سود گے بیاد کہ شاد سے و دید نہ منت
آ دید و کہ تو دلیت بگنے و گوں بروت او مر چنی جہانے و گوں
اگر دنیا بروت ہم درد منداں
اگر بیت ہم ماں مہر و پاد بنداں
بلائے نیت دریں انج جہان و
کہ ہستا و نیتے ہر دوک گم پہ جان

پر درگ جوائیں مال چم سیری
مال کوٹے، ہیشی کن دست و
دور دست ہنگار دامن و در
پہ کشتے پر آئی و ہستا و
مگ گیری و گوا انج امیر و مگ
ہنت سٹیا نی چومن و راستہ

۱۔ بخت بلند چتیں بخت ۲۔ اقبال۔ برز روگ ۳۔ سادت۔ جواں ترگ ۴۔ ہم یادری
سنگتی ۵۔ ان۔ گوا چنی ۶۔ سر۔ سکی ۷۔ لیر۔ سورجی

اگر بہرام سبھی کسنتا گودے
نہ ایکہ چوہدگ پادے پورے

(۲۸) ابوہریرہ کہ ہوائے چہرے دش بہ بیت ہر روج ماں نختہ
محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم آگتے گوستے ہر روج میانا مہر بودیتہ
جواں دے ء ورا گوستش گول اے نمہ ء کہ روج ء ہست نہ
اشکتاں کہ کسے ء آرا سنبیل کرتنگ او مجبت کرتنگ گوستے پریش
کہ ہر روج گندگ بیتہ، بے ماں گودہر ء کہ چہرنتا نہ دوست
نت۔

پہ گندگ روگ مردم ء نکل نیت
نہ ایکہ بے کہ گوستنتے کہ بس
وت ء راتہ کتہ تو سلامت کنے
پراشکت سلامت نہ بیتنتا اہ کس

(۲۹) چہہ امیراں کیے ء راپچی گواتے ء ماں لاپ ء نور
کتا او آئی جلو ء سیک نداشتے او بے دس اپنے درنگ
گوستے او برا ہندگاں سن ہرچی کت دس نداشتاں او آئی
واہ بزہ منی سرانہ نکتش او تہوں ہم سبک بیتہ، فنا ہم چہہ آرینی ء
بہ شکیت۔

لاپ گوات ء پہ زہرے ہست
بند پچ سر پد ء پہ گواتا زہت

ادبکر کوہ ہر کنگ طہ زندگ بسٹا ۳۰ خولی نمہ بہ عشق برہم ۵۰ ہادمانہ
پہنکی گوات ۶۰ کرم۔ آرینی

بل کہ دنت ہر دین دنت لاپ پو پچ
مجات لاپ جردل و پ باو کت

گمان جان او ناماہ کے اگر
مدارے روگ اش تو رویت گر

(۳۰) چہ رشتی بماندگان مند و نیاد و زہریے بیگیت
بیت المقدس و گیا دان و کشت، ادگون جنا دال مہر گتال
وہرے و کہ ماں پر گھی و ریل و کیز بقیاں او مال طرا بس و کت
کڈ و گوں جہوداں ماں پنے و کار و جتس، چہ طلب و سداں
یکے کہ پیر مئی در تینے سے نیام و بست، چہ و ما گوت
پچہ کرتے ادگو شتے اسے چہ حالے کہ رنج و سو ب ننت گوت
چے بگوشاں۔

چہ مرد ماں چہ گیا دان و کہ ہ من تکان
کہ میدرب و دگر پچ کے و گوں مبان
پچا دت کہ ہے ہر ہست پے حالوں
کہ من ماں ہانڈم و نامرداں گوں گرا نیان

سنکلی پاد و ادگون برا ہندگان
جماں کہ بیچ لکان گوں باگ و مبان

منی حال ۽ سرائرس انکے او پر دعا شرفی ۽ ائح پنگی ۽ کیز ۽
 پدا گپتے او گوں دست ماں حلب بڈرتے جکے مہتے من ۽ ۽ سیر
 ماتے، ہر دیں چھے مڈ گو سنست، گندہ تی او موٹک دیہی زرتے
 او زباں دراجی کتے او زندے پہ من بے تام کت

شتریں مرد ۽ گس ۽ کہ گندہ جنے

دوڑنے بیت ہے جہاں پرے

خیال کن ائح بد ۽ دت ۽ پلگار

دقنا ک بسا عذاب النار

مردیچے پہ سنگان ۽ زباں دراج کت گو شتے تو آئے
 کہ منی پت ۽ چہ پنگی ۽ کیز ۽ پر وہ اشرفی ۽ پدا گپت، گوشتان
 ہی من سماں کہ پر وہ اشرفی ۽ چہ پنگی ۽ کیز ۽ گپتے او پر مد
 اشرفی ۽ ماں تھی دست داتے۔

گمانڈے ۽ با کسے ۽ من اشکت

چہ گمرگ ۽ دست او زمان کشت

شپ ۽ کہ ایر گٹ ۽ خیرے کرت

گمانڈے ۽ گوشت اچاکی پیش کہ مرٹ

پہ گرگ ۽ پر پلگ پر من نہ بستے

من گمانے پہ من دت گرگ کسپتے

ابیکاد، دواہ ۲۰ بد خوئی، گندہ تی .

۲، ستیزہ روئی، موٹک دیہی

(۲۱) چہ بادشاہاں یکے عبادتکنے عجبست کت کہ زہرات
 مارے، و سنیں دہت چون گو زیت گہ شتے شپوں در
 ماں ہدائی یات ع اد سہون چہ ہدائے ماں گہ رانی لورٹ
 در سہیں رونج ماں گہ ران ء گٹ، بادشاہ ء عبادتکنے دہلیک
 مطلب کل کیت، پراتے تا آرا روز بدمنت کہ زہرات
 چہ دلائے در بر بہریت۔

پاد بندوک سہتے ماں زہرات
 پرج مکن پکر پر بیگ، آزات
 پکر پر زنگ، رود لپک دوگ
 جہل داریت انج آسمان ء روگ
 در سہیں رونج عہے خیال ء نہتا
 کہ کناں یات بیگہ ء رب ء
 شب ء اشتاں کہ پر نماہ خیال
 چہ نہاری پہ زہگان، کیت سوال

(۲۲) چہ عبادتکناں یکے ع ماں لدر زندرت اور چکانی پنے
 دارتتا، بادشاہ پہ لپارت ء نیت ء آئی کہ ء شت، گہ شتے
 اگر خیر گندے ماں شہر پر تو ہندے پناہیناں کہ عبادت ء پر
 اورگی اپشی زیاتت یہ بیت اوروی بھی چہ شتے جنڈ ء شری ء
 چہے گٹ پکت اور شے جوانیں کارانی رندا بگرت

- ۱۔ مناجات۔ ہدائی یات۔ ۲۔ دعا حاجات۔ شہ ہدائے رانی لورٹ
- ۳۔ بند اخراجات۔ گہ ران ء گٹ

عبادتکن و اسے ٹوک دس نیا تکا او ویم تاب داتے ، پھر
 وزیراں یکے و گوشتا ، پھر بادشاہ و خاطر و روانت کہ دوسر
 مدح و پھر شہر و بیائے اوچہ حالائے سخی بہ بیٹے ، گڈاں
 اگر بزرگانی دہد و پنگار و راجہ در آمدانی مند و زیاد و بیگا ر بیت
 اختیار دارے ، اگر شہنت عبادتکن ماں شہرا تکا ، بادشاہ و گچینی دوار
 باگے پر آئی اور گ کرقت ، ہند سے دل دشمن جان سیں چہنت و

سہری پلے چور کا ڈ و گکان نتا

سنبے شل کا ڈ و تالیاں نتا

گوہر و ترس و ہیکر و پر ہمتہ

نہنگ گول و ادائی شیر نا مہتہ

شہنت و شہنتا و ہرا انار و پل

(عربی)

سبزین در چک و راگون آں و پل

بادشاہ و ہمتہ دہد و ہریم مولد سے ویم دانت کہ اسے

ستا ہنتے .

نمازی و وضع پر و شوک ہر ویم

طاہت رنگ او سور و گوہر مسیم

کہ پد انج چار گائے جان وارتا

کہ کی سرختیے رد و سگتے زیم

۱۔ اختیار دوار ۲۔ خاص گچینی ۳۔ لبان ۴۔ ہرا سے دوار باگہ ۵۔ ہم۔ دل کشا سولوش

۵۔ روان آسا۔ جان سیں

ہمیدول و ماں رندائے چکے، بے مشاں نمہء اونا زہکے
 جون و بالاد

(عزنی) ماں چپ چاگر دہرتی مردک منت
 اد ساقی چار تیش آیش نذات منت

گندگائے چہ سیر ہم نہ بیست
 چشکہ کبر و فرات و جوں بخت

مخازی و زرت تا نادرین ورد و رگ او ناز پکس گد گودا کنگ
 انج بیولان و شبواں سواد زریگ او بچک و جنگ و ویش گور
 چارگ او سر پیاں گوشته کہ ببیوانی ملگور ہوش و پاو و زنجیر
 منت او دباہیں مرگ و دام

گول درہ سر پدی و درین و دلوں دات ترا
 مرگ دراب منوں ہر من تو وارے مرچی
 پدایکہ ہر کسے و فہنگین و پیر و مرید
 لال جہاں گوشوک و پاک زبان

- ۱۔ عابد فریب، نواش والی پران
- ۲۔ جوں جمال، بے مشاں نمہ
- ۳۔ لطیف الاغذال، نازک ماں جون دبالاد
- ۴۔ ساقی، چنگانی
- ۵۔ مستحق، تن و جولی
- ۶۔ زہر کس، دراب
- ۷۔ لذیذ، تانار
- ۸۔ لطیف، ناز پکس
- ۹۔ فواکہ، بیولان
- ۱۰۔ مشرم، شبواں
- ۱۱۔ جمال، ویش گوری

آنکس بر دیں ماں اسے کینہ جہاں

کیت ماں بیگ و مسکس بڑاں

دوسی بر و بادشاہ و آئی گندگ و میل بڑت، نالای و را

دیتے اچ سری ڈول و گشتگت او سہر و اسپت ترنگت

اور نڈ او ناز کہیں سر بہ و سہرا بر جوک مت او پری جوہن بیک

گوں موری گوا تو و سرائے اشتاگت آئی اچ بر جہ حالی و

دش بیت او ہر گوری بہر شکت، تا بادشاہ و چہ گپ و

رند گوشت چش کہ من اسے ہر دو کہیں نہہ و دوست داداں کس

نڈا بیت بکے و ننگیاں و دوسی نوا نازیاں، سکس سر پدیں او جہاں

دنگیں او ساریں و نہر بہ و کہ گونائی گون نتا گوشتا، او در سین

جہاں و و اہند! دوستی و رو بندایش نتا کہ گوں ہر دو کہیں تہاں

شر پکنے، رانوکاں زرد سے کہ و گمر بو انتا او نازیاں پہج مدے

کہ نالای پشیت پکینت۔

ناز کہیں جون و ماہ گور گودی و بگوش

پیر و دہ و جوا ہر و نیک چلہ و مہو

جواں زانتا و جواں نیال دتیں مردم و بگوش

بھا و نان و پندنگیں لسنکہ و مہو

۱۔ نزال، گنگ - ۲۔ فقیہ - ۳۔ دنگیتیں - ۴۔ زبان آدہ کال گوش

۵۔ دون - کینہ

۶۔ مسل - بیگ - ۷۔ زعبت - ناگاہیل

تامن و ہست ہم دگر لوٹاں

گر نمازی مزا سنتوں ٹیک منت

نے نمازی و کھدار و کار

بر دین کارے پرے نمازی پیار

آما کہ ہست جواں نیا دتار گوں ہدا

بے پنڈے زبنا و وقفہ گن آنمازی سنت

دش براہیں گوش و جواں گورواریں مورواں

بے سہرے در تنگوں چلہ دل و زینت

(۲۲) سچے بہرے سیم و انچنیں بادشاہے و نا سیکے پیش آنک

گوشتے اگر اے حال و پد پر منی مراد و در تکہ ہمیکر کھدار دیال

نمازیان و کہ پد اچم برداری اش پشت نکپیت او دل و پکرش

دہ بیت و منشست و پورا کنگے ستم سرا کپیت و چہ گینبی ٹہیاں

یکے و را در و لوتے دات تا نمازیانی سرا خرش پکننت و گشت

ٹہہ پوہ و سر پدنت در سین روج گشت ادشہا و ہد و پدا

انک او زران و کھکتے اد بادشاہ و مریم و اہم کتتے او گو شتے

نمازیان ہمیکر کہ پولناں دد نہ گیتکاں و گوشتے ایسے نیکے آ کہ سن

زاناں ، ماں اے شہر و چار صد نمازی بہتنت گوشتے اد جہان

دایند آ کہ نمازی سنت نکپیت او آ کہ گپیت نمازی سنت ، بادشاہ و

کندت او دیمیاں و گو شتے ہمیکر رسن و ماں نمازیانی او ہدا

نانا فی میل ہست اور سنگ، اسے تلس چیم اور اڈ منی ہست ادنا
اور راست آئی نیگا عفت۔

گپتہ ہر دیں نمازی عکلا دار
تہ چہرے گہترین پکارا برویار

(۳۴) چہ پتگیں ردین زاناں یکے عہت کہ نش چہ گوشے
ماں دقنا عنگن عا، گوشتے اگر ننگن پہ دل عہ بر بھی عگپتہ تہ
حلال ہست اور گرہ پنگن عہ خاطر عہ سنگر کنت نندیت نہ حرام

گپتہش ننگن کہ کنبجے عہ نندیت عبارت عہ
نے کہ نماز پوشاں پہ نان عہ ٹی گپتہ کنبجے

(۳۵) نیتیکار سے ماں ہند سے عانکا کہ آہند عہ داند پچ دستے
مت۔ ونگینانی گچے ماں آئی نند و نیاو عہ، ہر سیکے عہ مشکرا اور کل

آرتتہ نیتیکار عہ گیا وانی منزل گنگت اور چیتے نوارنگت، چہلابانی
نیام عہ یکے عہ پہ مشکرا اور گوشتہ نراد سے چیتے گوشگ لوٹیت

گوشتے من عہ چہابہ گراں لائق و زائقن نے اور چیتے نہ ونگاں، پہ
یک گالے عہ چہ من بس پکیتا، ورساں پہ میل گوشتہ بگوشش

تو گوشتے۔

من گوشگ لگا اور ست ماں رزومگ عہ ننگن

بہ نند سے عہ گلور، حمام عہ جنینی میں

۱۔ ماں۔ زاناں۔ نزلہ۔ شکرا۔ ۳۔ لطیفہ۔ نکل و شش گپی

بہ فضل و ادب۔ لائق و زائقن

کچھری دکنت او شکرائش دوست کت او آئی دکار ریش
او کندریش آرت ، لوگ واجہ دکوشت او برا ہندگ
او کھ کہ پوریا تیوں کو فتنہ بریکائننت نیتکار دک سرچیت کت
ادگرشت

سے ماں کنوری بگوش کو فتنہ پی حییت
پہ ٹڈیگ دک کو فتنہ تریت روت ہشکین

(۳۶) مریدے دک گوشت پیرء راپے کناں کہ انس استمان
ماں زیبایاں ، بکا پہ زیار تاؤں کابنت او منی دفت انس ایک
روکاشن ذبانی بیت ، گوشتے ہمہ کہ نینکارنت آیاناں دارے
پد سے او آ کہ ہتہ کارنت اچایاں چئیے بوٹ کہ دگر پد سے
تئی گورء پھرنت

بہ بیت لشکرء اسلام دک نینکار مروک
ابیت رتس دک چہ کافر تھین چین دک روت

(۳۷) دین زانے دک پت دک ساگو ہشت پرج چہ تران زانانی دل
چیکی او گوردادی بہراں دلوں آپ نوارست پچیکہ نگنداں آیاناں
کالاں پہ پیم و بیرانی

مرماں ہگ دک جہاں دک بنت
بلے وت زرد سہر دک کنت

۱- یاد دل - کچھری ۱- دعوت - لوٹ - ۲- توقع - ۳- پرتار - پدیاتی ۵- کو فتنہ
کوشی - ۶- پیشرو - سردگ - ۷- نیکم - تران لال - ۸- دلا پیز - دل چکی - ۹- دیکھیں
گورداریں -

دین زمان و کہ بہت بہرا دل بس

بہرائے نہ گیت، محیسر کس

دین زمان آ کہ گندگانی نکنت

بگوشیت ننت، ہرچی آئی بندکنت

چے شامردان، گوشتہ کہ شریکنت او شورشنت دتی جندہ

جندہ کہ آپ لاپ اگر دین زمان کنت

گلارنت دن چہ دگی وگر وگس چولہا پتنت

پنت و گوشتہ اد پچ! چڑا پرہے روی خیال و جواں

کنت ویم و چہ پنت دیوکانی سوچ و تاب دیگ او دین زمانان و

رورہہ زانگہ او ماں پاکیں دین زمانانی پونگہ و چہ زانتہ

کماں بے بہرمانگہ پر پیچ و کودے و کہ شپے ماں سینے و گنت

اد گوشکانت ہاگی او مسلماناں جہراگے پر راہ پیش داوگ و

بیاریت، مشکما بازیں بنے و اشکت اد گوشتہ ترکہ چراگ

دیت نکتے پر پوراگہ چے دیت بنے، حشیں وعظ تران جہ

بکال و دکانے کہ او را نگد نہ ہے ڈھی نگرے او ایڈانا ہے

نیارے شری نزیبرے

لوگ و جواں دین زمان و کس و کوش

کار آئی وگر چو لوگ مہنت

تربیت، سوج و ضاعت، رورہہ، ۳، دل، ۴، آخ، ہراگی، ۵، تو، ۶،

مہس، ۷، تران جہ، ۸، بزاد بکال، ۹، کجہ، ۱۰، دکان، ۱۱، دین زماناں، ۱۲، عابد، ۱۳، عبادت کوک

مدا دار ہر چلیے گوسنیتا دروگ

دپتہ و دپتہ چون آگہ کنتا

مردم و باید ننتا نیتا یگیتا

گرمال دیوال بیت لکتہ پنتا

(۲۸) درگا ہے و چہ جوان وصال مدرسہ و آنک

درگا بیاں گول سہتے ہر کوئے کیتا پنتا

گشتا کہ دین زمان ادب بیاں و پوکا چے دیتے چے، آنکے پریشاں شرح آیال دل نئی گشتا

دین زمان و جہد تاکہ کپشت تیاں چہ زور یہ رب بیاں و جہد نادت و کشتا آئی گشتا

(۲۹) یکے و گاہ سرا و کپشتا او فاک و لگاہے چہ دستا

در کپشتا، رب یاتے خمپو ما گو مستا ادماں آنوش حال

دیتے و درنا و چہ ساری و داب و سر حیتا کنتا او گشتا

ہر وہی چہ گندگے و گوزنتا پر آریلی گوزنتا۔

(عربی)

گندے گنبارے بھی ستر و ک ادبم

او گندہ گند تو نہ بگوز پر مہا سب و شرم

(عربی)

گنبار و پر پہل و بنگ و چم و

بچار ادماں سات و پر کترے

ماں کاراں نبیستاں گر جو این مردے

جو جراثیناں بگنڈ اشس من کہ شریے

(۴۰) سوالیانی گچے پدا دو ستے پر پدا پدا کنٹ او

گنڈہ گپش گوشتتا او گنڈ نیتا، لکھ چہرے دسی عوقی دگ

پیر عگہ برتے کہ حیشیں حالے سرائے گو ستم، گو شنتے او

پنج! پدا دو ستانی گمہ دو ماں ہر حال دسش بیگ ع جانگ

نتا، ہر کہ ماں اسے جبر ع بے مراوی ع واکس ندریت پدا گنڈ

او گر دو پر سے حرام نتا

پر سنگے ع دریا نہ بیستا پنج لرد

پدا راں کہ گمیرت آپے تلک

جال بیارے ریتے زیم اگر

کنٹے اسے پہل اچ گناہ ع پا کا

ہر وہی اد برات ہاکس فی تی پد

ہاکس بی پیش اچا کہ نو بے ہاکس

اشکن اسے قصہ ع کہ ماں بفساد

پدہ گول ہیرک اتک جنگ لڑ پاد

۱. رط. سوالی - ۲. درویشیں - ۳. پدا دوست - ۴. خلاصا - ۵. پدا پیرا لہنیتہ -

۶. لکھ پیر - ۷. رضا - ۸. ماں ہر حال دسش بیگ - ۹. طیل - ۱۰. بہاب - ۱۱. دسی گچے

بیرک و اہج رکیب و راہ و شوش
 پیردہ و را پیر گوشتے پیرش
 من و تو بر دو واجبہ و نوکر
 ہر دو ما آئی درگہ و نوکر
 من چہ خدمت نکت و نیشام
 و ہونا و ہد اہج رنگ بے تام
 نے کدی دیتے سیکھے نہ کلامت
 نے گیا وان و لد نہ دنز و گوشت
 پاد سے جہد و اہج تو پیش نرشت
 پر سے تھی عزت اہج من گیش ترشت
 تو تہ گول مرواں ماہ دیجاں
 مولداں آسین میں و شبواں
 نوکرانی مل دستا و من بہتال
 پہ نچک پاد بند و سرتراں
 گوشتے من سیرماں درگہ و داراں
 نہ چو تو سراں آسماں و اٹاں
 بے جوڑہ بڑ نہ ہر کہ گردن کنت
 گردن و را تھی پہ پروشگ دست

(۱۱) چہ جواں دلاں یکے و پیلانے و را دہیت کہ ماں دست

بیرک و اہج رکیب و راہ و شوش

دنت او گج وپ دنت، گوشتے ایشا چہ بیتے گوشتس پانی
دا دنت، گوشتے اسے گہنگ ہزار من سنگ ردت کنت او ہر سے
گناد نزار میت۔

بہن بٹاک و تی سرسی و او مردی
ترا کہ ہست نزدی نفس چے چہ مری جنی
چہ دست بیت اگر تئی وپے و شیر کن کن
جنگ وپے و کس و میت نیتنا چ مردی

ستر پیل و پیشانی و دت میت
چے مردے اگر اکرا مردی میت
بنی آدم چہ ہاک و جڑ بیتہ
چہ ہاک و نیت اگر تاج آئی

(۴۲) کما شے و چہ جت کش، چہ شری براتانی نشانی و
گوشتے کہ گہنگیں ایکہ براہنگانی دل و مراد و چہ وئی گہیں کادل
شر تر زانت و سر پیاں گوشتے بہات کہ پوت و گٹ بنت نہ
برات بنت نہ سیاد۔

ہرہ اشتاب چہ تو ردت، دنت ہرہ تئی
تو بی گٹ بیتے پر کس، نیت اگر گٹ آئی

۱۔ فوایدہ گہنگ، گاریں ۲۔ سر بنگلی، سرسی ۳۔ پیشانی، نیشگسا ۴۔ سیرت، خزان
مضا، شری براتانی نشانی، ۵۔ مصالح، گہیں کار، ۶۔ بند خویش، پوت و گٹ ۷۔
خویش، سیاد۔

نہ بیتا ہر دین سیاہی کو را ایمانداری

تہ شرننتا ہر دنگ اسپے سیاہی داری

بات داراں کہ ہدا دارے عرماں اسے بیتا عومنی ہر دنگ

گپگت او گوشنگتا کہ ہدا عرماں بزور گین قرآن ع سیاہی پر دنگ

رامنہ کتہ او گوں سیاہی ہر کنگ پر ماتہ او ایکہ تو گوشنتہ چرائی

چوٹ نت گوشتاں (رایت) اگر جہد پکنت کہ تو گوں میں شریک

بگرے چھائی کہ تو سٹی سٹے نہ کہاں نمون۔

ہزار سیاہی ہماں کہ ہدا انزا نوک سنتا

یہ یکا در آمدے ہماں نانے ندیدہ بنتا

شہر بغداد ع پیر مردے ع

کہ جنک دات کوش دو پیچے ع

سنگدل مردک ع چو گٹے پنک

ہون لنت ع پختہ آہنک ع تنک

ریتا سب ع پنت ع اسے حال را

شتت پر زامانہ نیگ ع زہر ع

او گنگ اسے چومنی دنٹانے

گٹ گے نٹہ رنے کہ اپنالہ

پہ ٹنڈہ کتاں زٹوک سے لے

کندگ ع بل بزیر پنتا اسپے

مات چر ولدی آرا زامات ء
 گوشتے جگن او جمال چہرت مانو
 گندہ پیلے دل ء کہ بر ویں نشتا
 پید مرگ ء غبیت پھر ہشت
 (۴۵) گوشتت دیں زانے ء جگے متت باز بد رنگ، پے جنی و
 رنگت، او ارگوں جہاز و ٹھی ء کے ء پے آئی سیر و میل کنت
 بے نمر بیت گد نمر داریں
 مال گوڑا بانرے ء بد رنگیں
 پد ایک پے سبب ء ضرورت ء کورے ء دا سیر دالتش ہرشتت
 کہ ہماں رد چاں طیبے چہ سراذیب املکت کہ کورانی چے مدشتا
 کنت، دیں زان ء را گوشتش پیکے وقی زامات ء درماں نکتے،
 گوشتتے ترساں کہ میم کنتت او جکاؤں پیدوت
 پے بد رنگیں جن ء کہ کور مردے
 (۴۶) بارشا پے ء پے ایر جنیں چیم ء نیت بخارانی جلاسب ء را
 دیت، یکے ء چہ آیانہ نیام ء چہ سر پد کا ء درست کنت او گوشت
 او بارشاہ ماماں اسے دنیا ء پے بے گئی انج نوش تروں، مل
 لکھ انج تو ابر تروں او ماں مرک یک کاسوں او ماں قیامت گہتروں
 الشاہدہ

۱۔ میا سیم کن ۲۔ بیدہ حقاقت۔ ایر جنیں چیم ۳۔ طائفہ جلاب۔ ۴۔ عیش۔
 بے گئی۔ ۵۔ گہتر۔ ایر تر

ماں سوہ و دیکھ ملک و داہکارنت
ماں رندا از مے و اگر نینگا رنت

بمردم بنت توگ آویا ایش
چہرے ملک و کہ مایوں سپووی لپی

جراں دلائی دری نشان کو نہیں
میدا و ماں تنہا دلش زندگی او نفس مزنگار

پہ چھپی کر ما اندیتا و رگ و جنگ و
بہ بنتے گونے اگر چپا پر بگ و لاپیت

بزرگ نیت ہمہ کہ نہ چنت سنکال رہ و
بے تار کے بچہ کوہ و کپیت ہم نہ سرشت

بزرگی و رہ بند ہدای یا ت نت او تودہ منگ او فزت

او نماز وانگ او ندر کنگ او چم سیری او یک منگ او

توکل کنگ او سپارگ او لگگ، ہر کہ اسے شہانی کو گر نشان

دائند نت ماں گواچن و بزرگ نت اگر ماں شال ننت و بے

چپ چل، بے نماز، شہوتی، چم پنج کہ دوچاں شپا کنت ال

کافی اور نشان روئج کنت ماں تنہا ی و ادوت برہمی کو دیا

و بیت و بگوشیت

۱۔ جلیق۔ چھلی ۲۰۔ طریق۔ رہ بند۔ ۲۔ ذکر بیات ہم شکر تو دو منگ ۵۔ طاقت۔ نواز
دائگ ۴۔ ایثار۔ محمد کنگ ۵۔ قناعت۔ ہم سیری ۶۔ تریبیک منگ ۷۔ توکل
تکہ نالک، بیل کنگ، تسلیم سپارگ ۸۔ ہمتی منگ ۹۔ صفت۔ شہرہ ۱۰۔ تہا
جاہلی گد، شال۔ بزرگ چھلی۔ ہوا پرست۔ شہوتی۔ بے نماز۔ چپ چل
کافی۔ غفلت۔ تنہا ی

برچی دپ ء بیت موالی سُنت اگر لنگر ء سنت
 او کہ تھی نہ پھر سانگ ء سنت اورگ
 ادورا پچ پہ پیش دارگت ہست
 وگہ ء پردہ بیت ریگ مد رنج
 بر دین لوگ ء نہا تگردت ہست

(۴۷) من درگین دیست پئی دستہ بہتیں

سرا یک گبندے ء کاہ بندیں

چے چھپے کاہ جو من گوشت گزرت

ناں پئی ء چتر ء رگتے بند پوت

تہ کاہ ء گوشت گول اسی میں شتران

بر بگاں چوں من نیکیں نندو بنیادان

نداواں گر من رنگہ و بور برابے

بے آیانی باگ رء بستناں کاہے

وئی پچ دستیں جوائیں پڑمہاں

من آئی کوہنیں یک والینگیان

۱۔ سانگ۔ تقولے ۲۔ زند۔ موالی۔ ۳۔ گلاستہ۔ پئی دستہ۔

۴۔ تازہ۔ درگین۔ ۵۔ گبند۔ کرگیں۔ ۶۔ کر۔ ۲۔ جو ان بج

۷۔ کریم پچ دستہ۔ ۸۔ پردہ۔ والینگیان۔

بہاں من بے گور یا من گور مند
 پر امیتا ء من گپتہ واجبہ ء رند
 پیمیشی ء کہ پرج ٹھی ناراں
 او تو شگ اشج بدایاتی ناراں
 ہمہ وتا بندہ ء کاراناں کشیت
 کہ ہر دیں راہ رہ بندے نمائنت
 بے دودھست کہ ٹیہانی واجبہ
 کنت آزادت پینتہ پیریں ٹیہہ
 او ٹا ہنوکا او دنیا ء واجبہ
 وتی اسے پیریں سعدی ء بے بکا
 بگر رہے کہ رب وشی بیتا سعدی
 بدایاتی بندہ راہ ء گر بدایاتی
 اچھائی زیات کس شوقی نہایت
 مال اسے درینت دروچی نہایت

(۸۸) سر پد سے گوشتہ پول کتشی چیر بہادری او پرج دستھی ء تمام کیے گہرت
 گوشتہ اسے گوشتہ پرج دستھی نیست بہادری ء چھار نہ ٹنت

۱. طاعت - بدایاتی - ۲. عالم آرا - سارینوکا جہان - ۳. رضا - رب
 وشنائی - ۴. شجاعت - ڈاٹھی - بہادری - سپہ بگری
 ۵. سخاوت - ڈاٹھی - پرج دستھی -

بنشسته چو بهرام گور و ماں گور و
 کہ پنج دستی جوان ز چہ بردستہ زور و

دست حاتم طائی بے جہان تا بہت
 تنہائے بیت گرگ شری غریبہ آئی نام
 پکش پیر و شہی و ماں و زکات و کہ انگور
 بدست شناخ بڑی چہ بڑ بجد تمام

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including lines like:]

دست حاتم طائی بے جہان تا بہت
 تنہائے بیت گرگ شری غریبہ آئی نام
 پکش پیر و شہی و ماں و زکات و کہ انگور
 بدست شناخ بڑی چہ بڑ بجد تمام

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including lines like:]

دست حاتم طائی بے جہان تا بہت
 تنہائے بیت گرگ شری غریبہ آئی نام
 پکش پیر و شہی و ماں و زکات و کہ انگور
 بدست شناخ بڑی چہ بڑ بجد تمام

سیسمی بہر ماں چم سیری اے گہی اء

۱۔ روش ابر کپتہ پندگ کے ع ماں حلب اء سوداگرانی
 بازار گوشت اوڈیانی واجہاں اگر شمارا انصاف بیت
 او مارا چم سیری پندگ اء دودشہ جہان اء کار شنگیت۔

او چیم سیری من اء کن باگیہ تو
 کہ بیداش تو دگر اےچ نیستہ مٹی
 پوت نقان اء جال اء کڈ گپتہ
 کسے اء جال اگر نے، نہت پوہی

(۲) دو امیر زادگ بستنت ماں مصر، یکے اء دانگ بہل کت
 او دومی مال مرغ کت اے ایکہ یکے نام پر شنگیں کشتگیں ورتگیں
 ورتگیں بیت او ادگر مصر اء بادشاہ بیت، گڈاں اے ہتکار
 اے جنیں چم اء اڈنگیں اء راجارنت او گوشت من پر بادشاہی اسان
 او ہمہ بیم ماں نیتکار کی منت، گوشتتے او برات پرائی واون پر
 تودہ، میکہ گیش منت کہ پتیرانی پردوں ملت، آنے زانتین او ترا

۱۔ مغربہ۔ روش ابر کپتہ پندگ۔ شمارا۔ انصاف۔ ہم۔ تو انگر۔ باگیہ۔ ۵۔ علامہ۔ نام ورتگیں
 ورتگیں۔ ۴۰۔ اے۔ اے۔ پور

ذرعون دہاواں ۽ پیرا منت آنے مصر ۽ ملک ۔

من آموراں گوں پا والوں لتاڑ منت

نہ گو وداں کہ اش نیشاؤں نالنت

پرے دادں بس چوں توره بیاراں

کہ پر مردم کہ بیگ دس ناراں

(۲) جواں دے ۽ رادیتوں کہ ماں شہ ۽ آس ۽ سٹنگ

او اگر می اگر می ۽ گوں دو نیکے اد پہ وتی دل ۽ سیو ۽ گو شنتے

ماں گندی ۽ او ماں بشکین ننگ سے جاں کنگ

کہ کار ۽ زیم گہ اش استمان ۽ توره برگ

کے ۽ گوشتا پچے نندے کہ پلاں ماں اسے شہر ۽ ڈانا یکن

تے داریت او پہ ہمک پچ دسنی ۽ پہ نیشکارانی خدمت ۽

سرینے بستہ او مردمانی دے گپتہ ، اگر تہ تہی حال ۽ چشکہ بہت

سٹی بہ بیت ، جوانیانی دل ۽ دارگ توره سے زانت او سیو

گرشیت ، گو شنتے چپ کہ ماں سکی ۽ مرگ گہ شہ گزرد ۽ برگ

نی ۽ گورا ۔

نندگ پہ جاں کنڈے ۽ اگر می جنگ گہنت

اش لکے بیت واجہاں پر لشکے ۽ نیشنت

والد کہ یک کاس گوں سکی ۽ دوزخ ۽

ہما یگسہرچ دست گرگ ماں روگ بہشت

(۴) شہ نجف و بادشاہان کیسے و سمرقند میں طیبیے کو راہان قرظ
 محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم و دیم داست کہ دسے مال مان عرب
 مکہ و بیت و کسے پہ آزماتے و گورائے نبیا تک اور ماں
 نہ ہوتے پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم و گے انک اور گوشتے کہ من
 اسے بندگ و را پہ یارانی در ماں و دیم دانگش، مرے
 کسے و من و نہ لیستہ تا خذ نیکہ منی سرا ایرنت پکنانے اور
 علیہ السلام و گوشت اسے اس و را دوسے بہت کہ تا
 شہ سے مزیت نعلات اور انگت گزرن بیت کہ دست شہ
 دلانت، طیب و گوشت ہمیشہ نتا سوب و را ہی و
 پاہاں کپنے اوشت

(۵) ماں پیرایہ و ارد شیر یا بجاں آکھ کہ عرب و طیبیے
 شہ بہول کتشی کہ روٹے و چکر ورد و رنگ لوٹتہ، گوشتہ
 کھہار و تول کوت منت، گوشتے ایکرچے گنا و دست، گوشتے
 ترا ماں پا دانی سرا اشتار نبیت اور اچھی گیش و دے آئی
 زیرے

دنگ پہ زندہ بیگ اور ہا و بات لگ
 نونا لگائے کہ زندہ بیگ پہ بہت و رنگ

۱. تجربت - آذات - تاریخ
۲. سنگ - تول
۳. کفایت کند - گوشتہ

(۶) دو خراسانی نیتنگاراں یک آپتی ہر خدمت کتاں مسافری
 کتا یکے نذورت کہ دوشپا ع پدوپا بوج کتے او دومی پیلہان
 کہ دوشے ع سہ برطلاتے، بے گت ع ماں شہرے ع و دگہ ع مال
 ڈا ہے ع شکا ع گرگا بیتا نتا، او پر دو کانا کس ماں بانے ع
 تھا کتا او بیخ بند کتا، دو پتہ ع شہر رند کل کہت کہ بیگناہ بنتا
 رکبش بونگا، پیلوانشی دیتا مرتہ او تو درواہ، مردم چریشی
 پیکا نشتت، طیبے ع گوشت اگر چریشی چپا بیتا نت پیکا کن
 نشت پچکیہ اسے بادوہ کے بیتہ، بے وسی ع جل نکتے مرت او
 آدوی و ن ع را دارو کے ستا ستم ماں دنی ہیل ع مگ کتے

اددراہ پہ بیتا

درگ کم کسے ع گرگ ہیل کہ تہ

نہ ہر دین پیش سکی کیتا جلیت

اگر شہر دارتا آماں جو این روشاں

مریتا نت ہر دین سکیے بگندیت

(۷) شہر چہاں یکے ع پوج ع رامہ کتا اشس باز دوگ ع کہ سیری

مردم ع نادراہ کنتا گوشتے او پتا باشد مردم ع کشتا، نہ

اشکے کہ مشکرا یاں گوشتہ پہ سیری مرگ گہ اشس مرگ ع شد ع

کرتے کس ع خیال ع بدان بیدا ع گوشتہ بورا او پہ ننگ او شہ

کاس ع گوند

۱۔ ہاوسکی ڈراو، ۲۔ تہمت، ۳۔ شک، ۴۔ خانہ، ۵۔ بان، ۶۔ عجب، ۷۔ پیکا کن

بھور ایکہ وپء شہ تھی ء در میت
نہ ایکہ اشس نزودی ساہ در میت

ایکہ بہ بیت تام ماں لاپ ء کہ نفس شس
کار بہت بیچ تام کہ گیش اشس کاس بہت
بشکین گمن کہ دیر دے اشس شکر زیات
گلفند اگر پہ گیش دے تو لاپ بیت

(۸) نادرا سے کہ شہ جنت کنش تھی دل چے لو میت گرنے
ایکہ چیتے نہ لو میت۔

بیتا ہر دیہی پڑ گنداں در دلاپ ء پاد کیتا
تا مداریں پڑ سوامیں در سہی شہ بیج شس بیت

(۹) گور سے ء چنتے کلہدار سو فیانی سرا دام تیگت ماں واسلا
ہر روشش بوٹتے او زہر سنی ہر گو شنتے، برا ہندگ شہ آئی
شنگالی ء سبہ دل بیتت او اشس جاں ء بیدرگ نیتت
جواں دے ء ماں ہمہ نیام ء گو شنت نفس ء را و دگ ء درای
دیگہ انزاں ترنت شہ دلی بڑی دیگہ ء گور ء

واجہر ء تورہ ء را لگ شہ

ار دیانی ظلم ء قوس ء چہ

مرک شہ ترماں گو شنت ء میل ء

اے قفائی ء گندہ لوٹا ء چہ

۵۰) مردے کو ماننا اور جنگ و چٹے ماں آنگت کے
 کرشت پاں سوداگر درواں پٹی ماریت اگر جوڑے کیناں ماریت،
 گرفت سوداگر ماں جوڑے کو چش نام کھینکے ست کر
 گھو ۵ ہندیاں پر زونگکائے درشن بہ بیت
 تہ کس کو درش و نہ پتیاں تا قیامت کہیت
 بھرم و کو گوشت اگر درماں بوٹاں بدنت یا نہنت اگر ہوت
 کت کنت یا نکنت، بے اشائی کو لوگ کشریں زہرے۔
 نئے و لوگاپہ تورہ اش کیند

گنگ جمن و را درواہ، ناداہ جان و

سرپاں گوشتہ پہ تنلی اگر واجہ خدرء آپا بشوٹنگت پہ
 آب کو، سرپہ پینتے پچکے مرگ پہ آب و گہ اش زلد و بے آہیں

ورگ کھد شہ دست و ویم پانچ و

گہ اش و شہ دست و منک و منک ویم و

و تورہ ہے ورگ اش دست و ویم پانچ و

شہ شیر کئی و گہ اش دست و منک ویم و

۱۱) شہ وین زاناں یکے و بازیں درو کے داشتہ اور کت

لک، شہ ہتکاراں یکے و ما کہ منوک ستے گوشتے، شہ آئی

ہست و دیکے گروہنت اوروش و پیشی کنگ اش فاندیاں لوش تاکے

۱۲) الزور و ہرم و ۲۰ نوش مارو و درماں پٹی ۳۰ بخار و جوڑے اموراں آئی ۴۰ مزوت

۱۳) کینت و تہ و حقدہ منوک ۱۴) سوال لوش ۱۵) ترضیش کنگ

نصیب تھی گھر پہ دوست و مرد

اچھٹی کاتہ نوش زندا آئی و گردیت

روسے پہ لوٹ برویم پانچ کسنداد

کدکا دسے دیم پچی عا شہ کار بندھیت

گر شدت کہ آئی روز و راکھے زیات کتنے او اچھے ہب و مالہ

کک، امر پید و ہر دین شہ چھتے روش عا پد کول خانگیں مہر و کلام

ندہیت گوشتے۔

(عربی) گندہ تاسے کہ کھلے گندگ

جہل عزت شتہ او برز و دیگ

بگنوں و دنہ پہ آب دیگ

گم شہ بے آبی بنتگار بیگا

(۱۳) نیتگار سے عا را گزر سے پیش انگ، کسے عا گوشت

پلاں ڈیٹے داریت پیلایں او بڑج دستھی گونے افار اگر شہ تھی

گور و سخی بہ بییت، پہ گواچن عا کہ آئی پیلای کنگ عا دیر نکنت

گوشتے من آرا اناناں گوشتے منہن سرمدی عا کاناں دسے

گپت تا آ مردم و لوگا عا سر کتے، یکے عا رادیتے لنتھا لڑونک

ار تو فندوک، بر نرت، او ٹوک، نکتے، کسے عا گوشت چسکتے

گوشتے من آئی داد پر ہائی دید و بشکت

بہر اسٹے پہ بوٹھیوں دیم پچہ

تہا دیں دیم ہو شینیت، ہون عا

برے لوٹا ء اگر پھر آکسی ء بر

کہ دش نرے نشہ پڑی دیوی و شون

(۱۳) ڈکالے ماں اسکندریہ کپت چش کہ نشہ نیت گامانی دستا ء

گناد ء لگام در کپنگت او آسمان ء درگہ زمین ء سرا بند مت

او زمین ء نند و کافی پہر بات ء آسمان کپنگت

نشہ بے مرادی ء ہر کس ماں آسمان واپنی

جناد و راں درہ مرگان و ماہیاں ، موران

پہچنہ بیدل ء و دت ، عالم ء یکا ہند

بہ بیت جیڑ او بگوار بیت ہواش ارماں

ماں چشیں سالے ء بگاڑے دیراش براسند گال کہ ہیرماں آئی

ستا ء ادب ایہ کنگ مت او پدا ماں دیم ء کما شانانی ، پہ ڈول

یہ دیگ ء اشائی ء گوزگ د سے نہ لوٹیت ڈلے ایشرا

گو شوک ء نوردی زانتا ، گوں اسے دو گال ء گوند گپتوں

پچیکہ مک باز ء رمانتا او نشہ خروار ء مٹے نمونہ

نہ پہ ہیراٹے آکنگ لوٹیت

تمزی ء اگر بگا کشتہ

بیت انچش کہ پھلے بغداد ء

آپا چیرا او مرد سے لپیت ء

چشیں مردے کہ اشائی ستاء چیبے اشکتے، ہیمے سال اور
 کاس ء درمڈی دانشنے، تنگدستاناں ذروا تے اور پ
 مسافراں کنڈیری چیر گہنتے، نیتگارانہ جلابے و شہ شد ء ساہ ماں
 گہن ء رستگت پہ آئی لوٹا ء روگے نیت کنش او سلہش
 سن آرت، چہ گول بیگانش جواب داتوں اور گوشتون

ہشتگیناں کچک ء شیر نوارت

گہ مریت نیت اش شد ء ماں تلار

بے گنادی و گورنگ ء را پہ سگ

دست ویم ء کدی بگائے مدار

چو فریدوں بہ بیتے ڈی و ملک

بے شہ ء گوں کس ء مکن اشار

بے شہ ء ماں گورا گدا بریشیم

چو ماں دیواں لال و تنگ گمار

(۱۴) حاتم طائی ء را گوشتنش، شہ و ت بڑ مرد تر سے ماں

جہان ء وینگے یا اشکتے، گوشتنے، ہو، روشے پہل لپڑ و کشتگول

پہ عرب ء امیراں اگڑاں گیا داتے ء گور سے پہ گور سے ء گوشتون

چر کشتے ء را دیقول بڈ سے پیر کنگتے، گوشتون حاتم ء لوٹ چیبے

نہ رو سے کہ استانے آئی کنڈیری و سرائنج بیتہ، گوشتنے

نگن بر کس کہ اش کار ء دنی وارت

شہ حاتم طائی ء تورہ پیچے ہارت

من شاہان گوشت پچیکہ من آرا ماں واک و بڑ مردی اش دست و گیش

ولیت .

(۱۵) موسیٰ میدہ السلام و پکیرے و رادیت شہ لوجی و ماں دیکہ
 شنگت ، گوشتے او موسیٰ گوانک کن بداء راکر من و گذرانے
 بدنت پچیکہ شہ بے گشادی و ساہوں ماں گین منت ، موسیٰ و دعا
 کن اوشتا چبے پشت تر و کہ پدا انک و تے گپتہ او استمانے
 سرانے نوح بیہ ، گوشتے اسے چہ حالے گوشتس شرابے وازہ
 او جگے کنہ او کسے واکشتکے ، انی اچے ہوں گرگسا و پر تا گمش

جرکیانی کشتے پاڑ اش جہاں

ما نزل دپٹ ایشی و گد داشتانت

پرج کس و رانیشتے کر و و تہی

گوک اے ہیم و شاہ دو گداشتانت

گر زورے و ماں دست و زور دست

سایان دنت گڈوں تا سب دست

(آیت) اگر ہداوتی بندمانی گذران و بود فیست تہ ماں و کار و

پسات کنت .

(عربی) گزندی کن و راچی و جہل کورت

نہ بانزل برستانت مور و نہ مرنت

بد کساں مردانگ گھر دزدے
 پنجے لوہیتا ہر وقتا عہ سرے
 آنہ اشکتا تو پھے افلاطون و گوشت
 سوہمہ جواں کہ نہ بیتا ہا نزل گرے

پتا عہ بیگ با زنتا بے پنج ماں تبا عہ گری دارنت
 نکنتا آکس کہ تھی ہستا عہ ماں پنج پر
 نہ آخیر عہ تھی اشس تو زانتا شر تر

(۱۶) گیا و اینٹے دیتوں ماں بصرہ عہ جہور زانانی بھی عہ کہ نکل آرت
 کہ وقتے ماں گیا وان عہ دگول گارکتا ادکسا سیس تو شک
 شہ پیٹے گول سن نہ منتگت، مرکوں پکا زانتا کہ بے گتا
 لوتے رسیتوں پیر اش مرورد عہ پچیر آدنی عہ ناموں نہ شوشت
 کہ گماں کتوں کہ ساگنتا او پرا آ زنتی ودل اکیبی کہ سٹی کتو
 کہ مرورد ننتا۔

ماں گیا وان عہ ہشکیں ادربک عہ
 تنگے ماں دپ عہ چے حل چے شک
 مرد بے تو شک ہر دین کپت شہ پاد
 چے سرب بند عہ آئی سہر چے شک

(۱۷) شہ عرب عہ یکے عہ ماں گیا دانے عہ شہ نن عہ زود عہ گوشت

(عزف)
 پیش مرکا عہ شہ من وتی ارمان
 بیتا دوستے کہ اسے مراد عہ گراں

138
جوئے عورتا بہ بیست گوتہ بہاں

پڑکناں من اچے وتی مشکان

(۱۸) ہمیڈول عر پکیرے ماں مزین پیے عگار بیگت۔ سوارگ
ایکے نہ ننگت، کورے کلہدار دہشتے بازگشتا سرے ماں
یاہ نکت مرٹ، جلا بے اتک کلہدار انائش دبست ماں ویم عو ایہ
ترہ اوٹاکا ع سرائکتہ

تیوگسا ع جعفر بیہیں نر وار میت

مرد بے توٹنگ ع نہ شنت گامے

ماں گیا وان شدیک مرد ع را

نہ کہ اندر جوان چوشلگم ع تانے

(۱۹) پچیر شہ دنیا می ع گر دشتا ع نہ نائنگول او دیوں شہ

دوشانی چک وپکا ع نگر دنیہ، بے وقتے ع کہ پادوں شپارت

ادکوش ع گشتادول نہ داشت ماں کوفہ ع جمعہ مسیتا ع پرتوں

دل تنگ بچے ع را دلیتوں کہ پار سے نہ اشتنا، ہدای مہر ع نور ہول

گپت او وتی بے کوشی ع سراجال آرتوں

مرگ برینگ ماں سیریں مردم ع جم

ماں نکان ع شہ باورنگا ع کم

پرہ گیب ع کہ زرو سیکے نیستا

پینگین مرگ پینگین شلگم

گر دشتی، چک وپکا

(۲۰) شہ بادشاہاں کیے گوں کر دے درباریاں ماں شکار چھو
 ماں گوہر و شہ و سم و دیرہ کپت تا شہ اٹک، کشتگرے
 لوگش دیت، بادشاہ و گوشت شہ و ہودا روول تا گوہر
 نیم بیٹ، شہ و ذیراں بکے و گوشت، بادشاہانی چشیں عزت
 نہ لوہیت شہ کچگیں کشتگر و لوگ لوگ، ہمید اکنات جنوں
 اد اس کنوں، کشتگر و ڈاہ بیت، ہر جہید گے کہ داسنتے ہوڑ
 کشتے او بادشاہ و دیم و آر تفتے اد پاداں کتے او گوشتے
 چتیں عزت پہ ہمیکر و ملک نہ بیت، بلے نہ لوٹش کہ کشتگر
 چیتا بیٹا، بادشاہ و را آئی ٹوک کنگ و ش اٹک شہ شہ
 پہ آئی لوگ و لڑکتے، بانگہینہ دادا و ماں لہکتے، انکلس کہ چتے
 گام گوں بادشاہ و کیب و ستا او گوشتے۔

نہ بیت اسش مرنی بادشاہ و چیتے دے حکم
 شہ سہاں روگی و ماں ہند و کشتگر
 چوتھی و باد شہ و کہ کت سراسا یک
 نہ ٹوسپا و بل شہ ماں آسمان و کشتگر

(۲۱) پتو کے و لکل و کننت کہ بازیں ٹہیے رچ کنگتے، شہ
 بادشاہاں بکے و گوشت پیتا رنت کہ مرنی ماں و دارے
 او مارا سیکھے ہست اگر چیتے اچھے ملک، کہنے ہر دین مایست
 پیلا و یکسا بیتا اد تدرہ گوشتک بیتا، گوشتے او جہان و

(۱) عمارت، دسم، ۲۰، نیمہ، کنات، ۱۰، دہقان، کشتگر، ۴، زینبہ، عمار، جوڑکتے
 ۵۔ مالیر - مالیر

دائبر بادشاہ و مرنہ عزت و لائق نہ منت منی پیمیں پندو کے و
 نہ ال و دست یگار کنگ پچکیہ پر دانگ دانگ و پندگ
 یک ہند کنگوں، گوشستہ گم نیت پچکیہ کافر و دریاں کہ ناپاک پہ و
 پینیں پہ پیناں

پلیت آپ نت اگر لفرانی و چاہ
 چھو رہی مردگے شودے چہ پرواہ
 بمیر چونہ و مردم گوشنت ناپاک انت
 گوشاں کناں من ایچے بند ترکان پوئی و

اشکتوں کہ شہ بادشاہ و پرواہ و تل و دل سکتے اور نمون
 کنگ، پرواہے تا بہر کنوک و مطلبش اشائی پہ بہیار و پاترب پلاکت
 پہ زمی و ہر وہی کہ در نیت کار
 پہ بے عزتی و ستم کیت کار
 پوت و ت اگر رسم کسے نکنت
 نہ لہکے ہرے رسم کسے مکنت

(۲۲) سوداگرے و نا دلیتوں کہ صد و پنجاہ لیرہ باردا ہستے او
 پلا ٹیہر اور پورہ باتی، شپے ماں آپی بیلو کیش و من و ماں و تی
 دنک و برتے، دراہی شپ ساہی نہ سکتے شہ پوتاری و کہ پلان

۱۔ بمیں۔ ۲۔ خیر۔ ۳۔ بمیر۔ ۴۔ شقوق۔ ۵۔ ترک۔ ۶۔ مبرز۔ ۷۔ پوئی۔ ۸۔ سر باز زون۔
 ۹۔ منوں۔ ۱۰۔ مطلب۔ ۱۱۔ خطاب۔ ۱۲۔ ہبر کن۔ ۱۳۔ کنوک۔ ۱۴۔ زجر
 ۱۵۔ توبین۔ ۱۶۔ پاترب۔ ۱۷۔ جزیرہ۔ ۱۸۔ بیلو۔ ۱۹۔ نریگ۔ ۲۰۔ آپی۔ ۲۱۔ تہرہ۔ ۲۲۔ دنک
 ۲۳۔ سنن پریشاں گفتر۔ ۲۴۔ پوتاری۔

انباروں میں ترکستان منت اور پلان
 سیاہ پلان و گار و گنت اور پلان شے و پلان خامن منت اور
 کوئی گوشتے کہ اسکندریہ و نقتوں ہست کہ آئی گوات و ش منت
 گڈاں گوشتے نرچیکہ روسش ابر کیت و دریا بہتر داریت و سکی
 تی مسیری و ماں دیم و منت اگر آکنگ بہ بیت ننگیں عمر و
 قی کڈے و ننداں اور بس کناں، گوشتوں تمام مسیری منت
 گوشتے پارس و گو کمرت و برگ بوٹاں چین و کہ اشکتی
 مزہن بہائے داریت اور چین و کاسگ و ماں روم و جواہر
 گڈے ماں ہندوستان اور ہندوستان و پولات و ماں حلب و اور
 حلب و کاپچ و ماں بین و اوہین و شمال و پارس و اور
 شامی و رند مسیری و پلان اور ماں دوکانے و بنداں، شاہا شہنتے
 پر سے گنوکی گیاں، ہیکر گوشتے کہ چود گیش ٹوک و یک
 نمکتے، گوشتے اور سدی تو دے چہے گوشش اش بہا یاں کہ دیکے
 یا اشکتی گوشتی۔

کپت بارے اشش خچر سرفارے و
 چے تو اشکت ماں کدی گیا وان غود
 گوشتے دنیا ماریں تنگیں دید گ
 جم و سیری کنت پے یا پاک گور

(۷۲) ہستکار کے عکرا اشکتوں کہ ماں موزی گری و اغیش نام
گت مت کہ قائم ملائی ماں چک وستی عکرا عالی پہ پیداد و گوں
دنیائی ٹی و ساروک او گبتگی تب یہ ہیکر آئی تھا ہیکر آئی
رنگ کہ پہ ساہے عکرا گنے عکرا دتے او او ہیرہ عکرا پیشی عکرا
زہنے زہدیتنے او اصحاب کہف عکرا کچک عکرا دیم عکرا بڑے دود
نداتے پہ ایکہ آئی گس عکرا کس عکرا ندیت پہ وہ پہک عکرا آئی
کندری عکرا پہ سر پہک عکرا ۔

ہندوکا عکرا بنا اس درگ و بو عکرا ندیت
گڈاش درگ عکرا پندے کئی مرگ عکرا ندیت

اشکتوں ماں روشی اپرکت عکرا دیا عکرا معرو و گے گت
او خرونی خیال ماں سرا عکرا دتے کہ آئی بڈگ عکرا دیت بوچی عکرا
ماچپیں گواتے عکرا ذرت اغیش کہ گوشنتا ۔

تئی رنجیں مند عکرا دش چو پکنتا دل کبدریت
دش گوات نہ یکا گوں تئی بوچی عکرا گوں نیست

دعا عکرا دست چست کتے او بے سیتی پر بات کنگا (آیت)
بر دین سوار ہشتا ماں بوچی عکرا گوا کنگا کنتا عکرا کہ یہ دل عکرا
آکا دین عکرا گنت ۔

دستنا پہ زادی چے بیتنا بے دسین بندہ عکرا
دنتا دعا پر ہدا دنتا بیکہ ماں کتے عکرا

دگرے عکرا دستنا اذا اشکام
پوت عکرا کتے دسے بندہ ہا چے

(۲۲) بہت گارے عارا اشکتوں کہ ماں موزی گریء انخیش نام
گت بنت کہ خانم ملائی ماں پنج دستنی عا حالے پہ پداود عا گوں
دنیا ئی ٹڈی عا ساروک او گنتگی نب بڑ بیکر آئی تہا جگنگ اتا ایکر
رنگ کہ پہ ساہے عا گنے عاداتے او ابو ہریرہ عا پیشی عارا
زبانے نہ پرینتے او اصحاب کہف عا کچک عا ویم عا بڑے دور
ندا تے پد ایکر آئی گس عارا کس عا ندیت پہ وہ پہنچ عا او آئی
کنڈیری عارا پہ سر پہنچ عا۔

بہڑوک عا بنا اسش درگ عا بو عا مدیتہ
گڈاش درگ عا چندے کدی مرگسا عا ندیتہ

اشکتوں ماں روشی ایر کپتا عا دیا عا معرہ دے گے گتگت
او خر عونی خیال ماں سرا عا تا وقتے کہ آئی بڈگ عارا دیتا بوجی عا
را چپیں گواتے عا ذرت انخیش کہ گورشتنا۔

تئی رنجیں نب عا وش چے پکنتا دل کسباریت
وش گواتا نہ بیکر گوں تئی بوجی عا گوں نیست

وعارہ دستا چسنتا کتے او بے سینی پر بات کنگا (آیتہ)
بر دین سوار بہنتا ماں بوجی عا گوا تک کنتا بڈا عا کہ پر عدل عا
آگا دین عا گنت۔

دست پہ زادی چے سبتا بے سیں بندہ عا
دنتا دعا پر ہرا دنتا دیکہ ماں کش عا

دگرے عا ہر ہر ہر اشکام
پوت عا کتے دے بندہ ہر چے

اشن تو مانیتا بر دی استھی لوگ

کوں نردو سہرہ و خشتا جوڑ کئے

خوشنت کہ ماں مصر و نیتکار بن سیاہ و اشقتے، اشاکا مرگ
پہ پہ آئی منگیں مال و ہنگار بیت سنتا او اش آئی مرگ مارگ
گدش دانت سنتا او میاٹی اہلشیں پیش ما نیتا ماں ہمہ پتہ
یکے و یادیتوں اسپ و سرا روگا او پر پوجن میں جیسے ماں پیا توگا۔

وہ کہ بر تمنت مردہ پدا

ماں دتی گس او سیاہ او کمن

پدر بڑ گرد نیگ و ویک سکا تر

شہ حشیں سیاہ و مرگ پر سیاہ

شہ سوبہ و پیسیریں بچہ آوگ و کہ مے نیام و سبتت
آسنو نکوں گپتا او گوشنتوں

پہ و رگ مرد جوان دل و کھن سارت

کرت نازانت و پمچ و پمچ فوارت

(۲۴) نردو دی ماہی گرے و ماں دام زو ما کیں ماہے اتکے آئی
وارگ و سیکا کتا نکتے، ماہی چرے سرے بیت او واسے اش و
رت۔

شہہ منتا کورے کو پاپ آرگ

آپا آورتا کور و شہہ بہر ستا

دام و ہر واد ماہی آورت

ماہی اسے وار شنتا او واسے ہرنتا

سید پر شکاری نہ ہر وار ایر
چٹین کیت روپے بدرتے شیر

دومی شکاریاں ارماں کت چٹین شکار سے ان تھی دام ء
کپت او داشت کت نکتے، گوشتے او بہاتاں باچے کت بیت
پہ من روز نیستت او انخیش پراٹی روشن بہستت۔

پنت شکاری بے روزیں ماں وریا ء کپت نکنت
او ماہی بے اجل ماں بشکیں ڈگار ء نہریت۔

(۲۵) دست و پا در برنگے ء ہزار پاد سے ء راکشتت، جوان دلے
اچودا گوشتت او گوشتت سبحان اللہ! گوں ہزار پاداں کہ آئی
داشتت ہر ویں اجلے اتک اش بے دست و پار سے ء پردات نہ کنتے

سرا آنکسا دشمن پہ جان بد گورگ

اجل کنت پادا نے بنداش تشگ

شہ پدا آنکسا دشمن پہ تو ہر دماں

تہ بے کٹا چکگ کیانی کماں

(۲۶) چورتے ء رادیتوں زندہ، ابریشمین گدماں گور ء او

ہیریں اسپاں چیرا، مہری شال ماں سر ء، کسے ء گوشتت

او سہی! چون گدے اے نیکیں گد ء نازانیتیں بناد ء چکا،

گوشتوں گندگیں یکے کہ گوں زر ء اسپا ء نکتہ۔

گواچین ء اگسا پیم گندگ بیت

ہستت ہر گو سک جون او بو کیت

گوشت یکا نمہ داریں دیکھے کہ اش ہزارا برہ پشتمیں گدراں
 گماں مکن اگر اشرا نفعی ردت بیتا گریب
 کہ اش وتی جہ و اشرا نفعی ردت بیتا گریب
 بخت نگویں چو کاٹا زور و میبہہ اگر
 پر پیش گماں مکن اشرا نفعی ردت بیتا

جنادر سے زکدہ می مردماں گوں میتا ساہا
 بٹے پر پاگسا و گدو دیہا سببیں شتون و
 بروماں آئی رستی و مال ملک و غیر تر
 نگدے پچ تو گونا می حلال میبر سون و
 (۲۶) دزے و پنڈو کے ورا گوشت بلع نیتے کہ پ جو کالدا
 ہر سو ذی و دیم و دست دراج کنگ، گوشتے
 جواں لڑ کہ دست دراج کنگ گتے زرگرگ
 دست و نہ کہ پر شہر سے و دو کپا کٹا ٹنگ
 (۲۸) پہوانے و نکل و کنت کہ اش جہاں و چپ بیگ
 پر پر یات آکسا و اش پر اہی گتہ و او تنگیں دست و
 ان گین و آنگت، پتا و گہ دانہہ برتے او مکمل بوٹتے کہ ساہری
 نیتے و ماراں تا گوں ہا کسا و زور و گیشتری مراد و دانے
 بیاراں پچیکہ کماشاں گوشتے

ان جہر تھے و شکایت و انہر

شبه و زانت و نه پکن ریلا س و
که سائیت جنگ و گفت و صوب و اس و

پت و گوشت او پزخ ! نه بود کین منت و شته سر و کشش او چم
سیری و یاد و مان گیہاتی و حاسن و نند آرد بچکیر سر پیاں گوشته
و دد مدی پہ بین ہوشینگ و نہ منت او آئی رہ بند ماں کم ہر
کنگ و منتا -

پزخ کدی کسی و نگینہ مدی و حاسن پہ روز
ہین بے سیت ایکم اجنی و جنگ بود انک و

اگر ان ہر سر و مید و شہت دو صد بیت منت
پکار بیت شہت نجتا ہر دین بد بیت منت

بخت چپا ، کنت و وزر و اجہ چہ
بخت و باہر کہ روز و باہر گہ

پزخ و گوشت او پتا در مکان روگ و سیت بازنت دل و
دش ، کت کنگ ، ہکا کین شیانی گندگ ، نو کین نو کین ہرانی اشکنگ ،
شمانی سواد ، برانہ گانی یکا ہندی ، عزت و ادب و کنگ ، مال و کت و
دگ ، دستانی پجہ آرگ ، دیباٹی و آزما تہ ، انخس کہ دگ زانو

شہر ۲۰ - نقل - زانت ۲۰ - مجال - نہ بود کین - ۴ - سلامت - گیہاتی - ۵۰ - جو شیدین
۶۰ - بازو - باہر - ۶ - تفرج - سواد - ۸ - تجربت - آدات -

کاں گروشتہ

پنج ادھاگ تو مردے نہ بیٹے
گراں دکان ء لوگ ء تو گہوے

ماں جہاں ء و پہ سیل

پیش اشا روش اش جہاں بردے

پتا ء گوشت ادپچ، درادگ ء کٹا انچش کہ تو گوشت

بازنتا ہلے سنگین پہ پنج جلاب ء منت سوداگرے ء کہ ماں وڈی

ء گوں ادار ٹیہر و مولد داریت اذکر میں نوکر، ہر روش ماں شہر

اد ہر شپا ماں ہندے اد ہر جٹا ماں ندامہ جھے او ہر دمان

شہ دنیائی دشانیاں سمیت زبیر

ماں کوہ مپٹ لد ء مزاں امیر ء رول

شت ہر جہ، جت گدان و مرادانی ہندے کرتا

آرا کہ دست پنج ماں مرادان جہاں بنیت

ماں بیگ ء دتی دوسے بزماں آپ ء بورت

دوسری دنگین کھ پر شیر کنیں زبان اد جہاں گوشین و چرپ

کنیں سبکاں ہر ہند کہ دوت پہ خذ متاٹے پاؤ کا نیت اد عزت و نیت.

چو زرد سہر بزماں مردم ء رازا نوکھیں

کہ دوت ہر جھے آئی ء عزت ء عزانت

۱۔ سفر۔ داروگ۔ ۲۰۔ خیال۔ نت۔ ۲۰۔ باوجہ۔ گوں ادار۔ ہم۔ تفریح گاہ۔ ندرہ۔ جہ۔

۵۔ لحظہ۔ دمان۔ ۶۔ دم۔ جٹا۔ ۷۔ متمتع۔ سینٹا۔ زرد۔ منعم۔ رسم۔ منطق۔ شیریں۔

دشیں گپاں۔

امیر زادگیں نانا نانت شہر و جت نہایت
 کہ ماں در آمدین شہر آئی کور پیر ز گرت
 سبھی مہ دیم کہ جو انیانی دل پر آئی ملک و میل کنت پیکہ
 کما شان گوشتہ کلبیں گور گہ اش بازی نہ او گوشت نہ داریں
 دیم ٹپیں دلانی علم ننت او بستگیں در گہانی کھی، ستم آئی نندہ شادہ
 ہک جاگہ ع جوان نانا ننت۔

بموت ہر جہے ماہ دیم تہ عزت گندیت
 شہ نہ ہر ع ما ننت در پست در عید بہت در گشت
 نہ نامن و لیبیت کہ فرکان در عید و کلبہ و پیشا
 من گوشت عرتقا و تھی تھی شہ قدر گندان کلبش
 تہ گہ شتے چپ کون کہ ہر کس کہ جوان گور داریت
 بموت ہر جہے گچنت چیرہ چال پیش

ہر ز ہگے ع کہ دل زمین و ہم بہت و شہیں ہون
 چہ پکڑا سا یک و شہ پتی فیستے پیر گوی
 ہر کس گور ک جہود و در ملکینہ پر ہر سب
 آجور سے بگوش کہ بیتا پیر ماں کھل جون
 پادھی و ش گشت کہ پیر داؤد ہی گشت ع آب و شہ تشگت
 او مرگ ع شہ بال ع جلیبت ا گندان شہیں شہیں ہر سب ع میل
 کماں شہار کنت او زانتا ہر واجہ پر آئی دوستی ع میل کنت شاد
 لکڑی خدمت کنت۔

۱۴۶
منی گوش ہر جنت گوں سوسنہ تو ماراں
کے منت آشر فبیت بیت اے دتالان

چوں وش منت ناز بکین سوت او پدی
ماں سہب و تباریں ماں بارانی گوشاں
شہ دیم و گور دادیں گم گشتا و سشیں
کہ اے دشی بھون و آدر دن پر جلاں

۵
پنھی کب گر کہ پر بامک و زور و گندان کیت تا آب
ذنبے و دیگ پکیت رنجش کہ کماشاں گومتہ
ستہ تنہر و اگر روت در کئے و
نکیت سکی دشد پنہر دوش
مدایگ شہ ملک و ذنی کینتے گم
ماں دسپیت شد یاد شاہ پنم دوش

ہے سپانان کہ من گومتنتا اد پرک ماں درا روگ و دل
برجی و سوسنہ اد جمالی دندی و سوسب او کہ اشے دراپن و
بے ہرنت . پر دروگین نت و ماں جہان و روت او پد کس نام و کتا
ز اسکت۔

جہان و سک و گوں ہر کسے و گر پیرات
جوائی ہیر و دگر نیم بارنے عام و

سپوتے آگداسے جگندگنت پھا
 تہ مرک بارت و تلک پر واکھ و دالم

بج و گوشتا او پتا ! سر چانی ہیر و چوں پد بدیاں کہ گوشتگش
 ہنڈی اگر ہرنتا ہلے آرا کھگ و رہ بندستہ گون نتا اوسکی
 گراں انیشگ نتا بے اش آئی آئیگ و درگیاں دبر بیگ
 بیت

روز بے گت رسیت ہر پیسہم و
 بے پٹیتے درگیاں ستہ میر
 بے اہل مرت کس نکنت اگر
 مال دپ و اثر دیار و نو پیتر

ماں اسے وڑ و کہ مناں گوستین پیل و طرت کناں اد گون
 تندی مزار و کچک مات کناں گداں جواں ہمیش نتا او پت
 کہ دنا بر داں پچیکہ چو گیش بے گنی و سیک ناراں

اش مک و ویک و دتی سرگیت ہر دی مرد
 گم چے کہ در جانی و بسنت ہر جہ آئی
 شپا بیت متکارے و روت نتا ماں
 ہر ہندے نیشکار و شپا و گینت جاگہ آئی

اسے گوشتے او پت و شہ سوکا پکتے او دھائے روت او دھاں بیت
 کہ گون دت و گوشتے

بخت گر نیت گون سبڑی مرد
 روت ہندے کہ ہنڈا لیتے نام

ہے پیچ و تار دست ماں آپے و کشن و کہ آئی تو زدی و کس
 سرا کج جنت او تو ارے دو کوہ شنت۔

چو نرند آپ کہ سر ہم شیخ و دے اپنے لذت
 کاسن چولے و سنگ مشن و آشن کنش و برزت

مردمانی گے دیتے بریکے پہ زدی پر و شاکے ماں بوجی و
 درادگسا و ٹڈیش لہنگت، ورنار و دیگا و دست پچ مت
 دپے پہ سنا و پچ کت، برچی کہ پری پری کتے برا ہنگی نہ کشن
 بلے ٹرا میں سبتن نابدا اپنے کندانہ برزت او گر شتے۔

زر و بنا لکرت کتے تو گول کس و زور

چمدار زور و نیتے گر زرت بہت اور

زدندارے نہ کتے شنتا نہ شتہ و رہا و پہ زور

زور و زورہ مرد و نہ یک مرد کے و زور و بہار

ورنار و دل شتہ نابدا و ننگان و سہت، لو طتے کہ اشاک

بیر و بگیتے، بوجی متلگت، تو ار کتے او گو شنتے اگر پر سے یک

کہ گورا بہتول بس پکھے ندر افے، نابدا و لوب کت او بوجی برزت

لوب چانال بند سارہ و کت

لوب اہی و مرگ و وام و جنت

ہیکر کہ ورنار دست پہ آئی ریش و زچک و دست، اول

۱۔ فرسنگ۔ دو کوہ ۷۰۵۔ قراقرم لڈ۔ زدی پر و شاک ۳۔ بلے مردت۔ بلے

مرا میں، بلے سبتن ۴۔ م۔ ۵۔ نابدا ۵۔ طبع۔ لوب بند ۷۔ بر شنتو سک

۱۷۹
تنگ ء چکتے اور بے ڈر پیچھے ، برا ہند گے شہ بوجی ء درنگ
کہ کھائے پکنت انچس سکی دیت پودا تے ، ہیرش ایش
دیت کہ گونائی سہ پکنت اور بوجی ء باڑو ء بلنت :

اگر جنگ گندے پکن جل و سگ

کہ بندیت تاکا ء راستا ، برترگ

پہ ہر وہ پہ وشا پہ شیر کن دپ ء

پہ میدے ء چکتا کئے پیلے ء

اگر جنگ گندے پہ نرمی بیا

گوں نہ ہم ء نہ برتکتے رشیم ء

پہ گوئیگانی پہلے ء پارائے کپت مت اور پہ لچی چنتے چوکش
شہ سرگ و چمانے گیت گڈاں ماں بوجی ء آرٹس ، تارستنت
پہ چید گے ء کہ شہ یونانی ماہیگیاں ماں آپ اشتاگت ، ناہدا ء
گوشت بوجی ء نو نشکے ہست ، شہ شوا یکے کہ پہلوان ترنت لویت
کہ پر سے چید گیا ء بردت اور بوجی ء بریز ء گیت تاپا پیاں ،
دونا ماں دلا دہنی ء گودیا ء کہ ماں سر ء دا شتے شہ کد نیگیں
منا دار دل نہ بننے اور شہ سر پانی گوشتی ء کار پگتے کہ گوشتگش
ہر کس ء دولت و بنیت ، اگر اشائی رند ء حد و شانی بر سینے ء اش
پہ پکیں کہ میگائے سہم ہی پیکے تر شہ شپا ء در کیت اور دہے
ماں دل ء ریشٹ کپت .

اور اجرت ، باڑو ، در لغات ، لہجہ ، سنون ، چیدگ ، ہم ، نظام ، دیز .

چوں شر گوشت کیناش و گوں نیناش
کہ ڈر من کہ نیتے نہ بے گم بھی

مہی بے گم کہ تنک دل کنتے
بر دیں اش تو دلے پہ تنکی کیت
سنگ ماں سنگر و کلات و مین
کہ ذرا سنگے اش کلات و بیتا

مہرچی کہ بوجی و ساد سے ماں موش و تپات اوچد گس
سرا بکیت، نا ہوا و چٹا شہ دستائے تنکائنت او بوجی
میکلتے، بز کار ز کز میر نپت کیت دوروش ماں مہی زلم و
منت او سکی دیتے سہی روش و اب و ماں ز نیک و
گیت او آپ و دوروات، پدانش شپہ روشے و پدماں
دریا و کشی و آنک کیت، شہ زندائے پٹے ننگتے، و شکار
پٹے و رگ زرتنت او کانی بن پہ گو جگ و تا جاک و
تشنے آتکے، گیا وان و دگے گپت او شت تا تنگ و بے
واک جیت، پاتے و سرا آنک جلا بے و را دیتے، و شیں
آپ پہ در تنگش و رنا و زر نینت لوستے او بز کاری کتے
نرس نکتش زور و دست و راج کتے او کردے مردم چلتے
مردم سرس بیتا نت او گندہ چپتس پٹی بیتا۔

پشگاں گوں بازی و پیش جتہ
گوں مہی درہ تو ہی و دلایت پیل

یک سہ و کنت لشکر ہر وہی مور
ستیں شیر و کنت اسے پوست و پیل

شہ بے وسی و کاپلہ و رندا کپتہ او شمتہ، شپا و تفتے
وستانت ہندے و کہ دزانی ترس متا، کاپلہ و را
دیتے ماں جونائش لوزگ کپنت او دلش پہ مرکا و
دانتا، گو شتے تزی سینا کہ ہیشانی نہا یکے منان کہ ایوک و
پنجاہ مرد و کٹاں، دوسی و رندا دے لک کپنت، اسے
گو شتے او کاپلہ و مرد مانی دل پہ آئی ٹیاک و مرن
بیتا او پہ ملکاٹے و شانی کتشی او پہ تو شگ و آپ و
ہر باب و لک کتشی، و رندا و را سگندان و آس و
پیڑت متا او سیک و واگ شہ و شائے شمتت،
خنے زنبہ پہ تانگ وارتے او پدا آئی رندا پھیٹے تگنے
تاہی دیہہ و اشکام کت او پتا، جہاں گشتگیں پیر مردے
ماں آبانی نیام و ہستت گو شتے او مچی امن اش
شورے بے سر ہر و ترسگایاں گیش اشائی کہ اش دزاں
انچس کہ نکل کنت نیتگارے و چننے مکہ ہار دست کپنت
اوشپ و شہ لوڑ بانی ترس و ماں لوگ و نہ و پتتہ
نہ براندگاں یکے و را پہ و مت و ٹوتے تا ایو کی و سر ہم و
شہ آئی گزگ و پہ بکینینہ، کر دے شپ ماں گونائی

پہچی و بیت ہر دین کہ اش کھد ارانے سئی بیت بر تفتے او
 وارتنے او درشتت ، بانگہینہ دینتیش گروان جاندار کے
 گوشت چے حالے ، نواتی ہمہ کھداراناں دلا پرتت
 گوشتت نہ ما پ دیان و سر و سر بر و بر تفتت ۔

نشتوں بے گم نہ اش برا ہندگ

تا من گت درشتت کہ تے چتنت

ٹپ و نشان و ڈرستے و سک

کہ جہان و ماں چ پر سگت دست

چے تانیت اگر اسے دے اش وانی جلا مین
 بیت ، پھچی و سے نیام و اور کینہ تا مان اور کین دیتے
 برا ہندگاناں گواہ پکت ، پیر ماں ایشی تنہا گنڈاں کہ اسے
 و پنگ و ریلوں اور لڈیاں بزیروں ، ورنایاناں پیریں و پنت
 پتنگ دیتت ، مزین تر سے شہ گراں دست و ماں دھانس
 نشت اورنگا تو شہ تر تفتش اور نائش و پکت جہت ،
 آ وقت و کن کپنے کہ پتیپ کو پگ و سہرا چکتے و سر پتت
 سوڑی و ما دیتے شتت ، بزکار باز گشت و گ و سو ہونہ بیت
 ننگا و بے یک شکون دیم کیتت اور پکانہ گوشتت ۔

(عربی) شتت پٹرونی گور و کیتت کہ پرت

پر وہ رووک بنا رہ رووک نے سنگت

۱۔ وقتت ، ننگ ، ۲۔ بدنتہ ، سو پو ، ۳۔ سر پو ، ۴۔ استوار پنگ ، ۵۔ شتت زنی گراں دست
 ۶۔ رختت ، ننگ تو شہ ، ۷۔ بزکار وانی ، سوڑی ، ۸۔ اور کپنے زفت ، ۹۔ گ و سو ہونہ بیت
 ۱۰۔ رووک نے برنگ ، شکون دیم ، ۱۱۔ مسافر ، ۱۲۔ رووک ۔

ہمہ رہ مرد کاں گول گندگ اڑ پیت
کہ باد آئی در ملکی دبتہ مپیت

سای ماں ہے ٹوک ء ست کہ باد شاہی زہگے ماں نثار ء دیر
مرد ناٹے اشتاگت، ایشے اشکت او حالے چار گات،
را نا زہک دیتے او حال ء را گندگ، جت کتے، اش پوٹے
سہ ء چوں کپنے پھیے کہ اش سراسے شقت برتت،
را آئی کہ یابی ء سراسے ترس تک او زرد توٹگ
را گوں پنیے ء را گونا می جیم راتے تا ماں وتی شہر ء
پتاے پہ آئی گندگ ء دشانی کت او آئی دراہی
پہ ہدائی تدرہ منتے، شب ء ہرچی کہ سراسے گوستگت،
وہاں د ناہا ء گیشی و بریانی زیاتی ماں چات ء سرا
و موڑی مردانی دروہ ماں دگا ء، پتہ ء را گوشتے اپتہ ء
و پتہ، او پتہ نگوشتوں ماں دگا ء وقت ء کہ ادگ
دستانی دلاوری ء مٹ دتت او مزار می پتہگ، پتہگ

سپاہی ادگ دستینہ چوں شرگوشت

جوی نہ گبتہ اش پتہ من زور

پتہ ء گوشت او پتہ ہریم تانیم نہ کتے و نیر نہ کتے تاالی
ماں ء نہ کپے و دشمن ء چکا سوب نہ کتے او تادانگان

دینیہ - دولت ۲۰۱ - معتد - پتی - ۳ - کاروانیاں - موڑی مردمان ہمہ عدد

۵۰ - گنج - دینیہ - خطر - جاں ترس

چٹا نہ دیئے ہوں نہ رپہ سے ہنگہ سے نکلے زبیر کے کہ کشتوں
 چکریں دیشے ہیں ادشہ ڈنگے و کہ دارتوں چکر بیگ
 مگر رور و دا دارتا ہی نہ بہیتا
 شہ پو لگ بے لیز گاری بہیتا

اگر تاروشہ واکو و میتھ سیت
 ان دست و جہول سے پھر نہایت
 ہش و مشیری پٹ نہ گرویتا تم گملا میں بار و جاں آریت
 پنتا
 اگر کپتہ شاہیں پر سے نیست نام
 چے بوڈ و نہا دارت لادیں مزار
 چومو کو تنک بنتا تھی دست و پاد

کہندے ان لوگ و ادوٹے شکار پت پریج و لاگوشت گوں تو ماں ہے ذنک و آزمان
 لگا کت اد بخت و سر بری کہ دینہ دار سے تھی چکا انگ
 اوہر کتے او ماں کپتگیں حالے و ککس و دست داتے پیشین
 کار جائے جائے بنتا او ایڈ و لیں کارانی سراپت کت نہ بیت
 نہ یکا شکاری و رور بہ شکار
 نوا روشے و رگتا بہیتا اس مزار
 انچش کر شہ پارس و بادشاہاں کیے و وا مزن بہا میں مکی

۱. مادر پشیاں مکنی۔ چٹ نہ دیئے۔ ۲. نوبت۔ تنک۔ محل۔ ۳. فلک۔ آزماں۔ ۴.
 ناور۔ جائے جائے۔ ۵. نگیں۔ حکم

ہاں چاہے وقت ، روشے پہ سوادِ گوں خفتے گھیننی مرواں
 شیرازہء عبید جہ و پلوء و در کپت پر ماتے تا چلہ اش
 بادشاہی گنبد و سرا ایہ کنتا تا ہر کسے کہ تیرا اش پہہ رنگ
 کجا انبیا چلہ ہمائی بیتا ابلے گت و چار حد تیر من کر ماں
 آئی خدمت و تفت تیر خنت و دساں روکت بے زبگے کونگی
 پیش بان و سرا پہ بیبا ہر نیک تیر جہت ، کوشی گرات و
 آئی تیر و راشہ چلہ و رنگ و گواذ نیت ، ماں و موی سے
 اور چلہ اش و سے آرا دات گوشتنت کہ زبگے و تیر و کوی و
 یا سو تک گوشتش پچے پیش کتے ، گوشتے تا پیری سوادے
 تھا بہا نیت ۔

بیت جائے کہ سر پدین و شہ
 نہ کپتیش پہ کار کشگ و سر
 بیت جائے کہ زبگے گوٹھیں جنت
 پہ رو و پم نشان و تیر سے شر
 (۲۹) پکیر سے و را اشکتوں کہ گر سے و ہما نشگت او پہ
 جہاں در گئے بستگت او بادشاہانی و دنیہ و ایلانی اثم و مرنی
 ماں آئی ہدا دوستیں چھاں پشت نیکتگت ۔
 ہر کس و پزچ کہ لوٹتا و تاک ہشتہ
 سہت چمدار تا نمرت نشنتا

حکم التراز . تیر جون - ۲ - بام رباط - انکمن پیش بان ۳۰ - رولتی . سواد

بل تو لوب و ادبداستاهمی کن

چیت گرون ہمہ کہ لبے نکت

ہمہ دنگا و شہ بادشاہاں یکے و رات کہ چشیں مردمان

شہ مہر و مٹرا و امیت نت کہ یکا برسے گوں اماں نگیں

داد و ادار بہنتا، استاد و موکل داتا پہ اسے سوب و کہ

لوتار و سنگ سنت ننتا، ورمی روش و بادشاہ پہ آئی آئیگ

تورہ و شت، نواشی و شہ ہند و درک داتا او بادشاہ

راماں کش و گپتے او بہرکتے، دستاکتے ہر دیں اندیم بیت

شہ مچی و یکے و بیت کت شہ استاد و کہ مرد شیر، ایگری

مہر و گوں بادشاہ و کتے شہ بہل و پسا ستاتی دتے

ندیتوں گونشتے آنہ اشکنے کہ شہ جواں دلاں یکے و گوشتہ

نشنتے گوں ہر کس و ماں کندوری

تہ ستم ضد مناسے پاد آئیگ

ادماں میرو وزیر و دیم و ستم

رامت بالاد و چوٹا پست و کنگ

بیت گوش و شہ در سبیں عمروتی

پنج ماشکت توار و ہل و نظری

بیتاچم پنج ندرہ باگ و مکتا

مید و سلب و کہ انز گوار نیتا

سر جہ مرگی پٹا ء شہ فرم بیت
داب سنگ ء مرا انگ دے بیت
مان کش ء گر بیت ماہ غم
مان کش ء کرتا بیت دست دلا
بے من لاپ بے شہ ء رادیت
بید تام ء دگر گوں بیج نہ تہیت

چارمی بہر ماں چھی اسپتاء

۱۔ شہ بہر ہندگان یکے ء را گوشتوں بہر کنگوں پر سے
سوباء بند بیتہ کہ گیشتر وقتا ء را ماں نیک و بہ
ہیراں گوڑگ کپیتا او ڈر منافی چیم بیانش ہری نہ
کپیتا او ہرات دشمن ہمہ شر کہ نیکی لکڑیتا
(عربی) نیک مرد و گہ ڈر من پرچ نگوڑیتا
گو شینتے دوگ اسے بر بیتا

بڑی تھی ڈر من و چہاں ماں سک مزن نشکے
گلابے سعدی پر کڈگ ماں ڈر من و چہاں

درسیں دنیا ء روش و ڈر نہ کنستا

زمین مشکا و چیم بد سے گدنت

(۲) سوداگر سے و ہزارا شرفی ہیراں بیتا منتا، پرچ ء را گوشت

۱۵۶
 نواگوں کے عا سے تران و بیات کئے، گوشتے او پتا
 پرمات نئی ننت گو شانے سے لوٹتا کہ من و اچھی کٹ و
 سٹی پکنے کہ ماں چیر و لگا سے سچے سیت نسا گوشتے تا
 میوت دو مہنتا، یکے دنیہ و تاواں دوی ہمسایگ و ننگان
 مدہ ر مچ و عاں و کتھی و ز من نسا
 کہ لا حول و انشتاد شاد سے کفنت

(۳) سر پدیں ورنائے و گہیاقی شہ لپکاں جو اینیں بہرے دشت
 او چپیں بنے، ہر دین گوں سر پدیاں نشنتا، تران و دپے
 بستت، دوشے پتا و گوشتا اور زج تو دے ہرچی زانے
 گوش، گوشتے ترساں اشایاں کہ تراناں جبتوں پکنتا ادلی بیان
 آتہ اشکت کہ جتا بندرگے و
 میہہ کہ شانی چیرا جنت و تی
 آستونک و شہ گپتا خاکے و
 بیاکنی اسپا و اعل بند منی

نگوشتے نما بیت کس گوں تو کار
 بے ہر دین گوشتے دلیے بیار
 (۴) پتیں وانندگے و لا ماں ہر دیم پ دیم بیگ پتا گوں
 شہ بیہ بیان یکے و کہ ہدا و پٹا کرتہ اشانی ہر کیے و نا

۱. بصیت. میوت ۲. فضائل. گہی یاں. ۳. فنون. لپکاں. خط جو اینیں بہرے

ادمان دلیل و برت کنت نکنتے ، اسپرے دور دات ادمان
کے و گوشت گوں اکیریں گہی و فہمی کہ فارے چہ بیہیہ
دیل نہ منت ، گوشتے منی زانتا ماں قرآن منت او میر
اد استادانی بہر ، او آاشان نہ منین او اشکنت او من
اشائی کفر اشنگ چہ کار دنتا۔

بہہ را ماں قرآن بہر پوج نے

تو ولدیئے ایکہ مدہ ولدیئے

(۵) جالینوس و ناسارے و رادیتا ماں سارے و زہک
دمنت دور داتہ بے عزتی کفکانتا گوشتے آگہ اسے سارینے پت
منت گوں ناسارے و نوہتے تا اکیرو نہ رسنگت۔

ماں دوسر پد نہ ہیئت پوج جہ و بیڑا

نہ سر پد گوں سبکے و کنت اڈاند

اگر نازانت زہر و بد گوشت منت

پہ بندی سر پد آرازم کنت منت

ماں دوسارین و پیام و مبداشتیت

ستر جیڑا او تر ندیش بودیت

شہ ہر دو نیگے و نازانت اگر منت

پہ بتیش سنکلی پیام و تہ سندت

بد سے و نیگے و را کرتا بدرد

تہ سگ کرتے پدا چو کرتے سر پد

اشائی بد نماں گوشتے پلانے

رداناں تو منی زاناں نرانے

(۶) سحبان دائل ورا ماں جواں گوشق و بے مٹ گوشکش
پچیکے سائے ماں یکا مچیے و نران کتے کہ یکا لوزے و را
دو بدنگوشتے او اگر ہمہ گوشگا پکینے پہ دومی پیچے و گوشتے
اوش بادشاهانی دیم و نندوکان یک جوامیے ایش منت۔

سزوش و دل سیب ترانے بہیت

پ منوکیں شاباشیں ڈولے بہیت

نمترتیں گوشس گوشتے یکا براگر

کہ بس ننتا اگر وار تے موش یکا بر

(۷) شہ سر پداں یکے و سا اشکتوں کہ گوشتے پچر کسے و دتی

نازاتی نہ ننتہ بید اشائی کہ ہر دی دو میے ماں ہبر و بہیتا

ہمہ ہم نہ گنتے گپ گیتا۔

سدرے او بے ہنتا ٹوک و ادسار

ماں ٹوک و نیام و تو ٹوکے مسیار

کے سر پداں سار و سر ننتا اگر

ننگدیتا چچا کنت ننتہ ہبر

(۸) شہ محمود و پیمان کردے و گوشتے حسن مہندی و واکہ

اہ شاہ و مردشی پیچے گوشتے ماں پلاں مشور و گوشتے مشورے

۱. لفظ۔ لوز۔ ۲. دل۔ ۳. نقدی۔ ۴. منگ۔ ۵. بختیں۔ ۶. شاباش۔ ۷۔

سزافار۔ ۸. ڈول۔ ۹. ملوہ۔ ۱۰. موش۔

سرا ڈکوک نمائیت گوشهش ہرچی گردن تو گوشیت گون سے
پہنیاں گوشے نہ لوشیتا، گوشے پر سے باور و کہ ذات کر
مگوشاں گداں پیچ پول کنیت .

بہر کہ بیت نہ کشیت پوچر آراسار
سر و ماں بادشاہ و پیریں گپاں کنت نگار

(۹) لوگے و ماں گرگ و دو دنگا ہستناں کہ چہود سے
گوشت بگر کہ من اسے بیگ و شہ کہد ایاناں ، اسے لوگ
شری انجش کہ ہست اش من جست کنی بیج نشک نہارت ہست
بیدا چیشی کہ تو منی ہمایگ بے

آگس و تو کہ ہستے ہمایگ
وہ بگر سہر کم بہائے بیت
بے امیت اسے کنگ لوہیت
گذشہ تو وہ صدے ہوائے بیت

(۱۰) شہ گالیاں یکے دزانی سردار و گہ شتہ او مدا گوشے
پر ماتے تا پکش کشتا اد اشس دستنی و لودش ، بزکار جانور
ماں گوہر و روگانتا ، بیگ ماں رندا سے کپنت ، لوٹے کرے
بزیو بیت اور بیگاناں بہکنیت ، ڈکار شہ گوہر و بستگت ہے
بیت گرشے ایچہ کوئیں مردم منت ، کچکاناں ہستگنت اور سنگار
سنگنت ، دزانی سردار و شہ ماڑی و دیت اور سنگت اور

شراب ، گالیاں ، تمام ناوہ ، کوئیں

گامیاں کہ گونا گویا ڈکویں مراد داری داشتے، روشے پر جُستارے
 آنکلت، گوشے پر تو دابے دلینگاں گوشے پیر بات پر
 گوشے پیش دیتوں کہ تراوشیں تو اسے سہتا اور مردم ان
 تہی جندء ماں و ثانی نشتا، ملائے جٹے ماں ہمیشی تہا پکرت
 اور گونشت بد از استی بدل کو بد نشتا، اسے چومین مورا پکرت
 دالے کہ دیتے پیکہ من و شہوتی نشکاء سہی سکتے، گل کپرت
 کہ بدیں تو اسے داراں اور استماں شہ منی برتہ دانگسء ماں
 دیم نشتا، کول کتاں کہ شدو گڈ خطبہ نواناں بید کہہ ار کہ ار
 شہ برابندگی نند و نیاد ایان رنج

پتاؤں بدینہ پر جوانی و چارنشتا

منی نشک ایانی چاں ماں جواں منت

منی کنٹال پیل در جواں زاننت

پچو نشتا ہمہ ڈر من بر تلکین چم

بد بایں منی پر من سہرا کمان نشتا

گوشنت ہر کس و کہ نہ نشکائے دیم و

شہ ناپہ ہی جواں زاننت نشک و دتی و

(۱۲) یکے و ذوات ماں مسیت و تراوشے و پہ بانگ و انت

پر ڈولے و کہ اشکنو کاناں بد آنکلت مسیت و کماش امیرے نشت

علی کین، نیک بتی، نہ لوستے کہ ولانے پکد ملیت، گوشنتے اور باطل

اسے سمیتاؤ کو نہیں بانگہ ریوکیں بہت کہ ہریکے را اچھیاں
پانچ اشرفی گذران دیگیاں توادہ اشرفی دیاں کہ دومی ہندے
بودے، اشرفی سر ایک سلہ سمیتاؤتہ، فترہ چھبے دیا پدا پہ رہ ہوا
ایہر گہ پدا انک او گو شنتے او واجہ امنی سرا ظلم کتے کہ پہ
دہ اشرفی کو اچھے ہندے در کتے پھیکہ ہر ہندے سنگاں سمیت
اشرفی دینتوں کہ دومی ہندے کو ہرواں، امیر کو کنت او
گوشتا ہجر مگرے کہ پہ پنجاہ اشرفی کو دشاں یہ بنت

پہ نتیسہ پانچ نہ سکرتہ نسا اش کو ہاں سکیں

کہ چو دل کو را کورتیت بانگ تھی تہیں

(۴) لوش گٹھے کو پہ چستا توار کو قرآن و سنت جواں دلے

روئے شہودا گو سن او گو شنتے تھی روز چکرنت، گو شنتے پانچ

گوشنتے اسے ویں کو پہ جی کو کدگائے گو شنتے پہ ہداگی واناں،

گوشنتے ہدا کو پچا، دگر برے مواں

گوں چپیں سر کئے قرآن وانی

گوں ہر کو برے مسلماناں!

پنجمی بہر ماں عشق و ورنائی

۱۔ حسن پیندی ء ناگوشش سلطان محمود ایکر نمہ دارین شہیہ
 داریتا کہ ہر یکے ماں جہان ء ناپیدے اچو پیرچہ بتیہ کہ گوں
 کسے ء اچشیاں میں د محبت ندریتا چو کہ گوں ایاز ء حالاکہ
 گیشیں گورے دے ندریتا گوشتے ہر کہ ماں دل ء ایر
 کپیتا ماں جہاں شرگندگ ء کیرت۔

پہ چوٹیں پیے ء کسے اگر بگندی تے !
 ماں چیم ء یوسف ء براتے دے کپیتا کہ جہ پیچ
 پرشتہ ء چہ دے دے پرگندگ ء کپیتا نت
 اگر گوں دیدگ ء میل ء پکنت دیہے میم

کسے ء بادشہ مرید اگر
 آئی ء بد پزیک بنتا اشمار
 کسے ء بادشہ کہ دوست نکنت
 آئی ء قدر نے وتی ماں دھار

(۷) خوشنت داجے ء را بے میں پڑ گویں مولدے ہنت
 گمانی یہ مہر و راستی میل داشتے، چہ وقتی براہندگان گوں
 یکے ء گشتے اے منی مولد گوں براہ و گور ء کہ داریت اگر توند
 دیا ادبے ادب مہوتی ست تہ چکر جہاں بوت ست، گشتے
 ادب بات با بردیں مہر ء دراہی داتے، خدمت ء امیت ء دار
 یکے بردیں عاشق و مشوق نیام ء ایک و اجی و مولدی شنت
 واجہ گوں نوکر ء پردی گل ء

کینا پردیں پگوازی دکنگ
 چے تعجب چہ واجہ حکم کینت
 اے کیشیتا بار چہ بندگ

گلام آپکش بیتا یا ہشت جن
 نہ بیتا آسمی پل گور شنت جن

(۲) جان ساتے ء را دیتناں ماں کسے ء محبت ء سوکگ، نہ
 لگ ء گشاد نہ نوک ء وس، ہر چیکہ علامت کنگ بو ننت
 اد جوک وارتے و ترا پدی نہ کشتے اد گشتے
 پکھے و ن گوں زہے ء تیریں
 دست لنب ء خہ تمی نہ من کشاں
 اسج نو گولہ نیت یکہ پر من
 پہ تچاں من اگر نہ تمی ء نچاں

ادبان وراز۔ توند و پ۔ عاشق و مشوق۔ مہر و براہ و پ۔ مولدے ہنت۔ ہم ہزانت

روشنے ملامت کشاں او گوشتاں تھی ناز کہیں سر پدی و را چہ بزم
کہ کند گیں نفس ہوائے سرس بیتہ ، دمانے نشائی تہاشت او
گوشتے

بادشاہیں عشق ہر جہ آنکہ
جان سانی و بہو ماجہ نہ منت
مینے و بکیت تاجیک و کے
پاکلاس منت چوں بکار کنت

(۴) یکے و دل چہ دستا و شتنت او پر مرکا انگلت
دلے انگلت ماں تر سنکین بندے و او مرکا جاپے
نہ لکھے خیال کنگ بوت کہ چہ گٹ و بہو دستا نہ ٹرگ
کہ ماں دام و بکیت

اگر بیت تھی زر ماں کاڈ و نظر
نہ یک پریم ہر تو چہ اکا و چہ لر

رو چے پہ پنتا و گوشتش اسپے نابو کیں بتا و ترا
پہات پچیکہ استمانے مرے جو پہ و کہ تو وارے گرفتارنت
او دل و پادش ماں زنجیر بندو کا اپوارے بختے او گوشتے
منی دیدگ ماں آئی مشق و کور
نگوشیت پیرج من و او بیت دیوک

(۱) فکر ت - نت

۰۲ بوس . جو پہ

۱۱۱
زور مند و کہ کشت دشمن کشت

بلے پہلج دوستانی کشورک

پہ مہر و شرنہ منت چہ ساه و ترس دل چہ مہ دیم و
عشق و زبیرگ .

تو کہ دار سے اگر دتی پیکہ و

تو کن عشق و گوازی و زکر و

رہ اگر تا دتی اہل نہ برے

عشق و وثیت ہے رہ و پھرے

رست دستوں تر آستینک گراں

یار وانی گلو و ویم و مران

سیادان و کہ گونائی کار ہنستا او گونائی کشا کمانی و

مہر اپنت و اتش او بستش .

زار پہ من بلیب سگ و وثیت

اولدی نفس پر شکر تپڑیت

آ تو ا شکیت ، کجے و اہلیم و

عاشقے گوشتنا چو کلمہ بسم و

تا دتی جان و ہست اندر اندر

پر من چہ بون کشت ندر ترا

گوشنت کہ آباد شاہی چک و ما کہ کونائی دل لائے
 سس کش کہ درنائے ماں ا کے پٹ و یکا ہست
 نب، شیر کن زبان، ناز یکیں گپا کنت او بے مٹیں بہر
 چرائی اشکنت، جش زانگسا بیت کہ چلیئے ماں سرگ
 واریت او ماں جگر کو شوشے عشق ڈول ودی بیت، اشکنت
 زانت کہ دلے پرائی در بخوک انت او ا کے دفر ہے
 ویل و گنت، مادیانے آئی نیگ و ہکنت، ورناء ہر دیں
 ریست کہ شاہزادگ آئی گولا آئیگ و نیت داریت،
 گرتیے او گوشنتے۔

ہر کس و کشتہ من و انکہ وقادت پرین۔

انگے ترس وئی گنگسا و چکا گوا چن

ہرچی کہ مہر کتے او جبت کتے کہ چو نے او تمام بند و گے
 او چہ نام وارے او چہ کارزانے، ورنما ماں عشق و زورہ و
 جہلانک و حیش بڈنتا کہ سہ کشگ و سیک پیم نہ واسنتے۔

قرآن و پر یات ہیت منزل بوانے

چہ ونا گوشنتے نہ الفدیلے زمانے

گوشنتے بہر گوں من پر سچے نکتے کہ من ہم چہ پکیرانی جلابایان

بکس کو اشانی گکماں، بین چو معشوق و مہرہ سیک اش جبت

یہ کہیں جنہیں چراں سرکشے او گوشے .

عجب نت تسی چہ بوگک منی ہم بوگک ہانیت
پہ ہیر کنگ تو بیائے من بوگک کنگ ہانیت

ماہ دیم ہر دی پر وہ چیت کنت

بس ہمہ وہد اہل عشق مرنت

(۵) چہ طالبان یکے ء ستائیں ماں دیم ء نجھے او ماں گت ء
قارے بنت ء استاد ء چہ ہمہ سوب ء کہ آدم ذاتی
گزد بنت گونائی دیم ء گور ء مہرے داشتت دڑ کہ او
گور کہ دومی زہنگان ء داتنے گونائی نہ کنتے ، ہر دی کہ ماں .
ایوکی ء حبت کنتے ، گوشے .

بہ گول چش نیاں مشکول او ہشتی دیم

کہ جند ء یاقول ماں جند ء واگ ء آنک پکت

ترا چہ گندگ ء چماں من بست کت نہ کنان

اگر چہ گنداں چہ دیکاروں تیر آیکانت

دوچے ء طالب ء گوشت ہیکر کہ من ء ماں ہتی دیک ء

مہر پرائیکائے ہیٹول من ء ادب نشان دیک ء ہم ، تنہیل پین

تا اگر ماں بناؤی نویشے بگندے کہ من ء دوست بہ بیت ،

اچائی سئی کن تا من آورا بدلی کنگ ء کوششت ء پکنان ،

گوشے ادطالب اسے گپا ء چہ تینے ء پول کن کر سن
گندھے گوں تو ہست بید جوانی ء دگر نگذیت۔

حد واسے ء پہ کہ چم باتے کور
چراغی سپت چیر و عیبت درا
اگر عیب پتا در یکے سپت
مگر دوست ء چم سپت ء سرا

(۶) شے بات داراں کہ دوستیں یاروں ماں لوگ ء
پرت، چشیں چہ وت ء در کپتہ چہ ہند ء یاد آنکان کہ چراغوں
گوں آستیک ء کشگ بیت۔

دعویٰ) شپان ء مے روٹنا کنوکیں خیال
گوشاں بیا بنجیر ء ہدا بیاریتے

نشت اد ہاں بندگ زرتے کہ ماں زمان رس ء دینتے
چراگ کشتے، پہ سچے اگوشناں پر روخیال ء یکے ایکہ خیال
کناں کہ روتج در تکا اد دوسی ایکہ اسے دو کال ماں دلاکوں
انگنت۔

جاتو رنگے چیراگ ء دیم ء بیت
نہ ہمہ دم ہے چیراگ کو پہ تو س
اگر بیت مہ گور، پہاں دپ
آستیک ء گم سے چراگ کو پختوس

(۷) برا ہندگے کو را کہ چہ مز نہیں مداع نہ دیگستاں گوستاں
پو بیگی کہ میل داشتاں ، مگر شستے میل وارگ گہ چہ دلشکی

اتنگے دیر سویری سر مست
پلہ و شستہ ریاں نہ زوتن آج دست
سویری بیبت گندگسا و دیر
بلکن و دش چہ گندگسا و سیر

(۸) بیجے کہ گوں ہمرانوں بیبت ہزاں پہ دور کنگ و اتنگ
پچیکہ چہ بیگانگی و چوٹی و دورگ نہ بیت ۔

(عرب) اتنگے گوں ہمران من و گندگسا
اتنگے پر سلسہ پہ ڈول مڑگ

ہمہ دان کہ ملت در اداں گوں دست
نہ منت زبانت کہ ادا من و میا کشتیت
یو شستے کنگ و سدی چہ اگاں پیران
من و چکار کہ کلمے و نت و کشتیت

(۹) بات واراں کہ ماں پیرین روچاں من دودتے و
ہو بادام و جگ ماں پو شتے و گوں بیدگر و نذر و نیا و داشت
بے گتا و جانی کپتا ، چہ مز نہیں مد سے و گتا کہ پدا
اتنگ ، ماں بندگ زرتے کہ مرے مداع و کاسدے ویم نارتے

گوشتاہ لیبوں اٹک کر کاسدہ چم چرتی روکیں دیم

روشنا بہ بنت اور من ہے بہر۔

پہ زبان و بگوشوں تو میر ماہیوں
اور اس تو بہ کناہیوں پہ شمشیر نکنت
رہیں کیوں کہ چہ تو کہے و چم سیر نکنت
ہم گوشاں بونتا چہ تو کہے کدی بہر نکنت

دانا سر پہ نیسے و آرا اشکتاں کہ کسے و طاول ذات گتے از چری
گپے ماں پردہ و نمنگت : مزنی زبے دیتے او مزنی گتے
کتے ، رد چے و آرا پہ نری و گوشتاہ ، زاناں کہ ترا ماں
اسے مجنت و گندہ کارے ماں دل و نیست رسوائی نہ
رہبت ، گڈاں چشیں کار تئی ہمیں لافقیں عالمے و شان و نہ
مُنت ، و تارا بتام کناہنگ ، او بے ادبانی بے ادبی گنگ گتے
او برا بندگ ماں بندگ و دست و چہ و امناؤں دیر
بدا رہ چکیہ بازیں برسے پر ہے شری و کہ تو گندے من
پکر کرنگ بے پرائی جفا و سنگد ارزاں تر گندگ و کیتا
انج آئی نا گندگ و ، سر پہ گوشنت دل و اماں سکیاں
دیگ ارزاں نرنت چم و را چہ گندگ و بند گنگ

ہر کس و دل کچھ و را بشکا نہ

رہیش دست و ماں دومی و دانہ

آہو گر دن و ماں ریزاگر
 مہم دست نکت آ پچیر
 بردہن بے آئی تو کہ گوست نہ بہت
 دور گر کنت سگ کنگ لوہیت
 رو پتہ گوشتاں کہ دوتنا اشخ تو مان
 پہل اشخی چنت برا پتے لوٹان
 دوست و راجہ دوست و چہ گلہ
 ہرچی لوہیت آپکت سونو
 دست بزاں گر گول مہر سوٹینول
 دست بزاں گر گول زہر کشینول
 (۱۱) ماں ٹوک ورنائی و اپنو کہ بیت اوزا تے من و گون
 معشوقے و دل او اندیمیں دگے ہستت پچیک گٹے راشنتے
 وش مرشیں او جانے چو چار دہی ماہ و ماں شب و
 آئی کئی و پل شہ واجہ خضر و آپ و آپ دلت
 لوہیت ہر کہ شیر کنی چے پر آئی بیٹر بارت
 بے نابہر چہ تب و چپ چرائی ٹوکے دیتاں کہ سب نیا کول
 دانول چرائی نزا رت و ست بنگلی چہ سے پلت گپتاں او گوشاں
 برو ہر رہے و کہ لولے براہین
 منی ہر وہے شت نہ پتے براہین
 اشکتوں کہ وہاں است او کہ شکا اشکا
 شب چہ و گر نہ شت رنج پکار و نہ پھر نہ بیت کم با لار

اسے گوشتے اور ملک شتہ ادا آئی در روگ و من
گوشتنگ ناسی میل و ہدستا
(عربی) چے قدر عیش و پیش آج زمت

پدا بیا پیش تھی مان دیم و مرگا
گہ انج زند گدا انج تو ہمیں کنگ
بلے ہائی تودہ و منتا کہ چہ چیلے مدو پد گرتا انگا
آ دا و دی گتا بدل بو تنگنا او پیسفی براہ بیان اوز لوک
سو پد سرائے چو بہی و دنز نشنگتا ادا آئی گورہ بازار
براہ پر شنگتا امیتا کتے کہ ماں کش و بگرا نے کش و کپتال
اد گوشتاں۔

ہمہ و پر معنوتی و غفلت ہنتتا

نہ چم را بہاں چہ کنتا چند پیر

سروچا پد پیر و پدا انگے

کہ خط سازنگا گول امر پیش و پیر

شنگتا تھی نہم تاکا بوت منتا زرو

کمن ایر دیگا و کہ سہ آس سرود

پہ شہل و کمل و گورہ سی کمن

ہمہ ٹڈی شنتا پیشی نتہ و فون

برو آئی و راہ چاروگا تھی

کین لا ڈ پوریا کہ و ٹڈی تھی

گوشت نشتا و ش نشتا سبزگ ماں باگ
اوزانت ایشی ء راہمہ کہ بہر کنت
بملاں انج میں دیے ء سبزگ و ترک
دل ء دل دیوک ء بترسیب و نت
گوشتے باگ تھی گندنا ء کتار
کہ روت آردانہ کہ ہرچی زنتا

کنے اڈ کہ نہ ماتھی اے گوشہ گلاک
اے و شکانی ء رونج ء کیت دود
تراریش من نیشنت تا قیامت
انگ جان ء چکا ہو نشتا زور

سوال کرتاں اڈ گوشتاں کہ میں دیم کرا
چھے بوتنا و نرسے ء سیاہیں چرمان زینت

جواب دانتے زماں چہ بوتنا دیم کرا

نوا ماں ماں ء حسن ء چوسا میں چھے کتہ

(۱۲) شہ گیا و انیاں یکے ء را پدل کتاں چھے گوشے ماں بچکا
بارو ء گوشے تہا نشتا پوج شری نیت پیرا باں ہمیں کہ بیکہ
نرم دماز کہ نشتا برو شرتا اہر دی اڈگی شتے بیکار بود نرمی

کنتا و دوستی

تا بچک ویش سوادو دژا رنگ ننت

ان پیر تہیل دماں نسا عر بہ بیستا

بر و بر ریش و کپیتا و درنا بیستا

میر نہر بیستا مردمان رچہ بیستا

(۱۳) چہ عالماں یکے و پوئل کتشی کہ کسے گوں ماہ دیکے ماں

ایوکی نشتہ اوتا کہ بستہ او ازم و پتہ دل لوٹوک از سہوت

زوراک انخشی کہ عرب گوشتیت "بر ماگ تیار او پانگ منہ کتوک

نہر بیت کنت کہ پر جان ساتی بہ زور و اچائی و دراہ مانگ

کنت گوشتے اگر ایچ مردیمان دراہ بمانیت چہ بدگوشتان

بے شکان نامینا۔

(عربی) طامتا چہ جنیر و بدی کسی در بیستا

چہ پچار و بدچار و در پتہ کیتا

بلا شگ چہ کار و کنتے زرت و صحت

زبان و کنتے مردمانی نہر بیستا

چشکہ طوطا نے گوں کلاگ و ماں پیجرہ و کتشی و اوطوطا چرائی

بزرگیں کندگ و تا پوزن و ست گوشتے ایچے پنٹ رنگ بزرناک

پیت شکل او ناوڑ دروشے او شو میں گمرازا ارمان منی او تھی لیلیم

شگرب و شگرب و کسان و ویری بر بیستا۔

۱۸۶
ماں پکھیں اگر کہت تئی سرا پے

نہ شریں رونج چہ سہباؤ پرے پر بیگ بیت
بیاتے انجھیں گوں شکسا پرے وکہ تو

بلے کہ چوشش تو سے ماں جہاں پکھ بیت

عجب ترایشی کہ کلاگ ہم چہ ہمایگی و طوطا و تا پونز و

سنا او مورنت لاجول واناں چہ جہاں و گہ دشت و پریات

کتے اور او پار و دستے گوں یک دوسا و مشتتے کہ اے چے

چپی بنتے اور پیراں فیصے ، رنگ رنگیں رونج منت اسنی قدر و

لاٹن ایش منت کہ گوں گراڑے و باگے دیہاں و سرا ٹلان

پشتیاں -

جان ساٹا و پیرس ہیکر کوڑ

کہ بہ بیت آگوں موایاں لس وڑ

چے ماہے تہگاں کہ جہاں و ماں آئی میر و چشمیں چو پتے و

دنت ہرے و بے وڑے و اپوتارے و ماں نمند نیار او اکتہ

او ماں چشمیں کیزے و دیل و دور و اتہ -

کس ماں دیوالے و بنائیت منت

کہ چہ تئی شکل و شکہے پکشت

بہ بہشت و بہ بیت ترا گہ بہشت

دولہ خ و آدگر پدوشی رونت

اے متوں پر سے سب سے آرتہ تا بڑا لے کہ ہمیکہ سا پیکر
 چہ ناسارین و بد بارتہ تا سر پہ چہ سر پہ و پر منت
 ماں ملنگاں نمازیئے سرانگ
 جیئی کاٹھے و چہ در انیننا
 گمزد ہیرے چہ ماہر نہ ہر مند
 مے نیام و بی ہنئی تو پر ہیست

ماتہ نوح مشل دستہ پلا فی
 تو چہ دار ہشک نیام و ایثانی
 چوش گوئیچ و گو ہر ناوشے
 نشتہ و بستہ و بیم و ہرغانی

(۱۴) برا ہندگے داشتناں کہ سالانی سال گوں یکدگر ہرا ہی
 کنتوں اوگن روزتوں او مند و نیاد و مزہنی شتوں پرا یک
 کسانکیں سینے و سرانسی دل و ما دور کنگ و چہ ہر نشتہ و ہر اننگ
 چیتتہ، اوار گوں اسے درساں چہ ہر و پلواں دل بستتہ پیکر
 اشکناں رو پھے دو گال چہ منی گالان ماں مچھے و گو شتتہ
 دن کہ پرنکیں کنگ و گوں گیتہ، اہل
 گوٹھے منی دل و ٹپان و ماد مال ہر چیت
 شد یکا و دست اڑتہ آستیک و دست پرا
 منی ماں دست اگر آئی ز لب ماں نریت

بلا سبب و اہم سبب و گال و شیر کنی و اد نہ کہ پر وقی اخلاق و
 جوانی دیک و نشان دیک و باز آفرین گوشت او آبرامندگاؤں
 ماں ہر مچی و باز گیشی سپنتا کہ ستا او کو نہیں مند و نیاد و پشت نہ
 پک و سرا ارماں کتے او وقی رد و رانتے، کل کپت کہ اچائی
 پک و ہم دل چکی ہست، اسے گالافوں ویم دانت او دش
 بیتاں -

گوں و دنیا و منی نے گار نے کار
 دگا کہ تے او گوں من کہ تے گیشی
 چہ دنیا زرتاں دل او بستاں گوں تو
 نزا ناں زبنتا بر گم دے چہ یشی
 سلاہت ہست اگر اگت تہ بر تر
 ترا من دوستت واراں چہ پیشی

(۱۵) یکے و جوان گوریں جن لڑت او ڈوڑیں و سیٹے چہ
 سوب و متی مہر و ماں گاسٹے پشت کپت مرد چہرائی ہبے اطار
 تہ گ و تا پونز و ستا او اچائی گپاں و می دگہ ندایتے، تا
 در سیتانی یک جلابے پر خبتا سٹے اکنت، یکے و گوشتا چونے
 ماں بتائی و آدوستیں سکت و، گوشتے جن و نگذ گوں
 چوز تو دینیت کہ وسی و ویم و گنگہ۔

منت کنگ ماں مٹ او کیش برت
 منت بہار رماں کش برت

ٹیک و ناماں تیر مسنگ جواں
مدا مار و نہ دیم گندگ جواں
گر کہ انج دوستاں پسنداں من
وژ منے و بے نگنداں من

(۱۷) بات داراں کہ ماں ورتاکی و دوچاں وہ گوزے
داشتاں ماں بیگے و ادھے پہ ماہ دیکے و ماں گوی
کہ برانزائے آپ ماں نکا و بوشت نیتنت اد لوارائے جنگ
ماں بڈ و لہ و دانت، چه آدم زانیں نوری و نیم رونج
جک و پتیپ و سگون کت نکت اد دیوالے و سایگے و باوٹ بتیاں چملا کہ کسے پتیپ گراشت
من یارت آپے بر بنوں کہ بے گت و پیر لوگ و سیا میں تاک و روشنی ہے بستکت، بزائے نیمے کہ وئی گوشیں زبانی
اسپنی و پیرا یہ و دانت نکنت، انچشکہ تہا ریں شب و سہب و ریت
یا انج تا رو کیاں زند آپ و ر بیت، چه بر پ و آپ و پیر
ماں دست و گتہ، شکرے تہا ریتکہ اد و شبو بر شانہ ما نزا ناں
کہ گلانی عطرے تہا ماں کتے یا چختے ہیدی ترمپ شہ گلی
دیم و تہا ئے پینیت، پد ایکہ نمر بتوں چه ناز کہیں دست
گپت نت اد تگناں او زلدوں پد اٹوک بوت۔
(عربی) تنگ منی دل نت نکنتوں اسے آپ پیر
اسے تر چکے چه تو زہیاں و ہم براں من ایر

بارک ہمہ بخت و واجہ کہ چم
کچنی گلیں دیکے و سوب و دیم

ماہی تیارستہ پر سانی و مسنتہ

شراب و مسنتہ و ساری ماں شپ نیم

(۱۵) یکسا سالے سلطان محمد خوارزم شہدہ رحمۃ اللہ علیہ بافتاء
وہیر سے و ہیر کنت اکاشغور و ماں جمعہ مسیتہ و شتوں طلبے
دیناں زہر اندامے اور گورے انچسکہ ماں متل گوشنت

سبتی دیوکا و تراہیل دل زنگ دانہ
اسے لاؤ وزہر گرگ، گیشی و کنگ دانہ

زیت مروئے منی شیشی پر براہ و تیب، بالاد گوشے پری و سبتی اسے و طبع بیگدانہ
نکری و خورج سزاہ ماں دستہ کتے اور کتے جت زید و کرا و کرا کی زبانی کت عمر و سزا گوشتوں اور طالب
نورزم ادغنا و سلسہ کت اور زید و عمر و انگت مٹائی ہست
کتے اد منی بند و پول کتے، گوشتوں شیرازہ پاکین ڈکارا
گوشتے شہ سعدی و گالال چھٹے مارے گوشتوں

من ندر نخوی و، آماں مٹائی و میدنت

ہر من پر ڈولے و زہر و کہ پر عمر زیدنت

چو دامن و وتی کشاں کہ کنت چست نہ مر

کہ رفع کیتا اگر جبر و عامل و میدنت

بٹے ماں کچر و شت اد گور شتے آئی گیشتر و گال ماں

دے ملک و ماں فارسی و زبان و منت اگر جوشے پر سر پہ

بیگ و ارزاں بیوں، گوشتوں

تراخو، لوب و چاچا چکھتہ

دل و زانت و ساری شہ من دانستہ

ترا دوست والی دل تھی ماں تیبہ

من مشکول گول تو، تو گول عمرو وید

باگینہ کہ لڈو رتیج پک بیت، شہ موڑیاں یکے آرا گشتہ
کہ پان سدی منت نشان اکا و مہر کتے او او پار دانستہ
کہ ایگر ما پچے گھوشٹے کہ سدی دناں، تا مزینانی ایک
ماں تورہ و خدمت، ماں تورہ و خدمت و لاکہ
بیتناں، گوشتوں۔

بیک و تراں تھی شہ بیگ من گول کت کرناں
گوشٹے چے بیت اگر مرے مکا و چنتے روش بیگے
تاشہ خدمت و کھے لیراں، گوشتوں کت مکناں پر سوب
اے گال بستگیں کل و

بزرگے دیت من کوہ و تیلے و

کہ دنیا مشنتے و ش منت گورے و

پچے گوشتوں ماں شہر و تو نیائے

کہ اش دل گیبریاں دریا ئے

تہ گوشتے ماہ ویم او باج شکنتا

ہر بند سے باذ منج ہا تھی تشکنتا

اے گوشتوں او چنتے پک شہ یک دومی و کپتیاں

موکلا مینتیں۔

گم گم گلے ء شہ یار ء چوکا ہے بیت
 ماں مہلے موکلائیگا اچھے بیت
 گوشتے موکل شہ یار ء گپتہ سوپا ء
 کہ سہر و زرد دیے چوشش بیت

(عربی) ماں موکل گم نہ مرتاں من ماں او پارہ

من ء پیلماں مہراؤں ماشمار

(۱۸) پکیرے ماں حجاز ء محمدی ء گوں ما بہراہ ست نہ عورتی

ایراں یکے ء آرا صد اشرفی دات تا قربانی پکنست خفا چہ ء
 دزاں بے گتہ ء موڑی ء راجتہ او پیک ٹنٹش سوداگران
 گر یکا او پری پری رذتہ او بے ستیں پریات گلگا۔

اشن نو پریاتہ و بزکاری بیت

پیہ ہاں وز پدا نہ گردنیت

البت اُنیکیں پکیر کہ چپا ماں دتی ہند ء کپتگت
 او کر نیے ماں ویم ء نیانکے گوشتوں چے تھی آزداناں
 دذ ء نہ بزنتت گوشتے ہو برتنتش ، بے من ء گوں
 آباں ابکر دل نسیت کہ ماں جٹائی ء مہل ء دل دور

بے بیت

دل ء بندگ گوں چپے عشق نہ لو بیت

کہ دل نہ بزرگ گرا نیں کار سے تربیت

تاٹوک ۽ راستی ۽ جیڑو ۽ چکا شادی دانیہ کہ
 اسے بہ منت کہ شوا من ۽ ماں آئی میار و قیمت ،
 بادشاہ ۽ ماں دل ۽ انک کہ بلی ۽ گور ۽ بگند بیت
 کہ چہ پیم نت کہ ایکہیں ویل ۽ سوب منت ، گڈاں پراتہ
 پہ درگیوگائے ماں عزنی تمنان گشتنت او دست کتشی او
 بادشاہ ۽ دیم ۽ ماں کلا تک ۽ روار ۽ دستش ، بادشاہ
 ماں آئی رنگ و بالا ۽ پکر گت ، ماں چھائے بے شہ
 انک پچکہ آئی لوگ ۽ مولدانی ناشہیں ماں گور ۽ اشائی
 گتہر منتا او ماں براہ ۽ گیشتر ، مجنون ۽ شہ پو ہی ہجہ آت
 او گوشنتا شہ مجنون ۽ چیم ۽ کوڈکی ۽ لوٹنتے ماں بلی ۽
 گور ۽ را چارگ ، تا آئی گندگ ۽ ڈکینگیں تھی چکا سہرا
 بیستین منت .

شہ کا ہرانے ۽ پیرا یہ اشکتوں برچی
 گمراشکتی نہ گوں من مرگاں نایتیں ہالی
 او دوستانی تپہ ! حشش بگوش تو بے مہراں
 دل ۽ چے ہست نگندگ کنتا زہیرانی

وہا ہیں مرداں بیتا چے دردے شہ ریش
 بید نادرا ہے گوشاں کس ۽ نہ ایش
 گو مز ۽ اشش درد ۽ گوشگ گوں کسے ۽
 سمبتا چے نادارنہ آئی کہ نیش

تا ترا حالے پہ سے پیم و عبت
حال سے پر تو نہ بیت اش کل گیش

(۶۰) جہان و قاضی و کل و کفنت کہ گوں نال بندے و
پہا دل سبتے او دل و نالے ماں آس و مزلیں و
ماں و نداہے اموزی متا تشان ، چہار ، پلان او حال
و گوشتان

منی چیم و اپرسین ایک باہ و
دل و برا برتے داتے نور ماں پا د
نہ سوئے دل و یک چہاں و تی بند
دل و اسے مستیں چیم گھنستا ماں ماو

اشکتوں کہ ماں د گے و قاضی و دیم و پدا ایک چھئے ترا
وگہ و ماں گوشتا کپتہ او شہ گوشتن و در زہر و
بے و زاد یکا زرتے او بد گوشتا او سگے زرتے
او مشربے عزتی و پرچ نیشتنے ، قاضی و یکے و را گوشت شہ
پتیبی و لوکاں کہ گو تا ہی ماں یکا کار و ستا

آ مہلبا و او زہر گرگ آئی و شہ گند

او شیر کنی ماں نہ ہر وہی برو ایک و کو پچ و گند

دوستا و جنگ شیر کن منسا

ماں و پاشی منی دستا و تہ منتنے و رگ

گھنستا اش و تی دستا درو سے و رگ

مان گواہین و شراعی زبنتی و نرمی و بوکیتا۔
نوکا اگورتر شیب ترمان سواد

روش دواڈ پکن کہ وشن تریٹ

اسے گوشتے او مان قاضی گہمی و ہندو پدا اٹک، نشہ
عدل کہیں کما شان چنتے کہ آئی حکم و مشیرا منت پاداسے کنت
کہ موکل دیگا بہ بیتا بہرے و مان خدمت و یگوشوں ستم
ادب ہلگ انت او کما شان گوشتہ۔

مان ہر ٹوک جیڑہ کنگ نا شریے
روی مستزین و گرگ دے ردیے

بے پر سوب و پیرتیں واجہییں دادن و کہ یکا ٹیہانی
گذران و سوب نتا، خیرے کہ بگندنتا او گوشتنتا پیمانے
وڑے بیتا، راستیں راہ ایش نتا کہ اسے چکا
لوب و آرا گور مدیے او لوب و پلاسی و پرتائے
پچیکہ قاضی گری و ہند مزنی ہندے تا گندگیں گناہے
ٹھینے او دیہی ایش نتا کہ دیتے او بہر ایکہ اشکتے۔

کتہ کسے و بے مسیاری کہ باز

پہ دومی و لچ و چے آرا لہاز

کہ پنجاہ سال و دے بازیں کار

پہ یکا گندگیں نامے و بنتیے گار

قاضی و رایکہ ہیں برا ہند گانی پنتا وشن اٹک او قوم و

سہء شتری عذرا شاہان گوسشتے او گوشتے ، براہندگانی
تنگ ماں منی خیرء باز جوان منا او بے میٹھی مہرے بے
(عربی) اگر مہر بیتا نت کم گوں مہارء
تہ ہر دو گوں اشکت کہ ماہینت سارء

گنت پنتوں شوا لو بیتا ہرچی
نہ بیتا نت ہرچ شہ شیدی ششت پیہی

بے سوسن عذرا چھپے نکنت اش تہی بات ع
سر چھپنگیں سبہ مارء کدی سہر نہ پتا نہ
اے گوشتے او کھے عذرا پرائی چھٹا و پول ع گوشتے او
مزہیں زورے نہ تیکے او گوشتنگش ہر کس ع زور ماں تول نت
زور ماں باسکانت

سر جنتے جہل ہر کس ع زور دیت
گہ ترا زوٹے استین بہ بیتا
پہ ایکہ شے یکا چھے ملتے او ہمہ شپ مہر شپ ع
ڈاہ بیتا قاضی در سیں شپا شراب ماں سرا و مہلب ماں
کش ماں موج و پتا او پہ زیکر گوشتے۔

امشپا کہ وس بانگ ندنتا ہرچ ماں پکھاں
انگنتا نہ مہر ع لبس کنتہ پکسا و کش ع شہ جواں

آگہ بی صروت ماں او پار درامیں عمر
 و پتر پسات چیم سروشی پر یکسا دماں
 تاا شکنے زحیمہ میت و شہر سہلب بانگ
 یا تو ارامش انا یک بر لوگ و دما مہاں
 نازا نقتیے کہ کنت شد نطے بہ بیتا و پر
 اش بانگے و چو چیم و کدوس ماں بانگواں

تاضی ماں ہے حال و ستا کہ شد نو کراں یکے تہا پترت او
 گوشتے چے نشنگے پاوا او تا پا درارے پر کش پیکر
 داراں ترا تنک گپتہ بلکن و راست نتا تا دمانے کر پات
 آس کہ انگت کسان نتا شہر سر پدی و آب و پکشل
 کہ بانگہ ہر دیں بوز بروشا جہانے و را گیت ہا
 پر لب کند آئی نیگا و دل بیت او گوشتا
 ہر دیں شیر و سید ماں نیگا کتا
 بیتا چے کنت رو بوکے گردست
 دیم گوں دیم و دوست و کن ہل
 بدنگا شینت جواں و ژمن دست

بادشاہ و را ماں ہمہ شپا و گراہ کتشن کہ ماں
 ملک و چشیں ناروا سے و دی ہتیرہ چے گوشتے ہر
 گوشتا من آرا شہ جہان و دانندیاں زاناں او ماں جہاں
 و فی مٹا دنتا اثنا راں بیتا کہ و ژمن ماں آئی بار و
 و دگنتا گدوں اسے ٹوک ماں منی سنگ و گوشتی
 نیا تک البتہ ہمہ مہل و کہ گز گسہ بہ بیت پیکر

ماں زہیر و سبک دست زہیم و بزرگ
 پداگٹ ماں او پار دست و گرگ
 اشکتوں کہ پگہیزہ گوں پختے در چنگیں مرد ماں قاضی و سروں
 اکہ، چراگے ریت اشتانہ او مہلب نشہ او شراب
 یکہ اور زراں پر شتہ، قاضی ماں مستی و قاب و بے
 شمش گواہ و ملک و گوں مہر و کمار کھلا آگہ کش
 کہ پادا کہ روش درنگ، قاضی و جت کت حال چھا
 منت، گوشتے اش تام پلو و، گوشتے اش روش آسان
 گوشتے الحمد للہ کہ اگت توبہ و درگہ ہمہ ہم چہ نت پہ
 سوب و حدیث شریف و کہ بندہ بیت توبہ و درگہ
 بندہ فی سرائے در میت روش اش روش توبہ و او پدا
 پہلوں کن من توبہ کنان۔

بخت شوم و زامن و نار سنگ و
 پر گناہ و پادکت اسے دوشتیاں
 گہ من و پیرے تہ ایشی لائقان
 گہ من و کلمے نہ پہل اش ہیر جواں
 بادشاہ و گوشتت توبہ ماں ہے مہل و کہ وقی گناہ و سزای
 سنی کینگے سببت ندر بیت آیتہ پدا ندرتت میت آیان
 آمانی ایمان ہر دین دلستش ماں ویل۔
 چہ بیت آہل اش دریا و توبہ
 نہ پرنیک کنے پر ماری ساوسے

بگوش برزد و شہ میبده دست کن گوشت

چمک و دتا پر شنب کے گشادے

تراگوں چشیں ناروا ٹیپے و کہ سہرا بیت یہ بیگسا
پہرے دتک نکنت، اے گوشتے او سزا و سپا کا
گوٹائی پختانت، گوشتے من و ماں بادشاہ و خدمت
بیرے سنگتی ہست بادشاہ و اشکت او گوشت
چینت گوشتے۔

اے استیک شہ رنج و شہ من کہ خپدے دیر

مکن امیت کہ اش و اسن و نئی و اناں دست

چرے گناہ کہ واراں نہ بیت ہشت اگر

بلے شہ لٹک و شہ و دارے نوامیتوں ہست

بادشاہ و گوشت اے نوکیں نکلے آرتے او اے بیکر نیں

گے گوشتے، بلے شہ ساری و درا او شہ دو و چپ پت

کہ ترا و اتندی او باز زانتن مروشی شہ بن سنا و

بجگ و یہ پکنا ٹینیت، جہان چش گنداں کہ ترا شہ کات

مبنا پریناں کہ دومی پختت بزیر نتا او سبتی بگر نتا، گوشتے

او جہان و واند، اے ٹیک و وایتگینیاں، او اے ری

ایوکسا و ماں جہان و نہ من کتہ، دگر سے ورا و درجہ

تاسن پختت بزیراں، بادشاہ و را کندگ و گپت او اش

ردیا کے پہل دست زرت او بد گوشتا ناں و کہ پراک

کٹک کو راتے گوشتے۔

درہ نشکان دیناں زیر وک نت

پہرے دو میاں شکان مجت

ادب اور راہ و جوان درنا کے ہستت
پہل گوں ماہ و میا کے ہستت
من حشی دنزہ کہ ماں دریا کے ٹوہیں
ماں آپی بے کتنت دوہیں
کک و نابدا کے اتک آئی
نوا بکیت و سد دریت اشائی
ماں چولانی نیام و گوشت آئی
من و بل اد بگر دست و ہمائی
ماں اے گوشتن جہانے تار و مہ گشت
من اشکت جان داتے اد چشتے گوشت
ماشکن مہر و ٹوک اش آگنو ک
شوشتہ آئی و باری ماں جو ک
چو یاراں زندگواز نیتہ یکا آچی
ماشکن مہر و بنیاں کہ بے سئی
کہ سدی زانت مہر و بیب و گواز
چو بخداد و ماں زنت اپ تالی
دلعت گوں ہر کس و مست آئی و ملی
تہ چھاں بنداشن و نیامی و تی
اگر محنوں و سلی زندہ ترنت
چہرے دفتر بہر مہرانی لکنت

ششماں بہریں پیری و نروری

۱۔ گوں سر پدانی چچی ء ماں دمشق ء جمعہ مسیت فرماں
 بہراں سر و چیرتاں کہ ورنائے آتکسا او گوشتے مرے نیام
 کسے ہست کہ پارسی زبان بزانتا، گیشتران پر من رماں
 او گوشتش بہرنت، گوشتے صد او پنجاہ سالے پیرینے ماں
 سکرات نت او ماں پارسی چیبے گوشتگاٹنت او مے ماں
 دانت ء نیا یگاٹنت اگرہ پر مہبب ء مہر پیائے اجر جے
 بیت کہ دھینے کککانت، ہر دین سر و نائے دستاں اسے
 دو گال گوشتے۔

دماںے دگر گوشتوں چیبے وداں
 پ او پار ساہ ء رہوں شت شہ ویاں
 او ارماں شہ پر زونگ ء عمر ء ما
 چیبے وارن جٹے کہ گوشتش کہ بس

اے گالوں ماں عزیزی زبان و شامیانوں سر پدکناں ادہیکہ
 بیت نساں دراجیں عمر و او او پار و او بے پیم و
 پ دنیاٹی و عمر و گوشتوں چونے ماں اے حال و گوشتے
 چہ جگوشاں۔

نہ ننگے کہ چہ ویلے ریت جان و کسی و
 کہ آتش و پائے پکشتن آئی و دتاں
 تو و ن پچار ہمہ ماں دماں چہ حالے بیت
 کہ کہیت دوستیں چون و شتہ آئی و درجاں
 گوشتوں مرک و پیکر و شہ سر و پکش او و ہم و را دل و
 مرا تبار تر کن پچیکہ یونان و سر پداں گوشتہ تب اگر
 راست بہر بیت پت پر پشت کنگ و دلو پخت اونا
 دراجی اگر سکا بہر بیت و شہین مرک گوشت نہ بیت اگر
 پر مائے طیبے و را لوٹان تا درمانت پکنت، چہ فہ اسی و
 گلگل بیت نساں، کندتے او گوشتے۔

بیت جوانیں طیبے دست شہیت

بر جوی بے پیم سنگت و گندیتا

واجہ ماڑی و نشکر و پیکر و تہا

او بے لوگ آتش بن و سستہ

پیر مرد و ماں سہگر و نالت

پیر لال و پر آرا مندل جت

جاں ادار د سوار بر دیں بیت

کار در ماں نذنت نے تایت

۴- پیرینے و لکل و کنت کہ جیکے ٹونگے ادا و تاک
سارے اداں ایوک و گونائی نشتہ، اوچم و تاک
بندہ اداں دراجیں نو تپت و شیں گپ اونا ز کہیں
کنتے تادل بہ ادا بر بہیت اومہر بکیت اوشمہ درساں
شپے و گو شتے کہ چستیں نجت گوں گپت اوشمہ درساں
چمت در بہ کہ پیرینے و یک جنتی متے، پتنگ، سناٹک
جہاں دینگ، اشکام تنگ، سر و گرم چشتک، نیک و بہ
کدناٹک، نذ و نیار و حقاں زانتا اومہر و بیاناں پورا کنت
ترسی، مہری، پہا ویم، شیر کن دپ

تا کناں کنت و لائے دست کناں

تو بر نیچے من نہ نجیناں

تو دہوتی شکر بہ بیت و رنگ

نذر جان و کناں پہ تئی پانک

تیا تک ماں دست و ورنائے و گونزی کن، ناسار و

گوشگیں، سب نذل کہ ہر دمان و چم تھی کنت ادا ہر

سے کنت ادا ہر شپ جا کہے و سپیت ادا ہر و دش پد سے کنت

اگر گل سہر و دش کذنت و رنا

پہ مہر و دراہی و گوں کس ناشت

ترا۔ بہر۔ حیرت و حیرت تایت۔ کنت۔ بیدار۔ در بہر۔ محبت۔ یک۔ تھی۔

پہا۔ پیر و دہ۔ سناٹک۔ آریہ۔ اشکام تنگ۔ شفق۔ ترسی۔ میراں۔ مہری۔

تھی ویم۔ شیر و دہ۔ شیر کن۔ پ۔ تیب۔ گونزی کن۔ فیرواں۔ ناسار۔

سبک۔ کنت۔ نذل۔ کس۔ پیر۔ تھی۔

مدار پرچ پتا تو ماں بلبلیں صم
پہ نوکیں طے ہر جہٹ سوزنا و انت

البتا پیر بینانی جلاب کہ ماں ساری و ادب زہد گوار
نہ ماں نازانتی و ورنائی و گمراہاں

تہ و تہ پول گہتر شترے جہٹا و گہ کار

وتی پیجے و گوں جہان و کئے گار

گوشتے ہیکہ پوسے پیچ و گوشتوں کہ گماں کتوں کہ دلے

ماں کیزاڈل اتکا او شکاروں بیت، بے گنا و ساریں

ساہے شہ پدہ دیں دل و کشتے او گوشتے ہیکہ ہیر کہ

کتے ماں منی زانتا و نہ ازو و نو لے گوں ایک ہیر و

یک کس اس نہ گنت کہ یکا مہلے شہ و تی تمن و اشکگتوں

کہ گوشتے ورنائیں جنے و را اگر تیرے ماں پیلینک و بہ

ندیتا گہتر سنتا اش پیریں مردے و۔

ہر دیں مرد و گوں دیتا آئی جن و

چیئے چو دو شگین لنتا و گہ

گوشتے اسے سزگینے و چیئے

کارناست و تہ گوں و ابینہ

میں کہ مرد و شہ پا د کیتا نرش

سین اش آ لوگ جگہ و ہوں پارا تکا

پاداشی جہ کہ پیر مرد نہ کنت
بید لہٹا، کنتے ٹ چوں پاداش

پدا یکہ یکہ ہی و وہ بند نیستنا سرے پہ جتائی دراکرت
بر دیں چار ماہی مدائے پہلا بیتنا سیرش دانت گون
درنائے و تہل دیم دوست اور گسا و بد تب، وین و سکی
و بیتے اور دور درنج جنتے اور براش داد و تورہ ہمہ پیم قنتے
اور گوشتے کہ الحمد للہ کہ اشق آسکیں وین و چیتناں اداں
اسے مانوکیں دادن و راستاں

دیم چہرین و گد منہ داریں

انگ و پود ڈر ز بادیا مسکانت

اسے درہ براہ پر جینیں آدم

براہ مرد و پہ چول و برا پھولنت

گون بے دراپیں دور و نرنندی و

لاڈ زبیراں کہ چہرے شری و

گون تو یک جا کہ صچک ماں دوندخ و

گ کہ گون تبتے بیاں ماں خینتا و

گند بو پیاز و اش جوائیں وپے

جہاں شرا پل و کہ بیتنا اش کنتے و

(۲) پیر پینے و جہاں نساں ماں بکیر و شہر و کہ بازیں ماں

دشت، کنتے و ۲. ہائے گیگ

داشتے او ماہ دیمیں چکے ، شے نکل کھٹاؤت کہ من و ماں
 دتی عمر و بیداشی چک نہ مینہ ، درٹکے مرے تل و زیارتے
 کہ مردم پہ مراد لوٹک و او دارونت او بازیں شے آ
 درٹکے و مینا پہ ہدا پری پری کنگوں تا من و دے چک
 بشکے انکنتوں کہ چک و گوں برانہ گاں پہ پورت گشتنت
 چہ بنیت اگر من آ درٹکے و ما ہذا بنین بت کہ
 کچوشت تا دعائے پکتاں کہ پتوں . مکتنت واجبہ
 گل کناں کہ چکوں سر پدنت او چک مندہ چناں کہ پتوں
 ڈوڈنت .

سال چنتے رونت او بکنے

دیم نو پجبر و پتارہ یہ قبر

خیر چے کہ تہ تو پتہ و گوں دتی

لوٹے چکت بہ بیتا پر تو نہ

۴۔ روٹے شہ ورنائی و گوزی و سک بے دگا سٹاں
 او شپ و کلاتے و مینا شکل کپتاں نوزیں پیر مردے
 موڑی و رندا پیداک سٹا گوشنتے چے نہ پے کہ و سپک
 گیگ نہ سٹا . گوشنتوں چواں برواں کہ یادوں پہ روگ
 نیتا گوشنتے اے نہ اٹکتے کہ سر پداں گوشنتہ روگ و
 مذگ ٹر ترنتا اش تشگ و سدگ .

۱۔ زشت . کئے و

۲۔ جائے . گیگ

او کہ پر منزلائے تا نگ پتخ
جاں کن او مے پنتا و گوش بدار

اسپ تازی و تاش روت اشتاپ
روت بگا روش شپ کوار کوار

۵۔ درنائے سبک و ناز بگا و کنداں و ش زببان
ماں مے دورمانی و گون نت کہ ماں دلائے پگا و تاش
گے نیا تیکے او دپے شہ کندگا و پتہ تاش، جو ایندک
گوست بگا نہ بیتا۔ شراکی پد دلیتائے جن کہ بگا
کشتہ، و شانی و پاڑ پتہ، دیم و پل و گیمرتہ، جبت
کنوں چونے او ایچے حالے ہ گوستتے ہم کہ بگا کننگان
بجلی نہ کننگان۔

چکو زبگی کہ پیری و مے میدانی بدل کت لگ
جہان و چرتش گردگ کون پرتزینگ مہتنت

و تے پیر ہریں بجلی و بل
کندگا و گوازی و پہ ورنابل

کلاں لوٹ تو ورنای و شہ پیرین و
شنگیں آپ زگر دبت کدی ماں جو و
ماں مہلے و کہ و گار و کشار رون و رمت
نہ لاگا بکتنا ہم و کہ بترین پتہ جبت

دور شمشاد ورنائی و دستا و شتر سے

سکا وراں ارماں وئی پر جو اینس روش

چہ پنگا عنی من و شان پر پیر

پنجا ع شیر سی و ا تکہ گندہ پر و ش

پیر زال ع سیر وئی میداناں کت

گوشتوں پیریں بلی اد گوانہ بنتہ روش

راستا پڑیں پشت تھی پچیر نہ بیت

تو پر دروہ میدان پکن ا دکاس چو ش

۶۔ ماں مہلے پر نازانتی و ورنائی و پر زہر ع تو اسے

ات ع را بر جنوں ماں کھڑے نشت او گریان گوشتے

اہت زہگیت شمشاد کہ زہتی کئے۔

چوں شر گوشت ماتا و وئی چکے و را

کہ دیتے چو پیل ع او چو شیر جی

شہ زہگی و مہل اگر بیت با ت

کہ بزرگ سے چوں او کت کت ع من

تہ مرشی سراؤں نکرتے چہ زہر

کہ نو شیر مروے اد من پیر جی

۷۔ چم تہا ریں ہتگار سے و چک نادراہ متا پیر

و لوکاں گوشت کہ قرآنے، دانائے یرائی سے کئے

بھے ماں تہاں شتاد گوشتے قرآن و سانائینگ شر

زہت کہ مال و رشتہ جوں و لے و آکت او گوشتہ نوک

وانا ینگ پر سے سو باء زرتے کہ قرآن زبان ہرگز
اور زرجان ء تھا۔

ارماں کہ گوں نواشے

گولے دیگا دسے بیٹے

چو کہ ماں میں پہ زورے

المد ء پر مزارے

۰۸ پیر مردے ء راگوشش پچھے جن نگولے گولتے گول

پیری نالان میوں نیت، گڈان آرا کہ ورنائنت گول

من کہ پیراں مہر چوں میتا کنت

پیر بیتاہ سالیں گہ نہ بخنے

کور مہرگ کدی نہ بیتا چو روش

گودی ء زورنے کہ زر لوٹیتا

گہرے دستا ز ما نہ وہ من گول

۰۹ من اشکتہ کہ مرے روش پیر مردے ء

چوانکے ت کہ ماں پیری پوت بگیت آچیت

شہ چماں مردم ء پیرت چو گہورے ماں گنگ

جگ کہ گہورے نایت پر آئی کرتے کپت

ہے کہ دود ماں پیرت اشای کرتے ببا

بے مزہ میں ماں بیڑائے کتے کپت پر پٹیت

کچو پر شینن ء پولات و ماش و گنگ بیت

کمان پکھنے تیرے نکت نشانہ و پٹیت

گھوں دو ستاں گلا کرتے او کرتے نیوں بہار
کہ گس منی ہے اسپیتا چیم و تیوگا و ریت
نیام و مرد و جن و جنگ رستا پو سڈول
پہ میر شیا او پہ قاضی و شتت و جاستن بیت
تہ گوشتا سعدی و نے پچ و تہک و را گناہ
کہی نہ بیتا شہ لوز و کیں دستا گھور و سیتا

ہینٹی بہر ماں رنگ زبرگ اشش ہیل ۶

۱۔ شہ وزیراں یکے ء رانا سر پدہیں نیچے شہ سر پدے ہو گئے
 دیم واتے کہ اشرا چیئے ہیل بدے تار سار بہ ہیبتا، بازیں
 روشے وائینتے رنگ نہ زرتے، تپے ء گے کہے دیم دلتے
 کہ اے سار نہ ہیبتا او من ء دے گنو کا کنتا۔

پہج قلعیئے پہک کورت نکنت
 آسنے ء کہ گندہ گہور ہیبتا
 سر پداناں پہ جوانی ء اے کل
 کہ ء کرگت رڈ ہیبتا او کہ ہیبت
 رنگ زبر ہیبت آشہ گور کنگا
 کہ ہمہ مردے ء پہج شہ ہیبتا
 ہیبتا دکہ ماں کور ہینگ ء شہ
 ماں پلینی ء بتراش سر ہیبت
 کہ ء عیبی ء مکہ ء بہ بہ نہنتا
 ہر دین گور دینت ہمہ کر ء کہ ہیبت

۴۔ ساریے ء چکاناں پنت داتا کہ اوچی سااں! شہی
 پیتا پچکے زرو ملک باوری شہنت یادز پر یکا برسے ء
 پاشن یاوا جیش کک ء وارتنس، بے شہی زائوکیں پچکے او
 اندرہیں پکے، اگر شہی وارو کے شہر ہلکا ء پکیتا گم نیت
 پچیک شہی ء جندوت پکے، ہر ہندے روت تقد گندیت
 سر بریت او بے شہر لکھ چنتا او ویل گندیت
 مال و ملک ء شہ پراسک، کس ء حکم برگ
 لاڈ بیلاک او نیلانک مردم ء جنگ

گندہ مہلے ماں شام یک برسے آنک
 مردم اش جاگہ، جاگے ء شنتت
 سر پدیں زبک کشتگا رانی
 بادشاہ ء وزیری ء پر شنتت
 او وزیرانی زبک نا ساریں
 دستی دستی ء پندگ ء پشنتت

۵۔ شہ زنگیناں یکے ء بادشاہی پکے ء سا وانینت او بے
 ریں جگے کتنے او بے کساسی مہیار داتے روشے ء چک ء
 شہ بے دسی پر بایت پت ء گم برت او وہی ہیں جان ء پشکے
 پست کت، پت ء دل سوتک استاد ء لوستے او گونستے رعیت
 زباناں ایروڑ کونہ دیے کہ منی زبک ء ما بہ سوب چیت

گوشتے جوان پیکر کنگیں ہر کشک اور جوانی کار کنگ
 دریں مردماناں پہ ہمک ڈول لوطیت اور بادشاہان
 گچینی ڈول پہ سوب و ایش کہ ہرچی ایش ایشانی دست
 رپ و درکیت ستم پہ ہمک روت اور ہمک کار
 زمان پندار بیتا

گر بیٹے اگر صد نشک بیت منت
 نہ ہر اہے یکے اش صد نہ زانت
 یکے ناوش اگر اش بادشاہ بیت
 شہ ملکہ و پر ملکہ و رستیتا

گنڈاں روا منت استاد و بادشاہی چکاناں ماں ادب
 دیگ و کہ ہر اہش برو دینیت اور نیک برو دینیت
 اشایاں گیشتر کنگ کہ ماں ہمک و زہگانی بار و

ماں کمانی ادب ندا تے کسے
 مزنی و نہ جوانیے زہر بیت
 تاب ہرچیم وارت تمہیں وار
 بید آس ہشکس وار رانت زہر بیت

ہر زہگ استاد و دو نہ گیت
 مزن بیت سکی جہان و شہ گزیت

شاہ و استاد و سلمہ و شری او آئی ماں جواب
 تان و شش اتک مال و مڈی شکتے اور نو کرمیے ہرزکت

۱۔ علی موم۔ ہمک ڈول۔ ۲۔ علی المخصوص۔ گچینی ڈول۔ ۳۔ جواب
 ۴۔ تقریر۔ قرآن

(۴) مدرسہ استاد کے رادتیوں ماں روش پڑے شہرے
 تہا ریم ، تہل ، ہیر ، بدتب ، مردم کدین ، تہذیب ، جاننامات
 کسمانانی زندہ گنگائے دہار بیت اوشہ قرآن وانگائے
 مردم دل سید بیگنت اوچے نازکیں زہگانی او نشگیں جنکائی
 ماں آئی دور کیں دست و ماں نزلگنت نہ کنگ و سیک
 او نہ ہیر کنگ و گشاو ، کدی یکے و بگاش گل و راشہات
 جتتے او کدی یکے و شینگیں ماں کنٹ و گیتتے
 پہ ایک شہ آئی بند و گنگائی و چیمے سنی کتشی او جتشی
 گڑاں آئی مدرسہ شریے و رادات ، جان ملتے ہیک مردے
 او پدکتے کہ ہیر بیدگرو نہ کتتے او پہ کسی دل دوری و گپ
 شہ دہائے دریا کتت شہ چکانی دل و پیر میں استاد
 سر ہم در پکت او دومی استاد تہش پر شنگ و
 دیت ، چہ دیہہ و یک یک بیت نستا او ماں آئی او پار
 برگ و پت و وانگش شہوشٹ او ہیدول و گیشترہلی
 پہ گواہی نشنت او نچارنگیں تختیش یکدگر و سرا پر دشتت
 دور کسی و راہ استاد ہیر دی کنت
 زہگ شیطانی ماں با دار کنت
 دو ہتیک و شہ پد شرا سینت و گوستاں ہیر میں اتاوی
 دینت کہ دلش دشت کتت او ماں دتی بند و پہا آر تہ
 رنج بیتاں او لاجول گوشتل کہ دومی و کہ شیلان و را

پشتگانی استادش پچے کتہ، وش کنڈیں ادجہاں رنگیں میر
مردے ء اشکت کندت اوگوشت -

بادشاہے ء پچ ماں مدرسہ دات

ماں کشی ء تخیئے شہ زرد ء دات

کننت تخیی ء سراگوں زرد

شہ پت ء مہر، زہراستاد و فتر

(۵) جان ساتے ء پچ ء لا مزنی مڈیئے شہ ناکوانی

پیر ء دست کہت، گذکانی زرنے اورگیش فرجی پیل

کتے پدایکہ پشت پکنت اش میوگیں گندکانیاں او گنناں کہ نکرتے

اونشہاں کہ نختے، روشے پہ پنت ء گوشتوں اورچ!

آنکھن تشوکیں آپے اوردہنن چروکیں بستے، آنے بازخروج

کنگ گوں بہرکس ء ٹہیتا کہ پکیں آنکھن داربیت

تراگر نہیتا آنکھن خرچ کم کن

ماں گالاں نابد اچورٹہ کشیتا

ماں کہ ہستاں گلاربتنتا گوارش

ماں ساسے دجلہ سیکیں کورتریت

ادب وسارکن اورلیب وگوازی ء پیل کہ بریدی مڈی کیئے

پیل گندے اورپشمانی کنے اچکا شہ ورگ وچرگ ء

تا ماں اسے بہراں گوشش ء نگہت اورنی گوشتن ء شہ

ذہر سنتے اور گزشتے دست کیلگیں دور مانی ء را پر کوئیں
ویٹے ء سر ہم ء گنگ گنگ شہ سر پہ انی گوشگش ء
چپ سنتے

پچے شربت وڈی پیش بگدیت
شہ سر ہم ء سکی ء سکی ہزیریت
ہر واد شریکین شادے مردوشی
مور رنج ء تو ہالگاہ مردوشی
گڈاں پرچے من کہ مڑا ء برز ترین بندے ء اشکال
ادست ء کول اشکال ادسنی رادانانی تران ہلک ء
دپا ء شہ کپتہ

ہر کسے پچ دستی ماں نام کنت
نیت شریکے پر زء گر بخت
نام نیک ہر دیں شہ یک نت در
بست تاک ء چوں کنے کسی سرا
ولیتوں کہ پنت ء منی نیریت ادمنی گر میں ہب آکا
سدتیں آسن ء گر گائنت پنتوں ہشت او شہ شکتائے
دیم گمدیتاں او شہ سر پانی ہر ء کار گپتاں کہ گوشگش
کہ ہر سائیں ہر چ کہ تہی سراننت او اگر نہ نعت نیت
تہا سرا

گر تو زانے د اشکت گوش

ہر چ زانے تراش ہر اش پنت

ماں میں حال دیت گدیگے - ہر دو پارے ماں بندے ء بند
جنت زان ء وق گوشیت اماں - کہ نہ اشکت من سر پانی پنت

پنت اش دو میانی ویل بگر
پنت تا اش تئی ویل تی مگر نت

گلاں پد اش هائے ء ہر جی کہ منی خیال ست شہ
تنگ حال ماں ڈولے دیتانے کہ اگڑی اگڑی دو
ہنگتے اولنگہ ننگہ تیج گنگتے دلوں شہ آئی حال ء نر و سکا
پدو بیت او طرا زانتاں ، ماں چشیں حالے ء بگر سہ
شپ ء ما پہ شگاں کہ بیگا او داد ماں دور ء ریگ
گلاں گوں وت گورشتوں

کھاں دل دوست ماں سر گورستہ مستی
نکنت ہج پکہ آ اش تنگ دستی
ہستم مد ء پہ در شکا ء پن کارت
او ماں گور ہر ء ستم بے پن ما بیت

(۷) بادشاہے ء بیج و ننگینے ء رادات او گورشتے ہیل
چش بد ہئے کہ یکے ء شہ وتی چکاں ، چنتے سال سر بے
بند بنگتے او و ننگین ء بیج ماں و نمن و گہی ء ماں آزماں
وت نت ، بادشاہ ء استاد ء راگیت او تنگ کت
کہ دراہی پیلانکتے او چپ شنتے ، گورشتے شہ جہان و وادہ
من ء اندیم مہیت کہ ہیل دیگ یک ہم نت بے تبا و ڈوہی
کیت اگر اے سہر و زر سنگ ء شہر
پہ نہ بیت دراہی ماں شگاں سہر و زر

کیت پر دراپن جہان ء در سہیل

پوست ء بونڈے بندے انبا ء بر

(۷) کیے ء را اشکتوں شہ آرنیں پیراں کہ مریدے ء

را گوشتے چشکہ بنی آدم ء گوں روزی ء تبہست

اگر گوں روزی دیوک ء بیتینے جہے اش پر شتگ ء گوشگت

نہ آ مہل ء ترا دبا ء شمشوشتہ

ماں مات ء لاپ مٹنے توکل و بیما

تا سہ راتے او تب سار و زانتن

دبان و سر پچی و پڑ گور دار

ماں تھی بردست داتے پنج تلک

ماں کو پک سارتے دو پاک پر کار

کنے انی چہ پکر او نا گشا دیں

کہ نہ بیت آئی ء شہ ددڑئی گار

(۸) گیا دانیے دیتوں کہ پنج ء را گوشتے (مرئی) او

منی نیک ماں گواچن آ اش تو جبت بیت ماں قیامت ء

روش ء ہرچی کہ گنٹے اد نہ گوشگ بیت شہ کئی پڑائے

آنے اش تو جبت کنت شہ چہ دارے او گوشنت

کہ پنت کے منت

کبہ و پستی ء کہ پک گرت

نہ بیگ ریشے سوب آئی

نشست شرمینے ء گوں روشے چنت
آئی سپہین بیت ادب آئی

۹- ماں کتاباں سر پداں نکل آرنتہ کہ زیم ء رانک
چو شش نیت کہ دومی ساہاراں ، آذماگیں براہنگ
گوشنت ہر دین نرک ء مہل کیتے مات رول لاپیاں
ورنت او لاپائے درنت او پٹ ء وگ ء گشت او
پوستاناں کہ ماں زیم ء ہوڈ ء گندیتا اشے سوب
نت روشے اسے ہبروں بزرگے ء زیم ء گشت
گر شتے منی دل اسے ہبر ء راست بیگ ء شاہدی
دنت ، او بید اچیشی بیگ نہ لومیتا ، ماں کسانے ء گوں
مات وپت ء حیشیں کارے نگش ستم ماں مزنی چوش
شر او دست گندگ بہ منت .

دہگے ء راپت ء وصیت کتا

ادبڑی مردیات دار اسے پنت
گوں دیتاں کہ کسے جوان نکنت
بیتا چوں دوست ، نوگیں گوشنت
زیم ء شتہ پول کتشن ماں گو ہر ء پچے ڈنہ نیائے ، گوشے
ماں گرما گاؤں چہ تند بہنت کہ ماں گو ہر ء درے
بیایاں

۱۰- نیتگارے ء جن لاپ پرتت ، نرک ء ما پلا بیت
نیتگارے را دریں عمر ء چکا نہ تیگت ، گوشے آگ

دیانوں نیچے بدنت بنا اے گد کہ گورانتوں ہرچی
 ماں منی مک نشا پکیراں ندرش کنیں ، جو بی نیچے
 بیتا پکیراں پ کندیری پہ کول ، پیم و پیر گیتے ،
 نیچے سال و شہ گد شہ شام و مساپری و برتتاں
 مالے چون نت پول کتاں گوشتش ، ماں میر شپ و
 لاٹ و منت جتا کتاں سوب چے نت گوشتش ،
 پائے شراب وارہ اور جگ کتہ او کسے و ما کشتہ اور
 متہ پت و ما پرے سوب و مکی ماں گٹ و
 منت اور گماہیں کٹھے ماں پاؤ ، گوشتوں اسے چنپ و
 ما پ ہب اش دیان ٹو گتے ۔

اور ساریشاں جنیاں لاپ پڑیں

ماں مہل و نک و سید ماراں بنائیتا

اشائی کھد ماں سارینا نی رکھ و

اگر نہ یگاں بیجا راں نزانیت

۱۔ کسان ستاں کہ اش مستزینے و پول کتاں بارہ و

دگ و گوشتے ان کتاب کورک نتا کہ سہ نشانی

داریت ، یکے پانزدہ سال و بیگ ، دوسری شیطان بیگ سی

رد ہالی در آ بیگ ، بے ماں گوراجن و یک نشانیے داریت

اور بس ، ایک ماں ہدائی و نشانی و گیش اشائی ہر

بے کہ ماں وتی دل لوتان گٹ بے ، اور ہر کس کہ گونائی

اسے سنا میت پر گوراجن زانور کان رستگ دمنت

ماں بون ۽ مروت ۽ بیتا ترنپا آپ ۽
 کہ چل شپ زہگ دان ۽ کپت آپشت
 اگر چل ساسے ۽ زانتا وادب نیت
 نہ لو بیتا آرا مردم گواچن ۽ گوشت

مڑا و مہر دسار ۽ نام مردم
 مے بالا دو جون آرا ما شمار
 شے لو بیتا رگہ آرا کنگ بیتا
 نہ ننگ دانگ ماں بان ۽ امانت
 چہ ششم انسان دیوالانی ننگ ۽
 بیتا گر مردم ۽ نیکی وجواں کار
 کمالے نے جہان ۽ دست آرا گ
 اگر بیتے دے دست ۽ وئی پیار

(۱۲) ساسے حاجیانی پیادگانی نیام ۽ جگے رستگت اودعا
 رگہ دے ہے ساپری ۽ پیادگت، جواں گوں یک دوی
 سر مہد ہینیں اوشری جگ پروشگے کینیں، کجاوگ
 ندے ۽ رادبتوں کہ گوں ہم تنگ ۽ گوشگامت
 بیکھی میں گے کہ سپ ۽ پیادگ شظرنج ۽ پٹ ۽ کوئینیت
 دولہ بہ بیتا، آنے شرقت استس حاجیانی پیادگال

گیادان ء کو ٹیننتا او گندہ تر بہ نبت
 مردم کدین حاجی ء اشش من برو بگوش
 دریتا برومانی گداناں اوکت و نار
 حاجی نئے تو یٹرونت حاجی پیکہ اشش
 ساسی و ران کنٹگاں چکیتا روت بار
 (۱۲) شید یئے ء نبت ییی ہیل کت ، مر پدے ء
 گوشت تھی کہ لوگ لاش رو گنتا اسے گواذی
 نہ بڑھیتا۔

تانمانے بہرت پہک پہرگ آراگوش
 بروہی زانے کہ جباب آئی ء ناگرہ نہ گوش

(۱۳) مرد کے ء چم پاو اتکنت ، ساہارانی طیب ء گہ شت
 تا درماں پکنتے ، طیب ء ہرچی کہ ماں ساہارانی چم ء ماں
 کنت آئی چم ء ماں کتے ، زمین بیت ، شرہ اشش
 شرہ بروگہ بہرت ، گوشتے آئی سزا پیرج ڈنڈ نیستا
 اگر اسے لاگے نہ بیت نستا ساہارانی طیب ء گہ نہ شت
 خترے ٹوک ء مراد اشش نستا تانمانے کہ ہرکے ناکرتلگے ء
 نا مزین کار پر مائیتا پر سے خاطر ء کہ لچی بہ بیتا سر
 پمانی دیم ء سبک ہبر سے گوٹکسا بیتا
 چکساں مردماں مزن کاراں
 مر پد سار ء واجہ پچاننت

۱۔ دعا۔ دیاگر ۲۔ لفظ اندازی۔ نبت ییی ۳۰۔ حکومت۔ شرہ

ہر جی جوان نت گر نگر دگر پوگ
دیشم ۽ کارخانہ ۽ نہ برنت

(۱۵) شہ انتیانی اماں یکے ۽ زہک مرمت اپول کتشن
کہ گود ۽ شک ۽ سرائے چہ بہ نکوں . گو شنتے بزرگیں
قرآن ۽ آیاتانان عزت گیش اچیشی ہست کہ روا بیت
ماں پیشین بندے ۽ گلگ پچیکہ چئیے مدا ۽ پدہ کورئیت
او مردم سرائش گوزنت او بیگش سما میزنہ . اگر ستم
چئیے گلگی ننت اے گال کوت نت۔

دل بہہ مہل سبزگیں باگ ۽
رست چوں وشش کتے دل ۽ رانی
بیا منی دوست ماں بہتم مہل ۽
کہ چوں سبزگ شہ گود ستم

(۱۶) جان ساتے شہ بیانی واجکاراں یکے ۽ شہ گودا
گومت کہ چئیے ۽ دست دیادے بستہ زیم دیگا شنتے
گو شنتے او پرک تنی پمیں مردماناں مدا ۽ تنی حکم ۽ چہرا کتہ
او تراشہ آیاں گبتری داتہ ، ہراں تورا ۽ بمن او ایکہ دد
آرا دہ ، نواکہ بانگہ ماں قیامت ۽ اسش تو گہتر بہ بیت
او لہی بہ شے

کنا میہ ۽ سرا چہ لہر بازی
دلانے پیش کن دود و مرغیں

کہ پردہ اشرفی آوا سنے زرنہ
 گشاو و گول و فی پیدا نکو تہ
 اے حکم داٹھے گوزی چنت ماں دستا
 کہ اشس نو تبار زہر پانے دے بہت
 ادواجہ سولہ و شہیدہ و بزانتہ
 بہنتا بے گم نہ اشس کہ دست حکم ست

شہ سرور عالم علیہ السلام و حدیث کارنتا کہ عمو شنتے متر
 تریں اراں ماں قیامت و روشنی ایش بہیتا کہ نیکیں
 بندگ و را ماں بہشت و برنتا او گناہ نگین واجکار و ماں
 دوزخ و۔

نرمنتا و تھی کہ بہنتا بے دس ٹیہہ
 گوئے تو سرائے زہر نہ یات
 بہت دزوائی ماں قیامت و روشنی
 داجہ ماں سنکھی او ٹیہہ آزات

(۱۴) سالے شہ بلخ و گول تبنواں ساپری کناں او دگ
 اشس رچہ نکال ترسناک ورنائے چہ دگ سوچ دیگ و
 مے ہمراہ ست، اسپر زان، تیرین، سلہ وار، تبار نر کہ
 وہ مرد و آئی کمان و راجوٹ نکرنٹ او در سین جہان و
 پہلاناں آئی بہنتا و را ماں کی و ماں ٹھکار و نہ جنت،
 بے انچسکہ زانے ماں لاڈ دا شنگے ست او ماں ساگ و
 چنگ جہاں ندیتگ او ساپری نکرنٹگ او یہ جگرافی ترسب و

تو ارماں گرشائے نارسنگ او زوارانی زہیم ۽ جہانگ
ندیتگ۔

بنیۃ کدی دژمن ۽ دستنگ

مگور نہ چو ہور ۽ سرا آئی تیر

ہوبلی سن واسے ورنہ ہر دو یک وگر ۽ پدانتاں
ہر کو بنیں دیوالے کہ دیوائے آکلت گوں باسک ۽
زور ۽ دور داتے اد ہر مزہیں در شکے کہ دیتے گوں
ہجگ ۽ زور مگور بکنے اولاد کنان گوشتے۔

پو پیل تا پہلوانے بگندیت

پو شیر تا شیر مردے بگندیت

اماں ہے حال ۽ کہ دو ڈونگھاں شہ سنگے ۽ پد امرکت
کیے ۽ دست ۽ لٹ او ماں دومی ۽ کش ۽ پیرپے
، ورنہ ۽ راگوشنوں پچے اشتائگے کہ قد من آکھا

بیاد ہرچی مارے شہ مردی وزور

کہ دژمن وتی پاد ۽ آکھا ماں گور

تیرو کمان ۽ لا دیتاں شہ ورنہ ۽ دست ۽ کپتہ او ماں بڈ ۽
رزگ۔

نہر کسے کہ مٹے ۽ نشاں گوں تیر ۽ جنت

مڑاٹکی ۽ ماں مڑو کا نانی پادداشت کپت

راہ بیائیش ندیتس کہ مڈی و سلاہ و گڈ ایرکتیں او
ہائیں پد وراہی ۽ کشت۔

پہ گرائیں کار بدے دیم آزمائیں مرد
نواشنہ چیرا کندہ در بہت سبتیں مزار
کہ کل مڑائی و ڈولانی جنگ دینگ ہست
شہر دین و ٹوک ہے وڑ کہ بہت سنی دیندار

(۱۸) امیر زاد گے و ما دیتوں کہ پتہ و گور و سرانشتہ
ادگوں پکیری چکے و ماں تران سرو چیر کہ مے پتہ و
گور و شک مہرینے اونٹنک کنگین ، سنگ مرمر و تہگیں
اد پیرودہ و بہشت ننگین ، تہی پتہ و گور و شہر ہے
پتہ کپتہ ، دو بہشت ایک ہندکتہ اوٹاک و دو
مٹ در داتہ ، پکیری چک و گشت ، تاتہی پتہ شہر
اگر این سنگانی چیرا تپڑ سیتہ منی پتہ ماں بہشت ریتہ
لاگ ہر چہ سبک ماں بوجہ بیتہ
بے شک آسودہ تر ماں گام و بیتہ

مرد بے مالیں کہ کثیت شہ و گرائیں بار
مرک و تاک شہ ہیکر ایک در کیتہ نت
ہر کہ ماں دولت دماں مڈی و زندگ اینتہ
مرکے شک نبیت شہرے در اینیاں سک ترمیتہ نت
ماں درہ حال کہ بندیکے شہ بند و پہ نشیتہ
وشش ترے زان شہ امیر و کہ ماں بند و بیتہ نت

۱۹۔ فہم بزرگے ء پول کتوں اسے حدیث ء مراد
 تھی ڈستانی متر قزلیں تھی بہم نفس سنت کہ ماں تھی پیر
 نتا، اگر شتے چیکہ ہر ڈسنے کہ گونا گویا تودہ کنے برا
 بندگ بیت بہم نفس ء کہ ہر چہ گیش خاطر اٹے کنے
 گیش ڈسنی کت۔

شہ کم درگ بنی آدم چو پر شنگ ء تربت
 چو سا پارا اگر دارت چوش سنگا کیت
 مراد ہر کس ء دئے بین حکم ء تھی پیرا
 باشہ نفس کہ لوہیت ہر دین جیے دیت

مکار سعدی ء گوہا دار سے ء

مال

بتکاری اد نیتکاری بارود

۲۰۔ یکے ء را پر پیرا نانی ڈول ء نہ پہ آسانی ستا ء مال
 مجھے دتوں نشہ اد پکار سے زرتہ اد گلہانی کتابے بوتکہ
 اد بتکاری گزگانی گوشگ زرتہ اد ہیرے پر سے نوبت
 رینتہ کہ نیتکاری گشاد ء دست بندک نتا اد بتکاری ہر
 پاد پر شوک

مال دست ء نیت تیج دستانی زر سے

اد مال ء ما جکارا ناں گہی نے

من ء کہ بتکاری داوانانی والیننگاں، اسے بہرے لودیت

اد ہلور بنگام۔ فصل جملیں۔ ۲۰۔ وقل۔ کتب۔ ہم۔ گوشہ قزلیں۔ ہدایات۔ ذخیرہ۔ لہار
 دائرہ حاجی۔ مستند۔ مراد ہلور۔ مسافر۔ رہ رودکا

گشتوں اور برائے گنگا ہستگار نیتگارانے کٹ ننت
اور ہدایا تانی انبار اور صاحبانی مراد ہند اور ہر دوکانی
بوس اور گراہیں بار زبرد کس پہ دو میانی انکام و اور دست
پہ ورگ و ہرین برنت کہ وتی اور دست پیریں مردم
برنت اور ایشانی جوانی و پد پانچل پہ جنو زامان و پیر نیل
دسیا دان و ہسا لگال رستہ۔

پہ ہستگار ننت وقف ستا پیر و مہمانی
مکواتہ ، مولایہ آزاتی ، فطرہ ، قرانی
اشال گولی کہ تو پہ دوست سے کہ اش ننت

بنا دور کھتا و آو سے پہ سے پیریشانی
اگر پیر دستی و سبک ستا رواگر سجدہ و داک ست
ننت ہستگار و گیش پیت پچک مال حلالیں وارنت اور پشک
کین اور ننگ پچکیں اور دل و اندامیں اور لو اش و گننا دمان
کین و لب ننت اور ہدایاتی و گہاتی مال پگاریں گد و اور
سہرانت کہ اش اور گین گندان و چے سبک انک
ننت اور اش ہشکیں دستا چے مڑا اور اش ہشکیں
و چے سی اور اش ہشکیں دستا چے نیکی۔

شہا و والے مان بوس ننت آئی
کہ بیٹے نگوں پہ زارنگانے

مردیک ہند کنت گراں
گوست تا بیت جواں زستانے

ادگی گوں شد نہ جہ بیت اور ہجی ماں تنک دستہ
بیت، یکے و بیتا پہ شپا و لوراشن و بستہ اور
دومی و پہ شپا و ننگن و چم داشتہ، پیچیراے گوناوی
یک چیم بیت نکنت

ننگن داہہ و دل ہارے ماں لندا

اور دزی نہ مندواتہ دل نیست ہند

گڈاں ایشانی فواش ہارستگ توفت کہ دلم نت
برحمانہ دل گارنتا واگول، زندہ و مدھی ٹاچیتہ اور
لواش و ظہر زردہ، عرب گوستنت (عربی) من ہدا و ش
اماں لوٹاں اشنے چپی و زردیو کیوں بگری و او شہ
ہسا بیگاں کہ دوست نکنتوں، ماں حدیثا نت (عربی) بگی
دیم سیاہیے ماں ہر دو جہان و اگر شنتے اے اشکتے امانہ
اشکتے کہ پراتنے (عربی) پکیری پرسی لاڈے، گوستوں پہ
کن کہ سبید عالم علی اللہ و علیہ وسلم و کنتی پراتپہ و بگی
نت کہ ہاوش کہیں بروفتہ اور حکم و ہندگ منت

۱- جمع۔ ۲- دلجم۔ ۳- حاضر۔ ۴- ہر جہاں۔ ۵- خاطر۔ ۶- دل۔ ۷- پریشان۔ ۸- گول۔ ۹- پانڈہ
گول۔ ۱۰- اوراد۔ ۱۱- و پیچہ۔ ۱۲- اسد۔ ۱۳- اماں لوٹاں۔ ۱۴- فقر بگری۔ ۱۵- کب
پچھا دوردیو ک۔ اشارتہ۔ کئی

بیانی پچاں کنت او و دیپہ و زبان مشو شکت

او دہل چست تواری بے نیت پرچ ماں تر

بے تو شگ و چے کنت کنے ماں مہل مرک و میڑ

گر مرد یے شہ مرد ماں لوب و پکش دست

دست و ہزار وانگ و تسبیح و پرچ پھیر

بانا پجاریں پکیر اشکام کنت تاکارے گوں کلا اوار

مینت (دعویٰ) زیت نت بگمرا کہ کفر نیریت او نہ نیت

یداش مال جاندا و را پرچ کنگ یا پہ کبیر نیے و چھٹیک

مرچنگ، سے نہرات و را ماں ایشانی ہند و کے

رمانیت او برزینانی دست گوں جہینانی دست و چوں

یک کس اس مانیت، نہ گندے کہ ہدا ماں پھٹگیں ایہ

کیت و رزبگن قرآن) شہ ہشتیانی جواں شیباں گواہ

کنت (دعویٰ) آیانی رومی سہرا ننت

تنگناں ماں و اب گندگ کیت

درہ دنیا چو آپ و چمگ کیت

بردیں کہ میں اسے ٹوک گوتشتا، پکیر و دسی و

واگ شہ سگ و دست و درنگ، زبان و سگارے

کشت او دش گوشتن و نریا نے ماں گندگ گوشے و

بٹ و تاشیت او گوشتن ہیکر گیش گوشے ماں ایشانی

۱۔ نمت . جواں شہ . ۲۔ مفاحت . دش گوشتن . ۳۔ مفاحت . گف و گوشے

۴۔ بالذہ . گیش گوشے

سناہ کتے کہ وہم خیال کنت کہ زہر مہرگ مت یا
 دردیانی گس و کیت، ٹروک چھے برز زانوک گمزی
 کن، گیش زان، بدبر، مال و ٹری و مشکول او پر ملک
 مزی و گنوک کہ ہیر نکنت جید پہ پارت او نپارنت
 بید ابر جنگ و و قلیتال پٹووک گوشنت پکیراں سبے سردی
 نکال جنت او پر سوب و مال و کہ وارنت او عزت و ہتی
 کہ سیتش، برز ترشہ درساں مذمت او دلہا گبتہ اش در ایپال
 زانت نہ اسے سرو و عارنت کہ کیسے و خیال و پکنت،
 ناسی، اش سر پدانی و گوشنت و کہ گوشنتش ہر کس کہ مال
 ہدایانی اش دو میاں جہترنت مال ٹری برز تر، پہ پیدار و
 ہتگارنت او مال تھا ہینتکار۔

ناسی پہ مال زانت اگر سر پہ و راہل

گرگو کے جنری بے بڈ سے کری بنان

گوشنتی، ایشان بد گوش کہ تووانی واجہ منت گوشنتے
 درزگ گوشنتے بکن و درانی شیبہ سنت، چے سیت کہ ہتم و
 جرتت او نگوارنت، روش و ٹمک نت او کسی سرا نہ
 جاکنت، گشاد و زیان، سوارنت او نہ تائینت او ہدائیگی
 گامے زبیرنت او کھدار کے ہدائیگی بے نوزہ و لیم

ا. زباق. زہر مہرگ، ہشٹی، چھے ۲. تیکر، برز زانوک، ہم، مغزور، گمزی
 کن، بدبر، گیش زان، مغزور، بدبر

ذوہنت ، مالے پہ ویل پوج کنت او پر چم تہاری دکنت
 او پر او پار کلنت ، اچشکہ کماشاں گو شتہ موزی
 زر ہمہ بہل ء شہ ناک ء در کیت کہ دست ماں پاک
 روست .

گول ویل ٹڈیٹے دست ء دتی یکے کارینت
 دو میٹے کیت گول بے رنج و درواشاں زوریت
 گوشتانے بستکارانی دست دمی ء کل کپتے بیاش صوب
 پنڈگ ء ، نہ نہ ہر کسے کہ لوب ء یک نیگ ء ایر کنت
 چک دست و دست پچے یک پیم گندگ بنت زر سنگ
 زانت کہ رز چیئے او پنڈوک زانتا کہ موزی کے ننتا
 گوشتے پہ اسے آزما ت ء گو شاں کہ تر ندی نہ کر ماں در
 گہاں وارنت او گندگیں تر نداناں نو کر کنت تا عزیتاں
 سینت او روی او دور کنیں دست ء نیکانی او سر پدانی
 سینگ ء ایر پکنت او بگر ننت کہ کس ادا نیت اوان
 گواچن ء راست گوشتگش .

آرا کہ زانت و نیک ملہ و مٹرا سے نیت
 بوال گوشت پردہ دار ء کہ لوگ ماں کے نیت
 گوشتوں پر سے صوب ء کہ ایتا ککو کافی دست ء صافش
 ماں گین ایتک او اش پنڈوکانی یکان ماں پر بات اور شر

۱. غلط . وردگ
 ۲. فلکس زر . سنگ صہہ

ناننن درنت ، اگر گیا وان رے ریک گہور بہ نبت پندوکانی
چم سیر نہ نبت ۔

لوب ء چم مڈیاں شہ دنیا
پڑ نہ بیتا اپنچ چاہ چہ شپ نمب
ہر ہندے سکے دتنگینے اور ہرگ وارنگینے ء گندے
وترا شہ لوب ء ماں سرہمی میں کاراں دور دنت او
اشن پد سرائے نہ ترسیتا اد حلال ء شہ ہرام ء درست
نکت ۔

کو چکے ء سراسنگے اگر بیت
تزانے پدو پاداش شادے ء کیت
دوکس ء مینے گر کو پگسا بیت
ت موزی ء ماں چم چو درے ء کیت
اہت دھبہ ء واجہ ء ہدا ء گوں دتی مہریں چم ء لہاز
کتہ او پ حلال ء اشش ہرام ء ساتہ ، من پیش زانت
کہ اسے ہیر ء ترانوں نہ کت او مہری دگر مشتن نیا قول
، من انصاف ء اشش تو امیت داراں کہ جائے
دیتے دعاء دست ماں کو پکا ء بستہ یا سائیے ماں
کیر ء نشہ یا نار سنگینے ء جنکی اش گپتہ یا پچک اشش
دست پچک ء گڈ نہ ، بید شہ سوب ء بگہری ء شیر مرداناں

۱۔ رتہ ۔ یک ۔ ۲۔ آخرت ۔ پد سر ۔ ۳۔ برماں ۔ مہری
۴۔ انصاف ۔

شہ عذرا و بے دسی و ماں سند و گپکشی اور پاد و پچی
 شنگش ، گان بیت کنت ایک شہ پکیراں یکے و سکم
 پو سیں نفس ، مرادے بلونت ہر دین جان سانگ و یک
 جتے ماں گناہاں پکیتا پچیک لاپ و نفس جاڑنت آنے
 دوزگنت یک لاپ و یکا کہ یکے برجم نت آدگر
 پارانی سرا اشتانہ ، اشکون کہ پکیرے و لرا گون
 زبجے و ماں پلیتی و دلیتش ، گون اشی ادار کہ بلجی
 بیت سنگاری و لرس متے ، گگ شتے اور مسلماناں گناد
 لماناں کہ جن بگراں اور سیک نیت کہ جال آراں ،
 چے پکناں ماں اسلام و دنیا و یلہ گنگ نیت اور
 اش ورسین سوال پہ اشکام و برجمی کہ ہستکاراناں ہست
 یکے ایش کہ ہر شپ مہ دیکے ماں کش و گرننت اور روشن
 ورنائی شہ سر پچیک اسپنیں مہیب و دست اش آٹھ
 دیم بگائی و دل و سرا اور تھوئی اور پرس و پاد شہ آٹھ
 بل گری و ماں بین ۔

جاشی چانکر ماں حوناں سنگتانی

چوہنی رنگ کر تشن نکلکافی

مجال نت کہ گون مہ دیم و آ پہ حرام نزدیک بیت

یا گزگانی و خیال پکنت ۔

دل و کہ جوڑ ہشتتے ورت و لنت

ماں بول آنگیں مہ دیم خیال پرچے پکنت

شد یک و گر ماں ویم و ایہ ہر ماگ

گر چے سنگ انگر و بخت ننت

گیشتر بیت کنت کہ اور گسا دستیا پاکین دامن و پ

گناہ پیتا پنت او گوڑنگا مروانی نگناں بہ زنت

کوچک گر گوشت گندیتا پریچ نپار میتا

چے پیڑد عالج و چے کر د جال و

چیکر پردہ داراں پہ سو سیا و بنگری و ماں مپاں

نیام و کپکنت او دوستیا اموشش ماں بناسی و گوشت

شنگ کنتہ

ماں شد جاں ساگی و وس نمائیتا

ماں تنگی واگ نیکی و نہ اشیتا

ایکے گوشتے تاکا و پہ بزکاراں بہ بندنت ، حاتم

کہ ماں گیا واں مندو کے کنت انگر ماں شہر بیتا ننت

پیڑد کافی ایش بے وس بیتا او پشکش پہ آئی درت

انچیکہ ماں طیبات و (کتاب) انکم

من و محید کہ دومی من و نپار ننت ننت

کہ گوڑنگا کافی شہ دست و ثوابا ایک دریتا

گو شنتے من و ایشانی ماں و سراترس کیتا گوشتی

نہ کہ ایشانی ماں و سراتر پارت ہست ، ہر دو ماں اسے

ہبران کنتے ، شطرنجی ہر پیاد گے کہ ویم و بدنتے من آرا

پہ دیہ کنگ و سر حیتا او ہر شاہ سے کہ گو شنتے پہ

چو ٹپتوں، تا مٹا ۽ پندول ۽ نگدے بار اتنے ادھرائی
 کمان ۽ دراپیں تیرے دور دانت۔

تا اسپر و شہ گبند ۽ تکرار ۽ دئے نہ دور

ماں تو کہ بید لوٹگیں ہے دیات نیت

ماں دیں پیک زمانت کہ جہاں تراں کوک

داریت تاک پُر سہ۔ کس ماں کلات نیت

پہ ایک ہبر سے نمت و مار کٹانے، نارو این دستے دراج

کت او گندہ گوشگما زرتے سے ناز اتانی دوست کہ

ہر دیں پہ بہراشش ہر دار ۽ ماننت، ڈرنی ۽ نکلی ۽

سرنیتت جو آظا بت تا ہوک کہ ماں ہبر گول پہ ۽ نرت

پہ جنگ پاداک او گوشگما ۽ عزی، اگر نہ بے تے ترا

سنگار کنوں۔ سو ۽ زارتے، ہر گوشگما، منی جیکے

دات، زرتو کوں پہ دستت

گو نامی سن آگون ن کر چیل بیت

درہ استمان سے پداگون و کنداں

شہ سے اسے ہبر او مٹائی جہسان ۽

ہیکہ بیان گپت سرواں ماں و نماں

پدایشکہ اسے ہبر ۽ اٹانہ تاضی ۽ کر ۽ برتیں او انھان

۱۰ شہ ۽ رائنیں تا مسلمانانی حاکم ہیرے پکشتا ۱۰

۱. عملہ گبند۔ ۲. مستعار۔ ۳. لوٹگیں۔ ۴. ذیل۔ ۵. ہار۔ ۶. جیر و کش۔

۷. ہبایہ۔ ۸. دانت۔ ۹. اراند

ہتگارانی اونیتگارانی نیام ء شے پیدا پکنت تا منی
بروین مے حال دیتا اوسے ہرے اشکت ہرے
ماں پیر ء جیگ ء جتا او بالیں پیکر ء شہ پد ہرے
چیت کت او گشت او کہ ہتگارانی ستا کتے اونیتگارانی
سرا ظلم روا داشتے ، پرے سوب ء کہ ہر ہند کے پل
ست گنگ ہت گوں شراب ء نشہ او دنیہ ء چکا یہ
مارہنت او اودا کہ بادشاہی گہرہ ہت مروم دہیں داگہت
دنیاکی ء دورمانی ء را مرک ء نیش ماں وندنت او پشہ
تا ماں سکی ء دیوال نیام نت ۔

دست لاکھ جلیت پھاش ڈرمن دور
ماردور کننگ وپل ، شاد سے دگم یکا تی ء گوں

نگذے ماں باگ کرمک ء دد شک ہت او ہشکیں
وار او ہے یم ء ماں ہتگارانی چہر ء تودہ زیر ہت او
منوک او ماں نیتگارانی یو ء جال آروکا ہت او
دل تنک

اگر ہر زو ننگے نریت گہور
چو گنگ ء بیت پر بانار ء ہر سر

ہوائی دوست ہتگارنتا پکیرتیں او پکیرنتا ہتگار دہیں
ہتگارانی مستریں ہمہ ننت کہ ہتگار ء گم ء وارنت او نیتگارانی

کہنت آمنت کہ ہتکار کے مال چم و عیت اور ہر کس و
 ہائی سہرا یکہ کنت آرا کوت منت، گڈال زہر و دیم
 اش من نیبتکار و نیگ و ترینے اور گشتے اور کہ
 زہر گشتہ ہتکار شکول منت مال گناہاں اور گند کائیاں
 ہوا پیے ہست ہے ڈولیں کہ پیرا یہ داتے تا بڑی، تورہ
 لشوک کہ بمنت و ایر گنت و نورخت و نہخت اور اگر
 چہ ڈولے و کہ ہور گوار بیت یا ہار جہان و بارت پہ
 سوب و مال و واجہ بیگ و شہ نیبتکارانی دین و جت
 مکت اور اش پدا و نہ ترسنت اور گشتہ
 من و پے دومی ہست اش شد ماں پری
 شہ وریا و ہار و پے ہنج و لا و ترس

ماں ماری کجا وگ نہ گودی و چارت
 پرا پیادگ و چوں ماں ریکاں کارت

کینہاں وتی گندی اگر ددا برتہ
 گوشت گم چو کہ دنیا پر تیوگ و مروت
 گچے پر سے ڈول منت کہ اشکتے اد گچے و دروانی کنہ پری
 چہر گینتہ اور دستش پچا کتہ نام لوشنت و پہل اور دنیا و
 آخرت و واجہ یہ واجہ بادشاہ و دیم و نوکرانی، رنگین،

انصاف کہیں ، کمک کنگیں ، سوب کنگیں ، جہان ۽ امتانی
ما بند ، اسلام ۽ سیمانی مدت کنوک ، سیمان ۽ ملک
دارشا ، جہان ۽ شہ بادشاہان گیش انصاف کنوک ، دین
دنیا ۽ سوب زنگیں آنا یک ابو بکر پنج سعد زنگی ۽ کہ ہائے
یکاروشانے باریت اد بیر کائے مدت پختا۔

نکنت پتا وتی پنج ۽ گول چوش مہر و شہ
کہ مہر ۽ دست ۽ تھی گول ہکا ۽ اتمان ۽ کت

ہد ۽ ہر دین کہ نوبت جہان ۽ بشکا ہکا
ترا گول مہر ۽ وتی بادشاہ جہان ۽ کت

تاضی ۽ ہر دین ہر پر سے نوبت ۽ ر سینت او شہ
کما سی ۽ درگیش گوشی ۽ مادیا نے تاشیت ، شرہ
پدو ہے ڈرت نیت او ہر چہ کہ گوست گتہ ہشتیں ، شہ
شرہ ۽ پد ہانہ ۽ دگ زرتیں او پہ کو ہینگ ۽ یکد گرہ
پاداں کپتیں او شہ یکا دومی ۽ سرودیم ۽ یک کپتیں او
ہیریں پد سے دو گالاں کو ٹنت

کمن پکیر گلہ اش جہان ۽ گردشت ۽

کہ بد نصیبے ، ہے خیال ۽ گر تھا بہ مرے

او مبتکار مراداں ماں ہر دین تھی دل و دست

ہو بہ ہشک کہ دنیا و آخرت بہ ہر سے

ہشتمی بہر ماں نند و نیا و غائب و شہم و

۱۔ مال پہ زندہ آسودگی و سنت نہ زند پہ مال و روح گنگ
 سر پہ سے و شہ پول کتس نیک بخت کے منت
 او بد بخت کے ہ گوتے نیک بخت آ کہ وار تے او کتے
 او بد بخت آ کہ مر ت ویشے۔

کن نواشس پر آ پوج کس و کہ پیچے نکرت
 دراپن عمر کتے مال شیخ و بہشت و مر ت

۲۔ موسیٰ علیہ السلام و تارون و را پنت دات او گوشت
 عربی، نیکی کین انچیکہ نیکی کت گول ہدا و نہ اشکتے، پرت
 اشکت۔

آکا کہ رزو سہر شہ نیکی نہ کاتے

پہ ایکہ ناں سہر و زر و عمر کتے اوشت

وٹے کہ بر نیسے مل جہاں بہت خرد دلت

چومرد ماں گول نیکی کن رب و گول نوکت

عرب گوشت، عربی، بہ بھکا او تورہ طر ماں گورچن و سیتے

پہ تو آ پوک سنتا۔

جنت ہر ہند و بھن در شک و پینج دستھی و
شہ گوشت آذان آئی و شنب و بالاد
اگر ہیل ہینے برے پرورگ
پر توره کن ایسے ارگ ماں پاد

تورہ ہڈا و گم، ترا بے خیر نیشتنے
داتے گئی و داد و ترا دوسے پندرات
تورہ ملکہ بادشاہ و خدمت و کئے
تورہ اشکی ڈال کہ ترا خدمت کے مات

۳۔ دو کس و بے کیش زیم نہرت او بے سیتیں ہین کت
یکے آگے بنج کتے او نوارتے و سی آگے سکتے ارکتے۔

دائنگ و نین ہر چچی کہ گیش تروانے
بیت ہر دیں محل نہ نازانتے
زینگیے نہ سرپدیں مردے
ساہارے کتاب رہر کردے
ہست بے جگے ناچھے سدو خبر
پرے یکانت دار او دفتر

۴۔ و نین پر ہین پاکانت نہ چہ دنیا و درگ
ہر کس و زتن جان ساگ و نواش و دا شو تک
چج جولانے کتے، سونکے پدا و نٹا پاد اتک

۵۔ جان ناسائیں و نگیں چراگ زیریں ز منے (عربی) درگ

پیش داریت او دگ، و سورا نہ سنت
 بے بیت ہر کس و وئی گوازینت عمر اگر
 پہی ننگتے، دور وئی داتے پیت زور
 ۱۔ ملک اش سر پداں گور زیر بیت او دین اش ہاں ممالک
 دیم و دوست او بادشاہ سر پدانی پنت اشائی گیش
 چملاہ سنت کہ سر پد شہ بادشاہ و تزکی و
 اگر تو اشکنے او بادشاہ پنت
 نہ گتہ پنت اچیشی نے ماں و قمر
 اگر نے سر پدانی نو کہ سی کار
 مدہ تا سر پدے و کار پمپر
 ۲۔ سہ جی بے سہ جی و مہر مانگ نکنت ماں بے
 سداگری او و متن بے پیشا نڈگ او ملک بے بست و بند
 پہلے بگوش پہ مہر پہ نرمی پہ مردمی
 بلکن پہ پیش ماں دست بیا کے شہ کس دلے
 پہلے ہر پہ نہ ہر کہ نیت انت کار پچ
 حد شہر کنین دزاں کس اس و پچ جو سک
 ۳۔ ترس بدانی مہرا زیاتے نیکانی مہرا او پہل گنگ گیشی
 کنہاں گیشیے پر بڑگاں

۱۔ کال پزیر۔ دیم و دوست۔ ۲۔ محتاج۔ آہری۔ ۳۔ پائیڈار۔ ہرم۔ علم۔ و متن
 ۴۔ بگوش۔ پیشا نڈگ۔ ۵۔ بیاستا۔ بست و بند۔ خنقل۔ ۶۔ پور۔ ۷۔ ملام۔
 ۸۔ گیشا کورک۔ ۹۔ درویشاں۔ بڑگاں

پیتے آگوں کنے مہر دوسے گیہاتی ء
گنہ گوں دولت ء تہی کنت گوں تہی ء

۹. بادشاہانی ہوا بندگی ء سراپتا کنگ نہ ٹوت او نہ
دہگانی وشیں توار ء سراپچیکہ آگوں خیالے ء بدل بیت
ادابے ماں وابے ء دگر ڈر بیت .

ہزار دوسنیں مہ ویجے ء دل ء مدے
اگر دل ء رادے نہ جتائی ء گندے

۱۰. ہر چہریں گپے کہ دارے گوں برا بندگ ء گوشے
بے کہ تہی پتیں برا بندگے بہ بیت ، چہ نہانے کہ ماں مہلے
ڈر من برتیت اد ہر لٹکے کہ کت سکنے ڈر من ء مدے نوا
مہلے بیت کہ برا بندگ بہ بیت

۱۱. چہریں گپے ء ما کہ ڈوک لوٹے گوں کس ء گوشے
اگر برا بندگ بہ بیت پچیکہ آ برا بندگ ء رادے برا
بندگ بستت او ہے ہم روان

جوان چہی شہ وتی ڈرگیں حال ء دل ء
گوں کنے ء گوشے او گوشے کہ گوشے

بیت بندگ نہ اگر کوہ شہ آپ ء پد بیت
بند سرچک ء اگر بستے شہ سار ء کپشے

مکن آگپا ء چہیر کاشی ء
کہ نہ لوٹے پر رہیلاسی ء

۱۲. تہ ذریبی ڈر سن کہ تئی ماں چیرا کیتا او دوستی مشپاریتا
 ۱۳. مراد بید اچھی نیست کہ تیا تری ڈر منے بہ بیتا
 او گشتگش کہ برا ہند گانی برا ہندگی ء پت نیست شہ ڈر منانی
 جی جان ء چے رسیت او ہر کس کسانیں ڈر منے ء بے
 کنت پچش ننت کہ کسانیں آسے ء شہ سر گوزیت
 مروشی پکش گر کئے کشت تو
 مزن بیتا اگر آس دنیا ء شوشیت
 اگر ڈر من ء تیر سبت کئے تر
 کمان ء کدی بیے تیر ء بہ مندریت

۱۲. دو ڈر من رو نیام ٹوک ء چش پکش کہ اگر برا ہندگ
 ترنت لہی بے

دو کانی نیام ء اگر آس روک

تہاے گنگاں چکل ماں کنوک

دوارہ اش و آپوت دس بہ منت

او بہ نخت لہی ماں نیا ماش بنت

دو کانی روک آس نیام ء کنگ

نہ اسے سر پدیے دن نیام ڈر شگسا

۱۳. بہر دوستان گوں پہ چپی پکن

کہ ہونیش ڈر من مار بیت گوش

کن دیوال بر کر ء گوں خیال ء بہر

کہ دیوال رو پشنت ء نوایت گوش

۱۵۔ ہر کس گوں ڈر مناں ہیر کنتا دوستاناں دور کنگا

خیال ۽ داریت

شرا دوست ۽ شود ہوتو دست

کہ نڈو نیا دستہ گوں تئی ڈر من سینتا

۱۶۔ ہر ویں ماں کارے ۽ کنگا ۽ دو دلگ ہر بیٹے ہر

پلو ۽ بڑیر کہ بے تئی زبیم ۽ در بیت

ہی زرم گپ ۽ گوں تو سک ہیر

مکن جنگ گونائی سدا کنتا اگر

۱۷۔ تا کار گوں زرد ۽ در کیت جان ماں جھوک ۽ دور دیگ

نہ لوییت ۽ عرب گہ شیتا پد ہیریں تکہ زہم نت

سدوک اش درہ تکہاں دستا ہرت

برگسا پد سگار ۽ حلال نت دست

۱۸۔ ڈر من ۽ بڑکاری ۽ سدا ترس مکن کہ اگر گشاو ہر بیٹے

ترا نہ بشکیت

بشا کاں مبن ڈر من ۽ گندے زرد

ماں ہر ہڈ ۽ جگ ہنت و ہر ٹپک ۽ مڑ

۱۹۔ ہر کہ ہدے ۽ پکیت استمان ۽ شہ ویلانے چو نیتا

او آرا شہ بداد زبیم ۽

مکن مردم کدین ۽ ریش ۽ پٹی

اگر جوان نت بشکایگ چ مردم

۱۔ مشرود۔ دو دلگ ۲۔ آخر پد سری ۳۰۔ چکی ہنکہ ہم ہی تقدہ

نزانتمے گر کتے مارے صرا ترس
 کہ پہک اے نعلے پر زبیرات آدم
 ۲۰۔ شہ وژمن ء پنتا زیرگ رونت بلے ا شکلی رانت
 پکیک شہ آئی چپ کار کئے کہ پہک گیہاتی منت۔
 مکن وژمن گوشیتے کن پلان ء
 کہ ادپار ء جئے دست نماں زان ء
 پکنت راست اگر راہی چھ تیر ء
 اچے پر رہے چپ گر راست راہ ء

۲۱۔ زبراش سند ء گیش گرگ نہاری کاریت ادبلے
 مہلیں مہر اژم ء بارت ، نہ ایگر سکی کچن کہ اش تو سیر
 یہ بئنت ادنہ ایگر نرمی کہ تہی سرا وار کپنت ۔
 گوں یک آتی سکی و نرمی گہنت
 چوگ ودر کہ دریتا وچی دے کنت
 نکنت ناسکی دے سارین گیش
 نہ نرمی کہ کم کنت قلد ء رایش
 وتارا پہ بازی نہ بندا گوشنت
 نہ یکا بر کپنت وپہ وٹاری ومنت

پنتا ء گود بیت ورنائے چوسوالی
 من ء پنتے بدہ پیرا نہ سالی

تہ گوشتے کن نہ بڑ مردانی اکیر
کہ کنت گرک ذنناں تیریکہ بر

۲۷۔ دوکسی ملک و دین ۽ ڈرمن نت بے لگیں
بادشاہ او ناونگین ہدایات

بیتا ابرج ملک ۽ پیرماں دیوک
ہمہ کہ ہدا ۽ نہ پیرماں بروک

۲۲۔ بادشاہ ۽ لوٹیت کہ تاسند سے ۽ زہر ڈرمنانی
سراگیپت کہ دوستان ۽ پیت ماینیت ما زہر ۽ آس سری
ماں زہر ۽ داہند ۽ یادکیت گڈاں بنے پہ ڈرمن ہر سیت
یا مر سیت۔

نہ لوٹیت آدم ۽ کہول ہاک ۽ زنگ ۽
ماں سردارگ مجاز و زہر و گوات ۽
گراگول حیش گوزیاں کہ گنداں
شہ ہاکائے شہ آسائے نرانان

شہر ۽ ماں بلیقان ۽ ہدایاتے دیتاں
گوشتوں پہ ڈولے ناپوہی عواش من گارکن
گوشتے بودا و ننگین چو ہاک ساگ پکن
یا و ننگاں برویلہ ماں کمد ۽ نارکن

۱۔ ہنی آدم۔ ۲۔ آدم کہول۔ ۳۔ خاک زاد۔ ۴۔ ہاک زنگ۔ ۵۔ کبر۔ ۶۔ مجاز۔ ۷۔ تندہ
زہر۔ ۸۔ سرکشی۔ ۹۔ گوزی۔

۲۳۔ بدنتب ماں دژ منے دست ء پکتہ کہ ہر
گورے کہ روت اشاکئی وین ء چانکہ ء دیر بیت نہ
بیت ۔

شہر وین ء دست ہروت آ زمان ء گر بدنتب
شہر بدنتی ء دتی ء ماں رنج و گہ ماہنہ ۔

۲۵۔ ہر دین دینتے کہ دژ من ء لشکر ء پروشی پکت تو یک ہہ
مان اداگر یکہ ہند بہ بنتا تو ماں وئی پڑ شک ء پڑ عوین
بہ و گوں دوستاں اٹکام کن تند
تو ہر وہی دژ مناں ماں جگ گندے
اگر گندے گوں آپتی یک زبان نتا
کماں گوں تیر ماں سنگر بہ تندے

۲۶۔ دژ من ہر دین اش دراہیں نیموناں کپیت پد دستی راہ بیت
اد ہر چی ماں دوستی کاراں کنتہ پوج دژ منے ستا نکمت ۔
۲۷۔ مار ء سر ء را شہر دژ من ء پچھو پائیں کہ شہ
دنیکیاں یکے ستم بیتا ، اگر اسے ہر بیت مار کشتے
اداگر آ شہر دژ من چھتے ۔

زوریں دژ من ء شہر جگ ۔ وروش ء بنی نہ پوج بے گم
کہ جگ ء شیر ء کثیت ہر دین اش ساہ ء دل ء نہر بیت
۲۸۔ ہرے کہ زانے کہ دل گد نیہیت تو چپا بی تا دگرے کنتے ۔
بیاد بلبل تو اش مہم ستاگ
گند گیں ڈاہ ء بل پ بوم ولاگ

۲۹۔ بادشاہ ء راشہ کس ء بیٹھانی ء سئی کھتا ہہ
مہل ء کہ پک ننگ ء پتا بہ بیٹے ، نہ نہ پہ دتی کوشا
سرجنے

پہ ٹوک ء ہہ مہل نیت پکن
کہ گندے کہ فی ٹوک جہ گیت شہ
دتارا پہ ٹوک ء تو گندگ کھن
کہ ٹوک نت انسان جو جند ء گور۔

۳۰۔ ہر کہ ماں پنت دیگ ء وت سرنت آوت آہری
پہ پنت نتا۔

۳۱۔ ڈر من ء ماں پرا نگ کھیا ادشہ ستاگر ء مجاز ہر
پچیکہ ایشی روزی ء دام چہر گینہ او آئی لوب ء پلو پچ کتہ
۳۲۔ ستا چور ت ء پچلنیت چو مہیت ء کہ بیڈیے شہ
گواتے ء پزور گندگ کیت۔

نوا اشکن ستائے اش ستاگر
گراش قومیت ء چھیے ہیل داریت
اگر دوشے مراد آرا نہ داتے

دو صد بردیات نشکانت شہارت
۳۳۔ ٹوک کنوک ء تا کسے ننگ ء یگیت ٹوکے گوند نگرنت

مجازی مہی اش دتی ٹوک ء شری

شہ نازانت ء واہ اش مجاز ء دتی

۳۴۔ ہر کس ء دتی سر پدی گیش گندگ ء کیت او دتی چک ہندہ

یکے جہود و مسلمان دت ماں دت اڑتنت
 تہ گپتا کندگ ء سک ماں اٹالی لوک ماں
 ملٹ ڈول مسلمان ء گوشت سیا بہ منی
 بیتا راستا اگر یا ہدا جہود و بیال
 جہود ء گوشت پر تو رات من وراں سرگند
 اگر بہ بیت مٹھی چپا، چوتوہ مسلماناں
 بروت زانت شہ در سین جہان گار بہ بیت
 دت ء خیال نکنت پوج کے کہ نارانتاں

۳۵۔ وہ مردم یکا کنیدی ء درنت اودو بینگ

یک ڈونڈے ء سرانہ شہنتا۔

۳۶۔ کسی پر جہانے ء شدیگ نت اوجیم سیر پر

تاسے ء سیر، سرپاں گوشتتہ پکیرے ماں چیم سیری ء گگ اش

امیرے ء ماں ڈیاں

روت تنکیں، نگنے ء شہ تنکیں پڑ بہیت

چم تنکیں، شہ جہان ء ورگ ء سیر بہیت

پت ء بوت عمر ہرویں پہلا آ مر ت

من ء یک پد سرپیں نپتے تحش کرت

کہ ہب آ سے اچیشی ساتا جان ء

نہ پدوت دوزخ و کن تیر آس ء

نیارے سیک پر آس ء شوش پر سگ اڑن آپا لے اس موش

۲۷۔ ہر کہ ماں و شاہیں حال ء نیکی نہ کنت اماں تزدیں
دور ء لریم گند بیت

بد استال تر نے شہ مردم کدیں
ندنتے کہ کس دستا روشاں بدیں

۲۸۔ ہر چھی نہیتا کیتا دیرا شتیت۔

جوڑہ چل سال ء کا سہے چینی

اشکوں چہن دے ماں ڈگار ء کنتا

صدماں روشے کنتا گروشتا ء

ماں بہائش دے گندے آچی سنتا

چوڑی اش بیگ کہ در کیتا پدا روتہ بر تیشیتا

مردم ء چک ء نہ سارو نہ کل وزانتن ہست

اکہ بے گنت ء مزن بیتا پہچی نہ رسیستا

ماں گہی دماں شہی اسے شہ درہ چیاں گوست

۲۹۔ کارگوں تہنیل در کانتا ادا شتاپی سر منچک ء کیتا

دقی چیاں گوں دیتوں ماں گیا واں

کہ اش اشٹاپاں برتہ نرم پاواں

شہ نشس آگوات پادیں اسپا کیتا

ہم وڈ لیرو گوں نرمی روان سنت

۳۰۔ شہد چھی ء جواں تر پہ نازانتا ء نہیتا ادا اگر اے

ختر یے بزانتے نازانتا نہ سنت۔

گر ندامت سے گہی و دانتن شر
ماں و پاپ و گد زبان بدار سے وقتی
مردم و رازبان رزوا کنت
سک کنتانت جوز ابے بگی

چھوڑتے و وقتی لاگ و رازوا نینت
پر آئی ہیل آئی بمرحبت ہی و
پتیس ہاں اش منڈی و منڈ و
چے ڈولے اے اوناسی گوشت ہی و
تو اش ساہار آئی چچی و سک
ہیر ساہار چوں سکیتا تی و

پر جواب و پکر ہر کس جواں نکنت
گہشتہ آسے رہیں گیان جنت
یا پین چو مردم و گپ و بگند
یا چو ساہار و پین چپا و بہر مند

۴۱۔ ہر کس شہ دست سر پد ترے و ماں ہیراڑیبت تا نراشت
کہ زانو کے زانت کہ نازانتے۔

۱۔ وائٹ۔ ۲۔ ہی و۔ ۳۔ نوم۔ ۴۔ منڈ۔ ۵۔ لائٹ۔ ۶۔ ماشی۔ ۷۔ حکیم۔ ۸۔ سٹی۔ ۹۔ ناواں۔
ناسٹی۔

ہر دیں گوں منتر نئے کنتا ہر
وہ ہر گہر تہ گیشتر را نے اگہ

۴۲۔ ہر کس گوں بدان نندیتا نیکی نگذیتا

دیہے گوں پر شتنگے نندیتا

کرو دروہ و گنذ کیاں سکیت

اش بدان پچ نہ سکے بید بد کی

کنتا چوں گرک پرستیں دوشی

۴۳۔ مردمانی ڈوکھیں گنذ کانیاں سہرا گمن کہ ایشان مذدکن

او دتا بے پتا

۴۴۔ ہر کس ء و نتا او کار نگپت چوش نت کہ گوکے

بہا ئیت دیجے حٹا نندا۔

۴۵۔ بے دیں جون ء شہ نواش نہ بیتا او بے بگلیں پتا

ڈھی ء ڈول ء نہ ننت

۴۶۔ ہر کس کہ ماں گپ ء تیار ننت ماں کار ء بڑنت

جواں بالا و جواں ، تلا ماں گد ء

ہر دیں گد چت کنتا یلیے

۴۷۔ اگر ہر شپ شپ قدر بیت ننت ، شپ قدر بے قدر

بیت ننت

گر درہ سنگ لعل پک بیت ننت

تہ تہا لعل و سنگ ء ایک بیت ننت

۱۔ اعتراض۔ رد۔ ۲۔ رائف بہا ئیت۔ ۳۔ خوش قامت۔ جواں بالا

۴۸۔ نہ ہر کس ۽ کہ دیم نمہ دارنت جو این تے دے
تھا تے ہست، کارے نہ سنت نہ پوست

درست بیتہ ماں یک روش مرداشی لہاں
کہ چکر ۽ تاشتہ رشتہ آئی علم ۽ کماں
بے تہائے شہ بے گم بھی عبا ز مکن
نہ بیت سئی شہ دل ۽ کس پتی ۽ ماں سال

۴۹۔ ہر کہ گوں کماشاں اڑیت وئی ہوناں ریشیت

تو دتارا اگر مرن گندے

چھی چیم، راست، یک ۽ دو گندیت

زیت گندے انیشگے پر شتہ

گر ہر بیٹیں گوں پیش اڑائیت

۵۰۔ چچک گوں مزار ۽ دیگا اڑشت زہم ۽

راجگ سر پدانی کار نہ سنت

جنگ و زور آوری مکن گوں مست

ماں کش ۽ کن تیار ۽ دیم ۽ دست

۵۱۔ زورے کہ گوں تیارے ۽ دلاوری کنت

دژمن ۽ سنگت نت ماں وئی کوش ۽

سایگ ۽ نشنگین ۽ مینت گشاد

بیت گوں گل ۽ مرواں پہ مرگ

دنت نازک ہیں دست ناپو ۵ ۶

پنچک گول مرد و آسین پنچک

۵۳. ہرکہ پنت نہ اشکنت میار اشکنت لوشیت

نیت ہر دیں ماں گوش پنت منی

گندگت گر گوشاں نہ چپا بی

۵۲. ناشہ شہان و دیت نکنت انچنک بازار

کوچک شکار و کوچک و گڈاں تسکولی (وگ) زیرنت

ادویم و نیانتا آنے ہر دیں کینہ ماں شہی گول کے

رست نکنت گول پلٹی ماں پوستیناے کنتا۔

کنت پچار بزگیں کپوکت

دیم پر دیم و تہینے بل زباں

۵۴. اگر لاپ و زود نہ بیتا نتا پچ مرگ

ماں شکاری و دام و نیاتگنتا بلکن و شکاری و دت

دام نہ اڈتتا۔

لاپ پاد و پے کاٹ دست و پے بند

لاپ و ٹیہ چے یکے ماں ریب و رند

۵۵. سرپ ویر ویر و رنتا ادویشی نیم سیر ادوہایات

۱. غیبتا پچار ۲۰۔ حسود کپوکت ۳۔ کوند دست۔ بزگیں ۴۔ گنگ

رل۔

ساہ دارگہ اور ورنہ ناتال و بزیرنت اور پیرین
ناید پختنت ، بیٹے پکیر ہیکر ورننت کہ ماں سگندان و پیر
ساہ و سرمیت او ماں کندیری و ورنگ .

نکیت و اب دوشپا لاپ بند و کیزی و
شے شہ و ڈیس سگندان شے شہ دل تھی
۵۶ - شور گوں جناں ذیل نت او پیرج دستی گوں

ساتیاں گناہ -

کنگ ترس و گوں گرگ و تیز دتاں
بزاں کہ وند کرتے گوں گرانڈاں
۵۷ - ہر کس و کہ وژمن ماں ویم و ننت اگر کشتنتہ دتی

وژمن نتا -

سنگ دست و اوار سنگ و سرا
بیتا نازانتی اتتے بیت ترا
اوتھے و اچشی آوگر وڈ پیر و لیتہ او گوشتنگش کہ
پر گتکینانی کوش و پھیے دیر کنگ شہ ترنت پھیکہ و س
نت ہست کشتنت کئے او ہشت کئے ، البت اگر بے دیر کنگ
کنگ بہ بیت تہ گان بہن کہ ہیرے شہ دست و بروت
ار آئی مٹ و وارگ گراں کپیتا .
ساہ ازراں زندگی و کشت
بے مردگ نہ بیت دوبر زندگی

اسنگھاری - دلد - ۲ - شل - مٹا .

پنت سارء پ گچ کش تیرء

شت کان ء شہ ہر دیں نیت پیا

۵۸۔ سر پدے کہ گوں نازانتاں یک ہند بہ بیت،

رہیت کہ عزت ء اہیت ء مداریت او اگر نازانتے

ماں دپ بچک سر پدے ء سر امرس بہ بیت نہ ہیکہ ء

ہیرے نیت پچیکہ آ سنگے جوردے ء پردیشیت۔

چے ہیکہ! درتے ساہ اگر

بلے گوں کلاگ یک لچبر

اش روے ددر بگڈیت اگر بڑ مردے

ماں دل ء رنج بیت نت وکنت پچبر گم

سنگ بہ ٹکیں زری لاسہے ء اگر پروشیتا

ماں بہا سنگ نہ ودیت دتہ بیت پچ زر کم

۵۹۔ سر پدے ء کہ ماں چھلاپنی مجلس ء ہیر گٹ پتیت

تہج پہل پچیکہ رباب ء توار گوں دل ء روز ء سردات نکنت

او عنبر ء بو ماں پوتی ء منت نکنت۔

مزن توار نانا نت برزیں گٹ ء

کہ ساریں پہ بے آبی ء جت آجٹ ء

۱۔ شل۔ مٹا۔ ۲۰۔ صبر۔ حوصلہ۔ گچ۔ ۳۔ سنگت۔ مدار۔ پچ چیل

۴۔ گندہ سیر۔ پوتی۔

نازانت ایشک بیکوانان مجبازی
تباکار کفتش وقتی دہل بگوازی

۶۰۔ جہورہ اگر ماں میں ہے کپیت ہمہ جوا میں شے ننت
او اگر دمنر ماں آزمان بروت ہمہ گندگیں شے زانتن
گشاد بے وانگ و ارمان و ننت او داننگ بے چتہ
پر بڑی سیاد میں واریت پچیکہ آس جوا میں جہورے بے پر
دیں ماں وقتی جذبہ گیسے ندریت گوں ہاک یک کاس
ننت او شکر و بہاد اش کندننت اگر آوت اشائی
جذنت

کمال پیچ نیت نوح و کہ پیچ
ذوات عزت پمہر زادگی
کمالے دست کن گر نیتے جہورہ
پل اش کنگ او ابراہیم اش آزر

۶۱۔ مسک آنت کہ وت بو پکنت نہ کہ شو شو کو کے

جوشیت امر پد جو عطر کش و ننت چپ او کال پشدا
لک او نازانت چو مداری و دہل بر زوار او نیام او گ
ڈنگیں ماں نیام نازانتاں
چو ننت کشتہ سارین راست گوشاں

۱۔ استداد۔ چیتہ۔ ۲۔ خاصیت۔ پیت۔ ۳۔ عطار۔ عطر کش

مہلبیسی ماں نیام کو رانی

کانرانی ماں مسند و قرآن

۴۲۔ دو دستے کر ماں عمرے دستا ء کیت نہ لوٹیتا

کہ ماں دمانے ء نہ میر کنگ بہ بیتا۔

سنگ صد سال پہ کہ بنیہ لعل

ماں دمان ء مجن پہ سنگ سپروش

۴۳۔ ساری ماں ول ء دستا ء چوشی ہتیکو نیتا

کہ ساسیوں مرد ماں دراپی جن ء دستا ء۔

تو دوشی ء تاکا ء شہ لوگے بہ بند

کہ برزین تو ار اش جن ء در کپیتا

۴۴۔ ساری کہ گونے زور نیتا کمر و جادوئے زور

کہ گونے ساری نبیت نازانتی و گنڈ کسے

ساری و سریدی لوٹیتا گڈاں باد شہی

کہ بادشاہی گول نازانت جنگ گول ربا ء

۴۵۔ بڑ مردے کہ وارثا و دنتا گہ شہ نوا شہی

کہ بیارتا دایہ بکنت

۴۶۔ ہر کس ء کہ شہوت ماں استان نام گنگ ء ہشتا

اش حلالین شہوت ء ماں حرامین شہوت ء کپنتا۔

گر گنڈ سے ہایات ہا ء پہ نہ نندیت

بگ گڈاں آدنیسا ء تہارین چے گنڈیتا

۱۔ مگر ہزار ہتیکو ۲۰۔ مگر ہز۔ دراب۔

۶۶۔ مکک مکک باز بیت او ترسپ ترسپ بارے تربت،
آنے کے کہ گناہ و عداوت ندریت سنگ وارت او ایرش کنتا نا ماں گشاد
دان و کہ جگ و ذر من و گشیتا۔

(۶۷) اے ترسپ ترسپ کہ یک ہندیت جو تربت

ادار جوئے ماں جو و کہ بیت دریا بیت

مکک مکک رونت باز بہ منت

گگ و وان وان انبارنت

۶۸۔ وننگین و پیر جوان نہ سنت اشس ناوننگین پہ جال
سر جو زیت پچیکہ پہ ہر دو نیگا و بیرانی واریت ایشی
ازم مکک بیتا او آئی نازانتی مانتا۔

کینہ و گول ہر وہیں دشی و نرمی

مجاز آئی تر چیتا بیت او گرمی

۶۹۔ گند کافی شہ ہر کس و بہ بیت نوشن نت اد اش
وننگیناں گیشتر نوش پچیکہ شیطان و جنگ و سلہ نتا او
سلہ و دابند و را ہر دین پہ کیزی گدی و برمد گیشتر ہواگی
بیت۔

ناوننگین نازانت کہ اشس روزی و کپوک

جوان نت شرا و ننگین کہ جان نہ ساتوک

۱۔ شرمساری۔ ہواگی۔

پر چکھ سہمہ ہش زمنی کیت ماں راہ و
اور الیشی و وحیم داشت بلکہ کیت ماں چاہ
۴۰۔ ساہ و یک رمانہ ساچیت اور دنیا شیکے دو پشت

بکگ و نیام و گٹا۔

۴۱۔ دین و را پ دنیا شو شوک لاگانت یوسف و

شو شکنت بلے چے گرنٹ رایتا پچے من گوں شوا لوز
نکتہ اور آدم و زہرات ایشک شیطان و بندگ ایدیت۔

تو لوز دوست و پوزینہ و زمن و پوز ہمبر

کے و شہ سستے اور گوں کے تو مبتہ پکر کن شتر

۴۲۔ شیطان گوں راستیاں گوں نہ بیت اور بادشاہ

گوں نینتگاراں

بلے نواش و کدی دے وام مدہ

شہ شد و گمہ پیر پیکگ برسیت

ہر کہ فرض و ہدائی و کہ نکنت

زنگے پرنئی وام سے رایتا

دست شووے ماں دستا و مٹا دور و

گوشتنے بانگہ بید مولی نے

۴۳۔ ہر کس و کہ ماں زند و نگن و نورنت ہر دین

۱۔ وجود۔ شے، ہستی۔ ۲۔ عدم، پشت نہ گیک، نیستی۔ ۳۔ عہد۔ لوز
۴۔ دومرہ۔ دور و مٹا۔ ۵۔ گوں۔ دستا شوو۔ ۶۔ تزی۔ مولی۔

مریت نامائے نگرنت

۴۴ - انگور و سواد و جنوزاں زانت نہ میوه و واپند
۴۵ - یوسف علیہ السلام و ماں ڈکال و سال و سیر
ذارتت کہ گوثر نکاناں شوشیت

ہر کس و زندگوست ماں دوران
آچے زانت ہت گوثرنگ و چے حال
کپنگینانی حال و زانت آکس
گندیت ہر ویں پوت ہے احوال

او کہ تو اسپ و تشو کینہ سوارے شرگند
لاگ چوں بارکشیں بختہ آپ دین و
دتی ہساگیں نپڈوک و گس و آس ملوٹ
اکہ اش تنگ و گس و کپتے دل و دہیت

۴۶ - نرور حایں نیتکارے و شہ شکیاٹے ماں ڈکال
سال و پول کن کہ چونے بید اچیشی کہ دور و سرائے پٹما
ایر پنے او ذرے و یکائے ایر کینے۔

کرے کہ گندے ماں، پیک و آتہ کپتہ گوں بار و
پکن وتی ماں دل ترس او مردے گور و
شنتے او پول اسپے کرتے ہر ویں چوں کپتہ

تہ سرین و بند چو مرد و بگر شہ دمپ و کور
۴۷ - دوچیا شہ سریدی و چھپانت و رنگ گیشی شہ

ستارہ ۶ روزی عواد مرگ پیش اش سبیں دمان
مرگ نہ بیت بدل گوں ہزار نالگسا و آہ
پر شکر یا پر کلمہ بیت تھی وہاں بے واگ
پر شکر کے کہ پر گواتا ہر خزانہ ننت وکیل
چے کنت گم کہ مریت ننتا پیر زال ہر چراگ

۷۸۔ اور روزی لوٹوک بند کہ بورے واد مرگ ہر ٹوٹگیں
مرو کہ جان عوا گشت تکنے۔

گر جنے سر پر روزی عوا نہ جنے
پر رسینیت پر تو دیا نے
نور ننت بنا شہر پلینیں روش
گرد پ عوا شیر عوا پلنگسا عرو

۷۹۔ پر ایر نکتگیں عوا دستا نر سیتا او چھٹے کہ ایر کہ
ہر گودے کہ بیتا، ر سیتا۔

شہت اشکتوں کہ سکندر پر واجہ خضر عوا آپ
پر چو نہیں وہیل بدین دے نوار تے اچے آپ

۸۰۔ شکاری بے روزی عوا ماں دریا عوا ماہی نکیپت او ماہا
بے پلینیں روش عوا ماں ہشکیں ڈگا رہ عوا نہ مریتا
در سبیں دنیا بڑگیں بولی تجھیت
آپدا روزی عوا مرگ آکا پدا

۱۔ معلوم۔ سبیں۔ ۲۔ قسمت۔ ستارہ ۵۔ ۳۔ روز اجل۔ پلینیں روز

۸۱۔ گندگ کاریں ہستگار زر جگلیں سنگ ننت او
 بکیں غیتگار ہاک گیتگیں مہلب ، اسے اگڑی جتگیں موسیٰ
 یکا گندیے او آفرعون و مرورد سپنگیں ریش ، بے نیکانی
 نکی و دیم پہ پراہی ننت او بدانی زر و سر پہ جہلگ و

ہر کس مال و دولت ست بزاں

آدل و آزگ کت نکنت پمجر

پکنے سئی کہ مال و دولت پوج

آدگر لوگ و شت نکنت پمجر

۸۲۔ گپوگ ساشہ دیانی دادن و غار وارت کہ بے گناہ

سروم و را دشمن زانتا۔

دلیتوں ہشک جگیں سردک و را

پوستین و ماں مال واجہر و شت

عشتول ادواجہ گر تو بد بختے

نیک بخت آدم و گناہ چے کت

پہ کپوک چنپا ، پوج موٹے خبردار

کو آتش بدیں بخت و دولت ماں بخت

ترا چے کہ گولے کئے در منی و

کہ آرا حشین در منے و ت پانتا

۸۳۔ بے رہیں وانوک بے زریں برسن کئے اوزانویں

دہر ووک مرگے بے بانزلیں ، او بے عملیں وانڈگ بے
 بریں ور شے او نازنگیں ہدایات بے ور گہیں بانے مراد
 قرآن ۽ ایرکیگ ۽ جوانیں تہیے زیرگنت ، نازنگیں سورتا
 کرار کرار وانگ

۸۴۔ نازنگیں نواشی وانے پایگ شتہ اولیز گاریں
 ونگیں سوار وپتہ ، گنہ گار کہ دست چست کنت گہ اشش
 نواشس وانے ۽ کہ سرچست کنت ۔

افسرے زم تبا اول واروک
 گہ شہ مردم کدین دین زانوگ
 یکے ۽ شہ پول کتشی کہ بے عملیں وانڈگ ۽ پے
 گوشتے ، گوشتے گو درے بے بیگ ۽
 جوشس بے ٹرائین او ترمذین گو مز ۽
 ندھے ہردی بیگ تہ جی ۽ بھنے ڈنگ
 ۸۵۔ بے ٹرائیں مرد بھنے اولوب کین و ہدایات ڈنگے ۔

ادپہ نام ۽ گدتا کتہ اسپیتا
 پیشدارے جہان ۽ اسبہ کاگد
 چہ جہاں دست گوڈیتا لو ٹیتا
 آستیک ۽ نہ دراج گوڈی بد

۸۶۔ دوکسی ۽ شہ دل ۽ ادپار نروت او ارمان ۽ پادشہ
 بین ۽ درینتا ، سوداگہ بوجی پرشتہ او وارث گوں منگال
 نشتر ۔

پر ہنگام ہوں روا بیت منت تھی
 گر مہیت مال پر میرا ماں نیام
 یا مرد گوں تنو ز شپکیں مہلب
 یا شہ نیل و یک کش پر زرو نام
 یا مکن گوں پیل پانگ دوستی
 یا پٹاہیں بان بیتیہ پیل نیام

۸۷۔ بادشاہ و شال اگر جوان منت و تی کو بنیں گندی
 اشائی جواں تر و او کما شانی پر زونگ اگر تادار منت و تی
 اپنان و آریگیں اشائی تادار تر۔

شہ و تی جند و سرکہ و ترگ
 گتہ راش و اجہ و نین و مہگ

۸۸۔ چپا منت شہ راستی راہ و او سر پدانی سکد و
 دران ماں گماں و رگ او ناو لیتگیں راہ و بے موڑی و
 دگ، امام غزالی و شہ جت کشش کہ چوں رستے ماں
 و متن و سے سند و، گو شتے ہرچی نزا متاں اش جت
 کلاکے میار نکماں۔

امیت و جوڑی و آ مہل و سر پدی منت
 کہ نوز و جوانیں طیبے و شیلارے تو
 نزانے پول مکن، جہل سے کپگ جوان منت
 کہ حشس پر عزت و ساری و راہ پارے تو

۸۹۔ ہر چھٹے زمانے کہ ستم سہی بیٹے ماں جست کنگائے
 اشتاب کمن کہ زوری و اثرم و جوک و ننتا۔
 ویست نقان و دست و داؤدے
 آسن اش مجزائے مومے بیت
 پول کرتے نہ، چے کنے زانتے
 بیداشش آئی جست و سیٹے بیت

۹۰۔ ہر کس گول بدال نندیتا اگر ایشانی تب و مزیریتا،
 پر ہیشانی دگ و گوشگ بیت، چشک کسے پر نوش دانگ و
 شراب خانہ و بروت گوشگ بیت پر شراب دگ و۔
 پر نازانتی وئی نامت برائیتا
 کہ نازانتا و راگول و تونیا دیتا
 من لوشتا سریدینے و شمر پیتے
 ہی گول دوست نازانتا و پوگوشتے
 کہ گر دنیا و سارینے کرے بیٹے
 اگر نازانتے نازانت ترے بیٹے

۹۱۔ بیڑ و زمی انچشک کل ننت اگر زگے چٹائے بگیتا و
 صد کوہ بیارتے، سر و اش پر مات زیریاٹے تاب نہ و ننت
 بیٹے اگر سر ہداریں پھرے و یماٹے بیتا شہ دستائے درکیتا

۱۔ سلطنت۔ زوری۔ ۲۔ ہیبتا۔ اثرم۔ ۳۔ زباں۔ جوک۔ ۴۔ متابعت۔ پرات
 ذیری۔ ۵۔ ہونا ک۔ سر ہدار۔ ۶۔ در۔ ۷۔ چہرہ۔

اور گھر کے پر ماتا نریریت پچیکہ ماں تہندی رے دمان و
ز می گندگ گوشگ بیتا اور گوشنت ڈرمن پہ نر می دوست
نہ نریت بلکن و لوب ڈرمنی و گیش کننت۔

کے کہ مہر پکنتے تہ پاد و ہا کے بی

پہ چپ بردت اگر دیس چاں گیکھے ہا

پہر گوں نر می د مہر و کن گوں تہ ندتہ

کہ ننگ کننگی اسن گوں بیتا سواں پا

۹۲۔ ہر کہ دو میانی ٹوکا رے دیم و کیت کہ
شہیاٹے بزانتا ناز اتی و ایکیناٹے درست کننت۔

نہ کدی و منت ساری مرد جواب

اہبت ہر دیں چہرے سوال کننت

ٹوکا رے در ا جیٹے گہ پہ حق بہ بیت

ہہراٹے دروگ نصیاں کننت

۹۳۔ دورے شلوار ر تہا داشتناں او پہ پچ درماں

جور نہ ترت او اسناد و کہ سراسٹے ہداع بشک بہ بیتا

ہر روش پول کننت کہ چون نتا او جبتا مکننتے کہ پکو نتا

زانتاں کہ اشائی دترادار گانت پچیکہ ہر بند ریات سنگ

جواں نہ سنتا او ساریناں گوسنتہ ہر ہیر و تول کننت شہ

جواب و ر نچ تریتا

۳۳ جبران نزانے کہ ہیر جواں پہ دگانت
 بوٹیت ادب ء پر گوشگ ء چک نکتے تو
 گر راست گوشے کیزہ نہا مانے اتہ شرتہ
 آدروگ کہ کشتے شہ بند ء، بچنے تو

۹۴۔ دروگ گوشگ تم چو مثل ء انیت پچیکہ اگر ٹپ
 دراہ یہ بیت نشانے پشت کپیت، نگذ کے یوسف علیہ السلام
 برات پہ دروگے کہ نام گت بیت انت، پہ راست گوشگ
 ایشان پت نمند (آیت) گوشے بلکن ء شہ وقتی دل ء
 پوت اسے ہیر ء راہنیتہ۔

یکے ء کہ ہی ء ہیر راست انت
 دوسے کنت اگر اش سر لے گورتا
 پہ ناراستی نام کس ء درمک
 پدا دوست شای نہ باود کنت

۹۵۔ دنیا ء شرتین پہ سہرا ہی ء مردم نت او اش
 ہستماں گندگ ترین کو چک انت او سر پہ پہ یکا زبان کہ
 حق درستیں کو چک شہ تودہ نمیں مردم ء گہنت۔
 جنے گر صد بر ء سنگ آئی ء را
 کو چک ء لنگہ تئی پیر نہ بلیت

۱۔ پایہ انکین۔ ۲۔ موجودات بہت۔ ۳۔ جن شناس۔ ۴۔ حق درستی۔

۴۔ ناسپاس۔ تودہ نمیں

یو لینے درہ عمر و کینہ

کسین ٹوکے جنگ و پورا نیت

۹۶۔ شہ جند پال و شہ پانی نیت او تاشہ پر سرداری نوجویت

کمن ترس پر بازو مردم و

ورگ باز شہ کنت شہ مردم و

بلوٹے چو پرو گوک و بے

چو کر مردمانی ماں دوداں کیے

۹۷۔ ماں انجیل و آنکہ کہ او آدم و کہوں اگر ہستی بدیا نے شکول

یے ماں ماں اشس من گیش او اگر جگر کانے نکدل ندے

کداں منی یات و شیر کنی و پکودیت کتے او پ منی نو اش و کہ

انتالی کتے۔

کدی ماں ماں بے سدو مجازے

کدی ماں تنک دستنی دمی و لیش

نزانیں کد شہ وت کائے پر رب

ماں و شانی و تنکی ہر دین حال الیش

۹۸۔ ہا و ہب کیے و راشہ بادشاہی و تخت و ایر گیت او

کیے و ماں ماں ہا ہی و لاپ و شہ واریت۔

دش مہل، ہر نیت کہ دش بقیے تی ذکر

پھر یونس و ماں ہا ہی و لاپ و ماں تھی پکر

۱۔ ہر پرو۔ شہ پال۔ ۲۔ نفس پرو۔ ۳۔ جند پال۔ ۴۔ فرزند آدم۔ ۵۔ کوم و کہلی۔ ۶۔ لوگی ہستی

(۹۹) اگر زہر و سکار و بکشت دلی و بی سرچہ و سنت = مگر ہرے چھے پورینتہ بلہاں گول نیکاں یکاں کنت

گرماں قیامت پر زہر کنت ہبر

انبیاء چھے پہلے ہندے ہست

پر وہ گوش چھت مہرے ویم ء شہ کن

بدانیشگ امیت ء بشک ء ہست

۱۰۱۔ ہر کہ شہ دنیا ء گر آں راستیں راہ ء نیگیت ماں آخرت ء

دیلاں کسیت رآیتہ او ماچٹا نیوں آیانان شہ زیماںی کستر ترینے ء

بید مستر ترین زیم ء

مسترینانی پنتا پنتے ماں رند

پنت زرتے زگرخت ماں بند

۱۰۲۔ نیک بخت شہ پسر نیانانی نکلاں پنتا گنت ایشائی پیش

کہ پدی شہ ایشانی بیوکال متل بخت

۱۰۲۔ زد دست ء گونڈ نکنت تا دستانش گڈنت

وانگ ء نیگ ء نروت پچ مرگ

گنریت ہر دیں ماں دام ء قی مرگے

پنتا دیلاں شہ دو میانی بگرے

مگنت تا دگر شہ تو پنتے

۱۰۳۔ آئی کہ بب ء گوشش گراں پیدا کتہ چوں پکنت کہ

باشکنت او آرا کہ نیک بختی ء ریزہ چکیت چھے پکنت کہ مردت

چو جہشکیت روڈ نہ روشش ء

شب ہدا دوستانی تا روکیں

نیت اے بخت باسک ء زور ء تا ہیشکیت و ب لیکو کیں

ہمیاں پے کے اش تو براں اش تو پیمانے
 دست و شہ تھی برزیں دگر دست ادا نے
 آرا کہ نشاں راہ بدئے گار نہ بیت انت
 کے کہ کنے گار نہ رہ سوز پر آنے

۱۰۳۔ نیک پدیں پنڈو کے گہ اش بد پدیں بادشاہ ء

گئے کہ کیت و شانی پدا ئے

شہ و شی گہ کہ گمکانی پدا ئے

۱۰۵۔ زمین ء را شہ آندان ہیر ہست اد آزمان ء را شہ

دین ء دنز و عربی ہرچی ء ہمہ در کیت کہ تہا ئے ہست ۔

نہ لگیت نت ترا تب جواں منی گہ

وقی جواں تب ء تو میل ہچسہ

۱۰۶۔ ہدا گنڈیت و ڈکیت اد ہسا یگ گنڈیت دو ابو کنت

اماں اماں ہمے مردم کہ گیب، ناں بیت نت

نہ کسے ء را نہ اش کسے ء اماں بیت نت

۱۰۷۔ رز شہ کان ء پہ کونڈ گسا ء در کیت اوچم تہار و شہ

دست ء ماں سہکندن ء ۔

لوارت نتا متشا دست دوار بیتا گوش

گر شیت نتا بیت گہ اشش و دگ

نہ گندے کہ پردر من ء ووشے ء

زرے ہنڈا ہڈے مال ہاک ء تجگ

۱۰۸۔ ہر کہ چیر دستاں نہ بشکیت سرس دستانی ویل و کپیت

نہ ہر باہر کہ آرا زور مان ہست

پہر و شیت آگون مردی بزرگ و دست

تزدوانی مکن رنجہ دل و را

کہ در نچینگ بے اش زرد دار و

۱۰۹۔ پکیر مے و ماں دھا گوشت یارب بدانی سرا ترسی پکن

پچکیہ لیکانی سراوت ترسی تنگے کہ ایشانان نیک پیدا کنگے۔

۱۱۰۔ سر پ ہر دیں جگے بگندیت نشیت او ہر دیں پیر بگندیت

نگر دور دست پچکیہ او دا دہی ماں کش و سنت او اید اشیر کنی

ماں نیام و۔

۱۱۱۔ جو اگر سر و شش رویت بے دور و یک کیت

ہزار بر ہے جوال کاد ماں اش بیدان

لگام نیست مے اسپ و بیٹے دست ماں

۱۱۲۔ سری کے و کہ نشک ماں گد و کت او چلہ ماں چین

دست و جمشید مت، گوشتش پکے براہ چپ و را داتے گوشے راست

را راستہ گہی کوت مت۔

پر چینی نشک چی حکم اش فریدوں

کہ چپ جاگرد و تہو و بدوش منت

بداناں یکا دار او مرد سارین

کہ جواہر دست بزرگ و یک روشی منت

۱۱۳ - بزرگے ء پاول کتشن کہ ہیکہ گہی کہ راستی دست ء
ہستا ، چلہ ماں چپی دست ء پرچے کنت گو شستے زمانے کہ
گہیں مرد یکا بے ہرانت ۔

ہر کس ء بہر کشت و سک روزی

یا گہی دست یاوش استانی

۱۱۴ - بادشاہ ء را پنتا دیگ گونا کی ٹہیت کہ سر در تری

نیستے اور نہ عر امیتا ۔

مسلمان چھے پاوانے ریشے زور ء

کنے ایر چھے نہم ہندی سر ء

نہ ترس و نہ امیتا بقیے شہ کسی

بہیش منتا بن جان ساتی ء بس

۱۱۵ - بادشاہ پہ دیہ کنگ ء گیشی کنوکافی منت او میر شپ

پہ دیہ کنگ ء ہونیانی او تاضی پہ بہر کنگ ء نیام ء درابانی

۱۱۶ - دو مددا وار کہ حق منوک انت تاضی ء گز دست

شہ گد ء چارگ ء زانے کہ حق دیگ لوٹیتا

پہ مہر جواں نہ کہ گول جنگ او گول بدرنگی

نخرا ج کسے پہ وشیں دل ء نہنتا انکہ

پہ زور مشائی گرتے سپہ گریں جنگی

۱۱۷ - ہر کسی دتاں شہ ترشی ء کور بیت بے تاضی ء شہ شہری ء

مقام قاسمی اور اگر باد و لہجے زور سے تھو

تہ کچھ نیت دو صد کشت کوٹگانی پر تو

۱۱۸۔ پیریں کہیں گندکانی اور چھے پکنت کہ تو بہ کنت او

کشتگیں میر شپ اش مردم کہینی اور

دیامی واہ اور شیریں مرد کند اور کپتگیں درنا

کہ پیریں مرد و دت پادانگ کنت تا پچ لاش کند اور

دت اور ٹوٹیت درنا اور پاتیت نت اش شہوت

نزدیریں پیر مرد و نفس پادانگ کنت اش نت

۱۱۹۔ نام کشتگیں سر پد سے اور شہ پول کنش کہ در شکاناں کہ

ہدا اور پیدا کتہ بر آرد کہ اور پچ یکے اور آزادات گوشگ بغیتہ

بیداش اپرس اور کہ بر ندریت و ایشی تہا شری ہست گوشتے ہر یکے اور

آئیکنے ملتہ کدی پہ ہستائے دس او کدی پہ نیستائے نوش اور

اپرس اور را پچ ایشی نیست اور بکا و ش نت اور ایش نت آزادانی

سپت۔

مہندہ دل پہ گوڈرک اور کہ دجلہ اور بازیں

خلیفہ دینہ ماں بغداد اور گوستگنت چو گوانت

شہ دعت اور بیتا گتہ تھی ریگ چو درنگ پکن

چو دست بیت اپرس اور کہ تو بہی آزادانہ

ار شہوت . ملام . ضیار . یاد رنگ . ۳۰ . بردمبہ . بر آرد کہ . ۴۰ . دحل . آئکن

۱۲۰۔ دو مردم مرتنت او او پارتش برت یکے آ کہ و اشتے
او نوار تے او دومی آ کہ زانے او نکر تے۔

کس نگذیت و ننگ و مٹ دست
کہ مکشیت آئی لشک و کس
دست پچ گرد و صد گناہ داریت
چیر نکانے و نت دادن و بس
کتاب کتت

کت گستان و کتاب شہ ہدایہ دست و ، انچشکہ کتاب
ہارینو کافی دو و نت ، ایشی تہا شہ کو نہیں گالاں پچ نیار دکاں۔

وئی کو نہیں پشک و ماں جان کنگ

گہنت دومی کس و شہ جانگ گرگ

گیشتر ہیر سلامی و شاد سے آروک او دش کنوک نت ،

کساں چارو کاں ایشی سر اشگانی و زبان دراج کتہ کہ میت و سر و

ہگ اورگ کنگ او چیراگ و دیتاں و بے کت بیراں کنگ

سر پانی کار منت بے سارینانی گوشک کہ ہیر و دیم گونایاں

نت ، چیرمانیت کہ دراہی آرو کیں پتانی جہورماں یک سٹنگ

نیگ نت او پنت و تہلیں درماں گوں و شکندی و بیگ و

ادار کتہ تاز ہیر میں تب و شہ انساں منگ و دولت و بے ہیر

مانیت او دراہیں سنا پر ہدا کہ جہان و والینوک نت

شہ وئی نیگ و پنت ما کہ تہ

نوخ عمریں ایشی تہا کہ تہ

گوش کنتے نوش دل و گم کس
 یہ رسولان رینگنت اور بس

اور چاروک اشہی رحم لوٹ اشہی ہدا
 اشہی واجہ دٹا ہنڈکے پر ہیرے
 اگم ہیر لوٹے پوت، لوٹ پروت
 چشی پد ہنشتہ کتوکے پر ہیرے

اگرماں قیامت من و دہ جھے بیستا
 ہدا گمشان من اور واجہ پد درسان
 گنکار من نیک کارے تو واہند
 من ہنڈ بدکتہ تو رہے اشہی تو دٹاں

سزنامہ

ہرین اسے کتاب ء آئی باہرائیں بلوچ دنت کنت کہ منش
 روح بدیاں کہ من ایشراپے پیم ء او پرچی ء کتہ چھ دیر ء
 گر گرشے نیم پیڑیے گوستہ بیتے دسے گمان کنھی کہ من ہے
 تن جت کہ بلوچی ء چوہن داجے ء ماں جیگ ء بیاراں
 اسے سوال منی دیم ء ہدی اتک ابر دین کہ من ہتہ چنگیں
 کتاب ماں بلوچی ء دیتا، باز سر جتاں او بازینے دیتاں
 ہر جگ ء کہ ہے تہا باں بو انت، بلے پہ شے ء وانگ
 بیگ کنت، گوں من اسے دان ء ماں کیز ء پچ حشیں کتابے
 نیت کہ چرائی چھے بگراں او اسے ہند ء پشے شیدگ
 بگاں، البت اچیشی شا کا س کت کنت کہ گلہ تیش "بیبار"
 تہ حش کنتے "ہرا" ہجے پیم ء بلوچی زبان ر "مار" او
 "انافت" ر سوانی ہ سوا کنگ ء رواج کتگیں لوزانی
 شکل ء کنتیت، حشکہ، وٹا کراچیا کوٹھے آپ لوٹ "او
 اسے لوزانی رواج کتگیں شکل حش منت ول نے کراچی ہن کوٹ
 کاپانی مانگا "من دیت کہ اسم معرفہ او اسم نکرہ ہر شکل

کنیت کہ ماں دومی اداریں او ہساگئیں زبانان لگک بنت
 او مارا ستم گوں ایشان گوازیگی ہست او ما اناح ایشان
 جتا بیت نہ کنوں ، نہ ایکر بلکن ء ما مرد چہیں زنگنیاں چہ
 چوں بے پرواہ بیت کنوں ، من کہ ایکر پہ بلوچی ء تا نگ
 داراں او جوان و تنگاں دے ، ہے کتاباں گوں ہے ہیں
 کوزاں و نت نگایاں ، دومی و رنا ایکر ایم پکوکت کنت ،
 پسا کہ من نیت کت کہ بلوچی ء پہ ہے زگیں ڈولے دیگیاں
 کہ اسے ارزاں بہ بیت او مارا اناح مرد چہیں و نتن ء
 کشیت او بے کار کنت ۔

منی ویم ء دودگ ہستنت ، یکے دوشح ایرکتی کہ لاطینی
 باردمن گوشگ بیت دومی دوشح درتگی کہ نستعلیق یا عربی
 فارسی گوشگ بیت ، ترکی ء سری دگ زرت او پرانی گیشتر
 جوان دے ہمیش ستا پچیکہ گوں دوشح ایرکتی ء ملکاں یکا
 سیم نت او مرد چہیں نوکین دنیا ء و دہ کار آلوکین و نتن او
 زانتن دے بہر و نت ۔

من دومی دگ ء زیرگ ء پہرت ء رابے وس گندگیاں
 پچیکہ نہ ترکی ء گشا دول ہست نہ آئی سیم ء گوں ہمہ ملکاں اداراں
 منی قوم ء ملک بلوچستان چہ چہر گند ء ہے زگیں ملکانی پیام ء
 مننت کہ لگک ء دولش ماں دومی دگ منت ۔

نیں من ء اناح اردو او فارسی کہ یک سیم نت او اناح
 عربی ، پشتو او سندھی کہ یک واچ نت ، یک لگک ء دے

سرگشت ، من جہاں پیرتا چارت ادا کے درسانی سری
 سنا یوں لٹا بنیت ، وقت چارت نت ایک ایک کت او کنت
 ادراج سالانی کار گم گم و وقتی و تکیں برا ہندگاں چہ سہ
 گم و پرا کے سہ و را یک دیستان کہ بلوچی و پہ گہتریں
 اور اوزان تریں لگا و ڈول سندھی نت پچیکہ اسے یک
 زبانے کہ مے زبان و ران لگا و چہ کوجانی و بچا بنیت
 مے زبان و ہمہ سوتاں پر لوز درگیجک بہ بنت کہ اشح
 "جاد او اضافت" و پیدا بہ نت اور و چیں رواج کنگیں
 شکاناں کفینت و مے زبان مردھی و مردھی سرگیت کنت
 اور مردھی و تگیناں بید زیم و گون و ت پچی و برت کنت۔
 ماں سندھی و "و او و" ہرپ دیبتت و دمی پچ
 یک زبانے و اسے ہرپ نیتنت ، او اسے ہرپانی
 سوت دے پیک ہمہ نت کہ ماں مے زبان و پہ "جاد او
 اضافت" و کائیت ، چشکہ ماں سندھی و لگا بیت "کراچی و
 جہاں" او "خوشبو و لا و" مین من دیت کہ اگر ماں بلوچی و
 لگا بہ بیت "کراچی و آپ" او "خوشبو و پیر" نہ کار
 ثبیت ادا کے "جاد او اضافت" و سوتانی اڈ و دیر کنت ،
 چشکہ من ہدی ہندے و کتہ کہ "ولا کراچیا کو ٹہے اب لوٹت"
 اور گوشہ کر اسے و لگا رواج کنگیں اوزانی مشکلاں پشی
 بدل کنت کہ دانگش گران بیت ، مین انج سندھی و مدت و
 ہے یک لگا بہ بیت تہ ہے اڈ دیر بیت اڈ ہم سرد او

اسم نکرہ " ۽ ہمہ شکل کہ ماں دومی دراپس زبانان کنگ بیگاستنت
 پشت کنت چشکہ " دل ۽ کراچی ۽ کوٹھہ رہ پپ ٹت " تہ کل کنت
 کہ مے دراپس " جار " ۽ ہرپ " نے ، کو ، میں " اشح " و " ۽
 او " اضافت " ۽ ہرپ " کا ، کی " اشح " ۽ " پیلا نبت - زانوا
 کلنت کہ سندھی جوان سرگیگیں او مرحیت کنگیں زبانے ، تا
 ایکہ ۽ کہ مروشی اردو ۽ رائیپ پریس او ٹائیپ رائیٹر
 نیت ، لکانی کک نہ بلکن ۽ اشح کردھڑانی لیکواں در اردو
 نسلیق ۽ چکا در خرچ بیتہ ، دل پیں ٹائیپ پریس تانہیں ۽
 درینا تہلکے ، اگر پیں بلوچ ۽ را اے گشاد پورا

ٹائیپ پریس او ٹائیپ رائیٹر مروچپیں زمانہ ۽ ستر ترین
 گھرے ، پنج زبان دیم ۽ ودت نکنت او ملک و قوم ۽
 چت کنگ ۽ کار ۽ پر دل داچ ۽ دات نکنت ، تا پہلے
 کہ ٹائیپ پریس او ٹائیپ رائیٹر ۽ کار گیت نکنت ، سندھی زبان
 بلوچ ۽ نہ پڑا اشح " جار او اضافت " ۽ اڑ ۽ در کنت بلکن
 دہ ٹائیپ پریس ۽ دے دنت اے سر باریشی ٹوگ دے
 شوشگ بیت کہ بلوچ قوم ۽ مزنی گپے ماں سندھ ۽ دنت
 چش کہ سندھ سہی ۽ بلوچستانے گوشت بیت . دانوک زاننت
 کہ فارسی ، عربی ، مردچسی نسلیق ۽ شتگنت او نسخ کنگ ہستنت
 پاکران ۽ دے پھیے نادنیہ تانسلیق ۽ ماں نسخ ۽ بدل کنت
 او اے پیم دے پکنت کہ درسیں زمانانی ہر پی پی ۽ یک
 واج ۽ پکنت تا یک زبانے دانگ ۽ چہ رولہ دومی زبان ۽

مردم دنتا پکنت۔

دبان ماں چے وڈی برپاں لگک بر بیتا، منی جن و
پیکر سوت ننت، نین ایشی و چہ لند دوسی ٹوک و ت زبان و
جدنت کہ ماں لگک و تام رنگیں زبانے بیت پیکر بند
بند و بلوچی چہ یک اپتی و جتا جتا ننت، شہ پٹیریاں بلوچی و
را بد استائیے گوں ننت اوماں زمانہ و زرو لکانی پرننت،
کے زمانت کہ ہزارانی سال فارسی و نشتت وان و ایشرا را
لگت دانہ تا پیکر و کہ درا مدیں تہ پیر، و تی جند و لوک
و رنگیں ورتا یاں پتیں کہ رنگیں گوشگ بہ ننت گوشنت
او ننت کہ بلوچی کنگیں تار بیٹے او ہاء را خدا کنت
ہے پیچ و چما کہ اسلام پاد انکہ او بلوچ و ننت، عربی
ان بلوچی زبان و چشم پترتہ کہ سہب و ہجر و صحب کنت
کنت، بلوچی بزرگ چلیے ہردی فارسی و اجیں زبان دے
چہ عربی و پرننت، گستان و اگر تیوگیں لوزیک بند
لگک بہ ننت تہ نیسے و کاس و عربی لوزینت ہر قوم
ان دنیا و سپہ نہ ننت ہے پیچ و درا مدیں من ماں
بلوچ و مہل نامہل و انکہ او یکا بند بیگ و ہڈ پرننت
انکہ من سرباری ننت کہ اشج بلوچ و ایک و پیشہ ہے
بند و ننت کہ مروچی بلوچستان گوشگ بیت، بلوچ چہ
ہزاراں سال گوں اوگماں، سندھی اڈیرہ جاتی پنجاب او
پاری باناں سیاندرنت، صد سال و کاس و پنگی و بلوچ و

(ج) ماں کمرانی ء آفتہ ، دراحتہ ، پختہ ، تختہ ، سراعنہ ، گوجتہ ،
 دوختہ ہے پیم ء روان بے ماں مرکی ء اتکہ ، دوتکہ ،
 پتکہ ، تنکہ ، سرتکہ ، گزٹکہ ، دوتکہ

(د) ماں کمرانی ء ماس ، پس ، براس او انیکس ، چکیس ،
 ہنیکس ہے پیم ء روان بے ماں مرکی ء مات ، پینا ،
 برات او ایگر ، چکر ، ہیکر

ماں کوہنیں گالاں اسے دیکھیں لوزمان مرکی گوشگ بیگنت
 ماں کمرانی ء نہ پرچیکہ مند کمران او سوران کچی ء زبان
 ہے ڈرنٹ لوٹیت کہ ماں کلگ اسے رازیں لوزمرکی
 بہ بیت او کمرانی یلہ دیگ بہ بیتا

ایشی ء چہ پر بیتی ہرپ ہے رازیں بہت کہ
 سوتش جتا جتا گوشگ بیت چشکہ

(۵) ماں کمرانی ء گوشگ بیتا فاجہ ، کج ، بلوت ہے
 پیم ء قتی ، بے ماں مرکی ء گوشگ بیتا واڑہ ، مڑ ، لوتہ ،
 لے ماں کمرانی ء آپ ، دب ، شپ ، تپ ہے پیم ء قتی ،
 بے ماں مرکی ء آفادون ، شفتا ، تفتا لے ماں کمرانی ء گونک
 کھن ، گوک ، ہے پیم ء قتی ، بے ماں مرکی ء گونخ ، فن ، گون
 لے ماں کمرانی ء پاگ ، روگ ، جنگ ، کلگ ، وگ ہے پیم ء
 قتی ، بے ماں مرکی ء پاغ ، دوغ ، جغ ، کنغ ، ورغ ہے
 ماں کمرانی ء انج یاچہ ، دوشج ، تنج ، ورچک ، کچک ، چرا
 ہے پیم ء قتی ، بے ماں مرکی ء اسش یا شہ ، دوشش ، تش ،

ماں اسے ہر پنی سوناں گندگ اے رویت کہ نام
 انج گٹا ء کشگ ء ازراں او تام ماں اشکوزک
 گوش ء ووش توار او ووش زیرنت ، من ہے ونگ
 گدگایاں کہ اش گٹا ء ج ، پ ، ک ، گ ، او ووش
 ادراں تر کشگ بیت او ووش زیرنت اش ذراں ،
 خ ، غ او ووش ء پما کہ من مرے ہر پاں بڑانے ج ماپ
 ک ، گ ، اش کمرانی ء را اش مرک ء ووش کہ زرت
 او اگر اش دتی چنداتی ہب ء مردم و ترا اورگ پکنت
 او چپار بیت ، تہ امیت انت کہ گوں من یکا سلہ بیت
 بید اش اشاں تی وے ہے وڑیں روز بہنت
 کہ کمرانی او مرک جتا جتا گوشش ، اے دو وہین نت
 یکے ایشک کمرانی ء اش پارسی ء زرتگنت چشک ازہ دوگ
 کجا ، نماز او مرک ء اش سندھی و پنجالی ء زرتگنت چشک
 اندرا ، کڈیں ، جتی ، سپرانت کہ اے وڑیں روز کہ
 دوسی زبانانی نت کشگ لوٹنت او ایشانی بند ء ہوی
 زیرگ لوٹنت ، دومی ایشک ماں کمرانی ء گوشنت گرت
 پیکر ہر کہ جت ، کوچک ، داس تمام ، لک ، لکک بے پیم ء بے ماں کوک ء گوشنت
 کہ گوشنت ، پل ، بیگ ، مردانی ، درد ، زب ، مردان ، ترایشا ناں ہے پیم
 مارک لوٹنت ، اے دہاں ء پ گوشنت اور دہاں ء لوٹنت ، نہ چھا
 نہ ہی اور بلکن ء اگر سرتی ء چارگ بہ بیت ۔

تہ ہجے یکا دگا سے ڈولیں نیا مدرگیں دگے بیت
 کہ مرو چئیں نونگیں آلم ہمیشرا بزیرنت او سرگرننت
 نہ نہ کوا نیاناں چھٹے زیم کشگ کپیت نہ مرکیا ناں ، ہر دو کپیر
 مرو چھی سے زبان عا میر پد بیت کنت او جٹائی عا سے
 اڑ کہ مرو شھی سے دیم عا سنت دیر بیت ۔

ایشی عا چہ رند مزنیں لوکے ایشی نت کہ آئی
 نیگا عا دیان کنگ ستم لوٹیت تا جند بلوچی عا بن عا
 چہ آلم سٹی بر بیت ، من ماں پدی تاکاں گوشتہ
 انگاں کہ دری تہ دری نت سے جند عا کہ دے ورنا
 ستنت کہ گناں کنت کہ بلوچی کنتگیں پار سیئے ، پچیکہ
 آچہ زبانانی جود عا سٹی نہ سنت ، اسے ٹوکا عا من
 نہ بلکن عا پیلین دنیا ئے گوشکا سنت کہ درسیں مردم یک
 پیرک عا بزانی آدم عا زہرات نت اگر چش نت
 تہ سہرانت کہ درہ بویانی جود یکے او یکیں جود عا را
 ستم انچش بیگی ستنت کہ ہے دراہیں بولی کہ مرو چھی
 جٹا جٹا گڈگ عا پیدا کنت ماں گواچن عا یکے سنت ادم
 اسے پوتناں ڈگما گنت او رونت تا سندے عا ادارنت
 اسے پیم عا نہ بلکن عا ڈارون عا نوکیں درنگیں ٹوک رت
 نت ، مایک آدم عا کہول نٹوں بلکن عا جٹا جٹا ڈوں ، دے
 اسے ٹوک عا ہرکس زانت کہ مردم انچش سہارے
 کہ آئی گذران بیت کنت تا آگوں یک آتی رہ رہ بند

داریت، بزائے یک قوسے اوسکے گوں یکدگرے و روست
 بند مسائیتا، پر سیاوی، پر سیالی، پر سیاندری، پر
 سوداگری، پر منتن، پر کسب، پر سیل یک دومی و گہ
 بیت مردت او زندگوارزینیت اسے پیما و پوتان
 لذت و لذت او مزیریت، من او ابنا کو سے نوردیگایاں
 شد ہمہ زبانان کہ دنیا و کونہیں او سری زبان گوشگ
 بہنتا، فی اسے یک آدم و زہرات منت یا جتا جانت
 بے اسے لوزان گندگ و شد تم مردم و کل کپیت کہ
 موبی گوں یکدگرے و تا سندے و ڈک و دنت
 زبانانی جود زانوگ زاننت کہ ذنگینان بازی سر دینے
 چه بد در گیتہ کہ ماں دنیا و کونہیں او سری بولی سر
 سنت۔

۱۔ سورخ نسل، کہ چرائی سنکرت، بلوچی، پشتو، سندھی و
 فارسی، انگریزی، فرنج، لاطینی در انگلنت، یعنی ہندوستان،
 وسط ایشیا اور یورپین و زبان
 ۲۔ زرد نسل۔ کہ چرائی چینی، تڈگانی، ترکی، جاپانی۔
 ۳۔ سیاہ نسل۔ کہ چرائی عربی، حبشی، عبرانی، نبطی، اندری،
 سریانی۔

مے بلوچی دے اش اریانی یا ایرین و در کپتہ نین من
 کہ دے لوزبنا دیاں نازانگ بہ بیت کہ بلوچی چہیشی یک بویئے
 او یک آتپی و گوں چکر ڈک و دنت۔

اردو	فارسی	اوتتا	سنکرت	نپتو	بلوچی	سندھی	انگریزی
رات	شب	شپ	شپ	شپہ	شپ	رات	NIGHT
ستارہ	ستارہ	ستولیہ	ستارہ	ستورے	استال	ستارو	STAR
پانی	آب	آپہ	آپ	اوپہ	آپ	پانٹری	WATER
گیہوں	گندم	—	گودم	غنم	گندیم	گندم	WHEAT
سفید	سفید	سپتا	سپیتا	سپین	اشپیت	بگو	WHITE
نیلا	لوا	لوا	لوا	لوی	لواک	نٹو	BLUE
بچہ	بیش	بیشی	بیش	میش	میش	بھید	SHEEP
پانچ	پنج	پنچہ	پانٹھچ	پنہزہ	پنچ	پنج	FIVE
سات	ہفتہ	ہپتہ	سپتہ	ادوہ	ہپت	سٹت	SEVEN
انگاہ	انگار	انگار	انگار	انگار	انگار	انگار	
سسر	سسر	ہوسود	سوسود	سخر	وسرک		
شاخ	شاخ	—	شاکہ	شاج	شاہ	یاٹنٹ	BRANCH
درختا	درخت	ون	ون	ونہ	ونک	یادری	TREE
مان	مادر	—	ماتر	مور	مات	یاماس	MOTHER
باپا	پدر	—	پتر	پلا	پتا	یاپس	FATHER

گورنمنٹی لوزاں گندگ ء چہ پورسنی چن ء اے شک
پہک دیر بتہ بیت کہ بلوچی کنگیں فارسیئے ، بلکن ء
راست چشم ننت کہ بولی ہے راز ء گوں یک دومی ء
اوار کپنت ، من ہے شک ء را پہ دیر کنگ ء یک
پیرے تی دے شمس دیم ء پر شمس دل جمعی و دل بڈی ء

ایکناں، آایشس منت کہ لوزانی ہن آیبانی ہمہ لوز منت
 (مصد) کہ پہ ہے درشک پن ڈماری ماں ڈول و دومی
 لوزانی درکابنت او سبز بنت، درست کنگ و شے
 ہے دل و نج منت نج دومی نہ دل دومی۔

دومی شے ایشک بلوچی و ماضی بعید دوئنت او انگریزی،
 دے دوئنت فارسی اردو و یک منت

انگریزی HAD had done

بلوچی کرت کرتگت

فارسی اردو سندھی بلوچی انگریزی پشتو سنکرت
 کردن کرنا کھٹا کنگ ڈونگ کول کونگ
 کل کپت کہ فارسی، اردو، سندھی و مصدر و نشان نون منت
 سنکرت او بلوچی و گون و روا گان منت انگریزی و انگ
 او پشتو و لام منت، بناتے بلوچی ماں سری و و نہ بلکن
 دومی پھر و نزدیک گورنت، بنانے بلوچی و اونارسی و جنڈین
 جمانت۔

بمندی سری نشک و شتا بازیں لوز سے دیت کہ پارسی، آستہ،
 سنکرت، ہندی، پشتو، بلوچی گول یک آپی و چکر یک پیم و
 یا نزدیک گورنت، من ایدا مینا ہنیں لوزتی بلوچی و دیاں کہ
 باذفیش گول انگریزی و پیک یک پیم منت او بازیں نزدیک گور

ہولنگ Howling بلوچی انگریزی
 گارگ granting سود

انگریزی بلوچی CONPLE مرگسہ دوہا ناں کیل

ٹال بوش BUSH

رسی بک BUSHY TAIL

ریس گڈگ خار آلود GIDDY

لیزی دنز DUST

سناہ کشتا SNUOT SIGHED ساہ ہیڈ

پاس PAUSE

ارش RUSH

کرد CROUD

جمپ jump

رنب RUN

پیر پنچ PINCH

انگریزی بلوچی انگریزی بلوچی

فوز پوز ٹوک ٹوک

ہول ہول ہیک ہیک

ٹیرس ادس پٹیو پٹیو

چکن چیک نین

ٹاوا لشی برادن

ہے رنگیں تی دسے لوز ٹینت کہ گول انگریزی

ٹاوا لشی برادن

ہے رنگیں تی دسے لوز ٹینت کہ گول انگریزی

ٹاوا لشی برادن

مدنت، چے، بوجی کنگیں انگریزی ہے نہ بلکن، چش نت
 کہ دنیا بولیاں گوں یکدگر کوہنیں سیاد پئے ہست سیافند
 ایشرا گیشتر کنت او دیر تری دیر تر داریت، منی
 ایماں اسے کیز و برا ہندگے ہست آئی گوشگت کہ
 بوجی زبان و ڈر ترکی ٹنت آنے ہر دو کیں زبانانی سوت
 او توار یک ڈول نت ہے پیم و بازیں لوز کے دے
 گوں ترکی و یک نت چو کہ کوچک و مال ترکی زبان و
 دے کوچک گوشنت ہیکر گوشنت دے منی من و کون
 نت گزر پے گیش گوشگ و ندریت۔

ماں ہمہ بوجی کتاہاں کہ سن پدا گوشنت انگلاں من بازیں
 لوزے ہے رنگیں دیتہ کہ آہانی بوجی پد پد نت ہدائش خدا
 او ہر شخبر کتہ پچیکہ ماں ناری و انچش لکننت، اگر
 ہیرت گندگ بہ بیت تہ بیداشح ایشی دومی چے سوب
 بیت کنت کہ ماں سرائش نشتہ کہ بوجی کنگیں فارسیئے پما کہ
 اسل لوز خدا او خبرنت نہ کہ ہدا او ہیر ہور۔ برزا
 من ماں اسے بارو و بلا گوشنتہ نین زیات گوشگ و
 چے گزر، ہر دیں چہ سندی لنگہ و اسے گوک سہرا بیت
 کہ بولی یکا آتی و گوں ادار بنت، ایشی و چہ مراد ایش
 نت او و نتن نام ہمیشی نت کہ ہر لوزے کہ ہر رنگے و
 گوں گوشگ بیت ہمہ رنگ و لنگ لوٹیت، بلوچ اسے
 نہ نت کہ "خ" گوشنت کنت "خ" ماں مرک و زبان و

ہمیکر گیش منت کہ ماں لیکواں انگ نہ بیتا ، بے خدا
 اور خیر را ہوا اور بے گوشت ، گڈاں ہمیشہ خدا
 اور خیر " لگ پہ چچی و بہ بیتا ہے ہم بوش پیاد
 گوشت بے یاد و یاات گوشت ، پچے بہ بیتا اے
 انجش منت کہ وپتہ و را خفتہ ، داب و را خواب ،
 وشن و را خوش لگ بہ بیتا اگر ہمیشہ و ہمے رنگ و
 چکانہ برگ بہ بیتا ، نہ بلوچی پشت یکیت ، نیک ناری
 زبان لگ بیتا ، البت کہ دے نوکین نوز تو کائے آرگ
 منت ۔

روتاک چار دکاناں اے ٹوک و کل منت کہ برطانیہ
 او امریکہ و توامنی مزن مزن ونگیناں یکا ہندیں میلے کت
 پہ اے ٹوک و کہ ہرزگیں ٹوک (انگریزی) کہ ماگوں یک
 آتی و کنوں ہمہ واج و پچے لگ نہ بیایگانٹ بزلنے
 ماں ٹوک و کہ ہر روزے و توار او سوت در کیت ہمہ ہم
 پچے لگ نہ بیتا ، روتاک چاروک اے ٹوک و چہ
 سنی منت کہ برطانیہ او امریکہ و آلم یک توے او یک
 زبانے دارنت ، ایشانی بازی نوزے رنگین منت کہ سوتش
 تی منت او لکش تی منت چشکہ گوشگ بیتا رعند (ROUGH)
 نایت (KNIGHT) نو (KNOW) سکول SCHOOL
 بے ماں لگ و ہمہ اشخ تی کانتا اناگریزی زانوکر مزی لفظ Put best
 اے ہمہاں دیت کنت برطانیہ آلم و گوشگ اش یک book root
 منت کہ ہٹو! اے through sul

بھ بے شک جواں نہ سنت بے مین ماں کر ڈرائی لیکو
 کتاب ماں سے بھجرو ڈر کیگنت، مین اگر سے بھجھاں بھونوں
 بنوں اوتی بھجش کنوں تہ نوکیں کہول چہ سے دراہیں کتابانی
 دانگ ء لپشتا کپیت او ورتن و زانتن نہ ماں اسے کتاباں
 سنت شمایاں بے سیت ماننت او مرنی جو کے لوکیں
 کہول ء لہ سیت، ایکریں جواہیں ٹوکے ء راس امریکہ ء
 آلم ء نہ منت او لوکیں بھجھاں چہ کارگرگ زلتش، مین
 پر ما اسے مرنی ناساریں او ناسر پدیں بہرے بیت اگر
 ماں چہ دنیا ء سے وڈیں ساری و زانتن چہ سیتا مرنیوں
 او وتی ٹوک آڈکیں کہول ء ماں زیکے ء پر مینوں، ستم
 موہیتا کہ ما وتی زبان ء بھجھاں سے رنگ ء کنوں کہ گوشوں
 او اسے ٹوک ء نیال ء شر داروں کہ ماں سے گوشتن ء
 عربی ء ہمہ درچگیں بولماں ہمہ توار ء نیانتن، ما ماں وتی
 بولی ء "س" ء توار ء کشوں "ث او من" ء توار ء نہ ؟
 سے رنگ ء نہ ما "ح، ذ، ض، ط، ظ، ع، ق" ء توار ء
 کشت کنوں۔

اردو وانوکا شے ٹوک ء سکی سنتا کہ اردو دے
 سے عزلی لوزاں کشگ ء رنگا سنت، یکہ رسلہ "ہادی زبان"
 ء نام ء چہ کراچی ء در آیکا بہنت ہمیشی نہا یکا جہد گنگ
 بیگانت کہ سے عزلی لوزاں کشوں او ہر رنگے کہ ماں لوزاں
 گوشوں، گوئی چشکہ وارث، طامن، حدیث، فرض، ذکر، خط،

مزنی قومے، بلکے، سرکار سے آئی و ما پانگلا سنتا او
 پکو بلوچی کہ بیج ماں لگسا و دیا تکہ، پدا گلستان کہ ماں
 فارسی کتاباں سرنت ماں درہ دنیا و چہ شرتیں
 کتاباں یکے ٹکنت، دیان کنوں کہ بید ہے کتاب و دومی
 کتاب نیست کہ منی مراد انج آئی و پیلہ بہ بیت، ہدائی
 چکہ ہیل کتاباں او تلموں زرت۔ چے طو کے من و لنگ
 کیتہ من زاناں او منی قوم و سر دگ آغا عبد الکریم خان
 کہ ہدائی امان و بہ بیت او بلوچی پلے پلے دل و
 بیج در بیت چہ پلہیں سالے و نہ شب زاننگاں
 نہ رواج نہ گوہر نہ گرم، کیتہ ہے کتاب لنگاں،
 دیان و باز ہرنت کہ ماں ہے نیام و انج
 نادر ہی و بچا نینگانے،

اے دے ہدائی مہر کہ من انج جیل مچھ و بدل بیتہ ماں ہر ہی بید
 جیل و اتکاں او من، آغا عبد الکریم خان او خان عبدالصمد خان پکڑی
 یک ہند و بلیوں، من و مزنی دتے ہے ہر دوکان دانہ او
 یکا یکہ و انگش، دت خان صاحب و دے ہے گلستان
 ماں پشتو و کنگی نت آئی دے کت او من دے او
 یک دومی و راکک دیان سنتوں۔

ماہر سہانی سلہ ماں اے کار و یک
 نے زبان ہر ماں اے گلستان و گورد
 است کہ نہ ایک
 اغشس نت بلکن و

ہر زبانے ء را انچیش کنگ کپتہ کہ بازیں لوزش ٹا ہنیتہ بازیں
 لوزے اردو ء ٹا ہنیتہ ، بازیں فارسی ء چشکہ کفر توڈ ، کفر
 شکن ہے پیم ء دومی لوز ، تہ ہر بابے مارا دے ہانگ
 کپیت ، پرے سرب ء بازیں ہے زگیں لوز من دے ٹا ہنیتہ چشکہ
 عربی ء را چراگسا ء لوز نیستت آئی نوکیں لوزے ، دبح ،
 کشت ، بزاں ززنا کنوکیں شے ، عربی ء فارسی ء چراغ ء را
 سراج کتہ عربی لوز متقی ء را فارسی ء سپہ بزرگار کتہ ، من ماں
 بلوچی ، جان سات ، کتہ ، ہے لوزانی ء من جنابیں ہندے ء
 دیگایاں ۔

ماں اسے درا ہبر کتاب ء چنتے لوز عربی اد فارسی ء
 بکنت چیکہ پیم ء من ء دومی لوز نہ ملتہ نہ تہ درسیں کتاب
 ماں سچا میں بلوچی ء کنت ، اگر بداء ء سیکے داتکاں در گنتکاں
 نہ سر جتاں اگر چہ تی بلوچیاں من ء ہے لوزانی بلوچی دست
 کپیت ۔

من دومی بارے ہم دتی سرا پہ وانو کافی لہاز ء رزتہ ،
 ایشکہ من شرع ترجمہ ماں نثر ء اور قلم ء ترجمہ ماں قلم ء کتہ ،
 پوتی من ء جواں ننگوں انشا اللہ پیم ستائش روی نہ بیت ۔
 من یک دومی ٹوکے پہ دانستہ کتہ ، ایشکہ کتاب پریمی
 سبر ء کہ ماں "شوق دور ناچی" سنت ، نوکائے چیتے کہ چک
 بازی ء لکل بستنت ، ہائی مہر ء چہ تا اسے دمان ء بلوچ
 قوم ء تہا سنگت نہ تترتہ ، نہ اسے روز دلایں بے سنگ ء را

پیدا ایک لڑھکتا، چنانکہ من ہمے برے ہر ہندو کہ ہے
 زبیں شیعے آئکہ من بدل کتہ، لپسے رامن، چیک، کتہ،
 یک ہندے مولدا، او یکا ہندے گودل آرنگال، نہ نہ
 گیشتر سدی، بخدے لوزنت۔

بجے کہ گول من گلستانے مت آہود پشت کپت، ہری پور
 من رگر گلستانے گپت آچرے گلستانے جنت بازیں
 زبیں شعر نوکیں نکل او بازیں لیکال بازیں نوکیں لوزو گپ
 بست، من چہ ہری پورے شپاورے شتال او دا و گر
 گلستانے رگر کپتوں، آہم جتا وڈ، پدا ہری پورے اتکان،
 پدا ایٹا آباد شتال او دگر گلستانے ذنیال، یلہ بنیاں کراچی
 دگر گلستانے گپتال آہم جتا وڈ، پدا بوج جیل او انگال
 ہم گولوں جتا وڈیں گلستانے بہت، باز کوہیں کتابے نت
 سدسال پیشے، چیزے چہ کتابت او چٹانہ، چیزے
 بازیں بل کتہ بیت، پدا ایٹس کہ منی ہم اسے بوجی میں گلستانے
 بازیں چیزے گندے دگر گلستانے نہ گندے، چہ درساں گیشتر
 کتہ تہائے مان، ہرچی کہ من ہر جاگہ او گیش وایت تہان کرتا۔

ٹیکسٹ - محط - ریل گاڑی - قطار - ویٹنگ روم - محل امد سراجتہ -
 موٹر - ایل - لاری - سیارہ - بائیکل - بسکت باڈراج

ہماری مطبوعات، دیگر زبانوں میں

- ۱۵۔۔۔ دی گریٹ بلوچ ڈائجسٹیکا محمد سردار خان
- ۶۔۔۔ سرمست بلوچستان (اردو) سلیم ذکیر سردار خان
- ۶۔۔۔ بلوچستان میں ناری خاوری (اردو) ڈاکٹر انعام الحق کوثر
- ۶۔۔۔ بلوچستان ماہیل تاریخ (اردو) ملک محمد سعید سومار
- ۴۔۵۔ نغمہ کوہاڑ (اردو) عبدالرحمن عور
- ۴۔۔۔ بلوچ لغات و بلوچی اردو میر سٹوفا خان
صورت خان مری
- ۳۔۔۔ درین (اردو بلوچی) عطا قتاد عین سلام
- ۱۔۲۵۔ لہہ گراناز (اردو بلوچی انگریزی) بشیر احمد بلوچ
- ۳۔۵۰۔ جہر معظم (فارسی) مرزا گل محمد ناطق کرانی
- ۲۔۔۔ دیوان علیم (فارسی) علیم اللہ علیم
- ۱۵۔۔۔ تاریخ بلوچستان (اردو) لالہ ستورام

بلوچستان کی کہانی }
شاعروں کی زبان } (اردو بلوچی) گل خان نصیر
زیر طبع

بلوچی اکیڈمی گوسطہ